Inuenta est aūt q̄dam carta in manu eius in qua scptū erat quis et vñ essz et q̄re sic se abiecisset Impator autē ex vna pte fun⁹ portans eū honorifice sepeliri fecit.et ipm dñs multorum miraculorū gloria decorauit.

Finit distinctio octaua

Incipit distinctio nona hui⁹ speculi scz exemplorū ex diuersorum auctorū scriptis collecta

Exemplū primū

LE igitur in libro de ortu carthusiensi quia venerūt nō diu post fūdationē ordinis magni dñi inuisere carthusiā epi scz et seculares alij et ꝗ aū ānquagesimā. Visitātes igit fres ipos et inueniētes aliq̄s senes 7 debiles carētie carniū hoc ex pietate sua imponētes instabāt obnixe apud prorem vt ob reuerentiā ipōrū de carnib⁹ q̄bus totus mūdus illo tpe vteretur debiles aliqd haberent refocillamē.allegātes p pscia pori faciēda multos doctos viros timuisse de nimia in hoc ordinis duritia. Qd duz porrangz magnū nephas in israhel abhorrēs omno rēnuit. Ipsi q̄si cedētes sibi in hoc p seipsis saltez afferri carnes instabāt fortī⁹ ꝓter carnispiuū instans eis carere nolētibus. Et hoc tangz prudētes viri ex industria spantes porē pūtibus carnib⁹ emollire Postea assentit por licet inuitus inportunitate eorū victus Igitur cōuersi vadūt ad grādinopolim multas et diuersas pro tantis dñis et familia adducētes carnes Mirāda res Reuerse aperiūtur sarcine inueniunt ille carnes in veros et optimos commutate pisces.odore.colore.sapore. Quo viso erhilaratus spū sco prior in talia vel similia prupit vba Videtis clare venerādi dñi q̄ domin⁹ nō vult nos carnib⁹ vti Stupent 7 dñi 7 occasione nacta sic gauisi toti de licentia patris ministrāt cōuentui. Et quotq̄t illis vescebant infirmi sanati sūt et cōfortati Dñi tamē illi venerādi adhuc modice fidei de re tā mirabili facta volētes certificari.mittunt cū cōuersis illis fide dignos de suis. Qui reuersi testificati sūt coram deo quō carnifices iurauerunt carnes se veras vendidisse et nullaten⁹ pisces Sicqz dñi illi valedictis fribus recesserūt bndicentes deo et miraculo qd et vndiqz pdicauerūt de fratrib⁹ carthusiensibus sce et deo deuote ac placenter viuentibus ij.

Legitur in scala celi q̄ draco pessimus deuorabat homies 7 iumēta.nec per virtutē armorū nec p virtutē hominū expelli poterat Qd attendens quidam sanctus epūs dixit Charissimi virtus draconis non est fortior q̄z virtus demonis.sed vtus demonis expellitur per orationez et ieiuniū.et ideo affligamus carnē nostram per ieiuniū et orōnez vt deus misereatur nostri Quod cū per decē dies fecissent cōuocato vniuerso populo dixit.Vt cognoscatis quāta sit virtus ieiunij volo vt omnes expuatis in peluim Tūc ipe accipiēs sputa fecit circulū circa draconem.qui nō valens egredi extūc mortuus est ibi. Tunc ille sanctus incepit clamare et dicere Sicut virtus ieiunij corporalis interfecit istum draconem sic virtus ieiunij spiritualis expellit omnez

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vtutē et tentationē demonis Nō ie
iunetis vt demōes q̄ nūq̄ comedūt.
sz volūtatē malā ꝟuāt. Nō ieiunetis
sicut iudei qui de die abstinēt.sed de
nocte crapulis et immūdicie vacant
nō sicut medici qui ad salutē corpm
querūt.nec sicut auari qui conantur
bursam replere iij

Legit in scala celi ꝙ quidā p̄la
tus fuit qui delitijs affluēs erat lan
guidus et miser nec medicinis pote
rat curari Cuz ergo semel legisset ꝙ
abstinētia erat medicina corpis ⁊ aīe
et ip̄e tot⁹ erat corruptus in corpe ⁊
in mēte.vt ex vna medicina vtranq̄
sanitatem haberet dimisit delitias ⁊
pompas mūdi ac ordinē cisterciensē
intrauit Qd̄ audiēs quidā archiep̄s
ad visitandū eū accessit et reperiens
ip̄m totaliť curatuz dixit sibi. Miror
multū quō delitie ⁊ medicīe nocebāt
et fabe et olera vos curauerūt. Ci
baria abhorrebatis delicata et nūc
comeditis sicut lupus Tūc ille rn̄dit
Bn̄e verum dicitis.sed ego feci sicut
facit lupus.sicut facit serpens ⁊ aq̄la
et ceruus Qui dū grauanť corrupi.
humorib⁹ et volūt vetustatem depo
nere abstinent et ieiunant.sic ego feci
Aliter sicut illa a veneno et a vetu
state peccati fuissem consumptus

Adulteriū iiij

Narratur de quodā milite ha
bente vxorē bonā et deuotā cuz qua
in oī amore ⁊ pace ⁊ affect umarita
li multo tp̄e vixit Tandē suggestione
diabolica adamauit miles ille viduā
iuxta se manentē.vnde ip̄a sibi cōsen
tiente clam in ꝓprio orto sub q̄dā ar
bore pulcerrima adulteriū cōmisit.⁊
extūc de ꝓpria vxore sua quasi nō cu
rauit Cito aūt post factuz illud acci
dit vt nocte quadā miles iste cum ꝓ
pria sua vxore dormiret. Et ecce cir
ca mediā noctē cepit vxor eius terre
facta fortiter clamare Cuz ille ip̄am
excitasset causam tāti clamoris q̄siuit
Cui illa Territa inq̄t fui in somnis.
Rursum obdormiuit dn̄o suo vigilā
te adhuc Et ecce cito post cepit alti⁹
clamare Et ille iterū illā excitans di
xit Quid est tibi; Volo om̄ino vt di
cas mihi somniū tuū. Et illa Vide
batur inq̄t mihi ꝙ tu eras in orto sb̄
tali arbore.et vn⁹ tirānus veniens ꝑ
mediū cordis tui cū gladio acutissīo
te ꝑforauit. Qd̄ cū vidissem de vita
tua quā sūme dilexerā sūme cōtrista
bar taz letale vuln⁹ in dn̄o meo aspi
ciens Quo audito aduertit ille illud
esse vulnus pcc̄i anime ip̄ius. Et ait
illi. Secure iā dormias vsq̄ mane.q̄
in bono statu sū Mane aūt facto di
xit vxori sue. Non habuisti requiem
bonā ista nocte.et ideo cōsulo vt mis
sam audias ⁊ postea aliq̄d comedas
et tunc dormitū vadas.et ego hospi
tes expectabo Qd̄ et factū est Sta
timq̄ misit dn̄s pro cōfessore suo fr̄e
scz minore qui nō multū distabat ab
eo Qui cū venisset duxit eum miles
sub arbore p̄dicta vbi cū lachrymis
excessiuis vna cū alijs dictuz pcc̄m ē
cōfessus Et cū ꝑatus est grauissimā
agere penitētiā videns cōfessor eius
signa in eo nimie cōtritionis pro oī
bus pcc̄is suis iniūxit sibi dicere q̄n
q̄es Aue maria nec voluit ei pl'a in
iūgere.cū tn̄ ip̄e cū lachrymis ml'to
grauiora petiuisset Postea cū dictus
miles et eius confessor eodem die in
prādio sedissent domina a somno ex
citata cū magno impetu aulā ingres
sa est dn̄m suū frequenť osculans ⁊ ā
plexās Cui ille. Quid inq̄t tibi ē.nū
q̄ in te tantā impudentiā ꝯsideraui
Cui illa rn̄dit Nō inq̄t possū me ꝯti
nere p̄ gaudio.q̄ oblita sū dolorē p̄
stinū quē habui in visione nocte p̄ce
dēte Cū eī mō dormiui vidi aptissīe

quia ibi sub tali arbore venit quidā medicus et posuit q̄nq; flores in vulnere vnde cōtinuo sanatus es hec est causa letitie mee. v

Legit̄ in libro de septem donis q̄ q̄dā valde bon⁹ hō sācte vite ⁊ bone ꝯscīe cū pro vxore sua mortua mlt̄um solicit⁹ esset elemosynis et orōibus salutaribus de statu suo. Illa ei apparēs dixit Seq̄re me. ⁊ dū ille seq̄ret̄ eaz. videbat̄ ei mulier subito mutari in serpentē horribilē. Cū āt ipse timēs fugeret ait mulier Noli timē iā videbis q̄d factū sit circa me. Ip̄a aūt eo cernēte trāsiuit per q̄ddā foramen artū valde Et deposita pelle redijt ad p̄orē effigiē. et sic duxit eū in domuz teterrimā in qua vidit ꝑhorrescēdos demones apportātes sartaginē igneā in qua ꝓiecerūt aīam cuiusdā cōfinis sui bene sibi noti. et animā vxoris cui⁹dā alterius etiam sibi noti. et ibi versabant̄ et cōburebātur sine interuallo ⁊ fine in bullienti metallo Et ait mulier Cum istis q̄s vides et bene nouisti dū viuerent ego torq̄rer mō nisi a pcc̄o meo me dei misericordia per penitētiā reuocassz Ip̄i enī thoro legitīo relicto amore adulterino sibi inuicē adheserūt. Sz illis in pcc̄o suo morientib⁹ xp̄ūs penitentiā meam suscepit. et hec dicens euanuit Apostata vi

Legit̄ in libro de ortu carthusiensi. nouicij cuiusdā soror nobilis venit ad portā claustri flens et eiulans ꝓ eo q̄ ip̄am desolatā reliq̄rit secl̄o. Cōsulit prior q̄ ip̄am nō videat ne forte ab ea flexus recedat. Ille econtra stulte p̄sumēs de fortitudine sua eam adijt. et statim miser cū ea recessit. Pergentib⁹ ip̄is insimul et nō lōge a claustro nemusculū q̄ddā ingredientib⁹ vident rustici arantes et pastores bestiā de siluis venire rapidaz p̄us nō visam Que mora in nemusculo facta modica ad locū redijt vnde venit Mirātes illi q̄d fecit bestia currūt ad nemusculū Et ecce inuenerūt mēbra eoꝝ dilaniata ⁊ hincinde dispsa Qd̄ cū nūciassent fr̄ib⁹ in claustꝝ plangebāt miserabilē ip̄orū exitū. mirantes dei horrendū iudiciū vij

In domo ꝓpe treuerim ordīs carthusiensis quidā nouici⁹ meynardus nomīe fuit a diabolo tentat⁹. sz nō sic supatus. Naz sic tentatus fuit q̄ si aliq̄ntulū pecunie habuissz statī exiuisset. vnde ex abundantia cordis etiā ore ad seip̄m dixit Si haberē. x. florenos ego nō manerē hic diutius sed exirem. Et cuz in cella sua nescio q̄d q̄reret in quodā loco inuenit decem florenos q̄si recēter monetatos ⁊ bonos auro Quos cū inuenisset ⁊ fraudē diaboli ꝯgnouisset cōfortat⁹ fuit in dn̄o. et ꝓfessionē faciens ⁊ cō plurib⁹ hoc ad edificationez narrās ꝑseuerauerat in ordīe. xliij. ānis vsq; ad mortē Auaritia viij

Refert magr̄ iohes nider in formicario Fide dignoruz relatione didici nr̄o tp̄e fuisse virū quendā pecunijs antiq̄s refertū et infectū receptū ꝓ deo in hospitale ciuitatis ꝯstantiēsis Qui cū dudū sibi occultasset ex auaritia magnā multitudinē denariorū puri argēti et veterni deuenit ad extrema et de farina hauene sibi pulmentū impatiētissime clamabat preparandū. qd̄ cū factū esset sedit egrotus solus more solito in lecto Et loco micarū panis minutatī spargē cepit denarios q̄s occultauerat in pulmentū hauene et cū cocleari auidissime ori imponē. sicq; miser suffocat⁹ est ilico ix

Refert Magister Robertus delitio in suo quadragesimali Vidi quendaz in extremis laborantē qui

ditissimus erat et diuitias non sine peccato congregauerat. Cunqꝫ monerem eum vt ipse iam anime salutē quereret non libenter audiebat huiusmodi verba Quinimo in lectulo ī quo iacebat se voluēs suspirabat. gemebat.īmo rugiebat dicens. O q̄ntū laboraui vt thesaurizarē ⁊ alij ⁊ gaudebunt de thesauris meis. O diuitie mee.o pecūie mee. o iocalia mea. q̄s vos possidebit.et quib⁹ vos relinq̄. Et in his et similib⁹ retinens cor et animū miserrimus expirauit.

Beneficium .x.

Duo clerici vno corde intrabant monasteriū.et tam exemplariter viuebant vt omnes eos diligerent. P⁹ duodecim annos vnus moriť. Cui minor ait Tecum ꝓ deo ꝑntes et patriam reliqui.Solare ergo meū exiliū tuo reditu.vt sciam quid meruimus omnia relinquentes. Faciā inquit o dimidiū cordis mei deo ꝓpicio. Tu āt dilige mortuū.qꝛ viu⁹ te efficacit̄ sicut matrē dilexi. Moritur ergo q̄si dulciter dormiens. Et ecce die septimo redijt mortuus iocunda et splendente facie dicens. Mi frater heinrice sicut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuitate dñi virtutū. Duduꝫ iam centuplū accepi ecce vitam eternam possideo Preferebat autē in dextera ei⁹ ecclesiam auream miri artificij et decoris sinistra vēo corde locū tegebat Ille vo viuus supra q̄ dici p̄t exhilarat⁹ ait. Cur mi dulcis frater gherarde in manu tua ita reuerenter geras ecclesiam.q̄re etiaꝫ cor tuū celes solita dilectione edicito. Intrepid⁹ ait audi quia ꝯsolari te reuersus sum. Nosti quia ecclesiam a meis mihi sūptuose ꝓcuratam cū eius honore et cōmō amore ꝑfectionis euāgelice et timore ꝑiculi q̄d est in cura aīaꝝ reliq̄ Quare sup oēs reges terre et cūctas seculi diuitijs cū beatis eternaliter exulto. Tui aūt amore cor meum celo qꝛ ipsū precioso lapide tanti splēdoris decorať vt vis⁹ tu⁹ mox ex illo secareť q̄d ꝯsecutus sū a dño meo ihesu xp̄o qꝛ eius passionis incarnationis beneficiū quotidie deuot⁹ ruminare solebā. Si diligis inq̄t tolle cito manū libēter ꝓ hoc vidēdo vnū oculū expendā.q̄d dixit et fecit. Cū aūt nimis ardenter ꝓ tanto gaudio etiam altero ꝑuari desiderabat ait illi beatus. Mea interuentōne.xxx.die mihi iungeris et gaudiū nr̄m nemo tollet a nobis. Interim dic fratrib⁹ qꝛ magna eos premia manēt. nemo tepescat. Frater vo sic dispōebat domui sue.i.ꝯscientie vt nihil liberet nisi cibus aīe Flentib⁹ aūt pre amore fratrib⁹ ei⁹.xxx. die iocunde eisdē vale dixit.atꝫ migrauit. .xj.

Legitur em̄ ī libro qui diciť vita ihesu ꝙ carnales amici ī beneficioꝝ collatione alijs dignioꝛib⁹ et melioꝛibus preferunť quoꝝ ꝓmotoꝛib⁹ ve dānatōnis ꝓpheta ꝯminať. Ve inquiens qui edificat syon in sanguinibus. Nota versus. Cū factor rerum priuauit semine clerū Ad sathane votū successit turba nepotuꝫ. Vñ nota visionē de quodā pōtifice ad carnales amicos affecto q̄ statim p⁹ mortem eius oñsa est cuidā legato eccīe ī via iam posito. Quodā em̄ mane cū idē legat⁹ excitat⁹ a sōno vellet oraē vt ꝯsueuerat submissus est quidā lectus in supficie aure⁹ tapetijs circū septus in camera vbi quiescebat. in q̄ residere videbať ipse defunct⁹ ad modū pōtificis ornat⁹. et in giro ei⁹ multi de genere suo ꝑ eū ꝓmoti et ditati choreā ducebāt.et cantilenas lugubres cantātes in hūc modū ꝓclamabant. Maledicta ꝓmotio et exaltatio tua Tu em̄ es nr̄e ꝑditionis cā

Ille vero circūquaq; respiciens maledictōnē eis similiter imprecabatur dicēs Maledicti vos a deo. qz ꝓpter vos tradit⁹ suz igni ꝑpetuo. Et hoc dicēs coopꝛtoriū aureū eleuauit. ⁊ flāma de lecto cū famo fetidissimo ascēdit. et sic visio disparuit. Hec autem visio predicto legato auunculo illi⁹ oñsa est vt ipe a sil'ibus abstineret qz defūcti successor erat futur⁹ .xij

Legit̄ in historijs angeloꝝ ꝙ fuit quidā cleric⁹ canonic⁹ in diuersis ecclesijs et decan⁹ in vna. Cunq; infirmaret̄ grauit̄ visitat̄ a quodā sancto viro familiari suo. Cunq; incepisset eū monere de via salutis. mox obscurata est camera et vox mirabilis t̄roris audita est. Surge. surge sacrilege expoliator xp̄i et interfector pauꝑm veni ⁊ accipe indumentū Cunq; ille subito expirasset et corpus ei⁹ nigrū tanq̄ carbo fuisset dimissū. sanct⁹ vir cū horrore ⁊ timore ad suū monasterium ꝑrexit. et rogabat deū vt ei dignaretur oñdere iudiciū illi⁹ clerici. Et vna die eo orante apparuit sb̄ tali forma Duo equi ignei cū sellis stabant iuxta eū vn⁹ ante et alter retro et firmabāt pedes anteriores sup̄ humeros ⁊ cū dentib⁹ frangebāt ossa et oīa mēbra ei⁹ et in qualibet sella eq̄ stabat vna maleta. Cūq; scūs corrueret p̄ horrore visionis ille decan⁹ cepit dicere. Quare vocasti me miserū cū nō vis mihi loq̄? Cūq; resumptis virib⁹ interrogasset q̄s esset. respōdit Ego sum talis decan⁹ maledictus ⁊ damnat⁹ quōdā familiaris tu⁹ Tunc sanct⁹. Que est ista horribilis pena tibi data a deo? Tunc decan⁹ Hi sūt duo equi ignei q̄ inspirant ignē per oīa mēbra mea et ꝯterūt et comedūt oīa ossa mea sicut equus comedit sb̄stantias pauꝑm. Unus portat pctā mea ⁊ alter pctā ꝓpl'oꝝ. a quib⁹ oblationes decimas āniuersaria et p̄bendas recepi. Tunc scūs Miror cū fueris mūd⁹ hō discret⁹ et ecclesiasticus q̄re sic es dānat⁹. Tūc decan⁹ Nō mireris de hoc. sed mirare quō clericus hñs eccīam p̄t saluari Cunq; ille adiurasset eū vt diceret cāz dixit Attēde ad stabulū clericoꝝ et ad eccīam Illud ꝯseruat̄ a pluuia et a ꝯtrarijs et eccīa ruit. Attende ad ꝑticas ⁊ ad vestes clericoꝝ et sacerdotales. Numer⁹ primaꝝ p̄ multitudine ignorat̄ secūde aūt nulle sūt vel sic fracte aut fetide ꝙ vix pñt portari. Attēde ad mensā eoꝝ et ad altare xp̄i In mēsa eoꝝ vasa aurea et argētea. in altari dei vix calix stanneus repit̄. Scutiferos et meretrices induūt et pauꝑes spoliāt ac hospitalitatē fugāt. p̄dicationē abhorrēt. ꝫ lasciuiā et mūduz amplexant̄. obliuiscunt̄ diuinū officium et remēorant cātilenas. Et hec ē porta dānatōis ⁊ precipicij clericoꝝ Tunc flāma fetidissima decanū cum equo eleuās cū mirabili dolore a penitētia sancti viri euanuit. .xiij.

Videbat̄ cuidā clerico quadā nocte ꝙ de⁹ sederet in iudicio et añ euz tot⁹ mūd⁹ vocabat̄ quilibet receptur⁹ ꝑm merita sua. Vidit ꝙ vnusq̄sq; adducebat aliquē scōꝝ cui pl⁹ seruierat vt esset apud xp̄m aduocat⁹ suus Ille cogitabat ꝙ rogaret etiā sctūm illū cui⁹ canonic⁹ fuerat. cui et seruierat cātādo. legēdo ⁊ secū iret ad iudiciū añ xp̄m vt intercederet ꝓ eo. monēs eū de ꝑuitio suo. Tūc ille scūs rñdit Libēter ibo tecū. Et assūpsit secū aliū q̄i ꝓ teste. ⁊ deuenerūt simul ad iudiciū Cūq; venissēt dixit scūs. Dñe dñe ꝯqueror de isto vilissimo lecatore q̄ vigīti annis et ampli⁹ comedit et bibit p̄bēdā in eccīa mea. ⁊ oē tp̄s suū expēdit luxuriose et t̄pit̄ viuēdo nec vna die seruiuit sic debuit. vñ pe

to iudiciū fieri de isto leccatore. huius rei iste est testis. Xp̄s rñt. Accipite eū et ligatis manib⁹ et pedib⁹ ꝓijcite eū in infernū Ille ergo clericus euigilās q̄i de graui sōno putabat iā se esse ī inferno. Et dixit illi scō Dñe habete prebēdā vrām qz nunq̄ plus comedā de ea. et ꝯuersus ex hoc religionē intrauit et saluauit aīaz suam

Castitas. .xiiij.

Refert ambrosi⁹ in lib. j. de v̄ginitate. qz puella quedā nobil' sclo. nunc nobilior deo cū vrgeret ad nuptias a ꝑntib⁹ et ꝓpinquis ad sacroscm̄ altare ꝯfugit. Quo eī meli⁹ v̄go q̄ vbi sacrificiū virginitatis offert currerz ne is q̄dem finis audacie Stabat ad arā dei pudoris hostia. victima castitatis. nūc capiti dexterā sacerdotl. imponēs. precē poscēs. nūc iuste impatiens more ad sūmū altaris subuecta verticē de palla altaris ꝯtexit meli⁹ me inq̄ens q̄ altare velabit. Quid agitis vos ꝓpinq̄? Quid exq̄rēdis adhuc nuptijs solicitatis aīm? Jādudū ꝓuisas hēo Spōsū offertis. meliorē repperi Quaslibz exaggerate diuitias iactate nobilitatē. p̄dicate potētiam hēo em̄ cui nēo se ꝯparet. Diuitē mūdo potētē īpio. nobilē celo. Si talez hētis nō r̄futo opinionē. si nō repitl. nō ꝓuidetis mihi. sz inuidetis. Silētib⁹ ceterl. vn⁹ abrupti⁹ Quid si inq̄t pr̄ tu⁹ viueret īnuptā te pateret Tūc illa maiore r̄ligione. moderatiore pietate. ⁊ iō fortasse defecit ne qd̄ mihi īpedimētū posset afferre. Qd̄ ille rñsū de prē de se oraculū maturo, sui ꝓbauit exitio. decidit em̄ et mortu⁹ est Ita ceteri eadē sibi q̄sq̄ metuētes fauere ceperūt q̄ īpedire q̄rebāt. nec dispēdiū debitoꝝ attulit v̄ginitas facultatū sz etiā alimētū integritatl. accepit Hētis puelle deuotōnis p̄miū ꝑntes cauete offēsiōis exēplū .xv.

Gregori⁹ nazāsen⁹ scribit in ꝓlogo apologetici q̄ signaculū castitatis ītegrū custodiēs cū philosophie studijs adhuc iunior apud athenas floreret. vidit ꝑ soporē studēti sibi ⁊ legēti duas satis decoras dextra leuaq̄ feīas ꝯsedisse Quas ille castitatis instinctu oculo torniore r̄spiciēs q̄nā essēt et q̄d sibi vellēt ꝑcūctabat. At ille familiari⁹ eū ꝯplectētes aiūt. Ne moleste capias iuuēis note tibi satis et faīliares sum⁹. Altera em̄ ex nob sapīa. altera castitas d̄r. misse sum⁹ tecū hītare qz iocūdū satis et mūdū in corde tuo hītaculū p̄parasti.

Refert btūs augustin⁹ ī .xvj. epl'a ad victorianuz. Añ paucos annos seueri ep̄i nepl. scīmonial'a barbaris rapta atz in captiuitatē ducta est. sz ꝑ mirabilē dñi misericordiā cū honore magno suis ꝑntib⁹ restituta est. Dom⁹ em̄ illa barbaroꝝ vbi captiua ingressa est subita cepit dñorū infirmitate iactari. ita vt oēs illi barbari nisi fallar tres frēs vel amplius ꝑiculosa egritudine laborarēt. Quorū mater aduertit puellā deo dicatā ⁊ credidit q̄ ei⁹ orōib⁹ filij sui possēt ab īminētis iā mortis ꝑiculo liberari. Petiuit ergo vt oraret ꝓ eis pollicēs q̄ si salui facti eēnt eā suis ꝑntibus redderēt. Jeiūauit illa et orauit et ꝯtinuo exaudita est. ad hoc em̄ factū erat q̄ntū exit⁹ docuit. Itaq̄ illi tā repētino dei bñficio salute ꝑcepta mirātes et honorātes qd̄ illoꝝ mat̄ ꝓmiserat impleuerunt. Hec iō facta ꝯstat vt discam⁹ qm̄ nec captiua scā v̄ginitas etiā inter barbaros nō deserit a dño. .xvij.

Hieronym⁹ in epl'a ad aletham. Pretaxata nobilissima quōdā femīa iubēte viro suo hemecio q̄ pr̄ eustochij v̄ginis fuit hītū eustochij cultū q̄ mutauit ⁊ neglectū crinē mūdano

more texuit. vincere cupiens et virginis ꝓpositū ⁊ mr̄is desideriū. Et ecce eadē vidit angelū venisse terribili facie minitantē penas et hec v̄ba frangētē. Tu ausa es viri impium p̄ferre xp̄o. tu caput virginis dei tuis sacrilegis attrectare manib⁹? Que nūc iā arescent vt sētias excruciata q̄d feceris. ⁊ finito mēse q̄nto ad inferna ducaris Sinautē ꝑseuerauerīs in scelē et marito orbaberis et filijs. oīa per ordinē expleta sūt et serā misere penitētiā velox signauit interit⁹ Sic vlciscit̄ xp̄s ī violatorib⁹ tēpli sui .xviij

Hiero⁹. in ꝓlogo quodā Sub decio et valeriano ꝑsecutorib⁹ quo tpe corneli⁹ rhome ciprian⁹ cartagine felici cruore dānati sunt. multas apud egyptū et thebaydā eccīas seua tēpestas depopulata est. Votū tunc erat xp̄ianis ꝓ noīe xp̄i gladio ꝑcuti Verū hostis callid⁹ tarda ad mortē supplicia ꝯq̄rēs aīas iugulare cupiebat nō corpa. et vt ipse q̄ ab eo passus ē ciprian⁹ ait. volētib⁹ mori nō dabat̄ occidi Cui⁹ crudelitas sequēti exemplo notior fiet. Deci⁹ iuuenē quēdaꝫ iuuenili etate florētē in amēissimos ortulos adduci p̄cepit. ibiq̄ inter cādētia lilia et rubētes rosas cū leni iuxta murmure serperet riu⁹. et molli sibilo arborū folia vēt⁹ stringeret suꝑstratū plumis lectulū supinari. et ne inde se excutere possit blandis sartorū nexib⁹ irretitū relinq̄. Quo cū recedentib⁹ cūctis meretrix speciosa venisset. cepit delicatis stringere colla ꝯplexib⁹. ⁊ q̄d dictu nephas est manib⁹ attrectare virilia Quid ageret miles xp̄i quo se ꝯuerteret nesciebat Et quē tormēta nō vicerāt suꝑabat' voluptas Tandē celit⁹ inspirat⁹ p̄scisā mordit⁹ linguā in osculātis se faciem expuit Ac sic libidinis sēsū succedēs doloris magnitudo suꝑauit .xix.

Legit̄ in ꝑadiso eraclidis q̄ scūs helyas monachus amore v̄tutis succēsus. et feīnei sexus miseratōe ꝯmotus deuotaꝝ deo v̄ginū curā hēbat. et in quodā grādi mōasterio vsq̄ ad trecētas feīaꝝ nūeꝝ colligebat eaꝝq̄ ꝯuersationē ordinabat. Sed cū ꝑbiēniū iā fecisset et adhuc iuuēis triginta vel. xl. annoꝝ essꝫ. subito grauē carnis tētationē passus est. relictoq̄ monasterio dū ꝑ solitudines iugi bi duo ieiun⁹ erraret ait. Dn̄e de⁹ aut occide me. aut a me tētationē istā excludes. Vespe igit̄ ei sōn⁹ irrepsit et tres angelos ad se venisse ꝯspexit dicētes. Cur es egressus de mōasterio femīaꝝ? Qui cū timuisse se dicerꝫ ne aut sibi aut illis noceret. illi dixerūt. Si hmōi met⁹ ꝑ nos liberat⁹ fueris rursus illaꝝ curā suscipis? Cūq̄ libēter acquieuisset. et hocipsū exigētib⁹ illis iuramēto firmasset. vn⁹ eoꝝ man⁹ illi⁹ tenuit. et alter pedes. terti⁹ v̄o nouacula testiculos ei⁹ abcidit. Nō ꝙ fere hoc faceret sꝫ ꝙ facere videretur. Angelis aūt interrogātib⁹ an aliq̄d sibi ꝓfuisse sēsisset factū suū. vehemēter inq̄t intelligo q̄dā on⁹ mihi esse sblatū. et satis credo me ōni quā formidabā molestia liberatū Igitur p⁹ q̄nq̄ dies egressus et monasteriū lugētiū femīaꝝ ingressus. ī cella q̄dā illic habitauit. et alios. xl. ānos vixit patrib⁹ asseuerās ꝙ nūq̄ vlterius in cor ei⁹ cogitatio tal' ascēderet .xx.

Refert btūs gregori⁹ turonēs ꝙ q̄dā nobilissim⁹ iuuenis rome de nobiliorib⁹ senatoꝝ cū virgine eq̄ nobili ꝯtraxerit tpib⁹ archadij et honorij et beati martini. nō tn̄ spōte sua sꝫ parentū et vi et auctoritate p̄mebat̄ vt in matrimoniū ꝯsentiret. Cū itaq̄ solennes nuptie celebrarentur letātib⁹ cunctis et cantantibus organis hec in corde suo soli domino decātabat.

dicens Fiat cor meum et corp⁹ meū dñe īmaculatū vt nō ꝯfundar Solē niter itaq; cūctis nuptialib⁹ celebratis.cū sero ꝑiter in cubiculū ducerentur.ipsa ꝯuersa ad parietē virginitatis sue ꝑiculū amarissima cepit lamētatione deflere. Mirat̄ iuuenis vtpote ꝓpositi virginal' ignar⁹ atz tāti cāz meroris solicita cepit interrogatiōe ꝑquirere Tūc illa ꝓfundis gemitib⁹ corde dolores apiens Hec inq̄t ē cā tāti meroris qm̄ thesauro virginitatis ꝑciosissimo quem voto fideli soli deo dedicauerā nūc inuita ꝑuabor. Rñdit iuuenis q̄ et placeret deo cōiugiū q̄ppe quid ipse a ꝑncipio instituisset homib⁹ obseruādū.ex quo ꝓles acq̄rit̄ q̄ est ꝑntū gaudiū heresq; bonorū Instabat illa ꝯtrarie asserēs v̄ginalē statū dño acceptissimū.cui⁹ q̄dē principiū in celestib⁹ spiritibus dedicasset.atq; post hec in terras veniēs virgo māsur⁹ de sola v̄gine nasci voluissz. His itaq; ⁊ plurib⁹ alijs virgine ꝓsequēte fit ꝯsensus amboꝝ vt videlicet castitatē sub solo nomīe ꝯiugij ambos seruarēt. Cū aūt iam diu sub solo noīe ꝯiugij sic fideles v̄gines atz vt ita dixerim in igne fideles matyres xp̄i manerēt inusti placuit tandē dño vt de fecib⁹ vite pñtl. puellā educeret. Postq̄ āt circa corpus ei⁹ ecclesiasticū ꝯplessēt officiuz stans iuuenis supra vxoris vt putabat̄ sepulchrū manib⁹ extēsis in celū Grās inq̄t ago tibi dñe de⁹. atz hūc thesaurū a te mihi ꝯmissū immaculatū et integrū tibi restituo Tūc illa de tumulo q̄i subridens. Cur inq̄t ante tp̄us ea loq̄ris que nō interrogaris Audiebāt hec cūcti et mirabant̄ Nō multo vero p⁹ tēpe etiā iuuenis ipse euocat⁹ migrauit ad dñm. Sepult⁹ est etiā ipse sz ꝑ multū spatiū a tumulo vxoris putatiue. Cūq; nō post lōgum tēpus exigentibus causis circa locū fodiētes iuuenis corp⁹ nō inuenirēt in sepulchrū virginis q̄situz est atz reptū.vt videlicz q̄ꝝ ꝯiūctas aīas nō sepat celū.etiā sepultoꝝ corpa nō sepat monumentū. Incole aūt tātis mirabilib⁹ visis cū post hoꝝ duorū mēoria venisset in mediū duos amātes eos nūcupabant. .xxj.

Refert vincenti⁹ in spe.morali Sigismund⁹ rex lotringie xp̄ianissimus iuuenili florens etate ne etas illa ad mala semp ꝓcliuior ꝑ luxurie inq̄namēta defluerет s̄m apl' ꝯsiliū nubere magis eligit q̄ vri Audiens ergo de virgine q̄dam quā ꝑ oēs terras v̄tutū fama vulgauerat q̄ videliz nobil' esset origine.forma ꝓcerior atq; sup hec oīa castitate atq; oī virtute p̄stātior accensus est aīo vt hāc hr̄e posset vxorē et regni sui reginā efficeret. Mittit solennes nuncios cū muneribus regijs in almania vbi p̄fata virgo morabat̄ ꝓ ꝑntū et virginis req̄rendo ꝯsensu. Parentes igit̄ audientes regis affectū facile ꝯsētiūt.vtpote q̄ oēz suā postēitatē talib⁹ nuptijs nobilitādaz et sublimādā esse sparēt. Cunq; regales nūcij de virginis cōsensu solicitarēt̄ ꝓmiserūt ꝑntes qm̄ ipsi eā ad nuptiaꝝ ꝯsensū inducerent Timebāt em̄ qm̄ sciebant filiā virginitatis hr̄e ꝓpositū.ne si negaret assēsum.tanta gloria de ei⁹ ꝑntela ꝑiret. Educit̄ itaq; virgo de domo et patria oīs fraudis ignara vtpote que nesciebat quo ducerēt̄ Sed cū ꝑuētum esset ad locū atq; intellexisset se regali matrimonio copulādā flere cepit ⁊ gemere dicēs se virginitatē suā regine et dño celi deuouisse . atq; iō nunq̄ mortali homī se nupturā Que em̄ cū agno virginū gloria gaudere cupiebat in celis.exaltationē etiā regalem cum detrimēto castitatis nō

requirebat in terris Sed pntes atq; cognati omni cauebant solertia. ne hec ad regis noticiā puenirent Uerū cū virgini omnis euasionis demeret occasio. tandē die statuto ad ecclesiā scī stephani adducit in sponsalib⁹ ornamentis. vt scz ibi solēnit fm morez ecciasticū regi regalit iungeret Sed vbi ad ecciam ventū est videns vgo xpi nimis īminere piculū. atz maiori iā libertate potita infusa lachrymis gemens ad beate virginis altare ꝯfugit. Quo p cornu apprehēso eadē gemens repetebat que pri⁹. atz nūq̄ se fatebat ab altari auellēdā nisi sibi ꝓmitteret virginitas pmāsura. Erubescūt pntes imo vt vere dicaz insaniūt se scz esse deprehēsos. Mirant assistētes hi qppe cām virginis nesciebant. Ad regis aures tandē fama puenit. Qui vbi sacrū sponse ꝓpositū intellexit. deuotionē castitatis atz ꝯstantie ꝓpositū mirat ⁊ laudat. ꝓmittēs eidē q̄ten⁹ si ab altari se pateret abduci ñ violator sz ꝓtector et custos ei⁹ castitatis existeret. Oīa tñ inqt solēniter preparent in vestib⁹ epulis atz ceteris nuptialib⁹ tanq̄ mihi despōsāda sit. neq; em̄ dignū ē cū minori solēnitate eā celoꝝ regi desponsari q̄ mihi. Fecit itaq; eā indui regalib⁹ vestimētis atz regalē coronā capiti ei⁹ desup imponi Letantib⁹ igit oībus. vgine quidē de obtēto ꝓposito castitatis. rege vero cū ceteris de deuotione tanta in etate tā tenēa ꝯuiuiū celebratū est. Quo expleto. oībus regalib⁹ redimitā cū ingēti gaudio fecit in ecciam scī petri monialē collocari Soli vo pntes ei⁹ cū grandi cōfusione in sua reuersi sunt. dolētes videlicet q̄ tam sperato honore defraudati eēnt. Uirgo aūt deo deuota vitā supstitem in dñi exegit seruitio. atz nuptijs huius mūdi spretis puenit ad nuptias eternas.

.xxij.

Nobil' quedā virgo noīe eufemia vouerat castitatē in annis puerilib⁹ dño. et votū suū vt vouerat strēnue adimplebat se corā deo et hoīb⁹ conseruās irreprehēsibilē. Pater hui⁹ secularis vidēs eā formosā licet inuitā et oīb⁹ virib⁹ renitentē cuidā comiti despōsauit At virgo plena spūsācto capellā intrabat. et ꝓijciens se in trā orabat reginā mīe vt eā ī voto castitatis ꝯseruaret. Et aduertēs q̄ rōne sue pulchritudinis iacturā castitatis patiebat. accepto cultello āpi⁹ inqt vana pulchritudo occasio pccī non eris Et hoc dicto nasū sibi p̄scidit et labia. Pater tyrann⁹ audiēs hoc vocato quodā crudeli suo rustico filiaz illi tradidit in ancillā. mādans vt sub obtētu grē sue illā seruitijs rusticāis māciparet. At rustic⁹ ꝯpati nesciens sāguini nobili vltra modū eā laboribus et plagis affligebat. Et hec illa oīa libēter deuīcebat. deo regratiās q̄ in illū statū eaz deduxisset in quo aliqd ꝓ deo sustineret Cū vo in dei seruitio septē annis pmāsisset. in vigilia natal' xpi in nocte vt mos ē xpianis comedere familia ad mēsā sedente ipsa cucurrit in stabulū vt laudes redderet suo creatori. Sed rustic⁹ nō visa virgine arrepto baculo eā q̄siuit Et directis oculis in stabulū fulgor ibidē chorusc⁹ apparuit. Et putans ignē ꝓpius accessit. et ecce virgo maria cū multitudine virginū ⁊ āgeloꝝ eā ꝯfortabat dicēs. Cōstās esto filia qz ꝓ hoc seruitio dabit tibi corona rgni celestis. Qd rustic⁹ videns totā familiā clamore ꝯuocauit. et viderūt eufemiā nasū et labia pulcherrīa hñtem et facie rutilantē. et oēs q̄ eā viderant de īmēso dono pulchritudīs deū laudāt Cūq; pr̄ ei⁹ hoc audisset veniā petēs in loco stabuli claustrū

v̄ginuz ꝯstruxit In quo sancta eufe
mia deo seruiens in breui quieuit in
domino. .xxiij.

Refert iacob⁹ de vitriaco. Sācti
monialē quādā pulchrā facie p̄ncepſ
diues et potēs in cui⁹ ptāte fūdatuz
erat monasteriū ꝯcupiuit. et cū nō p̄
cib⁹ nec munerib⁹ sibi eam vsurpare
possz mādauit ꝑ nūcios abbatisse vt
vnū ex duob⁹ eligeret. aut scz monia
lē illā sibi corrūpendā trāsmittēt. aut
ipse totū monasteriū ignib⁹ ꝯflagra-
ret Terret̄ vehemēter abbatissa vtpo
te q̄ sciret qm̄ nisi q̄ desiderabat obti
neret faceret peiora q̄ dixerat Paui
da igit̄ moniali illi scī regis edictuz
crudele denūciat Que tremēs et do
las cēpit inq̄rere cur eam pre ceteris
monialib⁹ sic amaret. Audiuit a nū-
cijs ꝓpter pulchritudinē inq̄unt ocu
loꝝ tuoꝝ in te tā ardēti amore succē
sus est. Exhilarata illa atz segregata
paꝝ a ceteris ambos sibi oculos pia
crudelitate euulsit. atz ꝯponēs in di
sco pñtauit miuistris p̄ncipis dicēs.
Ite et p̄ncipi vr̄o hec pñtate ex me
ei dicētes. Ecce sagitte q̄ cor tuū taz
īportuno ardoē ꝯfoderāt Habes qd̄
desiderasti nūc eis vtere ꝓ libitu. atz
oculos cordis mei intactos atz ille-
sos relinq̄. .xxiiij

Legit̄ in itinerario ditmari qr int̄
hirl'm et bethleē est cenobiū vbi erāt
scīmoniales qñ terra scā ꝑdita fuit
pulchre valde De q̄ꝝ pulchritudine
dū intellexit soldan⁹ voluit eis ꝯmi
sceri. et p̄cepit eis vt sese pulchris ve
stib⁹ induerēt et ornarēt neq̄tie ince
stū passure. Abbatissa aūt eaꝝ ne sic
ludibrio esset carni et diabolo. et ne
castita tis sue liliū mergeret ī luxurie
cloacā sui laboris ānullās meritū. se
suas qz maluit mutilare q̄ corpe īte-
gro facie syderea īmūdissimū scortū
existē Igit̄ tanq̄ diuīt⁹ edocta cū iā
p̄ forib⁹ esset tyrann⁹. p̄missa exho
tatōe hac ꝯfortatione vsa est. Soro
res venerabiles tp̄us tribulatōis ac
ꝑsecutionis nr̄ē est. Soldan⁹ nr̄ē v̄gi
nitatis et pudoris inimic⁹ ī ꝓmptu
est man⁹ ei⁹ euadē nō potestis. vtamī
ergo meo ꝯsilio ⁊ qd̄ ego fecero vos
q̄z faciatis. Qd̄ dū ratū singule ꝯce-
pissēt. ipa abbatissa p̄mit⁹ se naso mu
tilauit. ⁊ singule postmodū volūtate
spōtanea se mutilauerūt. Quo audi
to. soldan⁹ vehemēter āmirās ꝯstātiā
illaꝝ et prudētiā obstupuit. et multū
hoc fcm̄ et sue fidei tenacē ꝯstantiam
approbauit. .xxv.

Refert mgr̄ iohānes. nider in for
micario In q̄dā rure ꝓpinq̄ satis ci-
uitati nurēbergensi est v̄go quedā ex
pauꝑcul' ꝓgenita ꝑntib⁹. Hec cū eēt
iunior mō em̄ ē grādeua. venusta fu-
it corpe et recta aīo ac simplicissima
Nā circa p̄mos sue pubertatis ānos
xp̄o suā v̄ginitatē dedicare studuit. le
uitates iuueniles fugē et estus om̄es
sui cordis in xp̄m dei filium velut in
spōsū suū cepit dirigere. Tētauit tūc
ex aduerso et multis ānis postmodū
demonis neq̄tia ꝯtra hanc pugilē se
erigē. et nocturno tpe nūc strepitib⁹
horribilib⁹. nūc v̄o inopinatis parie
tū ꝯcussionib⁹. et tādē dom⁹ quā īha
bitabat ruina fantastica a scīs q̄s fa-
ciebat orōib⁹ scām virginē terrere co
nat⁹ est. et a cepto ꝓposito deijcē Sz
mētita est iniq̄tas sibi Nā v̄go verb
sacre scripture et ꝯfessoꝝ prudētiū ꝯ
silijs. ꝓprijs qz ꝯfortata orōib⁹ mediā
te diuīa grā nōmō hostis conat⁹ ꝑui
pēdit. sz diuina ex ꝓuidētia in ea ce-
pit his vētoꝝ tētatōib⁹ ignis diuini
amoris circa suū spōsū inflāmari am
pli⁹ Affect⁹ em̄ eo tpe amor. cuiusdā
ad xp̄i despōsatōz maxim⁹ cor ange-
bat virgīs. nullo q̄dē fedo aut t̄reno
ꝑmixt⁹ amore. sz gestiebat q̄ten⁹ aliq̄

specificaretur certitudine se a christo velut sponsam diligi. de quo in predicatonibus ad virgines audierat deuotas exclamationes sepius fieri. Oro quoque eius ad hoc tendebat desideriu. non absolute sed condicionaliter. videlicet si id dei voluntati foret bene placitu. Cum autem in tali desiderio multis perseuerasset mensibus. quadam die in orto de cuius opere victitabat desideriu pauperis exaudiuit dominus. Nam cum a iuuentute rerum careret affluentia ortu sibi pro victu proprium coluit et vaccam tenuit vnicam. cuius lac et orti herbas varias frequenter ciuitati intulit. et his venditis victum acquisiuit tenuem. Vix vllum sermonem factum ad populum in eadem ciuitate solebat negligere. nec differre infra quindenam aut circiter vt reciperet diuinissimum eucaristie sacramentum. premissa prius sacramentali confessione. Igitur dum in ortu post diuturna petite arre vota laboraret more solito in hanc verborum prorupit sententiam. O vtinam fili dei signum aliquod tue desponsationis ego pauperculam et indigna mererer accipere in tali huius orti locello quo nunc oculis corporeis visum dirigo. Et ecce in eodem momento et locello vidit tres aut duos circiter violarum amenos flosculos. Erat autem pro tunc tempus autumnale et circa festum beati martini quando in nostris partibus nedum omnium florum emarcescere solet amenitas verum etiam tunc glacierum et niuium gelicidia omnium fructuum et foliorum vires ab arboribus consueuerunt decerpere et enecare herbas in quibuslibet ortulis. Gauisa est itaque xpi virgo et ex admiratione territa. et tam insolito spectaculo violas manu collegit propria. et conseruauit solicite vt exinde amor et spes artius ad suum sponsum grate succrescerent. Verum quia postmodum ex simplicitate nimia tentatio quedam et ambiguitas in eam incidit. anne hoc signum sufficiens esset arre illius quam tam sedule a xpo poscerat. ideo preces nouas et suspiria acriora prioribus suo sponso cepit porrigere vt certificaret apli. Cum in sequenti anno iterum in orto suo laboraret quadam die. et ibidem in locum certum intuitum dirigeret optando eximo cordis desiderio quatenus ibi repiret in signum xpi fere desponsationis anulum aliquem si diuine voluntatis id esset. Et en altera vice non spreuit deus preces humilis virginis sed reppit materialem quendam anulum quem vidi postmodum. Erat autem coloris albi de minera quam nescio argento mundo videbatur similior. Et in clausura vbi iungebatur in circulum due manus artificiose insculpte extiterunt cancellatim sibi mutuo fidem porrigentes et sese arte constringentes. Fuitque locus inuentionis huius muneris tam inopinatus humane coniecturationi. vt omnino desertus ab alijs videretur hominibus. Hunc anulum virgo gratissime seruauit in posterum. et altissimo suo sponso deinceps vt antea in labore manuum suarum viuere studuit quam antea letius. Addidit etiam is quem diligebat vice tertia in quadam visione nocturna se virgini pure in loco quodam vt videbatur mundo in ea forma ostendere et ad amplexandum porrigere in quam solet pro fideliu libris simpliciu depingi puulus virginis et matris tractatus manibus tempore pueritie. Vides igitur simplicem virginem a xpo consolatam in presenti seculo. .xxvj.

Quidam turpissime vite dominam nostram non desinebat frequentissime collaudare. et quadam vice cum ipse multum famesceret ambulans per terre vastam solitudinem appuit ei domina nostra cum speciosis puellis cibum afferens quam plurimum delicatum in scutellis turpibus et immundis et ait ei. Comede. Tunc respondit et dixit. Cibus bonus est et pulcher. sed non possum ipsum comedere propter immundiciam scutellarum. Tunc ait ei domina nostra. Laudes quas mihi dicis bone sunt et pulchre. sed cor tuum immundum est. et ideo tu-

is laudib⁹ nō delector. Postmodum
v̄o ꝑ pñiaꝫ se mūdauit. .xxvij.

Legit̄ in scala celi ꝙ fuit q̄dā mgr̄
parisi⁹ q̄ oī āno scholarib⁹ suis q̄ euꝫ
ꝯtinue audiebāt dabat florē lilij Cū
qꝫ q̄rerēt ab eo q̄re hoc faciebat. rñt
Quatuor in lilio repio Est eī ibi tri
plex color q̄ denotat triplicē hōesta
tē cordis.corpis et intētōnis Est ibi
odor q̄ q̄ diu nō tāgit̄ redolꝫ.ꝫ si tā
gat̄ fetet.. Sūt ibi septē folia et septē
grana Ut ēgo clerici et discipuli mei
habeant plenariā honestatē fugiant
ꝯsortia mulierū.ornent se septē v̄tuti
bus.et odiāt septē pccā mortalia . iō
do eis hūc florē.s.liliū .xxviij.

Refert magister iacob⁹ de q̄dam
religiosa q̄ cū diu seruasset v̄ginitatē
suā p̄sūptuose dixit iactādo ꝙ nollet
sil'is esse magdalene Que ex hac p̄sū
ptione infra breue tpūs a q̄dā gartō
ne deflorata incidit in mala pessima
et inaudita. .xxix.

Tres erāt moniales ī vno claustro
socie spēales.et ex illis erāt due v̄gi
nes. Hee āt singule studebāt se deuo
tas btē virgini exhibere Mortua v̄o
vna v̄gine.ꝛ iā vidua ī extremis agē
te.tertia soror sup̄stes rogabat viduā
vt p⁹ mortē rediret. et de p̄mio socie
certificaret eandē. Qd̄ ꝓmittēs si tñ
foret de bñplacito dei expirauit Die
āt tricesima ista añ altare in orōnib⁹
ꝓcūbēte appuit socia vidua īestima
bili splēdore fulgēs nimis et dicens
Veni qꝛ ad reditū obligasti me . Et
ecce modicā ptē p̄mij mei. ꝫ bñdicta
dies in q̄ nata sū Illa v̄o ꝯfortata et
resūpto spū q̄siuit de statu prioris de
fūcte Cui illa dixit Si tot⁹ mundus
esset ꝑgamenū et mare īcaustū.ꝛ oīa
folia et gramīa scriptoēs cū oīb⁹ ho
minib⁹ q̄ fuerūt et sūt et erūt futuri.
p̄mo oēs deficerēt q̄ īmensitatē pre
mij celestis exp̄merēt Sed parūꝑ ait
ad pñs dicā tibi. Soror nr̄a in infini
tis claritatib⁹ me p̄cellit.et mēito.qꝛ
ipsa heri choreā cū agno duxit cādi
dā cū multitudine candidaꝝ puella
rū cantās cāticū singulare solis v̄gi
nib⁹ appriatū.et gerēs sertū de diui
nis florib⁹ ꝯfectū. Rogaui aūt eaꝫ vt
saltē ad horā mihi sertū ꝯcedēt. q̄ ait
Nō expedit tibi Tñ ab ipsis florib⁹
dedit mihi q̄s attuli tibi socie mee
charissime.vt aliq̄liter v̄tutē eorum
q̄ntū sensus cape poterit hūan⁹ ꝑpē
das Facto ergo ab ea circulari tactu
in pauimēto cū florib⁹ taꝫ miri odo
ris ꝓcessit fragrantia ꝙ illa soror p̄
suauitate rapta fuit in extasim Et sic
vidua expleto ꝓmisso ad celū redijt
Om̄es q̄ monasteriū intrauerūt per
multū tempus senserunt celestē odo
rem. Confessio .xxx.

Refert doctor iacobus carthusiē
sis in libro suo de peccatis mētalib⁹
mortalib⁹. Rhomanus quidā ponti
fex fini vite appropinquans cappel
lano suo auctoritatē apl'icam contu
lit se absoluendi sub plenaria remis
sione vt fieri solet in anno iubileo.
Finita confessione benefitium abso
lutionis obtinuit.obijt Non multo
post appuit eidē capellāo vultu me
stissimo et veste lugubri Requisitus
an ipse esset papa defunctus . Rñdit
ꝙ sic. Requirit cappellanus quare tā
tristis appuit. Rñdit.qm̄ etne morti
adiudicat⁹ sum Quare inquit cappel
lanus cū tñ benefitium absolutionis
plenarie tibi confessione facta impē
sum sit? Respondit defunct⁹ Qm̄ su
premus iudex absolutionē iliā rataꝫ
nō habuit. Quibus dictis disparuit.
Utiqꝫ deus credit̄ hoc voluisse reue
lari ꝓpt̄ nos.vt si in viridi ligno hoc
factū ꝯstat id est in capite eccīe in a
rido.i.in minori auctoritate quid fie
ret pensaremus .xxxj.

Ex diuersis

Legitur in scala celi Duo predicatores ibāt ꝑ viā quoꝝ vn⁹ erat penitentiari⁹ dñi pape et scūs hō. et alter multū innocēs et pi⁹ Cū ergo irent ꝑ viā et ad qdā castꝝ in q̄ erat mulier q̄ adulteriū ꝯmiserat cū quodaꝫ de ꝑntela sua. et ꝓpt̄ enormitatē pccī et erubescētiā humanā. xj. ānis absqꝫ ꝯfessiōe tenuissꝫ dū vidisset istos frēs extr̄neos in eccīa celebrātes dixit int̄ se Isti nō cognoscēt te nec vnq̄ redibūt ad ꝑtes istas et iō istis dices peccatū. Celebrata missa ad penitētiarium accessit. et stāte suo socio ex opposito cū pccā sua ꝯfiteret̄. ad quālibet exp̄ssionē vni⁹ pccī vn⁹ bufo exibat de ore ei⁹. et saltādo exibant eccīam. Tandē ꝯfessis oīb⁹ pccīs cū venisset ad illud p̄ verecūdia noluit ꝯfiteri. ⁊ dū absolueret̄ a p̄niario et ipsa vellꝫ recedere. soci⁹ p̄niarij vidit q̄ om̄es illi bufones cū vno alio maiori et enormioris forme turmatī ingressi st̄ os mulieris et ventrē Recessit mul̄r nō ꝯfesso pccō recedūt et frēs Et cū ꝑ vnā leucā iuissent soci⁹ p̄niarij ei reuelauit visionē quā viderat de muliere ꝯfitēte Qui territ⁹ et tristis dixit Celauit aliq̄d in ꝯfessione Et cū redissēt vt eā ꝯuerterēt. eā suffocataꝫ et mortuā inuenerūt. Qui ꝯtristati mō mirabili cū ieiunio et orōib⁹ ceperūt īplorare diuinā clemētiā vt dignaretur oñdē q̄d significat̄ ꝑ visionē ostēsā. Tertia die apparuit eis mulier eq̄tās sup draconē. et duo s̄pentes crudeles accīgētes collū ei⁹ sugētes ei⁹ vbera. duo bufones terribiles erant sup oculos ei⁹ ac de ore ei⁹ ignis sulphure⁹ expirabat. duo canes deuorabāt crudelit̄ man⁹ ei⁹ Et due sugitte ignite īmittebant̄ ꝑ aures ei⁹. ī capite ei⁹ lacte stabāt. Quā cū vidissēt frēs territi corruerūt Tūc illa Nolite timere amici dei. nā ego sū illa maledicta mulier q̄ fui vob̄ alia die confessa. Et qꝛ celaui in confessione tale pccm̄ sū adiudicatū ꝑpetuo huic pene Tūc p̄niari⁹ Adiuro te ꝑ deū viuum et verū xp̄m vt informes me de duob⁹ dubijs. primū ē q̄d significat hec diuersitas penaꝝ. Tūc illa Lacerte capitis sūt in punitionē ornamentoꝝ capitis. Bufones oculoꝝ in punitōnē corruptoꝝ aspectuū. Sagitte ignite in punitionē diffamationū. cātationū. et īmūdoꝝ v̄boꝝ Serpētes sugētes vbera in punitōꝫ qꝛ sustinui īmūdos tact⁹ Sed crudelitas canuꝫ in punitionē tactuū immūdoꝝ. et qꝛ bona dedi de quib⁹ sustētari pauꝑes poterāt xp̄i meis amatorib⁹. eq̄to sup draconē q̄ inexp̄ssibili dolore cruciat et ꝯburit oēs tibias et oīa viscera mea in punitionē īmūdaꝝ opationū. Tūc penitētiari⁹ Rogo vt soluas secūdū dubiū meū. scꝫ q̄ sūt pccā ex q̄bus gētes hodie magl. dānant̄. Tūc mulier Hodie ꝑ viā pccī ad infernū descēdūt. sꝫ mulieres ꝑ q̄tuor genera pccōꝝ. ꝑ pccm̄ luxurie. ꝑ pccm̄ vani ornat⁹ et pictiōis per peccatum sortilegij et per erubescentiam confessiouis. Cum ergo interrogaretur si posset iuuari draco cuꝫ mirabili cruciatu subito eleuans eam ad infernū portauit. .xxxij.

Legitur in scala celi q̄ fuit quidam vir iustus ⁊ honestus valde habens vxorem sterilē. Rogauerūt ergo ambo dñm vt misertus eorū eis ꝓlem ꝯcederet. et ipsi eam diuino seruitio māciparēt. Cūqꝫ adiuti a deo filium habuissent. et transacta pueritia monachum statuissent sanctissime suo creatori deseruiuit. Et quia pater aliū filiū nō habebat vna cuꝫ vxore sua facultates suas sic distribuebat pauꝑibus vt iam patres pauperum vocarent̄ Cū aūt q̄daꝫ iuuenis

seruitor dñi vxorē adamasset. inclīa
ta ad pccm̄ ab eo ꝯcepit filiū. et ꝯce-
ptū occultauit ꝯtinuādo et augmen
tādo largitionē elemosynaꝝ. Tandē
pepit filiū et extinxit ꝓprijs manib⁹
et sub lecto ꝓprio sepeliuit. Tandem
moriť marit⁹ eius. Quo mortuo pl⁹
et sine freno libidini cepit vacaē Et
iō scdo ꝯcepit filiū. pepit. et extinxit
suis manib⁹ sicut primū Nec ꝯfiteba
tur hec pccā alicui. sꝫ in multitudine
elemosynaꝝ ꝯfisa sine ꝯfessione spera
bat saluari. Tandē mulier infirmať
moneť ad ꝯfessionē. sꝫ illa ꝯtēnit Tā
dem mortua est ⁊ in infernū portata
Cui⁹ obitū audiēs monach⁹ instan
ter incepit ꝓ ista orare. ieiunare. cele
brare. disciplinas accipe. Et dū q̄dā
die deuotissime celebraret. vidit ma-
trē suā corā se et duos dracones ter
ribiles mamillas et totū corp⁹ cruci
antes Cū aūt fili⁹ interrogasset q̄liť
ei esset. rñt q̄ dānata esset ꝓpter vere
cundiā ꝯfitendi. qꝛ nullū bonū ꝓfiť
vbi virtus ꝯfessionis deficit. Tūc fili
us q̄d significant isti dracones? Tūc
mater Fetus q̄s lactare debui ꝓprijs
manib⁹ extinxi. et ideo sunt mihi da
ti in penam eternā. .xxxiij.

Legiť etiā q̄ in quodā mōasterio
monialiū abbatissa habuit et nutri-
uit neptē suā que in amore cuiusdaꝫ
iuuenis exarsit et ꝯsensit in actuꝫ car
nalē. sꝫ qꝛ ꝯgruitatē tpis et loci ñ ha
buit ipsū peccatū ope nō ꝑpetrauit.
ipsa vero postmodū infirmata cum
ab oībus casta et scā reputareť hoc
pccm̄ male volūtatis nō ꝯfitēs obijt
Et cū abbatissa credēs eā fore sāctaꝫ
corā deo. post matutinas eā peteret
vt ꝓ ipsa intercederet ꝑ duos teter-
rimos adducta dixit se ꝑpetuo dāna
tā ꝓpter malā volūtatē quā confessa
nō fuerat. .xxxiiij.

Iuuenis quidam luxuriosus intē
tione mala intrauit, rubetū vbi erāt
infames mulieres. Cui occurrit dia
bol⁹ dicēs. Vade añ te qꝛ bñ tibi sol
uā suo tpe Qui dū intrasset vlterius
occurrit sibi xp̄us in habitu cuiusdā
monachi et quo tenderet requisiuit
appellans eū filiū Et dixit Vos non
estis pater me⁹ At ille Ego sū pater
tuus Et apta cappa ostendit ei man⁹
et latus q̄ ambo erant cruēta sic apd
crucifixū solet depīgi dicēs. Credis
ergo nōdū q̄ ego sum pater tu⁹ Tūc
ille. Bñs deus meus. Dixit ei xp̄us.
Vade ꝯfiteri qꝛ ille qui tibi occurre-
bat ante rubetū est diabolus ⁊ expe
ctat te vt tibi frangat collū. Qui cuꝫ
exisset de silua cū ꝓposito ꝯfitēdi dia
bolus eum nō agnouit. Et ille inter
rogauit diabolū dicens Quē tu ex-
pectas? Cui diabol⁹ Certe tu non es
iste erat tot⁹ nr̄ et mihi data fuit po
testas sup eū vt ipsū occiderē. tu vo
alter es. Qui intelligēs dei mīaꝫ cir-
ca seipsū intrans claustꝝ ꝯfessus est.
et sic in bono vitā finiuit.
.xxxv.

Legitur in scala celi q̄ duo boni
fres oberrabāt in montib⁹ hybernie
Quia viam inuenire nō valētes dū
aspicerēt ante se viderunt quendam
hominē parue stature. Quē cum vo
cassent fugere eos cepit. Qui cum se-
cuti fuissent enm requisita via nolu-
it rñdere. Sed cū instarent et inqui
rerent quis esset dixit. Triginta an-
nis demonibus seruiui. homagium
eis feci. et sigillum eorū in manibus
meis porto. visitant me in diuersis
figuris. et q̄cquid precipiunt facio sē
per. Cunqꝫ vnus illorū sermonez ei
faceret allegando acerbitatem pena
rū inferni. vilitatem pccī. et infinita
tē diuine misericordie. ille compun-
ctus querit ꝯsilium quomodo posset
saluari. Tunc frater Cōfitere omnia

pccā tua. qꝛ virtus confessionis tanta est vt frangat omnem ptātem diaboli. mitiget omnē irā dei. et induet te oī virtute. Cū ergo ille cuꝫ ꝑfecta ꝯtritione ꝯfessus fuissꝫ. statim sigillū demonis est abrasū Tūc frēs Ut cognoscas magis virtutē ꝯfessionis sta hic in nemore ꝯfidenter et si diabolus cui tu fecisti homagiū dum venerit te nō cognouerit. deꝰ tibi indulsit pccā tua. Qui ꝯfisus de mīa diuina demonē expectauit Et postq̄ cū magnis eq̄taturis pꝰ recessū frm̄ venissꝫ demō interrogauit hoīem si seruum eoꝝ vidisset. rn̄t Ego sū ille q̄. xxx. annis seruiui tibi. Tunc demō Mētiris neq̄ꝫ. nō vidi te. sꝫ quero illū q̄ sigillū meū hꝫ in manibꝰ suis. Ille ergo audiens accedit ad frēs ⁊ ꝑseuerāt deo seruiuit

Contritio. .xxxvj.

Refert gregoꝰ. in omelia de decē dragmis. Nr̄is ꝑtibꝰ victorinꝰ q̄dā extitit nō inopis sb̄e iuxta mediocritatē vite Sed quia regnat plerūqꝫ in rerū opulētia carnis culpa ī quōdam facinore lapsus est qd̄ debuissꝫ valde ꝑtimescere. ac de sue mort. immanitate cogitare. Reatꝰ igit̄ sui cōsideratione ꝯpunctus erexit se. mūdi huiꝰ oīa reliq̄t. monasteriū petijt In quo tāte humilitatis tanteqꝫ discretionis extitit. vt cūcti frēs q̄ illic ad amorē diuinitatis excreuerāt. suā cogerent̄ vitā despicere dū illiꝰ pñiam viderēt. Studuit nanqꝫ toto mētis annisu cruciare carnē. volūtates ꝓprias frangere furtiuas orōnes q̄rere. q̄tidianis se lachrymis libare. despcm̄ sui appetere. oblatā a fratribꝰ venēationem timere. Hic igit̄ nocturnas frm̄ vigilias preuenire ꝯsueuerat Et quia mons in quo monasteriū situm est ex vno latere ī secretiori ꝑte ꝓminebat illic ꝯsuetudinem fecerat ante vigilias egredi vt se quotidie in fletu penitentie quanto secretiꝰ tanto liberius mactaret. Contemplabatur nanqꝫ districtionē futuri iudicis sui et iam eidem iudici concordans puniebat in lachrymis reatū facinor. sui. Quadam vero nocte abbas monasterij vigilans hunc latenter egredientem intuitus. lento foras pede secutus est. Quez cum in secreto mōtis latere cerneret in oratione ꝓstratum expectare voluit qn̄ surgeret. vt ipsam quoqꝫ longanimitatē orōnis eius exploraret. Tuꝫ subito celitꝰ lux emissa sup̄ eum fusa est. qui in orōne prestatus iacebat. tantaqꝫ se in loco illo claritas respersit. vt tota pars regionis illius ex eadē luce candescēt. Quem abbas ut vidit intremuit et fugit. Cunqꝫ post longum hore spatium idem frater ad monasterium redisset. abbas eius vt disceret. an sup̄ eum tanti effusionem luminis agnouisset inquirere eum studuit dicens Ubi fuisti? At ille latere posse se credens in monasterio se fuisse rn̄dit. Quo negante abbas ꝯpulsus est dicere quid vidisset. At ille videns se esse deprehensum hoc quoqꝫ quod abbatem latebat aperuit adiungēs Qn̄ sup̄ me vidisti lucem de celo descēdē vox etiam pariter venit dicens. Dimissum est pccm̄ tuū. Et quidē op̄s deus peccatū eius potuit tacendo laxare. sed loquendo ꝑ vocē radiando ꝑ lumē exēplo sue mīe nrā ad pñiaꝫ voluit corda ꝯuertere.

.xxxvij.

Quidam tabernarius propinans vinum omnes tam bonos q̄ malos in suam domū recepit et ꝑmisit ludē chorisare. blaspemare. inebriari. lenones et meretrices insil' peccare. Sel' vna die dn̄ica cū vinum de cellario portaret añ ianuā detulit hospitibꝰ extra domū sedētibꝰ. qꝛ domꝰ plena

erat hospitibus. ecce vētus turbinis eum violenter rapuit.et sursū in aēa leuauit in ꝯspectu totius ꝑpl'i. Et cuꝫ sic a demonibus leuaret clamauit ꝯpuncto corde. O deꝰ quid fiet de aīa mea. Tunc demones permiserunt eū cadere in vno campo dicētes Quia oblitꝰ es omnia transitoria et corpꝰ ꝓprium, deum solū pro anima tua cōpuncto corde rogasti. ideo nō possumus te vltra ꝯcludere. quia omnipotens non vult ꝑmittere nostraꝫ in te exercere voluntatem. eo ꝙ cōpuncto corde inuocasti eum. ⁊ si hoc nō fecisses cum corpe et anima te ad infernū duxissemꝰ. et hoc dicto disparuerūt. et inuentus in campo reportatus ē ad domū. et postq̄ ꝯualuit se emēdauit et tabernam amouit. et amplius non ꝑmisit aliquem in domo sua ludere. vel blasphemare. vel chorisare. siue alia mala in eiꝰ domo exercere.

Quidam demoniacꝰ .xxxviij ductus erat ad quendam sanctū virꝫ qui precepit demoni vt exiret et nomē suum diceret Nos ait ille sumus tres qui habitamus in isto homine. et ego vocor claudens cor et officiū meum est cor peccatoris claudere ꝙ nō possꝫ habere ꝯtritionē Si vō cōtritionem habuerit tunc frater meꝰ q̄ hic moratur vocatur claudens os. q̄ laborat ad hoc ꝙ homo non potest ꝯfiteri. Sed si confitetur et conuertitur tunc tertius frater meus qui hic moratur vocatur claudens bursam. ne pecunia deficiat et incidat pauꝑtatem qui laborat ad hoc vt nō satisfaciat restituēdo ablata et iniuste acquisita. Et ille plures nobis omnibꝰ acquirit. quia licet conteruntur qn̄ꝫ et confitentur tamen raro vel nunq̄ plene omnia restituunt. et sic seipsos damnant. quia peccatum non dimittitur nisi res ablata restituatur.

Fuit quidam hō in .xxxix. quadam famosa ciuitate qui predicationi verbi dei nullo tpe voluit interesse. quadam autem die cōtigit ꝙ quidam famosus predicator in illa ciuitate predicaret. ⁊ cuꝫ magna populi multitudo ꝯflueret ille ab alijs tractus q̄i inuitus ad sermonem venit. quem venientem intuens predicator vidit diabolū retrahentē eum cum cathena cuius circuli ex peccatis singulis texebantur. ⁊ intuens circulos cum in singulis peccata singula cognouisset. de peccatis egregie predicauit. et quō ꝓpter peccatū habet diabolus in homine dn̄ium in tātum. ꝙ nō ꝑmittit eum facere bonum nec audire dei verbū. Salomō inq̄t Iniquitates sue capiunt impiū et funibus peccatoꝝ suoꝝ ꝯstringit̄ peccator Tunc ille vniuersa peccata de quibus ille predicauerat veracit̄ in se recognoscēs cū postea audisset ab eo oī vere penitenti quātūcūqꝫ pctōri veniam a dn̄o repromitti. ꝯtritus valde cepit flere amarissime Tūc predicator vidit vnā lachrymā ab oculꝰ eius cadere sup̄ cathenā q̄ lachryma cathenā dirupit. .xl.

Quidā delectatōi carnis vacauit in tantū ꝙ nulli peccato carnali q̄ntuncūqꝫ turpi vnq̄ꝫ se negauit Filiaꝫ nō dimittebat ꝓpter matrē. nec econuerso neqꝫ sorori siue masculꝰ ꝑcebat. Cū aūt appropinq̄uit morti fuit vocatꝰ sanctꝰ quidā eremita vt eiꝰ ꝯfessionem audiret. Tunc iste ait. Vade quia maior est iniquitas mea quaꝫ dei mīa. Tunc sanctus eremita. Fili ait charissime noli sic dicere. qꝛ tāta est virtus cōfessionis et pn̄ie vt si doleas de pctīs oībꝰ tibi remittuntur a deo. Tunc ille peccator Magnum est quod dicis. Tunc ait eremita. Fac hoc quod dicam tibi. Ego inq̄

spoliabo me omnibus bonis et meri
tis meis. et tu spoliabis te omnibus
peccatis tuis et sic nō oportet te du
bitare nec desperare. Quod cum pec
cator consensisset, et ambo cābium fe
cissent. dixit eremita peccatori. nunc
narra mihi que mala fecisti vt sciam
de quibus habeo facere penitentiaz
Qui cum infinita peccata expressisz
et nullum peccatum secum retinuisz
ait eremita. Tu doles de istis et vis
q̄ sacramentalis sit ꝓfessio tua? Re
spondit peccator. Sic volo. Tūc ere
mita. Et rogo te absoluo in nomine
patris ꝛc Cum ergo mortuus fuisset
post mensem eremita apparuit. et di
xit ei. q̄ in via saluationis erat. Cuz
autem eremita requireret quid esset
de meritis suis, de quibus spoliaue
rat se. Ait mortuus Deus tibi ea ser
uat duplicata, eo q̄ abstulisti depre
cationem meam et signum maxime
charitatis mihi demōstrasti .xlj.

Refert robertus de licio in suo
quadragesimali q̄ quidam nobilis
sed criminosus quodaz tempore ab
inimicis suis captus est. et quia val
de ei erant inuidiosi et erosi. visuz est
eis expedire vt in instanti occideret.
Cernens vir nobilis mortem sibi im
minere ⁊ nullum esse remedium vite
supplici voce dixit ad illos. Rogo
vos intuitu dei. vt ad modicuz mor
tem meam differre dignemini vt ali
cui sacerdoti peccata mea possim cō
fiteri. Responderunt illi dilationem
illam minus ratam cum posset inte
rim ab amicis eripi de manibus eor
et sic fieret error nouissim⁹ peior pri
ore. Cui cum precepisz vt ad decol
lādum se prosterneret. dixit hoc ver
bum Deus tu scis voluntatem meaz
Et subiunxit Animā meam virginis
filio commendo sicq̄ decollatus est.
Erat autem quidaz obsessus in ciui
tate cui cū diceretur q̄ de tanti mor
te tyranni gaudium magnum com
plices haberent. cum facinorosus fu
erit miles. respondit demon. Nequa
q̄ . Unum enim verbum dum mori
debuit protulit propter quod salua
tus est. Conversio .xlij.

Refert magister gervasi⁹ in libro
de mirabilibus terrarum et imperia
libus solatijs. Disuardus dūs castri
calfini quod est in prouincia prope
folca querium ad loca sacra domini
ce passionis visitāda maxima deuo
tōne feruebat Disposita itaq̄ domo
et singulis mare transijt et tandē p⁹
multos labores multaq̄ pericula ad
locum diu desideratum peuenit Cir
cuit loca singula predicationis passi
onis. ceteraq̄ vniuersa in quib⁹ do
minum aut singulare aliquid gesisse
aut docuisse constabat. tātoq̄ feruo
ris igne succensus est vt profundis
gemitibus. pectoris tunsionibus et
lachrymis vberrimis vniuersa reple
ret Veniens tandem ad locum nati
uitatis in bethleem vbi domin⁹ ipse
cum diues esset in omnibus pro nob
paup effectus de matre nasci digna
tus est. et in alieno presepio reclinat⁹
est. et iam igneus atq̄ tot⁹ in lachry
mas resolutus. cum aliud preter se
quod rependeret non haberet co
gitauit fixumq̄ firmauit in animo
illius amore nunquam se reditur um
in patriam. sed tanq̄ mendicum et
exulem ibidem cum paupere christo
vsq̄ in finem pauperem permansu
rum Progressus igitur. peruenit ad
montem carmeli. ne forte si maneret
intra fines qui a peregrinis visitari
consueuerant ipse non omnino ma
neret incognitus. sed per frequentes
eorum visitationes ab illa cum quie
te qua soli deo vacare proposuit im
pedirent. Descendit itaq̄ de monte

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

carmeli in vicinam solitudinem miles christi panes secum ferens, qui pauco tempori sufficerent. Illic ergo ab omnibus terrenis impedimentis absolutus totū se in dei amorez incēdit. atz preter deū penit⁹ nil curauit. Sumebat qz p⁹ lōga ieiūia de siccis illis panib⁹ paꝝ. vt in dñi seruitō posset diuti⁹ ꝑdurare. Quib⁹ iā expēsis cū de quo in reliquū viueret non hrēt essetqz in tā vasta solitudine cōstitut⁹. totā spem suā ī dñm erigebat. Cunqz iam virib⁹ deficeret pre cibi inedia. timeretqz de herbaꝝ radicib⁹ edere ne ꝓ cibo venenū sumeret ꝓstrat⁹ in terrā oculos ad dñm eleuabat dicens. Tu dñe qui ꝑ ꝓphetā dixisti Jacta cogitatū tuum in dño et ipse te enutriet. et ꝑ temetipsū. Ideo dico vobis ne soliciti sitis. scit em̄ pr̄ vester qm̄ his oībus indigetis. Et ꝑmū querite regnum dei ꝛc. subueni in hac necessitate militi tuo ⁊ militie licet indigne stipendia prebere dignare fugit eī a me spes oīs auxilij. iōqz ad te ꝯuersus toto corde mihi postulo misereri nec defuit fideli seruo domini fidele subsidiū. Nam ecce vidit coruū quēdaz nō longe a se in terra ꝯsedisse q̄ vnguib⁹ apprehēsa radice quadā extractā offert. Primo quidē diligēter ꝯsiderandā deinde edendā militi iam pene premortuo. tāq̄ docens quaten⁹ taliū folioꝝ radicib⁹ debeat imposteꝝ sustētari. Gustat ille oblatā radicē. et inuenit sapore q̄dem dulcissimā. atz nutrimēti v̄tute vigorosā Tūc ꝯfortat⁹ et dñm de oblato solatio benedicēs totā vitā suā deuotissime dño dedicauit tāto q̄dē fidētius quāto copiosi⁹ ab eo se sensisset adiutū Cōtigit aūt post tempa multa vt quidā ꝑegrini serui militis de quo nobis sermo est venirent ad terrā sanctā Cūqz deuotōnis affectu loca singula visitassent. inq̄rebant ab incolis si forte dñm suū alicubi possz inuenire. nec desiderio suo fraudati sūt. Cunqz ad ipsi⁹ domiciliū ꝑuenissent inuitant̄ vt de annona sua secuz pariter epularent̄ Appositis itaqz radicib⁹ cū aqua frigida in leticia spiritali pariter gustauerūt. Tandē ab eo dimissi cū redissent in patriā fatebātur nunq̄ se tantā saporis suauitatez in aliquo etiā quātumcūqz delicioso ferculo inuenisse. Ipse aūt post lōgā et fidelē ꝑseuerantiā tandem felicit̄ in duo conquieuit ꝛc. .xliij.

Retulit frater hūbertus magister ordinis p̄dicatoꝝ q̄ duo scholares de eadem naticione socij et iuuenes religionē intrauerunt et in eadez religione bene et deuote apud deuz et homines se habuerunt Cum autē alter eoꝝ laboraret in extremis. et alt̄ pro eo fleret dicens. se desolatum remanere in aliena terra. respōdit eger q̄ si hoc deo placeret et posset consolaretur eum post mortem certificās eum de statu suo Cū aūt eo mortuo alius esset in oratione. apparuit soci⁹ eius valde tristis et afflictus Et cuz iste querit causam respondit q̄ pro nulla alia causa pateretur penā purgatorij nisi pro hac q̄ cum darentur noui socij retinebat. et occultabat veteres contra regule statutū. ⁊ adhuc erant absconditi ad pedes lecti sui. ⁊ rogauit eum vt eos ibi acciperet et abbati redderet et rogaret abbatem vt eum de hoc in capitulo absoluēt et orari faceret quod ⁊ ille fecit Postea apparuit ei letissim⁹ ⁊ splendidissimus rogans vt cum eo foras egrederetur. Quo facto vidit ante eum transeuntem maximā multitudinem candidatoꝝ hominū et fulgentiū et habentiū retro sup humeros cruces pulcherrīas in celo ascēdētiū Et sta

tim secutus est secundus ordo longe pulchrior fulgentium hominū et ascendentium in celum. quorū singuli habebant splendentes cruces in manibus. Post hos sequebatur tertius ordo pulcherrimus hominū candidatorū 7 qmlibet eorū habebat vnū angelum sibi preambulum qui crucē fulgentem et speciosissimaz ante eos ferebat. et transibant ascendentes in celum. Cunqz ille quereret a socio suo quid sibi vellet hoc. respōdit. Priores erant qui intrauerunt ordinem in senectute. secūdi qui in virili etate tertij qui in adolescētia sua. 7 cū istis deputaberis si pseueraueris in incepto et beatus eris. 7 ego cum eis per dei gratiam ascendo. Et hoc dicto alios secutus est. angelo precedente et crucem eius baiulante .xliiij.

Cum abbas serapion transiret p quendam vicū egypti 7 videret vnā meretricē ante ostiuz domus sue ad capiendas animas preparataz. dixit ei senex. Expecta me sero volo ad te de nocte venire Quem cum expectasset credens q̄ aliquid secum senex deportaret et necessaria ad esuz. venies clausit ostium cum illa. Cui dixit senex Sustine parum vsquequo legerī quod habeo. Incipiens autem senior psalterium. finitis psalmis singul' rogabat deum vt illam converteret ad pniam. Quod cum videret mul'r deum pro ea senem orantem incepit tremere et orare iuxta senem. Finito psalterio senex incepit legere ap'm orando similiter. Meretrix autem intelligens q̄ non propter peccatū ad eam venerat sed propter eius pversionem compuncta est. et rogans prostrata vt duceret eam ad locum vbi faciendo condignam penitentiaz salnaret animam suam. Tunc senior duxit eam ad monasterium virginū tradens eam matri virginum dicens. q̄ non imponeret ei vt alijs. sed qd ipsa peteret indulgeret. et ei pmitteret ire quo vellet. Cum quibus cum fuisset per paucos dies videns conversionem et vitaz asperam aliarum ait dicte matri. Ego peccatrix sum. Volo vespere comedere. Post magis agnoscens se ait quomodo volebat p̄ quatuor dies ieiunare. Post modicū dixit dicte matri. q̄ eam in modicā cellam inclu ceret vbi p modicam fenestram administraret opus sibi condignū quod ageret ꝓpter maxima peccata sua. quod illa fecit Dicta autem mulier reliquum tp̄ūs in magna sanctitate vixit. .xlv.

Legitur in scala celi q̄ fuit quidā scholaris. parisius qui de terra longinqua venēs ingressus est scholas theologie cuiusdam magistri qui legebat matheum Cunqz prima die q̄ eius scholas intrauit legeretur. Diliges dominū deum tuum ex toto corde tuo ꝛc. Ille subito surrexit et dum incipet recedere cunctl. admirantib' 7 interrogaretur a magistro quid esset sibi dictum vel factū quare dimitteret scholas suas ille rūdit nihil Sz anteq̄ plus au iam istud volo opere complere Et egressus religionem intrauit. .xlvj.

Legitur in scala celi q̄ in quadaz regione quidam princeps latronuz habitabat qui tante malicie et tante ferocitatis fuit. vt omnes transeuntes iugularet. Hoc audiens quidam sanctus abbas cum bono equo et cū bonis indumentis ad locum in quo morabatur perrexit. Et captus statim ductus est ad principem latronū et cum interrogasset eum quid velz respondit latro Equum et vestes vestras. Tunc abbas · Iustum est hoc quod petis quia ista dei sunt et coīa.

Et ideo cū mul'tis annis fuerim vs⁹ iustū ē vt et tu vtar]. Sz volo vt dicat]. mihi q̄d faciet]. de eis Kn̄t latro vendem⁹ et emem⁹ nob victui necessaria Tunc abbas Fili q̄re cū tēti labore et piculo q̄ritis victū et vestitū vrm̄? Venite mecū et necessaria vob ministrabo. Cūqz ille rēnueret ex eo q̄ nō posset comedē fabas Dixit abbas Dabo tibi carnes et pisces vinū elcm̄ et panē et lectū optimū et ideo seq̄re me Qui acquiescēs dū essent in monasterio statuit ei seruitorē q̄ q̄ttidie ministraret oīa p̄missa Et post dū latro comederet mōach⁹ in pn̄tia illius de mādato abbatis in terra sedens comedebat panē et aquam Et req̄siuit latro cām tāte pn̄ie. Si inq̄t homicidiū fecisti aut in fornicatōne vixisti vt tā grauiter peniteas? Tunc stupens et tremēs monach⁹ Absit inq̄t a me vt hoīem occiderim. aut vnq̄ carnē meā luxuria fedauerim. qm̄ in hoc monasterio ab ineunte mea etate ꝯuersat⁹ sum Sed ideo hāc penitētiaz facio. vt habeā deū ꝓpicium in morte Tūc latro ꝯpunct⁹ cū ꝯtritōe dixit Ego miser infelix qui tot furta tot homicidia. tot adultēia. tot sacrilegia feci nunq̄ ieiunaui. Quō ergo deū ꝓpiciū habebo Et ꝓuolut⁹ cuz lachrymis ad pedes abbatis. sic se afflixit in penitētijs vt oēs in abstinentia superaret .xlvij.

Milites tres sibi mutuo fidelitatē ꝓmiserūt. vt in q̄cunqz necessitate se nō desererēt. Erant in bell'et tormētis strennui. et ad oīa mūdi facta ꝓbi Contigit tandē q̄daz die transisse siluā oēs in silentio Cū aūt essent extra siluā vn⁹ eoꝝ dixit. Miror q̄re sic obmuituim⁹ in trāsitu silue hui⁹. Et dixit vn⁹ cām sui silentij eē hāc quia vidēs amēitatē silue mēor fuit amenitatis celestis quā causā etiā ceteri ꝯfessi sunt. Quib⁹ senior dixit. Credo non sine cā hoc factum esse sed nutu dei vt sic hacten⁹ mūdo ita nūc deo seruiamus. Qua ꝓpter ꝯsulo vt claustrū ingrediamur et eandē fidelitatē in dn̄o habeam⁹ Qd̄ factū ē. ⁊ laudabiliter et strennue per aliqd̄ tp̄us illi vixerūt. Tandē duo iuniores ceperūt tepescere. et hoc inuicē ꝯfessi sūt. ⁊ cōsolationē ab inuicē q̄siernnt. Venerūt ergo ad tertiū de statu q̄rentes suo ⁊ inuenerūt eū deo seruientem hilarē et deuotū Videns aūt ille vult⁹ eoꝝ tristes dixit Ex multo ocio et tedio estis tristes et senes. mihi aūt totū tēpus breue videt̄. qz sp occupor Illis aūt mirātib⁹ q̄bus studijs et occupationib⁹ temp⁹ impēderet cū sic ip̄e illrātus esset. dixit. Tres literas tantū inueni quas docuit mihi mgr̄ meus in ingressu meo. quas legens q̄tidie nll'o vnq̄ tedio afficior. sz p̄ d̄siderio legendi deficit mihi temp⁹ Una scripta est nigro colore. q̄ significat peccata mea. q̄ denigrauerūt aīam meā. et falsitatē et instabilitatē mūdi ⁊ penas inferni. Hanc lego a mane vsqz ad missā Secunda scripta est colore rubeo. q̄ significat passionē saluatoris nr̄i. q̄ multa ꝓ nob sustinuit. hāc lego a missa vsqz ad nonam qn̄ emisit sp̄m̄ Tertia scripta est aureis lr̄is. hec ē amenitas. et multiplicitas gaudij celestis. hanc lego vsqz ad ꝯpletoriū et sic expēdo tempus meū sine tedio Quo audito ceteri multū accēsi ꝓfecerūt de cetero et ipsi .xlviij.

Legitur in scala celi q̄ fuit cleric⁹ immūdissime vite Cui in visione senex apparuit in manu librum vite tenens in quo erant scripta nomīa saluandorum Et quia iste contrit⁹ religionem intrauerat. dum in libro legeret nomen suum ita frequenter rasum inuenit q̄ vix poterat sustinē p-

gamentum. Et petens ab angelo cāz
ait. Proposuisti pluries correctionē
et tunc erat scriptum et resiliendo de
letum. et nisi modo religionē intras
ses damnatus fuisses. .xlix.

Legitur in scala celi q̄ scholaris
quidam parisius fuit deliberans intē
re religiōem. Cunqz induceret sociū
suum ad simile opus. ille respondit.
Manebo per triennium parisius vt
sim magister in artibus. postea p q̄t
tuor ānos in mōte pessulano vt sim
magister in medicina. postea per q̄n
quennium in bononia vt sim magi
ster in legibus postea intrabo religi
onem. Tunc intrante eo lectum cum
istis verbis dum in crastinum pro le
ctione. vocaret iuuentus est mortu⁹.

Chorisare .l.

Legitur in scala celi q̄ quedā vgo
militaris et decora valde choreas
miro diligebat affectu. Fratri autez
predicatori ad domum eius veniēti
et percūctanti. mos puelle exponē.
et ea nota veritas non negatur. Fra
ter autē auidus salutis eius. benigne
satis requisiuit vt sibi responderet di
cens Si daretur optio pro carentia
gaudij vnius diei integro anno ꝗm
libitum tuum frui delitijs. vel p āno
chorea vitanda q̄z diu viveris et tibi
complacuerit desiderabilem choreā
mox habere presentem velles ne eli
gere? Qua respondente Vellem Cō
clusit. vis ergo amorem huius transi
torij circuitus despicere. vt cum xpō
et beata virgine et cum omnib⁹ scis
eum possis perhēniter possidē. Illa
diu tacuit Tandem ab alto trahens
spiritum rūdit. Pro nullo omīno re
transitoria chorree delitias abiurarē
sed solummō ea pditione facerem vt
ipsa eternaliter vti possem. Probate
ergo 7 ostendite mihi q̄ in celo cho
rea ducatur. et faciam quod suadetis.
Cui frater. scriptū est ī hieremia Ad
huc ornaberis tympānis tuis et egre
dieris in choro ludentiū Itē in psal.
Ibi beniamin adolescentul⁹ ꝛc. Itez
in hymno. Quocūqz pgis virgines
sequunt atz laudib⁹ post te canētes
cursitant. hymnosqz dulces psonant
His et similib⁹ scripture verbis ad
iecit pbabilem ratōnem dicēs Scis
re quia beatitudo sanctoꝝ est in oīm
desiderabiliū copia et fruitione. Si
igitur delectaret sāctos in celis cho
reas ducere et ibi nō essent. nō plane
essent beati. si carerent aliq̄ optabili
hoc esset contra fidei rationem His
illa auditis et ītellectis porrecta ma
nu ad honorē dei et sanctissime vgi
nis marie deuouit. Parentes autem
ei⁹ felici ꝓposito delectati ad petitio
nē eius religinis sibi habitum acqre
bant In domo igit paterna per tres
annos deo obediēter hoīb⁹ socialiē
sibi hūilie studuit famulari In q̄rto
vero anno dicta soror febre grauissi
ma corripit 7 eius vita ab omnibus
despat. Cunqz eā amici ad suscipien
dā extremā vnctionē sepius hortarē
tur. rūt Integra fid et sūma deuotōe
supplico me inungi cū meus pat spū
alis scz pfessor aduenerit. qz certa sū
q̄ nō moriar eo absente Rogaui eū
eū 7 impetraui a spōso aīe mee Iesu
xpō tam diu inducias vite mee Ecce
die tertio frater nihil sciens de egro
ta a remotis ptib⁹ aduenit dei intui
tu. benigne suscipit hūanius tractat.
Cui illa pater ait sancte mō debeo
vitā pmutare et de licētia vrā facite
me inungi. Data igit sancta pmunio
ne et vnctōne a celo oculos nō deste
xit Tandē hilari vultu fratrē alloqit
Pater sancte in puersione mea pmi
sistis mihi choreā in celis. cuius pro
missi iā vos liberū esse dico. nā ibm
et sanctissimā matrē eius vidi cū vgi

nibus. et choream mihi ꝑpetuam p̄ꝑatam. Laudate dn̄m ꝙ vnq̄ nata fui. intollerabilē quidā penā sustinui in his iocis in quib⁹ vigines se huic seculo adaptare solent. sz illa iam d̄r breui tꝑis spatio terminari. et tūc sn̄ purgatorio euolabo. Cūctis lgit̄ cernentib⁹ amicis ⁊ pre gaudio flentib⁹ expirauit. .lj.

Puella quedam in die festiuo dū fieret sermo ad ꝓpl'm. tota die ī ludis et choreis se exercuit. de sero ad domū reuersa resedit in limine quiescēs Sed cū ad dormiendū vix oculos clausisset. a duob⁹ demonib⁹ ad infernum delata est. et sic ꝯbusta vt nec capillus in corpe ipsi⁹ maneret. Et totū corpus eius magnis vesicis occupatū fetorē intolerabilem exalauit. Unus vero demō ticionē ardentem in os eius trudens dixit. Hoc habe ꝓ cantilenis quas impudice sepi⁹ cātasti. Uestes eius nullū habuerūt adustionis signū. que clamore ⁊ eiulatu euigilans matri et multis alijs narrauit. Post hec fertur ad hospitale. vocat̄ sacerdos qui nullū peccatum mortale in ea inuenit. nisi ꝙ libenter interfuit choreis et ludis .lij.

Legitur in libro de septem donis Inuenis q̄dam nobil' deo dicat⁹ ī religione multū ꝓfecit. Hic dū frequētib⁹ orōnibus incūberet. q̄dā vice an̄ crucē orāti venit in mentē q̄d eēt qd̄ magis ad pecm̄ alliceret. ⁊ honori diuino ampli⁹ derogaret. ꝓstrat⁹ itaq̄ an̄ crucē dū hoc sibi reuelari depcaret̄ iuuenē quēdā specie int̄re vidit ī eccīam et cū eo chorisantiū multitudinē copiosā. Circueotes ergo cū in p̄mo circuitu iuuēis ille venisset ad crucē ictū magnuz dedit sup̄ clauos crucifixi. In secundo circuitu ꝑcutiebant vulnera manuū crucifixi. In t̄rio arreptā crucifixi coronaz pedib⁹ ꝯculcabant In quarto planctum ei⁹ deridebant. In quinto faciem ꝯspuebant. In sexto lat⁹ ei⁹ ꝑforabant In septimo ipsū blasphemabāt Cūq̄ iuuenis in orōne ꝯstitut⁹ et ista cōsiderans surgeret vt tot xpī vituꝑia vindicaret ille qui ducebat choreā app̄hēdit eū dicēs. Tu rogasti deū vt on̄deret tibi q̄d plus iuuentutē ad peccatū alliceret et ipsū dn̄m vituꝑaret et exaudiuit te de⁹ Idcirco ergo ego princeps tenebraꝝ choreas ꝓcurās huc veni vt oīa mala chorisationis tibi exponerē. Nā in chorea primo est mot⁹ pedū et on̄sio calciamētoꝝ et hoc fit in vituperiū clauatōnis pedū xpī. Secundo est ibi extensio brachioꝝ et ꝯiunctio digitoꝝ. et hoc fit in vituꝑiū brachioꝝ xpī. Tertō ī modum eorone circueūt vel coronā florum siue herbaꝝ portāt in capite et tunc calcat̄ corona xpī. Quarto sūt ibi cantus in vituꝑiū planct⁹ christi Quinto est ibi ornat⁹. et isti spuūt in xpm̄. Sexto est ibi leticia vana ī corde eoꝝ et isti aꝑiunt lat⁹ xpī. Septimo est ibi tactus impudic⁹ et oscula et hi blasphemant xpm̄. Propt̄ hec itaq̄ deus summe in chorea vituꝑatur et contemnit̄ Ego aūt in ea vtor omnib⁹ armis meis scz visu tactu locutione cogitatione. et per has vias homines in vniuersa mala corruere facio. .liij.

Refert magister iohannes nider ꝙ in colonia puella. xvj. annoruz in domo cognate sue fregit casu ollam terream. Ob quod cognata ei⁹ grauiter indignabatur Puella autem ob nimiam iram cognate nolens comedere tandem compulsa a cognata dixit Si me oz edē ī noīe diaboli fiat Sic mēsā accedit bn̄dictōnez mense quā bn̄ sciebat dicē neglexit. et in primo morsello vt putabat muscaz ori

illatam sensit. quā cū nulla arte eijcē valeret deglutiuit ⁊ īmediate obsessa fuit Semp tñ vsū rōis bonū habuit licet sepe satis vexaret a demone Cū aūt ī domū pntū cū magna mesticia reduceret.et diutissime null⁹ repiret q̄ liberare posset.tādē q̄dā fr̄ nri ordinis nūc mgr̄ gotfrid⁹ slussel sacre theologie ꝓfessor.calāitati pntū ⁊ puelle ꝯpatiēs.se de ei⁹ exorcisatōne ītromisit.pacto tali p̄uio vt si liberaēt nihil terreni exorciste daret.sz puella ī castitate solita si vellet libere et non in matrimonio de cetero deo militaret. Legit̄ igit pater p̄fat⁹ missā ⁊ obtulit ꝓ obsessā oblatōez ꝯsuetā.eadē interfuit officio.et in nullo vexari videbat̄ Finitoqz officio post satis diutinū exorcismi actū mēbris oīb⁹ virginei corpis pene p̄contusis exijt demon.et ita virgo deinceps dño ī castitate seruiuit. .liiij.

Quanta sit virt⁹ scē crucis patet ī illo fideli notario. quē q̄dā mag⁹ decepit et ad quēdam locū in quē dēones aduocauerat duxit ꝓmittens q̄ eū multis diuitijs faceret abundare. Et ecce vidit quēdā magnū ethiopē sup altū thronū sedentē.et in circuitu eius alios ethiopes cū lanceis et fustib⁹ stātes. Tunc ille magn⁹ ethiops magū p̄dictū vocauit dicens. Quis est iste puer? Et ille rñt. Dñe seru⁹ vr̄ est Et tūc ꝯuersus demon ad notarium ait. Si vis me adorare et seruus me⁹ esse.et xp̄m tuū negare.faciam te sedere in dextra mea.et multl. copijs ditabo te. Ille aūt mox signū crucis edidit et se xp̄i seruū libē ꝓclamauit statimqz oīs illa multitudo euanuit. Post hoc cū templū scē sophie p̄dict⁹ notari⁹ cū dño suo intrasset et añ saluatoris imaginē ambo starent.vidit dñs ei⁹ q̄ p̄dicta imago sup notariū ipsū oculos fixos hr̄et.et ipsuz attente respiceret. Quod vidēs dñs admirās iuuenē ex pte dextra stare fecit.viditqz q̄ imago in illā iterꝫ ptē oculos reflexisset.et sup notarium fixos haberet. Kursus fecit eū stare ad ptē sinistrā Et ecce iterū imago oculos voluit.et notariū vt pri⁹ dignāt̄ aspexit. Tunc adiurat⁹ a dño vt sibi diceret q̄d apud dominū deū meruisses. ꝓpter qd̄ sic eū imago respicerz. Dixit se nulli⁹ boni ꝯsciuz esse.nisi q̄ eū coram diabolo negare noluisset.

Detractio .lv.

Fuerūt duo socij clerici quoꝝ vn⁹ detractor erat pessim⁹.sic q̄ de nullo poterat bonū dicere. Qui infirmitate detēt⁹ cū ad pūiam a socio moneret̄ puipendēs mortē in nullo omnino se emendauit Et cum ad extrema appropīquaret.adiurat⁹ a socio suo ꝓmisit sibi q̄ infra.xxx.dies apparēt ei si posset et si de⁹ ꝓmittēt. et sic mortu⁹ ē.et post paucos dies deo ꝓmittēte nō ꝓ salute sua.sed vt ceteri erudirēt̄ exēplo suo apparuit socio eius ignit⁹ foris incēdio infernali. Ad cuius ꝯspectū ille cū tremore cepit deficere. et dixit ei. Ego sum ille infelix quondā soci⁹ tu⁹.ꝓ quo oras inanit̄ qz ꝑpetue sū damnatus. Et interrogauit quō successit sibi in agone. Kñdit cū essem in extremis.duct⁹ fui corā iudice et cū obmutescerē p̄ timore vidi aīas multas sole lucidiores ad iudicē ꝯtra me man⁹ extendere.⁊ clamātes. Vindica dñe sangninem nr̄m de illo mendace detractore. qui nos apud homines mēdacit̄ infamauit. Ad hanc vocē cū me iudex inspicēt torua facie et irato vultu.et ego ī ei⁹ ꝯspectu territ⁹ et ꝯfusus et de ꝓlatis ꝯtra me malis mihi ꝯsci⁹ memetip̄m et magnā mīam dei sū oblit⁹.et sic desperās ꝑpetue sū dānat⁹ .lvj.

Legitur de quodaz ep̄o in purga-

torio existente qui vehementer affli-
gebat in fetore clerici sui in inferno
existētis et ascēdētis ad ipsū q detra
ctiones suas libenter audiebat et eū
nō satis corripuerat quanq̄ esset in
se satis bonus epūs .lvij

In anglia quidā religiosus veste
non vita habitu non actu detractio
nibus assuetus in extremis existens
monitus est et rogatus q confitere-
tur et de salute aīme sue solicite cogi
taret Qui rn̄dit q nō faceret.interro
gatus quare dixit q nō poterat. Cū
aūt multis verbis et psuasionib⁹ mo
neret q in hac extrema necessitate to
ta mentis attentione et cum fiducia
spei curreret ad diuinam clementiaz
explorandā.extrahēs linguā. digito
percussit eam ⁊ dixit Ista lingua pes
sima me damnauit Quo dicto līgua
sic intumuit q vlterius eam reponē
nō potuit in os suum.et sic horribili
ter expirans omnibus detractorib⁹
exemplum damnationis ostendit.

Legitur in li.q dicit .lviij.
fasciculus morum q sceleratus qdaz
omnes detractionibus suis lacerare
consuetus.morte preuentus est nō cō
fessus Neqz enim merebat vt ea lin-
gua peccati venenum euomeret.qua
tam frequenter aliorum etiam inno
centiam lacerasset. Apparuit autē nō
longe post mortem cuidā vite sue p̄-
mia ꝯdigna oñdens. Hēbat aūt lin-
guā q̄i igneā ab ore vsqz ad terrā de
pendentē quā crebris morsib⁹ idem
ipse momordit.corrosit et expuit Cū
qz pticulatim eā vsqz ad fundamēta
abcisam eiecisset. rursus ad priorem
quātitatē reformabat denuo corro-
dēda. Quesiuit viu⁹a mortuo Quid
nā hoc designaret. Qui rn̄t. Qm̄ dū
vixi p hoc mēbrū maledictū omnes
psequebar.idcirco ab hoc tormento
in ppetuū nō liberabor. Per q̄ enim
peccauit q̄s p hec et punieť lix.

Legit q q̄dam eremita hospitat⁹
apud quendā latomū inuenit q vnā
ptem lucri sui expendebat in necessi-
tates suas.aliā in elemosynas. tertiā
in hospitalitatē. Cum aūt egresi⁹ est
ad cellaz et rogaret vt deus ei bona
sua multiplicaret.qz ea ita bn̄ expen
debat.rn̄sum est ei q forte ei nō expe
diret. Illo aūt nō acq̄escente.sz p eo
fideiubēte. ꝯcessū est qd petebat.naz
in mane lathom⁹ cū causa opādi mu
rum antiquū frangeret inuenit ma-
gnū auri thesaur. quo accepto fact⁹
est familiaris impatoris et baliu⁹ et
magn⁹ paupum oppressor. Quo fcō
eremita rapt⁹ ad iudiciū vidit ange
los de lathomo conq̄rentes. Quib⁹
rn̄detur q fideiussor rn̄debit Stupe
factus eremita supplicabat beate vir
gini vt eū iuuaret. Que impetrauit
vt eremita ad eum corrigendū mitta
tur. Quod cū facere vellet nec ei loq̄
posset sed ingerēs se verberat⁹ fuisset
reuersus ad cellam. iterum rapitur
ad iudicium. ⁊ sicut prius accusatus
regina eum iuuante liberatus est.

Mortuo tandē impatore Ali⁹ succe
dens baliuū cape voluit.sed ille fugi
ens et omnia sua pdens ad pristina
officia et pietatis opa redijt .lx.

Quidam diues et valde pecunio
sus habebat domū suam maximam.
ꝯiunctam tugurio paupis cuiusdam
laboratoris Cū autez diues in loco
suo et camera pre saturitate et solici
tudine torqueretur.nec possz dormi
re. audiebat paupem iuxta ignacu-
lum suum cum pueris suis letantem
et p residuum noctis in pace dormiē
tem vsquequo mane dum vxor sua
vix excitaret eū a somno ad laborē
Quod audiens diues. inuidēs eius
leticie cogitauit q eū faceret pticipē
solicitudinum et miseriarum suarū.

et surgens de nocte aperuit ostium domus pauperis qd non erat multuz seratū. et bursam pecunie pepēdit ad ostij cauillā quā mane inueniēs pauper et videns q erat pecunia noluit ire ad laborē solitum. timens ne sibi furaret pecunia. sz gemens et solicit⁹ qd inde faceret vt vicini sui vel vxor sua nesciret eum inuenisse illaz et vñ venisset. Posuit eā in stramine lecti sui fingens se infirmū. iacens sup pecuniā vsqueq deliberasset quid inde faceret. Et dū p plures dies sic affligeret nec cantaret. de nocte intrauit domū eius diues querens eū. Et cū vxor sua asserēt eū infirmū in renib⁹. Ego inquit scio. vnde curē eū. Et accedens ad eū ait ei in secreto. Redde mihi pecuniā meā quā in talio loco accepisti. alio quī faciā te suspendi. q timens reddidit pecuniā ⁊ recupauit solitam leticiam. Excoicatio.

Legit in scala celi q in .lxj. diocesi balleuallēsi quedaz est arida silua et sterile qddā stragnū iuxta siluam. cui⁹ cām asserunt incole loci tasem Miles quidā abstulit siluā cū stāgno p violētiā a qbusdā r̄ligios Cū autem abbas eiusdē loci nec precio nec placitis recupare posset ablataz sibi possessionē venit ad locū dicens silue et stāgno Sicut verā et debitaz iurisdictionē in vobis habem⁹ ita sb interminatione anathematis et executionis vobis inhibeo. ne de cetero fruct⁹ vl'res aliq̄s pducatis vñ gaudeāt q vos nobis iniuste abstulerūt. et ex tunc silua aruit et stagnū sterile permansit. .lxij.

Narrat q cū papa gregori⁹. ix. an papatū legat⁹ sedis aplice in lombardia inuēit in quadā ciuitate maiores ꝯpungnātes q pcessum ei⁹ ipediebant. Cū altera ps staret ad arbitrium ei⁹ de pace reformanda ⁊ altera ꝯtumax nollet. ꝯsentire. atq excoicasset capitaneū illius dissensionis q solus pacē impediebat. et ille excommunicationē ꝯtēneret ciconie multe q indificauerūt sup turres ⁊ camīos dom⁹ ei⁹ recesserūt ⁊ nidos suos t̄nstulerunt ad domū alteri⁹ capitanei dicte guerre. qui patus erat stare sub mandato predicti legati. Qd vidēs ille ꝯtumax hūiliauit cor suū ad absolutionē pcurandā et ad volūtatez dicti legati faciendā. Quo absoluto dicte ciconie nidos suos sup domuz suā reportauerunt Gloria .lxiij.

Contigit aliqñ frēm iordanē generalē p̄dicatorū loq cuidā obsesso Quesiuit a spū īmundo vbi foret libenti⁹ R̄ndit In celo Et cuz scrutaret cām quare magis desideraret eē in celo. R̄ndit vt faciem creatoris videret. Quesiuit magister quā libēter videret. r̄nt spūs paulo ampli⁹ vidi q̄ ad ictuz oculi. sz ꝓpter tam diu de nuo videre faciē creatoris in nouissimo die vsq ad diē nouissimū solus omniū damnatoꝝ spirituum penas vellem sustinere. Qd audiens magister expauit vehementer. ita vt non videretur in eo spūs. Postea ad se reuersus dixit spiritui. Optime dixisti mihi. sz oro te vt alicuius pulchritudinis ꝯpationem dicas mihi ad pulchritudinē dei Et r̄nt spūs nequam Stulte q̄siuisti qz nō potest enarrari Sed ꝓpter instantiaz petitionis tue vnū tibi narrabo qd tñ friuolū est ⁊ penitus nihil respectu veritatis Cōsidera inquit q si oēs pulchritudīes oīm pulchritudinū terraꝝ siue celoꝝ atz gēmarū vitri auri argenti floruz atz omniū metalloꝝ. ⁊ coꝝ oīm que pulchritudine sua visū delectāt redacte essent in vnū. et omnes stelle et solis similitudinē lucerēt. et sol p̄ omnibus stell' lucem haberet iam p̄dictis

et omnes ille pulchre stelle et sol ra-
dios suos iactarēt in pulchritudinē
vnā. Scias hoc ꝓ certo ꝙ om̄is illa
pulchritudo hūanam estimationem
excelleret. et tñ incomperabilis esset
illa pulchritudo ad pulchritudinem
creatoris. sicut nox cū tenebrosior ē
ad diē cū lucidior est. Ue ergo illis
q̄ separabunt̄ ab illa inestimabili gl'a.

Erāt duo milites socij .lxiiij.
valde familiares quoꝝ vn⁹ dixit ad
sociū suū. Amice tali die curiaꝫ tene
bo. et volo ꝙ tu ꝓmittas mihi ꝙ in
ea seruias Et ille rñt. Et ego tali die
curiā tenebo. et volo ꝙ tu similit̄ ser
uias. et ꝓmiserūt sibi mutuo Anteq̄
v̄o ꝑmus teneret curiaꝫ suā soci⁹ su⁹
defunct⁹ est. Cōstituto aūt die vnus
tenebat curiā suā. et ecce in isto pran
dio miles ille q̄ mortu⁹ erat aduenit
et ministrauit Finito aūt prandio di
xit socio suo. Socie ecce cōpleui qd̄
tibi ꝓmisi. qꝛ in curia tua ministraui
volo ergo ꝙ tu facias qd̄ tu mihi ꝓ
misisti Ille rñdit Socie nōne mortu
us es et quō possū ire ad curiā tuam
Ille v̄o ait. Dñica die qñ redibis de
missa. inuenies añ ianuā tuā stantem
albū equū insellatuꝫ. et duos lepora
rios albos. et ipsi te ducent ad curiā
meā et reducent huc Prius tñ dic di
ligenter oīa pctā tua. Dñica aūt die
p⁹ missā inuenit miles equū ⁊ lepora
rios et ꝯfestim ascēdit equū Interro
gauerunt aūt quo iret? Ego inquit
vadam quo de⁹ volet et reuertar Tē
cepit sequi leporiarios ꝑ campos et
siluas et deserta. et equ⁹ ibat tā velo-
citer ꝙ nec vent⁹ posset eū sequi. In
quoddā aūt nem⁹ veniētes inuenerūt
domū cuiusdam eremite vbi substite
runt leporarij. Tunc miles recogitās
aliq̄ pctā. de quib⁹ nō fuerat ꝯfessus
descendit et illi eremite ꝯfessus fuit. ⁊
iterū sup̄ equū ascendit. Postea vene
runt añ magnū palatiū. et ibi substi-
terunt Miles aūt descendit ⁊ ecce so
cius suus scꝫ ille mortuus egressus ē
ei obuiā dicens Ecce multū tardasti
adhuc restat tñ vnū ferculū. de quo
ministrabis. intrans aūt pallatiū in-
uenit certā multitudinē comedētem
incōpabilis pulchritudinis. Et ille
miles qꝛ finitū erat ꝯuiuiū q̄si solum
mō de vno ferculo ministrauit. Et
accessit ad eū socius suus ille mortu
us. et ait illi. charissime oꝫ te reuerti
in domū tuā Et ille rñt. Dimitte me
ꝓ deo hic aliquātulū morari in ista
societate Cui rñt socius oꝫ ꝙ tu sta
tim recedas qꝛ multo plus moratus
est q̄ credas. Tunc reduxit ad equū
et ille ꝯtinue ascendit et leporarij p̄-
cedebant eū. et venit ad locū vbi mā
serat ille eremita cui ipse ꝯfessus fue-
rat. ⁊ nō inuenit nec domū nec aliq̄d
nisi monticuluꝫ in quo fuerat dom⁹
eremite. et postea venit miles iuxta
villam suā et vidit siluas extirpatas
et villas immutatas. et cepit sup̄ mo
dum ammirari. Tandem ꝑuenit ad
domū suā. et inuenit vbi dom⁹ sua fu
erat abbatiā quandaꝫ edificatam et
venit ad portā et vocauit portariuꝫ
Portarius v̄o q̄siuit ab eo quis ipse
esset ⁊ quid vellet Ille v̄o rñdit se eē
dominū illi⁹ loci ⁊ totius ville Por
tarius v̄o nūciauit abbati et v̄ba mi
litis Tunc abbas venit ad portaꝫ. et
inuenit ibi militem. ⁊ conuenit ꝯuen
tus et tota villa Cunqꝫ miles inter-
rogaret vñ taꝫ cito venisset abbatia
in mansione ei⁹. rñt abbas ꝙ plus q̄ꝫ
ꝑ ducentos annos ibi fuerat Miles
aūt affirmabat ꝙ eadeꝫ die de villa
illa discesserat et abbatia nō erat. sed
domus sua Accessit aūt quidē senex
qui dixit se audisse ab auo patris sui
ꝙ quidā dñs istius ville quondā di-
scesserat cū equo albo et duob⁹ lepo

rarijs qui dixit se reuersurū Et ꝯpu
tato tempore inuenerūt ꝙ miles ille
moram fecerat plus q̄ꝫ ducentos an
nos. q̄ tñ nō credebat se moratū fuis
se ꝑ vnū diē Tātū em̄ gaudiū ⁊ tātā
delectatōnē habuerat in illo ꝯuiuio
ꝙ videbat̄ sibi ꝙ ipse morā nō fecissꝫ
nisi vna hora cū tñ ꝑ ducētos ānos
ibi fuisset. sic pꝫ quō societas dei est
delectabilis. .lxv.

Legit̄ in li. exemploꝝ ꝙ fuit q̄dā
monach⁹ q̄ legens in matutinis cum
alijs frīb⁹ Mille āni añ oculos tuos
tanq̄ꝫ dies hesterna q̄ ꝑterijt mirat⁹
est nimis. quomō illud essꝫ possibile
Erat em̄ sanct⁹ et deuot⁹ valde P⁹
matutinas ergo mansit in choro in
sua deuotōne vt ꝯsueuerat. ⁊ petiuit
sibi illū versum reuelari a deo. et ince
pit discere. et cū staret auis pulcher
rima añ oculos eius volauit et auo
lauit. Sequebat̄ eā qꝛ tot⁹ fuit inten
tus ad visionē ei⁹. Tandē volauit ex
tra eccīam tñ semꝑ ꝓpe ipsū vt possꝫ
videri. et ita ꝓpe vt posset apprehēdi
Tandē deduxit eū extra claustrum.
et vlteri⁹ deduxit eū ad vnū nemus
qd̄ fuit añ claustrū magnū et spatio
sū valde Et ibi monachū illū detine
bat ꝑ dulcē melodiā ꝑ trecentos an
nos nunc auolando. nūc appropīq̄n
do quousqꝫ oēs monachi dicti mōa
sterij essent defuncti Et pre dulcedīe
tāt⁹ dicte auis nō esuriuit. nec sitiuit
nec comedit nec bibit. Postea auis
auolans monachuꝫ dimisit Statim
monach⁹ ad se reuersus monasteriū
suū petijt qꝛ ꝓpe erat. putans se eadē
nocte p⁹ matutīas recessisse. Jā erat
hora tertia vt sibi videbat̄ et se peti
uit intromitti. Dixit portari⁹ q̄s essꝫ
Qui dixit. Sū sacrista isti⁹ monaste
rij. qui post matutinas egressus sum
Portari⁹ putās eū delirū nō cogno
uit eum omīno. tñ req̄siuit ab eo no
mina fratrū scꝫ abbatis prioris ⁊ cel
lararij. Recitauit ergo noīa eoꝝ qui
erant tꝑib⁹ suis et portario omnino
incogniti erant Et admirans mona
chus ꝙ nō intromitteret euꝫ et simu
laret se nescire nomina fratrum. peti
uit vt duceret eum ad abbatem. Du
ctus autem ad abbatem nec ipse co
gnouit abbatem. nec abbas e conuer
so eum. Et inquisiuit abbatem de p̄
decessore suo. et sic inuentum fuit ꝙ
abbas ille cum alijs quos nomīauit
ante trecentos annos esset defunct⁹
Tunc ostendit abbati omnib⁹ fratri
bus quid deus secum opatus est per
tot annos in eremo ꝑ auem et illum
versiculū Mille anni ꝛc. ⁊ de gaudio
ꝑadisi. et tunc ipsum in fratrem rece
perunt qui statim sumptis sacramē
tis ecclesiasticis dulciter obdormiuit
in domino et ad gaudia vite eterne
puenit. Gula .lxvj.

Augustinus in li. ꝯfessionuꝫ ait ꝙ
erat quedam decrepita mulier q̄ ꝓpt̄
senectā ⁊ optimos mores honoraba
tur. hec curā gerebat filiarum mr̄is
augustī q̄ nō ꝑmittebat eas p̄ter ho
ras quibus ad mensam ꝑntuꝫ mode
ratissime alebantur etiam si excande
scerent siti nec aquā bibere. precauēs
consuetudinē malam. et addens ver
bum sanum et memoria dignum di
cens puellis. Modo aquam bibitis
qꝛ in potestate vinū nō habetis Cū
autem ad maritos veneritis et facte
estis dñe apothecarum et cellarioꝝ
aqua vobis tunc vilescet et sordebit
Sed mos potandi ꝑmanebit. et sic
frenabat auiditatē tenerioris etatis
et ipsam puellarum sitim ad honestū
modum deducebat vt iam non bibe
rent quod non deceret .lxvij.

Similiter narrat augustin⁹ ꝙ ma
ter sua aliquando puella ad mensam
ꝑntum bibebat vinum modicū et ita

ad illud modicum modica quotidia
na addendo in eam consuetudinem
prolapsa est vt plenos mero calices
faciliter et hiãter hauriet. Unde cuz
ancilla quedam cum ea quadam die
litigaret. obiecit ei hoc crimẽ vocãs
eam meribibulaz Quo verbo tanta
verecundia est pcussa q̃ fetiditatem
sue psuetudinis respexit et de cetero
se in hoc correxit .lxviij.

Vidi enim quendam deuotũ reli
giosum qui cum fuisset in infirmito
rio aliquanto tpe et appropinquaz
ei dies in quo oportebat eum redire
ad conuentum. aduertens qd̃ ageba
tur in anima sua dixit in quodam so
latio et hilaritate q̃ ita videbatur ei
difficile redire ad conuentum sicut
a principio relicto seculo intraze or
dinem Valde ergo cauendum est vi
ris sanctis ab hmõi illaqueatione.

Legit in scala celi q̃ fuit di .lxix
ues quidem qui de suo corpe quãtũ
poterat curabat. delitias in cibis et
potibus. in vnguentis et balneis. in
lectis in indumentis et ornamentis
auidissime requirebat. Quia vo erat
sapiens quo ad mundum. factus est
senascallus regis francie. z tuncince
pit in tãtũ delitijs affluere q̃ pingue
do eius per cutem vir poterat restri
gi Coqu⁹ aũt suus qui ei cũ magno
studio seruiebat semel dixit sibi O q̃
magna inflãmatio erit dñe mi. quan
do ista pinguedo vestra erit coniun
cta igni inferni. Quod ille psiderãs
incepit dicere intra se Vere iste dicit
verum. sed nõ sic erit. et assumpta pe
nitentia deum per carnem placuit q̃
p eam vituperatus et offensus erat.

Quidã archiepũs vir ma .lxx.
gne honestatis cũ se posuisset in mẽ
sa et apportate fuissent ei ficus quas
multum diligebat accepit vnam vo
lens eam comedere ante benedictio
uem quaz tradiderat obliuioni. Cũ
autem hoc aduertisset deposuit eam
et dixit gule sue. Domina gula nimi
um festinabatis et ideo faciatis hãc
penitentiam quia hodie non come
detis ficus et stantibus ficubus, corã
se non comedit ex eis per totã mẽsaz

Humilitas .lxxj

Rex quidam norwegie dacie et
anglie nomine chnoth cum floreret
maximo vigore imperij sui sedile su
um in litore maris ascendentis stati
poni iussit. et alloquẽs mare ait. Im
pero tibi ne ascendas terram meam
nec vestes nec membra dominatoris
tui madefacere presumas Nihilomi
nus mare ascendit et terrã ac pedes
eius madefecit. Quo facto ille resili
ens ait Sciant omnes habitatores
orbis vanam et friuolam esse regis
potentiam. nec regis quempiam no
mine dignum preter eum cuius nu
tui celum et terra et mare obediunt.
Et nunq̃ postea capiti suo coronaz
auream imposuit sed super imaginẽ
saluatoris in cruce eam posuit in lau
dem regis eterni. Ibs .lxxij

Refert vincenti⁹ qz mos est cluni
acensis monasterij pre ceteris solen
nitatib⁹ natiuitatẽ dñi quodã singu
lari affectu agere. et cantuũ melodi
is. cereoz accensionib⁹. quodqz lõge
prestanti⁹ est spũali deuotione mlta
cum lachrymaruz pfusione. cum an
gelis solennisare. Hac igitur instan
te festiuitate fratres more solito se et
sua oia preparauerunt Venerabilis
ille pater hugo qui adhuc senex su
perat capitulum vbi fratres conue
nerant ingressus hec ad omnes ver
ba protulit Noueritis fratres beni
gnum hiesum disposuisse nostris in
teresse solennijs. Ut contra hostem
nequaz inuidia laborare ut aliquas
tenebrarum suarum nebulas tanto

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

splendori posset immiscere. Frater enim ait quidā. se vtiq; dans intelligi. hac nocte vidit matrez misericordie ipsūq; filiū quē pñti gēuit nocte dulcissimo gremio ꝯtinere. eiq; sāctorum angeloꝝ multitudinē cū immēso lumine astare. Et cū in natiuitate dñi monachi cantando recognoscerent beneficium incarnationis domī hugo abbas cluniacensis vidit ordines angeloꝝ psallentiū. et omne genus musicoꝝ dicētiū. Gloria in excelsis deo Idem deꝰ puer exultabat. et cordis leticiā gestu corpis et plausu manuū demonstrabat. et ꝯuersus ad matrē aiebat. Cernis mater noctem natiuitatis mee q̄ imminet gaudijs illustrandā. in qua et ꝓphetaꝝ oracula et angeloꝝ preconia reuelabunt̄. et de meo ex te ortu oīa simul celestia et terrestria letabunt̄. Ubi est nūc hostis mei dānati ꝑfidia? Ubi est potestas qua añ hoc singulare gaudium dñabat̄? Quo illo impudēs audito de latibulo suo egressus a longe se p̄sentabat et ignonimiose deturbatus cū multo planctu ⁊ volatu vt admitteret̄ orabat Et si ait in nulla parte eccīe admittor in aliquo saltē reliq̄ꝝ officinaꝝ loco suscipiar At filiꝰ virginis Vade īquit lucifer ⁊ ne te mea sententia preiudicatū lamēteris tēta qd̄ poteris At ille solū aditum capituli petijt et intrare nō potuit. In tātū em̄ se tumidū et capituli introituz angustū inuenit. vt nullatenꝰ introiē valeret. Vere em̄ inflatꝰ suꝑbie veteris apostemate ꝑ humilē aditū non potuit transire Inde ad dormitoriū fratrū gressuz ꝯuertit. ⁊ fantasijs solitis se eos inquietare posse ꝯfidēs introire tentauit. Sed eadem crassitudīe sua ab ostio repulsus est. Postremo ad refectorium nocendi spem cōtulit. ibi propter aliquantulā corpis curā maiorem suspicans mentium incuriam. ibi etiā tot obices ex diuinorum verboꝝ lectiōe tot trabes ex deuotione auditoꝝ. tot repagula repperit ex charitate sibi inuicē ꝟuiētiuz vt nullomō vltra valens ꝓcedere cogeret̄ introcedere. Sic ab omnibus officinis deiectꝰ a ꝯspectu pijssimi redemptoris et gloriose marie matris eius cum ea qua dignꝰ est cōfusione pestifer ille recessit Cauti ergo o fratres estote et immēsas grās omnipotenti et misericordissimo saluatori agite. qz et nequissimū hostem a nob̄ expulit. et ipse nobiscū festū celebraturus intrauit .lxxiii.

Refert bonauētura in vita sancti francisci qz ꝯtigit anno tertō añ obitum sancti francisci. vt memoriā natiuitatis pueri ihesu ad deuotionem excitandā apud castrū grecij frācisc⁹ disponeret agere cum quāto maiori solennitate valeret. Ne vero hoc nouitati posset ascribi a summo pontifice petita et obtenta licentia fecit p̄parari presepium. apportari fenum. bouem et asinum ad locum adduci. Aduocantur fratres. aduenīunt populi. personant silua voces. ⁊ venerabilis illa nox luminibus copiosis et claris laudibus q; sonoris et ꝯsonis resplendens efficitur atq; solennis. Stabat vir dei coram presepio pietate repletus respersus lachrymis et gaudijs superfusus. celebrantur missarum solennia super presepe. leuita xp̄i francisco euangelium cantante. predicat deinde populo circumstanti de natiuitate pauperis regis. quez cum nominare vellet puerum de bethleem pre amoris teneritudine nūcupabat. Miles autez quidā virtuosus et verax propter xp̄i amorē seculari relicta militia viro dei magna fuit familiaritate coniūctus dñs io-

hannes de grecio. hic se vidisse asse-
ruit puerulū quendā valde formosū
in illo presepio dormientē. quē beat⁹
francisc⁹ ābob⁹ amplexans brachijs
excitare videbat̄ a somno Hanc qui
dem deuotā militis visionē nō solū
videntis sanctitas credibilē facit. sed
et dignata veritas ꝯprobat et mira-
cula subsecuta ꝯfirmant. Nā exēplū
xp̄i ꝯsideratū a mundo excitatiuum
est cordiū in fide xp̄i torpentiū. et fe-
nū presepij reseruatū a ꝓpl'o mirabili
ter sanatiuū brutoꝝ languentiū ⁊ ali
arum repulsiuū pestiū diuersaꝝ. glo
rificante deo ꝑ oīa seruū suū. sāctecꝫ
orationis efficaciā euidētib⁹ miracu
loꝝ ꝓdigijs demonstrante .lxxiiij.

Erat quedam virgo nobilis. xiiij.
annoꝝ que beate virgini valde erat
deuota Hec gloriosā virginē roga
bat ꝯtinue. vij. annis vt sibi dignaret̄
oñdere filiū suū. Que cum in vigilia
natiuitatis dñi orōnis cā sola capel
lā intrasset. apparuit ei virgo pulcher
rima tenēs filiū in manib⁹ et allocu
ta est virginē dicēs. Accipe filiū me-
um et lude cū eo. Que gaudens fecit
Cui puer. Dilig. ne me; Et illa Om
nino Et ille Quantū? Tunc illa. Pl⁹
q̄ꝫ corpus meū. Cui puer Si diligis
me? Et illa Plus q̄ꝫ cor meū. Et ihs
ait. Quantū plus corde tuo diligis
me? Et illa Nescio dicere ꝫ ipsū cor
loquat̄. Quo dicto statim cor ei⁹ p̄
amore scissum est. Tunc beata virgo
accepta aīa ei⁹ in ꝯcentu angelorum
deduxit in celū. Ad cantuꝫ vo ange
loꝝ familia cucurrit. et virginē mor
tuā inueniētes. odore inenarrabili sē
repleti. Et fratres p̄dicatores q̄ ad
erant cor ei⁹ aperiētes scissuꝫ inuene
runt. et in eo scriptum aureis litteris
Diligo te plus q̄ꝫ me. qꝛ tu creasti. re
demisti. dotasti me. .lxxv.

Quidā monachus quadam vice
stetit in choro cū cantaret̄ Incarna-
tus est de spū ꝛc. Et cū alij frēs incli-
narent ipse stetit cū erecto collo ⁊ se
nō inclinauit. Affuit diabol⁹ dās ei
alapham dicens. O monache ingra
te quō sic stas erecto collo. Cur non
inclinas te cū frib⁹ Nonne audis q̄
cantat̄ q̄ deus ꝓpter te factus est hō.
Si ꝓpter me miserū tantū fecisꝫ. ego
sibi in ꝑpetuū inclinarē.
.lxxvj.

Quidā supior cisterciensis ordinis
amans tenerrime infantiā saluatoris
recolebat frequenti⁹ q̄liter idē salua
tor ꝓ nobis a beata virgine ꝯcept⁹
et enixus et lactat⁹ fuerat et nutrit⁹.
qui ꝑ hoc in grā simplicitat. et inno
centie ꝓfecit mirabiliter. et amic⁹ af-
fect⁹ beate virginis hausit deuotōis
grām abundāter. Die ergo quodam
cū in refectorio cū ꝯuentu comederꝫ.
rapt⁹ in extasi vidit btām virginem
forma pulcherrima et inter brachia
puerū pulcherrimū portantē ꝑ refe-
ctoriū intrantē. et ex sua simplicitate
nondū intelligens visioneꝫ. mirabat̄
quō mulier ꝯtra institutionē et ꝯsue
tudinē illius ordinis refectoriū īgre
di p̄sūpsisset. et credebat q̄ oēs vide
rent qd̄ ipse videbat. Et cū ipsa corā
singulis portaret puerū vēit añ ip̄m
et ita ꝓpe q̄ puer suis pedib⁹ fere tā-
gebat cibū eius nihil dicēs sed in eū
respiciens. Tunc supior porrigens ei
panem dixit. Papa mi puer Cui Re
spondit puer. Non papabo modo.
sed tu post triduum papabis mecuꝫ
panem vite eterne in regno meo
Quo facto disparuit visio. et statim
infirmitas arripuit superioreꝫ. Qui
post dies tres iuxta condictum pue
ri ad dominum migrauit. papatur⁹
cum ipso panem viuificātem in eter-
num dominum nostrum iesum xp̄m
qui comeditur ab angelis et sanc-

tis. non gustu corporei dentis. sed intuitu mundi cordis. .lxxvij

Quedā monialis custos eccīe de immundicia prepamentorum solicita diligentem curam pallis et maxime corpalibus adhibebat. quibus p̄mo p presbyteri manus ablutis ipsa studiosius abluebat. et ad solē mundissime desiccabat. tegens ea panno mundo ne puluere aut volatu volucrum cōtingeret maculari Quadam hora ipsa stāte iuxta pannos et aue maria deuote ruminante affuit dña nostra in specie pulcherrime dñe puerū in vlnis gestans supra modum amicabilem et sedit prope ipsam Hec vero monialis silentium tenebat. sed a domina et puero faciem non auertebat et āmirando stupebat. Tunc dña filium sup pallas ponebat. et illa innuebat manu q deponeret Sed domīa nostra dulciter illi arridens sup nudum corpale puerum collocauit Illa autem clamante quō hoc facere auderet. respondit humiliter Ne mireris quia filium meum super sua pono lintheamina. nam frequenter residet super ea in altari. et sic vna cum filio euanuit. relinquens tantam suauitatē et dulcorē sue deuote q enarrari ab homine non valeret. Hoc exemplo apparet q gratum sit decorez domus domini diligere. et mundiciā domui domini adhibere lxxviij

In abbatia quadam fuit quidaz puus monachus. qui imaginem pueri quem tenebat imago beate virginis marie in quadam capella in manibus diligens tenerrime. ex puerili simplicitate et innocentia panem et alia cibaria que habere poterat ei sepius ministrabat. et rediens postea nihil in scutella inueniebat. Cunqz flens rogaret puerum vt sibi loqueretur et coram se comederet et ille nihil sibi responderet. et abbas qui latens in capella frequenter orationi insistebat hec cū sepius percepisset. vocatum ad se puerū cum blandicijs cepit allicere et ab eo exegit vt quicquid sibi puer diceret ei reuelaret. Quod puer se facturū ꝓmisit Quadam vero die cum predictus monachus coram imagine esset. vox ad eū facta est dicens. Mandat tibi puer quem tantum diligis vt venire ad eius nuptias non moreris Cui puer respondit se nō posse ire sine abbatis licentia. Qua ꝓpter hoc abbati quātotius indicauit. qui cogitans tpūs mercedis recipiende pro laboribus esse idoneum. conuersus ad dominū in oratione manus expādit. pandēs domino cordis sui desiderium quod habebat eundi ad suum consortium Interdixit etiam puero monacho ne aliquo modo cōsentiret ire ad nuptias dilecti pueri sine ipso. Cunqz puer iterum vocatus diceret se sine abbate nō audere venire. rñsum est ei. q in die penthecostes cū incipere tur hora tertia. Veni creator spiritꝰ. ipse et abbas simul ad nuptias eius puenirēt. Cum igit̄ dicta dies aduenisset abbas nihil dubitans de diuino oraculo tenuit puerum iuxta se ī choro. q̄ cito monachi hymnū inceperunt ambo spiritum emiserunt. et qz voluit puer̄ v̄ginis pane corpis sustentare mō pascit̄ ab ipso pane et̄no cum abbate .lxxix.

Legit̄ in li. exemplor̄ q fuit q̄daz miles q̄ in ꝑtibus vltramarinis omnia loca in quibus saluator noster fuerat solicite cum lachrymis visitauit. et dum omnia loca sancta deuota ꝑquisiuisset. vltimo venit in montem oliueti vñ dñs ascendit. Ubi pꝰ longā orationē cuz lachrymis dixit Ecce domine vbiqz q̄siui te diligen-

ter. nunc cum venerim ad locum vbi celos ascendisti nescio vbi amplius te requiram. Iube ergo spiritum meum suscipi vt ad dexteram patris tui videaz te residentē in gloria. Et his dictis spm̄ sanctū sine dolore reddidit. et socij ei⁹ videntes eū mortuū adduxerūt medicū vt scirēt quō hoc ꝓtigisset. et ait medic⁹ Cui⁹ ꝑplexionis erat. rn̄derunt. Jocūd⁹ valde et in amore dei fuit. Et ait medicus Propter nimiū gaudiū scissū est cor ei⁹ Et apientes illud inuenerūt. ī eo scriptū. Amor me⁹ ihūs xpūs Sic ⁊ nos dn̄m ꝑ singula sua opa et vtutū exercitia queram⁹. vt tandē ad eum ascendere valeam⁹ et sedere cū eo ad dexterā dei in die iudicij.

Infernus. .lxxx.

Legit in li. de ortu carthusiensi. q̄ innocēti⁹ papa ille canonista p̄cipu⁹ cū adhuc cardinalis esset scm̄ quēdā visitare solebat eremitā. Quadā vice venientib⁹ se et suis illuc ⁊ fortit pulsantib⁹ nō audiebat vox neqz sensus Tandē irruentib⁹ clientib⁹ in cellam vi et ipsū stimulādo et q̄i mortuū excitantib⁹ clamauit magna voce dicens. Omi o mi. Vidi mirabilia. vidi horribilia Sciscitante aūt cardinale diligēter quid viderat rn̄t Duct⁹ ad īfernū vidi incidere aīas sicut niues densissimas aererē obnubilātes. Ad purgatoriū vo sicut niuē rarissimaz Sed ad padisū tātū tres introire vidi aīas illius scz ep̄i. et illius prior. carthusiensis. ac illi⁹ vidue rhomane singulas nominās ꝑsonas Cardinal igit vir prudens veritatē scire volēs visionis. mislis hincinde nūcijs ꝓpit aīas illas cadē hora corpe solutas. sicqz cardinalis q̄ pri⁹ timuit aliq̄lit de nimio rigore carthusiēsū maxime ꝑ carētiū carniū ꝑ euolatōz illi⁹ poris fact⁹ ē amic⁹ eorꝑ. nouaz ꝑ eis ꝑcurans fieri domū .lxxxi.

Secular. q̄dā de carnis sue vtute fame titulū sibi erexit in anglia. Hic cum secularem agens vitam deuz in multis sibi redderet offensum. cōpunctus statuit hierusalem proficisci. vt de suo robore xp̄i sterneret inimicos Petijt itaqz consilij causa cirstercien se quoddā monasteriuz. patefecit votum. accepit consilium. si hirūn placeret inuisere illā subeat. cui⁹ quicunqz nō erit ciuis presentis visio nihil cōfert ad salutem. Circūuētus itaqz salubriter huiusmodi sermonib⁹ ab abbate ꝑuersus ad dominum remanere in monasterio acquieuit. Addens ergo bone primordiis cōuersionis melioris cursum ꝑuersationis. inuidum spiritum in disciplinę palestra ex bono opere nesciens ꝑuocauit ad pugnam. Impatiēs lucte cadit a voto incurrit periculum. secūdo proponit ꝑpositum. omnino se non remanere asserit hierosolimaz ꝑecturus Qm̄ vero abbas deerat differtur interuētu priozis Nocte quadam cum a necessarijs veniēs ad propriam diuerteret cellulam eminēs in fumie specie super trabem celle vidit antiquum hostem. Sciens in monasterio non haberi huiusmodi portenta cognouit esse demonez sibi sub talis forma bestie apparentem. Considerans se esse deprehensum virtutis inimicus prosilit de insidiarium specula irruit percutit sanguis per os et nares elicitur ⁊ sic prostrato christi milite auctor sceleris disparuit Fratres tax de facti fragore q̄ de lesi fratris clamore excitati et vehementer perterriti surrexerūt. et super re gesta valde dolentes. sed quomodo fuerat factū vt quis fecerat nescientes fratrez correptū ad lectum detulerunt. Percussus itaqz frater sēsibus amissis per triduo

um iacuit vt plus mortuus quam vi
nus putaretur. Cui sic iacenti ap
paruit sanctus benedictus dicēs ad
eum Benedicite Et nouitius respō
dens sancto bñdicto subiunxit. Quis
es dñe? Cui sanct' Ego sū inquit fra
ter benedictus. Et his dictis sanct'
benedictus sustulit eū in spū et dixit
ei. Sequere me Cūq; ābo simul aera
carperent ad quosdam gradus vene
runt artos et arduos. in singulis vo
gradib' demones bini et bini reside
bant. qui omnes ad superiora pscendē
nitētes terribiliter infestabāt. Quos
vt vidit nouitius valde expauit. atq;
a beati benedicti vestigijs nō recessit
Ascendentibus itaq; sancto et noui
tio neq; spirit' sancto nocere non ap
posuerūt. sed subsequentes discipulū
p gradus singulos graviter afflixerūt
Alius eū suffocabat. alius vehemē
ter expellebat. alius pugno eū in dor
so pcutiebat. alius illū colaphizabat
et alius illū calumnijs et exprobrati
onibus deterrebat. Fatigatus itaq;
nouitius et tam de ascensionis diffi
cultate q̄ de hostium impugnatōne
non mediocriter afflictus cepit nimi
rum deficere et lentius post beatū be
nedictum incedere. Animaduertens
autē sanctus discipuli sequentis defe
ctum conuertens se benigne ad eum
releuatōnis gratia sup afflicti caput
ꝓriaz posuit manum. Ad cui' tactū
mox vires lassus recepit. et alacriter
post sanctū ascendere festinabat His
itaq; gradibus ascensis et illis serenis
simam puri etheris regionē ingredē
tibus apparuit eis e regione loc' mi
re viriditatis et amenitatis. in quo
quedā capella in aere dependens ni
mie paruitatis videbatur vt nouiti'
multum mirareť. Ad quā cū peruēis
sent btūs bñdict' pm' intrauit. et in
troductū nouitiū p' hostiū stare pce
pit. Erat aūt in illa cella chor' qua
si virorum candidatorum in circuitu
considentium. Cui beato conventui
gloriosa dei genitrix presidebat 7 tā
q̄ regina ī vestitu deaurato int̄ illos
velut sol inter sidera splendebat. Ve
niens aūt beatus benedict' ante eam
reuerenter inclinans dixit ei. Bene
dicite Illa rñdente. dñs. Dixit sanctus
Dña ecce nouitiū adduxi quē addu
ci iussistis. Et illa. Exhibete inquit
eū mihi Cui exhibito regina intulit
dicēs, Dicito mihi vis in domo mea
ad seruiendum mihi sicut cepisti sem
per pseuerare? Respōdit. Volo. et nū
q̄ a tuo recedaz obsequio Et beata
virgo. Jura inquit mihi sup altare
presens. Et accedens iurauit et statu
it custodire mandata dei sui. Cum
autem esset iuratum dixit dña ad sā
ctum. Reducite eum Quem reductū
statuit sicut ante post hostiū. Tunc
beatus raphael assumens nouitium
duxit eum in paradisum. Quo cum
appropinquassent eleuans nouitius
oculos vidit quasi ciuitatis deaura
tos muros valde rutilantes et splen
didos. et portam quandam inenar
rabili pulchritudine decoram et ar
tificio mirabili compositam. et p to
tum lapidibus preciosis et gemmis
ornatam. Et introducens illum ostē
dit ei amenitatem paridisi. herbarū
varietatem · arborum diuersitatem.
auium concentus et variorū florum
colorem. fructuuz abundantiam. spe
cierum redolentiam. 7 liquorum om
nium vivifice suauitatis affluentiaz
Erat autem ibi subter vnam arbo
rum limpidissimus atq; ad intuen
dum fons ortorum gratissimus pu
teus aquarum viuentium. cuius flu
minis impetus totam illam tam de
lectabilem letificat ciuitatem Et exe
untes inde ceperunt ad dissimilem 7

longe aliam descendere regionez ad terram tenebrosam et aptam mortis caligine. terrā tenebraꝝ et miserie ꝑ viam precipitē et iter lubricū. Deiñ ostēdit ei hominē in ignea cathedra residentē. añ quaz formose mulieres astabant que ardentes cereos in ei⁹ ora instanter intorquebant. quos introductos ꝑ viscera ꝑ virilia extrahebant. Et hanc penā infelicē iterare ñ cessabant. Homo iste inquit angel⁹ quē sic vides cruciari potens in seculo fuit sue carnis amicus. sed aīe inimicus. homo luxuriosus. gule illecebris et libidinum colluuionib⁹ deditus. Quod em̄ videt̄ residē in cathedra vsqꝫ ad vite terminū signat̄ eius in flagicijs ꝑseuerentia Et qꝛ mulierū amator fuit ꝑ mulierum species a malignis spiritibus quasi cereorum facibus inflāmat̄. et sic semꝑ iteratis incēdijs sine fine cruciatur. Et quid dat̄ sibi in pēis nisi quod solicite q̄siuit in terris. Ignē quesiuit. ignē inuenit. Et vertentes se ad interiora caliginis viderunt hominē quē tetri spirit⁹ viuū excoriabant. excoriatū sale fricabant atz sallitum suꝑ cratē ferream igne suꝑposito ꝯcremabant. Hic inquit angelus quem sic vides damnatū potens fuit in mūdo habēs sb̄ se homines. et qm̄ se illis impiū reddidit et crudelē. ideo et damnatōnis sententiam sortitus est consimilē. vt qui immisericorditer dñatus est hoībus equa lance a durissimis crudeliter spiritibus torqueretur. Viderūt et alium hominem suꝑ equum flāmeum sedentē. scutumqꝫ igneum ad collum gestantem. qui et suꝑ equi collū capram vnā portabat. et habitū monachi ad caudā caballi post se religatum trahebat. De isto dixit angelus qꝛ miles fuit satis pauꝑ in mūdo. et vitā suam sustentabat ex rapto. vñ ⁊ capram quā ad testimoniū rapacitatis gestabat in penis vni pauꝑi femine violenter abstulit. Qui et multa alia mala positus gessit in corꝑe. dum potuit non studuit digne corrigere Cum autem venit ad exitum se fierī petijt monachū. nō vere gratia penitentie ꝯpunctus sed inanis glorie amore et humane laudis fauore deceptus. Nō em̄ habitum monachi accepit vt vitam monachi si ꝯualuisset duceret. sed vt finem suū et si non vita r̄ligionis saltē habitus laudabilem demonstraret. Et qꝛ longe a veste sacra viuendi votū habuit. iō longe a se scz ad caudā equi sacrum habitum religatū se habere ostēdit. Vñ nec īmerito caprā et scutū equū ⁊ hītum oīa gerit ignea. vt tale sētiat dānationis tormentū. qui ex p̄cedentis vite sue merito nō optinuit finē bonum. Ex mala em̄ vita vix raro q̄s bonū finem fortit̄. sed ex bona semꝑ vita bonū sine dubio finem oīs bene viuens meret̄. Qui procedētes inde in aliū locum viderunt quasi religiosas personas ꝓmiscui generis monachos et scīmoniales. sed religionis. et sanctimonie indicia nō habentes. Quidam nāqꝫ risui multo et cachinnis atz verbis ociosis dediti erant. q̄dam turpiloquijs et fabulis. detractionibus prauis eloquijs ⁊ murmurationibus insistebant. alij gule et vētri subditi lautioribus cibis et peregrinis poculis ingurgitare se satagebant. alij immunditijs et fornicationum flagicijs more brutorum aīalium subiacebant. non quia post mortem huiusmodi species voluptatum habeant veritatem. sed ad cumulum confusionis talibus datur in penis vite preterite gerere similitudinem. Unde ex merito praue actionis videbantur irruere in eos quasi homi-

nes teterrimi diuine iniurie vltores qui eorum capita nodosis fustibus cedētes donec excusso cerebro fractū. q̄ ceruicib⁹ eliderent̄. et pre īmanitatē vexatōnis a ꝓprijs sedib⁹ oculi eorum eruerent̄. vt qui in terris sub disciplinе iugo noluerunt deum habē rectorē. dictante iustitia neq̄ spiritū cui famulabantur dirū in penis sentiant exactorē. Introducto aūt post hec eo in inferno inferiori ait angel⁹ Eleua sursū lumina Porro suspicientes eminus terribilem viderūt rotam totā igneā. et innexū hominē sup eam. Que cū rotatu agitaret̄ horribili dictū est stupenti et expauescēte nouitio Terribile est valde qd̄ intueris. sed ecce terribiliora videbis. Et ecce dū hec dicerent̄ cepit rota a summo quo eminebat vsq̄ ī inferno inferiori intempestiuis impetib⁹. ruinos anfractibus. infestis q̄ crepitib⁹ ꝓruere. factus q̄ est tantus fragor ī tartaris ac si totus mund⁹ cum suis edificijs fūdit⁹ occumberet. et celum desup cū firmamento corrueret. Cū q̄ rota hec in puteū baratri se t̄ribiliter īmergeret om̄es aīe q̄ tenebantur in morte captiue cū malignis spiritibus furibundis vocib⁹ ꝯclamabant. et miserū hominē q̄ in rota nectebat̄ insultantes cuncti pariter ꝑcutiebāt detestantes ⁊ anathematizātes ⁊ maledictiones maledictionib⁹ subiūgētes. Hic est inquit angelus infelicissim⁹ omniū hominū homo iudas xp̄i ih̄u traditor. qui cū esset de numero apostolor̄ auaricie inebriatus veneno magistrū suū ac dn̄m agnū dei benignissimū. vniuersitatis actorem et gubernatorē. humani generis redēptorem et saluatorē deum ⁊ hominē ih̄m xp̄m dei filium amicum dulcem consiliarium fidelem adiutorem fortem triginta argenteis vendidit. atq̄ venditum sub pacis signo quasi dilectionis osculo inimicor̄ manibus in mortem tradidit. et ob tantū reatum lapsus in baratrum desperationis laqueso ꝑemit Unde miser talem quez cernis damnationis sententiā sibi in eternis ardorib⁹ acquisiuit Quoniā q̄ diu xp̄us erit in gloria. taz diu iudas sempit̄na punietur vīdicta Qui si ad misericordiā quam iniquis vendiderat cucurrisset et misericordiam a patre misericordiarum accepisset. ⁊ nequaq̄ in eternum perijsset. Post hec reduxit gabriel nouitiuz et dixit ei. Visionem istaz nulli nisi soli abbati tuo reuelare presumas Statim āt reuixit qui tribus diebus quasi omnino mortuus iacuerat. et oblit⁹ mādati pre āmiratione clamauit dicēs Vidi infernum. vidi paradisum. Et ecce affuit beatus benedictus cū baculo pastorali percutiens eum. Ipse vero ictui manum obijciens in māu graue vulnus accepit. Cui dixit sanctus Lesus quidem es et satis grauiter in corpore. sed propter inobediētiam vulnus multo grauius concepisti in conscientia Et quia loquendo peccasti nouem diebus penitēdo loquela carebis. Statim autem obmutuit et pre dolore verbum rursus q̄i agonisare cepit Post nouem autem dies iterato conualuit. et soli abbati que viderat patefecit Abbas autem qui tacendi preceptum non accepat ad edificatōem plurimorum postea visionem nouicij reuelauit.

.lxxxij.

Refert doctor iacobus carthusiēsis, q̄ illa hora qua beatus bernard⁹ de hoc seculo feliciter migrauit trigīta milia hominum decesserunt. inter quos fuit quidam decan⁹ ecclesie linconiensis laudabilis vite dum vixit. Hic mundanos honores fugiens

vitā solitariā elegit in q̄dā eremo in quo ꝑ vigintiq̄nq̄ annos conuersatus est. Obijt etiā eodē die quo beatus bernard⁹ hic decan⁹. Post mortē aūt apparuit linconiēsi epō cū magna gloria ꝓ ipi⁹ epi ⁊ omniuz hoc audiētiū āmonitione dicens ei. Age pñiam. emenda vitā. corrige consciētiā. dimitte suꝑbiam. simul ⁊ auariciam. aliter nunq̄ habebis celestē gloriam. Non em̄ tam facile est saluari hominē sicut credūt. qm̄ dum ego p̄sentarer tremendo dei iudicio affuerunt ibi triginta milia animaruz de quoꝝ numero vix beatus bernard⁹ ⁊ ego sumus saluati. tres descēderūt in purgatoriū. alij omnes ceciderūt in infernum. Hisq̄ dictis disparuit

Quidaz deuotus vir in .lxxxiij. raptu vidit quēdam militez in purgatorio qui fuit castus. bon⁹. hospitalis. ⁊ bone vite. sed ludo auium nimiū deditus. qui ꝓpter hmōi ludum habebat q̄si auem in manu euz in facie ⁊ in humeris ⁊ brachijs corrodētem frustatim ⁊ mirabilit̄ affligētez Et requisit⁹ ab illo deuoto cur hec patētur cum tamen bone vite fuisset Respōdit. Precepta dei seruaui nec vnq̄z vnū denariū contra deuz recepi. sed quia nimiū deditus fui ludo auium ⁊ cuz canibus venando. ideo hanc grauissimam penaz hic in purgatorio sustinebo donec purgatus ero. sed tm̄ hora deum pro me. ⁊ annūcia filijs meis ⁊ cognatis meis vt mihi cuz suffragijs subueniant. quia valde crucior in hac pena. qui postmodum in breui ꝑ suffragia ⁊ orationes bonoruz liberatus est a purgatorio ⁊ ad celestia regna ꝑductus

Quidam religiosus de lxxxiiij. ductus vsq̄ ad extremum vite sue horribiliter clamauit. maledicta hora in qua religiosus factus fui ⁊ siluit. ⁊ post pauca facie serena dixit. nō imo bñdicta hora qua intraui ordinem. ⁊ bñdicta mater christi quā sēꝑ dilexi. ⁊ iterū tacuit. Fratres qui in circuitu eius erant audiētes hec cuz lachrymis orabant pro eo. Post duas horas dixit fratri astanti. Voca fratres nostros quoniam dominus exaudiuit orationes eorum. Ingressis aūt fratrib⁹ dixit. Vos ex primo verbo meo qd̄ audistis turbati fuistis. sed hec est causa clamoris mei. apparuerunt mihi duo demones terribiles parati ad recipiendū animā meam ⁊ pre timore extra me raptus maledixi diei mee. Et dico vobis si hic factus fuissz ignis ex ere mixtus cuz sulphure q̄ duraret ab hac hora vsq̄ ad finez mundi. ⁊ daretur mihi optio vtrum ꝑ illum ignem vellem transire aut iterum demones in simili forma videre. eligerez potius per ignem transire. Postmodum autem venit illa regina celi mater misēicordie ⁊ fugauit demones. ⁊ ea visa cōcepi spem ⁊ pre gaudio risi ⁊ benedixi eam ꝙ liberauerat me de taz horribili visione demonum. His igitur dictis feliciter quieuit in domino

Refert petr⁹ cluniacēsis lxxxv. quia monachus quidam cum in extremis vite sue essz anima sua ducta sit ante infernalem portā. que cū ibi tot diuersitates penaruz conspiceret vlta q̄z dici pōt tremē ⁊ horrescē cepit. qd̄ ne facēt angelus prohibuit. Ibi vero aliq̄dīu morante eo vidit demones quosdam precurrentes et nimium cachinnātes de ꝑditiōe anime cuiusdam diuitis quā socij sui secum in baratruz damnatiōis attraxerunt. Veniētes aūt ad principem desmonioruz dixerunt se animā amici sui cum gaudio magno attrahere quib⁹ congaudēs si gaudiuz infelici

tas dici pt ait. Accipite 7 pompose sicut solitus erat in cathedra sedere facite induetes eū sicut solitus erat veste honorifica. Et sedere eum fecerunt sup sedem ita inextinguibiliter ardentē. q̄ si totuz mare supfundere tur nullatenus extingueretur. palliū vero quo eum circundederunt non minoris flagrātie erat. Illo in sede miserabiliter collocato 7 infelicius vestito princeps ad suos sentientes ait. Ite 7 sicut decens est tali amico nostro poculū nostre delectatōis p pinate. Tunc tāq̄z ereū liquorez candentē omni genere fetoris mixtum ori eius apposuerūt. 7 appositus per omnia membra eius in flāmas diffusus effundebatur. quo potato ioculatores demones qui ei iocularē tur admisit. Qui accipiētes duo cornua ignibus plena auribus eius apposuerunt. 7 corniculari incipientes scintillas p oculos ei⁹ 7 per nares 7 per omnia foramina eius emittebāt. Deinde in cameraz misit vbi contra delectatiōes carnales quas solebat cum puellis dum adhuc viueret exercere infernales patētur amaritudines. que omniū serpētiuz generibus erat repleta. 7 ita nimio caloze incēsa. q̄ candentis ferri satis euinceret ardorem. a q̄bus exceptus q̄ horribilié amplexat⁹ q̄z q̄z dedecorose osculatus. q̄ q̄z miserabiliter sit contrectatus 7 p omnia membra discerptus a nobis pius pater remoueat q̄ nūq̄z expiamur. et cōtra queq̄z oblectamēta carnalia q̄ prius habuerat viuēs singula tormenta infernalia inserebant. Hoc viso aīa monachi ad corpus redijt 7 quid viderat ob vrilitatem audiētium plurimis enarrauit.

Legitur in scala celi q̄ .lxxxvi. dū quidam p̄dicator cōtra delicias predicassz. quicā ioculator cuiusdaz principis in sermone in platea in p̄sentia militum 7 baronū proposuit talē parabolā. Ego sicut videtis decit⁹ sum vanitatibus mundi 7 delicijs nihilomin⁹ in nocte iacens in lecto delicato cogitaui in corde meo hāc cogitationē. Si aliq̄ venirēt 7 ligarent te in isto lecto 7 in eo ligatus maneres p viginti annos nōne oēm vanitatē 7 delicias dimittēs vt posses liberari? Certe sic. Quid ergo facies de supplicio eterno inferni si te contingat illuc demergi. vbi est flet⁹ maximus. stridor dentium. p̄manducatio linguarum planctus cum desiderio mortis blasphemia creatoris et tanta vehemētia dolorīs q̄ impet⁹ cogitationū alibi ferri non poterūt

Legitur libro de septē .lxxxvij. donis q̄ cuz ordo cisterciensis p mo incepissz ī multa rigoris aspitate q̄dam eūdem ordinem intrauit. Et cū diu 7 acriter tentat⁹ fuissz nō valēs diutius sustinē p̄ponebat exire. Cui apparuerūt pater su⁹ 7 mater q̄ fuerunt mortui. salubriter sibi exitū dissuadentes. Cum iam tertia vice omnino concepissz exire apparuit ei mater multum tristis q̄rens q̄re hoc facere vellz. Qui dum querularetur se neq̄q̄ posse aspitatē ordinis sustinē q̄suit mater si possz aspitatē inferni sustinē etiaz ad minimū eius tormētum. Cum autem ille dicēt q̄s infernus aut ordo tāte austeritatis 7 duricie essz. cui⁹ q̄si ppetue silētiuz acerbissimum. stratuz ferreum. rigor asperimus. cibus insipidus. Respondit mater. Vis expiri vnū modicuz tormentum inferni? cum aūt dicēt. volo audiuit tam horrendū grunituz porcorum q̄ nullum poterat ei tormentum comparari. Videbatur autem sibi q̄ celum scinderetur 7 cadēt sup caput eius. Et cū pre timore clama

ret ⁊ deficēt confortauit eū mater ⁊ cessauit ille sonitus. Item mater ait ad eū. Vis audire vnū minimuz paradisi gaudiū? Ait ille. valde libenē Et audiuit voces tante dulcedinis ⁊ suauitatis q̄ excedebāt omnē dulcedinem musice armonie. Tunc mat ait ad eū. Si vis euadere inferni tormenta ⁊ adipisci gaudia paradisi p̄seuera in incepto. Ille autē matri fidelē pseuerātiam firmiter promisit ⁊ fideliter adimpleuit .lxxxviij

Princeps quidā duxit malā vitā quē cū hortaretur vxor eius ad confessionem dicebat. Non possū confiteri. quia timeo q̄ grauis pnia dabitur mihi. Cui vxor. Et qūo sustinē poteris penas inferni q̄ grauiores sunt q̄z aliq̄ pene huius mundi? Cui ipse. Putas q̄ infernus sit. aut pena aliq̄. aut diabolus. aut vita alia p̄ vitam hanc. Sacerdotes em̄ ista inuenerunt vt timeantur Que videns q̄ nihil proficeret circa eum dimisit in pace. Quadaz nocte cum iacēt in stratu suo demones venientes ⁊ accipientes ipm̄ de loco suo ad infernū portauerunt. Vxor aūt eius videns hoc quia sca mulier erat orauit deū vt sibi reuelaret statuz viri sui. Et ecce mane surgens corp̄ viri inuenit quasi ticionem denigratum. ⁊ in manu litteram in qua scriptum erat Iā certificatus sum quia infernus est. ⁊ timor quez habui ad agenduz penitentiam me illuc deportauit .lxxxix

Legitur in libro de septem donis q̄ quidam monach̄ clarevallensis homo grandeu̅ ⁊ multū deuote cōsciētie cum quadam vice plus solito essz intentus orationi ⁊ valde delectabili deuotioni. audiuit vocez q̄ndam mirabiliter ⁊ horribiliter eiulātem. ⁊ cum ipse flendo rogaret dnm̄ vt intimaret ei quid hoc essz. respondit ei vox. Ego sum anima talis peccatoris nominās se. ⁊ deploro ac deplango damnationem meam. sed inter omnia tormenta que patior vnū est quod me ⁊ alios damnatos maxime mouet ad planctum. quando scz recordamur gratie saluatoris nobis exhibite ⁊ contempte. Et maxīe q̄ tempus indultum nobis ad penitendum amisimus. in cuius tam breui hozula tantam misericordiaz potuissemus consecuti fuisse.

Infirmitas. .xc.

Fuit quidam miles quem vidi in vvestfalia ⁊ dicebatur dominus hermannus de ludinchusen Hic erat alto sāguine natus ⁊ corporaliter formosus. fortis. ⁊ optime dispositus. sed occulto dei iudicio lepra incurabili percussus fuit. Et cuz incurabilem se sentiret datus fuit in reprobū sensum. ⁊ desperans de salute anime dixit quasi indignato animo ō deo. Deus abstulit mihi formosum corpus. ego sibi auferam formosaz animam. Et gloriabatur miser quasi vltionez faceret de infirmitate corporis. q̄ animam suaz per peccata sua diabolo traderet. Et sic postmodū timore dei postposito publice se peccatis inuoluit. in tantum vt etiā publicus fieret vsurarius. Sed tandez accrescentibus doloribus ⁊ eum exire compellentibus impenitens obijt ⁊ extra cymiterium sepultus fuit

Refert magister iohannes .xci. nider in fornicario. q̄ nup viuebat ī ecclesia maguntina in summo canonicoruz prepositus clericus solo nomine ⁊ nobilis. sed in armis miles ī vestitu stipendiarius. moribus per omnia dissolutus. qui licet de altaris latissimis viueret beneficijs. horas tamen canonicas velut toxicuz fugit. Corpore autem decor̄ extitit

vt imperatrix que hodie viuit refe
ratur dixisse se pulcriorez non vidis
se virum. In prefata igitur vita ali
q̃ diu viuens in multorum scandalũ
nullĩ hominis hortamenta nec cor
rectiones curauit. Nunc igitur dei
manus inopinate lepra tetigit que
dietim nolenti hominum conuersa
tionem abscidit. ⁊ in domum quan
dam sibi propriam maguntie trusit
vbi manens multo tempore impati
entia plenus ⁊ dei timore vacuus fa
ctus est. Tandem tam deformis cor
pore vt secundum in leprosorio pa
rem non haberet. Deinde digitum
dei adesse sentiens. corde contritus
⁊ ore primo sue vite facinora confi
tebatur cũ tantis lachrymis vt oĩm
mentes stuperent qui virum preag
noverunt. patientia denicq̃ tanta vi
q̃ ad mortem dotatus est. vt quãdo
cunq̃ confessor suus frater henricꝰ
de confluentia sacre theologie pro
fessor nostri ordinis eũ visitaret. nõ
ab eo peteret mortis accelerationez
vel dolorum quos multipliciter pa
tiebatur imminutionem. sed orate i
quit deuz pro me mi pr̃ quatenꝰ di
uina misericordia mihi mea pecca
ta indulgeat. ⁊ in hoc seculo secet ⁊
vrat q̃z diu sibi placeat. Et ĩ hac pa
tientia tandem in pace requieuit. q̃si
ui autem de circunstantijs viri vñ
tantum donum infami isti clerico p
uenerit. Et responsum accepi q̃ ma
trem nobilẽ multum deo deuotam
habuit. Que visa ⁊ audita filij disso
lutissima vita vota preces ⁊ elemo
synas velut pro mortuo fere sine fi
ne deo offerre ꝓsueuit. ⁊ p eo tanq̃
pro filio pdito ab ista fieri procura
uit. quousq̃ velut alter paraliticus
in lecto iacens carnaliuz voluptatũ
insensibilis alienis fide ⁊ meritis sa
natus fuit. .xcij.

Dña quedam pulcra facie ꝫ pul
crior fide. deuota deo. pia paupib⁹.
⁊ elemosynis assueta cum a pusiimo
patre deo tanq̃z filia charissima p
cussa fuissz subito plaga lepre ⁊ tota
facie deformata plangentib⁹ omni
bus qui videbant eam. ipa sola gau
debat grãs agens deo. Visitãs autẽ
eã quidã eps ⁊ videns eã sic horribi
liter deturpatã que tam speciosa fue
rat ⁊ tam sancta dicebatur ab omni
bus flere cepit ⁊ dei iudiciũ admira
ri. Illa vero ridens interrogauit eũ
quare fleret? Respondit q̃ ex cõpas
sione non potẽat a lachrymis absti
nere. Inquirẽti vero epo quare ipa
risissz. respondit. Domine si quis de
tineretur in carcẽ tali pacto q̃ nũq̃
exiret donec muri funditus corruis
sent. Si vidẽt muros paulatim cor
ruere pro sua liberatione gauderet.
Unde cuz anima teneatur in corpo
ris carcere gaudere debz quãdo vi
det corpus suũ deficere ⁊ ad finem
suum tendẽ. proculdubio sciens exi
tus sui tempus propinquare. vt ad
sui redemptoris aspectum libera re
certatur. Invidia. .xciij.

Legitur in scala celi q̃ cum q̃dam
vetula iret per viam iuuenis tristis
cuz bursa plena denarijs sedebat iu
xta arborẽ. qui interrogatꝰ a vetula
quid haberet. respondit. Demon q
dam sum ⁊ affecto summe discordiã
ponẽ inter talem virum ⁊ vxorez su
am. Et quia locutio humana mihi
deficit que est instrumentuz omnis
mali. ideo non possuz assequi quod
opto. Sed quia locutio tua mirabi
lis est hoc pacto tibi do hanc pecu
niam vt deducas rem ad effectum.
Que accedens ad domuz mulieris
affirmabat secrete q̃ cum quadam
adulterabatur vir suus. ⁊ audissz q̃
tunc ad hoc veniret iuuẽcula vt re

ciperet tunicā ꝑ nephario facto. tūc accedēs ad virū secrete indicauit ꝙ vxor sua amorē illicitu3 habebat cū quodā clerico eccīe cathedralis. Et dum loq̄retur retro vnam columnā me existente ibi in orōne audiui eos conueniētes ꝙ in crastinum redirēt ⁊ ordinarent de facto En vetule pessime fraudulentia. qđ eni3 magister omnis iniq̄tatis diabol⁹ in plurib⁹ ꝑficere non potuit illa in breui duxit ad effectū. Tunc misit iuuenculā ad suscipiēdum pannum quē vetula emerat qñ viro retulerat illa verba q đ aspiciēs vxor suspicata est omne malū. Et du3 in cena vellet comedē vir ꝯcepit ꝙ de clerico vellet cogitare. ⁊ tandē ad procurationez vetule cleric⁹ loquitur cū dña q̄ locutio viro fuit suspitio mali. Reuertitur vetula ad dñaz ꝯsiliū dat vt đ pil⁹ barbe cum rasorio sumat. ⁊ postq̄3 eos vir in cibo comederit. omnē aliā mulierē odibit. Iterꝝ recedit ad virū vetula ⁊ dixit ꝙ de ꝯsilio clerici ꝑ vxorē illa nocte erat interficiēdus ⁊ ido cauēt ne somnus opprimēt eum. Cūq3 vxor cu3 rasorio vellet accipe de pilis barbe eius. vir accipiēs manū eius clamauit. lumen accendit̄ amici ꝯgregantur. discordia maxima stabilitur. qđ ꝑcipiens demon dixit vetule. Triginta annis dedi operaz vt hanc discordiā excitarē. ⁊ tn diebus trib⁹ ꝑfecisti eā. Optimū eni3 habes linguagiū inferni. ⁊ digna es melius eo q̄3 ego. Rapuit ergo eam ⁊ portauit secū. Deus aūt ꝑ discretionē vnius sacerdotis declarauit maliciaz. ⁊ vir ⁊ vxor ad pristinū amorem sunt reducti. xciiij

Legitur in scala celi ꝙ quidā burgensis tantum fuit rancore infectus vt iniurias sibi factas nullo modo ī dulgere sibi voluerit. Qui cum esset mortu⁹ ⁊ portatus ad ecclesiā ⁊ psalmi ⁊ orationes dicerētur pro eo. crucifixus retraxit manus clauatas de ligno ⁊ apposuit auribus suis. ⁊ vox audita est. Nec pepercit. neq3 parcā

Narratur de duobus vici .xcv nis in proximo manentibus ⁊ in cōtinua lite perseuerantibus qui nulla ratione poterant ꝯcordari. imo suo confessori eos pacificare volenti responderunt se potius in inferno permansuros sine fine. q̄3 alter alteri cōdonaret. Cum ergo cito post inuicē mortui fuissent. ⁊ ille deuotus confessor deum rogass3 de illoru3 statu scire cupiens. deductus est in spiritu ꝑ angelum ad quēdam locum vbi vidit q̄ndam fornacē sulphure ⁊ pice bulientez. a qua duo homines terribiles surrexerunt cum gladijs ignitis inuicem in frusta concidentes. q̄ quidez frusta diabolus colligens in fornacez proiecit. quo facto post bullitionem cito surrexerunt iteru3 ⁊ sicut dictū est scđo ⁊ tertio fecerūt Tunc dixit sibi angelus. isti sūt duo illi vicini qui nūq̄3 pacem habuerūt in terris. sed istum locum potius elegerunt. .xcvi

Mulier quedā tam iracunda erat ꝙ vir aliquis cum ea cōcordare ꝑpotuit ⁊ tamen reputabat se eē sanctaz ⁊ deuotā. quia corpus suu3 ieiunijs macerabat. ⁊ in orationibus multū vigilabat ⁊ in alijs bonis operib⁹ se exercebat. sed hoc vicium principaliter in se habuit. vt quecunq3 eaz semel offendit illam amplius nūq̄ dilexit. ⁊ nemo illam iracundiā ⁊ vindictam ab ea remouē potuit. Tandē grauiter infirmata petijt confessorē ⁊ confessa est alia peccata. sed vitiū illud non confitebatur. Et cu3 sacerdos pixidem aperiret ⁊ corpus domini sibi porrigere vell3 tunc os suū

clausit ⁊ ad parietem se vertit dicēs
Sicut vertebam me sepius ab alijs
q̄ me offenderunt ⁊ nunq̄ eis ex cor
de indulsi nec eos amando dilexi. ⁊
continue in iracundia steti. ⁊ alios
cum iracūdia mea pturbaui. sic de⁹
auertit se a me ⁊ me nunq̄ misericor
diter respiciet. nec ego eum lete vide
bo. sed cum omnibus iracundis de
monibus damnabor. ⁊ sic misera et
iracunda mulier expirauit.

Judiciū. .xcvij.

Legitur in libro de ortu cartusiē
si. q̄ quidam doctor precipuus ⁊ vi
ta vt videbatur ⁊ fama doctrina atq̄
scientia inter omnes doctores pari
sienses excellenter honoratus ⁊ mira
biliter gratiosus graui ⁊ vltima ifir
mitate preuentus non diu decūbēs
diem clausit extremum. Cunq̄ tota
die illa qua defunctus est more pa
risiensi in aula funere in feretro de
cumbente fuissent cantata officia de
functorum. in crastino mane congre
gata ibidem vniuersitate parisiensi
tam scholarium q̄ doctorum. vt tan
honorabili viro solēnis ⁊ venerabi
lis preberetur funerabilis officij se
pultura. Cum igitur reuēnti viri fe
retrum in quo funus iacebat eleua
re vellent ad ecclesiā deferendū. subi
to cunctis stupentibus qui mortu⁹
videbatur ⁊ erat eleuato capite rese
dit in feretro. ac omnibus audiētib⁹
alta ⁊ terribili voce clamauit Justo
dei iudicio accusatus sum. Et hoc di
cto caput deposuit ⁊ decubuit mor
tuus sicut prius. Qua voce cuncti at
toniti ⁊ territi deliberauerunt ipsum
illo die nullo modo fore sepeliendum
sed vsq̄ ad crastinum reseruandum
Mane ergo sequēti cum multitudo
magna conuenissent. dictu q̄ funus si
cut prius vellent ad eccīam deporta
re. defunctus sicut prius eleuato ca
pite dolorosa ⁊ terribili voce into
nuit. Justo dei iudicio iudicat⁹ sum
quam vocem multitudo audiens ⁊
intelligens stupuit plus q̄ pri⁹. Et
alterutrum interrogantes quid vel
lent sibi innuere tam insoliti ⁊ inexp
ti defūcti clamores. adhuc determi
nauerūt ipm vsq̄ ad aliud crastinū
nullatenus tumulandum. Tertio ve
ro die cum propter ista pdigia fere
tota ciuitas conuenissent. ⁊ funus cun
ctis preparatis vellent ad tumulū
deportare. defunctus sicut prius iam
tertio altissima ⁊ mestissima voce p
sonuit Justo dei iudicio condemna
tus sum. Qua horribili sententia au
dita quasi omnes immenso fuerunt
timore ⁊ tremore perculsi certi facti
de condemnatione tāti viri. qui int
alios ⁊ super alios videbatur hone
state vite. claritate fame. dignitatis
excellentia ⁊ multiplici scientia ⁊ sa
pientia prefulgere. Ea tempestate
erat ibi magister bruno doctor fa
mosus. natione teutonicus de ciuita
te colonia non obscuris parētibus
natus. ecclesie etiam remensis cano
nicus ⁊ ibidē scholarium magister. q̄
supradictis vocibus salubriter terri
tus atq̄ compunctus allocutus est
quosdam socios suos ibi presentes ī
infrascriptis vel silib⁹ verbis dicēs.
Eia charissimi q̄d faciem⁹? Omnes
simul pibim⁹ non saluabitur nisi qui
fugerit. Si in viridi hoc fit in arido
quid fiet? Si homo tāte dignitatis
tante litterature. tante sciētie. qui vi
debatur tā honeste vite. q̄ erat tā ce
lebris fame sic indubitāter est dāna
tus. q̄d nos miseri homūculi faciem⁹
Si lugubri voce vnius homūtiōis
tam horribili ac stupendo timore ac
tremore pcussi ac stupefacti sum⁹ q̄d
faciem⁹ cum rugitus leonis cum ex
tremi iudicij tuba in aures nostras

perebuerit cū omnes audiem⁹. Surgite mortui venite ad iudiciū. Quō in tam horribili iudicio vbi colūne celi contremiscent ⁊ angeli terrebūtur ⁊ territi purgabūtur apparē poterimus. Vbi tūc latebim⁹? Impossibile erit latē in tolerabile apparē fugiam⁹ igitur a facie gladij preoccupemus faciem domini in confessione. Venite adorem⁹ ⁊ procidam⁹ ante deum. plorem⁹ coram dño q̄ fecit nos. Postq̄z igit̄ vocez ei⁹ audiuim⁹ non obdurem⁹ corda nostra. sed exeam⁹ de medio babilōis. egrediamur penthapolim igne ⁊ sulphure iā succensam ⁊ exemplo beati pauli eremite ⁊ beati antonij arsennij ⁊ euagrij ⁊ aliorum sanctoꝝ cū beato iohanne baptista antra deserti queramus in montib⁹ nos saluos faciam⁹. vt eterni iudicis iram ⁊ sentētiam damnationis eterne euadam⁹. ⁊ puenire possim⁹ ad portum ⁊ tranqllitatez salutis eterne. His ⁊ similib⁹ verbis ⁊ sētētijs seipm ⁊ quosdam socios suos alloquēs ⁊ exhortās. Deliberauerūt ipe ⁊ sex alij probi viri secū abrenunciare mundo ⁊ omnib⁹ pompis ei⁹ ⁊ ad pfectā pñiam peragendaz eremi deserta ꝓpetētia quererez ibidē relictis omnib⁹ diuitijs delicijs ⁊ honorib⁹ hui⁹ mūdi accipe singuli cruces suas ⁊ nudū xm nudi p artā viam seq̄ q̄ ducit ad vitam. ⁊ latā ac spaciosam deserē q̄ amatores ⁊ sectatores mūdi perducit ad supplicia dānatorum. Et quia audierant famam sanctitatis sancti hugōis epi grandinopolitani q̄ pri⁹ aliquo tempore eius dez magistri brunonis in scholis socius creditur extitisse. spūsancto inspirante ad memoratū sanctū episcopū simul accedē decreuerūt. ⁊ eiusdē auxiliū ⁊ consilium reqrere. vt in ei⁹ diocesi quaz audiuerant multis desertis montib⁹ abūdare locum congruum obtinerent. in quo suū sanctū ac salubre propositum possent effectuz mancipare. Septem igitur sancti viri infrascripti prefata de causa ad p̄dictum sanctū episcopū duce sancto spiritu peuenerunt. Et vt vtar omnino verbis scriptis in legenda vite sāncti hugonis epi memorati. p sūmum pontificem innocentium q̄ euz canonizauit approbata ⁊ confirmata. adest magister bruno vir religiosus scientia qz famosissim⁹ hōestatis ⁊ grauitatis ac totius maturitatis quasi quoddam simulacruz. Habebat autem socios magistrum landuinuz q̄ post eū extitit prior carthusie. ⁊ duos stephanos. hi sancti rufi canonici fuerūt. sed desiderio vite solitarie eis sese cogunxerunt. hugonem quoqz quem connominabant capellanū eo ꝙ sol⁹ ex ipis sacerdotis officio fungeretur. duos quoqz laicos q̄s appellam⁹ conuersos. andream ⁊ garinum. querebant autem locum eremitice vite congruū necdum qz repererant. Hac igitur spe simul ⁊ suaui sancte conuersationis odore trahente venerunt. quos episcop⁹ non solum gratanter sed ⁊ reuerenter suscepit ⁊ tractauit ⁊ voti compotes fecit. Ipso nanqz consulente iuuante ⁊ comitante carthusie solitudinem intrauerūt atqz contruxerūt anno domini millesimo octuagesimo quarto episcopatus vero dicti sancti hugonis quarto. Videbat autem prefat⁹ sāctus episcopus circa idem temp⁹ per somnum in eadem solitudine deum sue dignationi habitaculum cōstruentem. stellas etiam septez itineris sibi ducatuz prestantes. erant vero hi septem. quapropter non istoꝝ tantum sed ⁊ qui successerunt eis cōsilia libenter amplexus est. ⁊ vsqz ad

mortē carthusie habitatores consili
is sp̄ ⁊ beneficijs fouit. Licet vero ⁊
primitus diuini amoris totus arde
ret incendijs. non aliter tñ ad disci
pline celestis excercitia eoꝝ exēplis
ac familiaritate inferbuit. q̄ si flāmā
ti q̄s faci plures alias circūponat.
Erat autē ⁊ cum eis non vt domin⁹
aut episcop⁹. sed vt seru⁹ ⁊ frater hu
millim⁹. ⁊ ad cunctoꝝ q̄ntum in ip̄o
erat obsequia paratissim⁹. adeo vt
vir venerabilis vvilhelm⁹ tunc p̄or
sancti laurentij postea sancti theofri
di abbas magistro brunoni etiā ip̄e
religiosa deuotione non mediocrit̄
alligatus. beati hugonis contuber
nalis. bini q̄ppe tunc p̄ singulas ha
bitabant cellas. apud magistꝝ bru
nonē non leuiter conquerētur q̄ pe
ue omnia ad humilitatē spectantia ī
tra cellaꝫ sibi preriperet officia ⁊ epi
scopat⁹ non saltem secum vt socius.
sed potius conuersaretur vt famul⁹
In tantum autē eremum deuotus ī
colebat ⁊ sedulus vt eum magister
bruno non nūq̄ꝫ exire compellēt ita
dicēs Ite ad oues vestras eis q̄ꝫ q̄d
debetis exsoluite. xcviij

Refert doctor iacobus carthusiē
sis in libro de pcc̄is mentalib⁹ crimi
nalib⁹. Duo fratres religiosi hōeste
conuersationis se mutuo cordialit̄
dilexerūt. inter quos vn⁹ mortu⁹ al
teri apparuit in oratione procūben
ti. quem viu⁹ videns in vili habitu ⁊
vultu mesto inquisiuit. cur sic appa
reret. Respondit defunct⁹ trib⁹ vici
bus dicens. Nemo credit. nemo cre
dit. nemo credit. Quesiuit viuus q̄d
essꝫ quod nemo credit. Respōdit de
functus. q̄ꝫ districte iudicat de⁹ ⁊ q̄ꝫ
seuere punit. His dictis disparuit ⁊
viuentem fratrem magno timore cō
cussuꝫ dereliq̄t. Iuramētū xcix.

Refert beat⁹ aug⁹. in sermone q̄
dam q̄m q̄dam bon⁹ homo citaue
rat quēdam ad iudiciū ꝓpter q̄ndā
sūmam pecunie ⁊ ille instanter nega
uit ⁊ se ad iuramentum exhibuit. q̄d
ali⁹ ab eo recepit. licꝫ sciret eum sciē
ter falsum iurare. Mox consequenti
nocte raptus ad iudiciū. vidit xp̄m
sedentē in sede maiestatis sue. exigē
tem ab eo rōnem de anima illius q̄
iurauit ei. ⁊ de anima sua propria. q̄
cognouit ambas esse damnandas.
Tunc q̄siuit cur iuramentum ab eo
recepissꝫ. Et ait quia ipse mihi meū
negauit. Et iudex? Nonne poti⁹ de
buisti perdere tuā substantiā q̄ꝫ ip̄i⁹
⁊ tuam animam. Nonne aīa melior
est q̄ꝫ omnis substantia tp̄alis? Tūc
iudex fecit eū flagellari. Qui euigi
lans oīa q̄ sibi acciderant enarrauit
Et in signum hui⁹ plagas in corpo
re ⁊ in dorso suo ostendit. qui nullo
modo potuit curari donec penituit
⁊ deus sibi illud indulsit

Iusticia iniusticia .c.

Refert aug⁹ in sermone de verbis
apostoli super illud. quod tibi nolu
eris fieri alteri ne feceris. Dicaꝫ q̄d
homo pauprimus nobis apud me
diolanū constitutus egerit. Inuenit
sacculū nisi me forte numerus fallit
cuꝫ solidis ferme ducentis. Memor
legis posuit pitacium publice. Red
dendum enim sciebat. sed cui reddēt
nesciebat. Proposuit pitaciuꝫ publi
ce. qui solidos p̄didit ad locū illuꝫ
veniat ⁊ querat hominem illum. Il
le q̄ plangens circūquaq̄ꝫ vagabat̄.
inuento ⁊ lecto pitatio venit ad ho
minem. et ne forte quereret alienum
quesiuit signa interrogauit qualita
tem sigilum solidorum ⁊ numerum.
Et cum ad om̄ia ille fideliter respō
dissꝫ reddidit quod inuenerat. Ille
aūt repletus gaudio ⁊ q̄rens vicem
reddere tanq̄ꝫ decimas obtulit ei so

lidos viginti. qui noluit accipe.ob-
tulit vel decem.noluit accipe. Saltī
rogauit vt vel quinqȝ acciper Nolu
it. Ille stomachabūdus homo pro-
iecit sacculum.nihil perdidi ait. Si
nō vis aliq̄d accipere a me.nec ego
aliquid perdidi. Quale certamē fra
tres mei.qualis pugna. qualis con-
flictus. Theatrum mūdus spectator
deus. Victus tandem ille quod offe
rebatur accepit. Cōtinuo totū pau
peribus erogauit vnum solidum in
domo sua non dimisit. ci.

Erat quidā puer nouez ānorum
facetus satis in verbis q̄ cecidit in
grauem infirmitatem .ꝛ sic obijt. et
post mortem apparuit matri multū
lamentabiliter ꝛ mater quesiuit quō
se haberet respondit In maximis pe
nis sum. Et mater.quante sunt pene
tue? Et puer respōdit horribile ver
bum dicēs. Si omnes carbones q̄s
carbonarij in vniuerso mundo a tē
pore natiuitatis vsqȝ hodie arserūt
in vno cumulo iacerēt ꝛ arderent.et
tu dilecta mater ī medio cumuli sta
res ꝛ arderes.non tantas penas su-
stineres sicut ego iaȝ in purgatorio
sustineo. Mater quesiuit puero. Vñ
meruisti tam acerbam penam cū sa
tis obediens fuisti.ꝛ libenter orasti.
nec iurasti.nec maledixisti. Puer re-
spondit. Ego consueui accōmodare
denarios a familia.ꝛ inde emi pira.
poma ꝛ nuces. ꝛ quando hospites
honestos habuimus dederunt mihi
denarios ꝛ hallenses cum quib⁹ sol
ui econuerso. Modo autem sic obij
q̄ non omnes exsolui.idcirco penaȝ
talem sustineo. Et mater.possum ne
ego tibi in aliquo suffragari? Respō
dit puer. Si exsolueris pro me statī
liberarer. Et sic puer disparuit. Ma
ter autem vocauit familiaȝ ad se di
cens. Volo per obedientiā vt cōpu
tetis debita pueri mei. Omnib⁹ com
putatis puer nouez hallenses in de
bitis post se reliquit.ꝛ mater statim
persoluit.ꝛ eodem die puer secunda
rio matri apparuit dicens. O mater
dilecta gratias tibi ago .exquo de-
bita mea persoluisti me a purgato-
rio liberasti. Ideo celos introibo ꝛ
deum feliciter ꝓ te ꝛ patre meo ora
bo.ꝛ pro fratribus ꝛ sororibus ꝛ a-
micis meis supplicabo.

Labor manuū. .cij

Legitur q̄ vnus deuotus frater
laicus qui erat coquinarius fratruȝ
stabat ante ꝯuentum fratruȝ multo
rum ꝛ in continuo labore fuit. Et q̄
niaȝ frequenter hospites superueni-
ebant extra horaȝ cōmunis prandij
vel cene.vix tantum temporis habē
potuit.vt orationes debitas persol-
ueret. Contigit q̄qȝ vna die vt mul-
tis superuenientibus fratribus tota
die occuparetur in labore coquine.
Tandem post completorium satis
tarde accessit ad orationes persoluē
das. Et quasdam peculiares orati-
unculas beate virgini offerebat Et
quia fatigatus fuit multum ex labo
re somnus ipsum arripuit. qui excu
tere a se somnum conatus magnam
luctam habuit somno lassum corpus
culum deprimente.ꝛ feruore deuoti
onis renitente. Cunqȝ sic luctaretur
apparuit ei domina pulcerrima di-
cens. Fili bone mihi satisfecisti. Va
de ad dormiendum de cuius aspe-
ctu gratioso multa consolatione re-
pletus est.

ciij

Ante aliquot annos comperi rē
non incertis testimonijs approbatā
que regulariter operantibus affe-
rat non parum solacij ꝛ opus alle-

...iet inuitu mercedis ⁊ premij. ī vna domo ordinis cisterciēsis res gesta est celebris apud frāciam ⁊ ab omnib⁹ credita. quia vir magni testimonij testis ei⁹ est a quo ⁊ visa est. Messis erat monachi messuerūt ⁊ sub pōdere diei ⁊ estus fortiter sudauerūt. Venit vesp⁹ itu3 ē ad domū. cenatū dormitū ⁊ dormitoriū clausu3. Cellarari⁹ vir scs sapiēs ⁊ matur⁹ talis deniq3 cui soli hoc licēt mercēnarijs responsur⁹ expeditis his venit ⁊ ipe ad dormitoriū. s3 clausa ē ianua. qd facēt pulsaret? sed turbare noluit requiē monachoꝝ. desistēt. sed reqem non habēt. Malēs tñ inqetare se q̄3 illos. capitulū intrat. ī scamno se ponit. ⁊ de iunco capitale instruit sibi. Necdu3 obdormierat ⁊ ecce virgo omni specie pulcrior obsequētib⁹ ⁊ lumina preferētib⁹ alijs duab⁹ īgreditur. Aggreditur mōachū an dormiat sciscitatur. vigilare se dicit. qui ⁊ ipe qd ibi facere velint. cur contra morē ⁊ maxime nocte intrauerūt secur⁹ inquirit. At illa. Ego sum inqt mraia cui⁹ es tu ⁊ dom⁹ ista. ⁊ oēs ⁊ omnia q̄ sunt in domo ista ⁊ in ordine isto. Portabat aūt vas vitreū ad nares suas tanq̄ odorē captans ex eo. Dixit q3. Visitaui hodie monachos meos in agro. sudorem q3 eoꝝ collegi mihi ī vase isto. Et hic odor optim⁹ coraz me ⁊ filio meo. digne vtiq3 remunerandus premio oportuno. Tum ille. o pia domina. quid tibi tanti est labor noster qui fit nō tam deuotione humilitatis q̄ necessitate inopie. At illa inquit. Tu ait non audisti quia voluptas habz penam. ⁊ necessitas pariat coronā. Et si necessitas parit coronā. sed iā partem accipit voluntas. Siue ergo necessitate. siue voluntate. quod agitis meu3 est. Omnia vestra mihi vēdico. ego suscipio ego remūero. his dictis disparuēūt ille. ⁊ ille obdormiuit suauiter vtiq3 sic animat⁹ in spe. sic cōfortatus in fide. voluntari⁹ in labore. Mane facto refert let⁹ ⁊ compunct⁹ abbati. abbas conuentui. Letati sunt omnes crediderunt omnes ⁊ pro grauitate persone nemo dubitat. Accendūtur animi omniū. singuli feruēt ad opus. laborantes ⁊ sudātes in tantū vt si maria demū adess3 posset implere vas suum. Sic ludere solet dulcis maria cum pueris suis. sic in visu ostendens se illis. donū pacis ⁊ gratie afferēs illis. Audiant hec mansueti ⁊ letētur. pusillanimes ⁊ confortētur. pigri ⁊ excitentur. alacres currant non lascentur. omnes christo ⁊ beate marie dent gloriam ⁊ ab ipsis vicissim hauriant gratia3

Locutio .ciiij

Legitur in scala celi q̄ fuit quidā sacerdos deuot⁹ qui celebrata missa retro altare vidit diabolum scribentem in pergameno longissimo. Cunq3 pergamenum ei deficeret cepit cum dentib⁹ ampliare modo sutorum. vt maiorem poss3 recipe scripturam. Ad quē accedēs sacerdos in virtute iesu christi diabolo precepit. vt in presentia populi dicēt. qd ibi scripsiss3. Rñdit demon. Hic scripsi omnia pcca mendacia. detractiones. aspectus impudicos. cogitationes immundas. vanitates ⁊ oīa peccata populi tui q̄ hodie in ista ecclesia ꝯmiserūt. quia hec facta in ecclesijs multum deum offendunt. ⁊ letificāt nos inimicos dei. Tūc sacerdos assūpto ꝑgameno ⁊ peccatis lectis populo nunciauit. Cunq3 ad monitionem sacerdotis perfecte fuissent confessi. illa tota scriptura fuit de pergameno deleta. Et sic demon cōfusus recessit.

Rex quidā anglie hñs tres filios iuniori regnū tribuit.eo ꝙ īterrogat⁹ q̄d data optione p̄ omnib⁹ a deo postularet.respondēit collum gruis vt nō nisi bñ discussa verba de ꝓmeret.Alij aūt maiores natu sed minores prudentia petierūt p̄m⁹ fortitudinē.secūd⁹ vero pulcritudinē.alter vt omnes sibi potentia subiugaret. alter vt ī sui amorē omnes alliceret neuter tñ iuniorē prudēti petitiōe superauit. Luxuria cvi

Refert ambrosius sup̄ lucaꝫ quia sepe faciente mala consuetudine etiā ea ꝯcupiscim⁹ que sūt corpori atꝫ sanitati etiā ip̄i vite omnino nocitura Quidam inquiens cū graui oculoꝝ incōmodo laboraret ⁊ amaret vxorem interdicta sibi a medico facultate coeūdi.cupiditatis impatiens atqꝫ impetu libidinis raptus moderari nequiuerat.Sciens enim prudēs ꝙ oculos essꝫ amissurus priusq̄ cōueniret vxori.in ipso estu feruentis cupiditatis ⁊ ꝯsuetudinis apparatu. Vale inquit amicum lumen.statī qꝫ expleta libidine interdicta sibi .luminib⁹ suis orbatus est. .cvij

Refert doctor iacobus carthusiēsis ꝙ q̄dam matrona beate virgini deuota extitit ꝓprias ꝓles informādo ad similia vt ipsam in suis nc̄itatib⁹ inuocarent dicendo. Aue maria q̄ filiam dissolutā ⁊ vagabundā ⁊ saltatricez habuit quaꝫ ipsa mater pluries correxit.sꝫ paruꝫ in ea profecit. quia pater dilexit eam pre ceteris filijs eo ꝙ pulcra ⁊ mūdana essꝫ .⁊ emit ei pulcras ⁊ pomposas vestes.q̄ ī vna die dominica fatigata iuit ad q̄ddam pomeriū sedens sub vna arbore volens refocillari.Cui īmediate affuit dicens.Surge veni mecuꝫ. Cui illa.Quisnam es tu? Et ille.ego sum diabolus cuius propositum conaris implere arma ⁊ rethe nr̄m ad aīas capiendas.vnde modo recipies penā non solū ꝓ tuis pc̄cis.sed ec̄ ꝓ pc̄cis omniū q̄s p̄ ornamētū corporis tui ad malas ꝯcupiscentias īduxisti.Et diabol⁹ statim violenter nitebat̄ eam rape.⁊ illa clamauit dicens.Virgo maria adiuua me sicut mater eā in prudētia docuit.Et statim dixit clara voce Aue maria gratia ꝛc̄. Respondit diabolus .Maledicta sit q̄ hanc or̄onez te docuit.quā si non dixisses iusto iudicio dei ad īferni incendium te traxissem. vbi tu cum tuis equalibus penam condignam pro omnib⁹ q̄s ad peccandū traxisti inuenisses .que postmodum nūq̄ amplius corisauit.⁊ vestes pōposas deposuit.⁊ vitam ⁊ mores humiliter emendauit.⁊ btē virgini amplius vsqꝫ ad mortem seruiuit.

In libro exemplorū beate cviij virginis legitur ꝙ sanctimonialis q̄dam erat cui amor ⁊ assidua memoria beate marie dei genitricis cum ipsa etate accreuit.sed felicibus eius actibus diabolus inuidens .potentis cuiusdam prediuitis oculis pulcritudinem eius inijciens totum ei⁹ animum in amorez virginis peruertit.Qui dum crebrius blandiciaruꝫ ⁊ promissionum illecebris animum eius attentaret si vxorem eam habere merētur diuitias gloriam ⁊ preter deum omnia promittens.illa cōsentiens renunciauit vite ⁊ morti fidem dedit. Condixerunt diem qua raptam virginez de monasterio nouus ille adulter suo sociaret coniugio. Postea autem cuꝫ in domo parentum illa quiesceret vidit in nocte illa in somnis raptaꝫ se super os putei.qui valde enormi amplitudine ⁊ profunditate oris sui aperiens ba

ratrum tam immanes exalabat feto
res vt vniuersum mundi hui⁹ aerez
videretur inficē.tā dēsas fumi nebu
las vt seculi hui⁹claritatē de celo vi
deretur effugasse. Cunqꝫ totū serpē
tibus ⁊ vermibus scaturire ⁊ a cla
more eoꝝ q̄ intus torq̄bantur horri
bili q̄daz sonitu miraretur īmugire.
vidit repente ethiopes quosdā igni
tos de medio exiliētes ⁊ animas dā
natas tormētis absqꝫ differētia cru
deliter īmergētes.a quib⁹ ⁊ ip̄a cor
repta cū intro traheretur .īter ip̄as
iā despatiōis angustias respiciens ⁊
circūspiciens si essz auxiliator .vidit
antiq̄ patronā ⁊ dñaz suā mr̄ez dñi
sc̄am mariā.sz nimis a lōge ⁊ sic a se
auersam vt ex ei⁹visione vix aliquā
spez possz colligē.tñ toto conatu cō
uersa ad illā nomē qꝫ suū ei īclamās
Dña inq̄t dña subueni ancille tue.ī
tam amara nc̄itate ꝯstitute. P⁹ mul
ta verba accessit pietatis inter ad
ream manū qꝫ eius tenuit.procul ili
co inimici facti sunt. Tunc dixit bea
ta virgo. Hi sunt fructus libidinis
hoc premiū voluptatis . Postea be
ata virgo abijt. Vix euigilauerat et
aderant nuncij diuitis illi⁹ querētes
quid fieri iuberet de nc̄arijs nuptia
rum. At illa procul inquit ꝓcul mi
nistri mortis ⁊ intētores eterni iudi
cij abite. Illis qꝫ a facie sua cum sū
ma indignatione ꝑturbatis parēti
bus ⁊ omnib⁹ totā rē aperuit.⁊ mo
nasterio reddita totis se viribus pe
nitētie luctib⁹ ⁊ antiquo proposito
reddens.instabat q̄ntum poterat re
cupare gratiam dñe sue dei genitri
cis marie .cix

Miles q̄dā q̄ndam virginē deflo
rauit.eo mortuo cū illa ꝓ eo oraret
⁊ fleret.mortu⁹miles visibiliter appa
ruit voce ruca eā alloquēs.q̄ cū q̄re
ret cām raucitatis ei⁹ ait. quia ī vo
cis dulcedine gloriabar .cantilenas
luxuriosas ⁊ seculares decantando
cui⁹ cum crura nigerrima ⁊ scabiosa
⁊ vlceribus plena apparēnt querēti
cām respondit. Quia multum glori
abar in crurib⁹ meis de pulcritudi
ne more militari illa extendens ⁊ or
nans superbe.nunc inter spinas gra
dior.crucior vulneror qꝫ in illis.ista
iteruz dixit. Quis est reliquus stat⁹
tui corporis? At ille. Aperi oculos
tuos ⁊ vide.⁊ proiecit pallium a pe
ctore quo amict⁹ videbatur.⁊ vidit
maximum bufonem ⁊ teterrimuz pe
ctori eius inherentez.ita vt brachijs
eius collum suū stringēt. ⁊ os suum
ori eius iungeret.cuius etiam vēter
per ventrē eius dependebat.pedib⁹
ei⁹genitalia q̄si quibusdā loris strin
gere ⁊ ligare videbatur. Krequisit⁹
quare hoc pateretur respondit.pro
osculis lubricis quib⁹ te ⁊ alias mu
lieres osculatus sum hec patior ⁊ ꝓ
opere libidinis in genitalibus cruci
or. Cum mulier quereret vtrum ne
ab illis penis essz liberandus .respō
dit Non ores pro me quia nihil mi
hi prodest quia eternaliter sum dā
natus.⁊ hoc ideo quia medicinam
penitentie neglexi.hoc dicto dispa
ruit. Femina autem reclusorium in
trans penituit. .cx

Karolus magnus religiosus au
gustus cum quadaz solenni die mis
sam solita deuotione audiret.diaco
nus eiusdem misse lecturus euange
lium precedēti nocte muliercule im
pudicis amplexibus se fedare non
timuit. Hoc itaqꝫ grauissimo pia
culo cauteriatam habens conscien
tiam sanctum euangeliuz legere pre
sumpsit. postmodum etiam sacris
mysterijs secundum officij sui exigē
tiam eadem impudentia ministeri
um manibus impuris exhibituꝛus

si non vltio dīna obstitissz. Ecce nā-
qz dum verba sacra labijs pollutis
depromēt aranea desup a laq̄arib⁹
oratorij se p filiū suū semel scd̄o ⁊ ter
tio sup caput contaminati lectoris
dimittēs tertia nihilomin⁹ vice ipso
imp̄atore aspiciēte caput obscenum
pupugit ac sine mora miserū extīxit

Legitur q̄ soror sc̄i damia .cxi.
ni apparuit post obitū sibi. ⁊ dixit se
esse in maximis penis. Et ip̄e sc̄s da
mianus q̄siuit ob quā causaz essz in
tantis penis cū tñ sancte vite fuisset
Respondit han c eē cām q̄ semel ste
tissz in camera sua ⁊ audiuit in pla
tea cant⁹ chorisantiū cum aliq̄li dul
cedine. Et q̄ de hoc in p̄nti vita nō
egissz p̄niaz p.xv.dies debēt puniri
in purgatorio. .cxij.

Refert robertus de licio in suo q̄
dragesimali. quia in ciuitate spoleta
na puella q̄daz formosa fuit. q̄ vani
tatibus sp intenta nil de futura vita
cogitabat. Hec infirmitate p̄cussa
monitiones ⁊ hortamēta salutis ab
horrebat. sicut mihi retulerunt q̄ au
dierunt illā. Tandē inualescēte mor
bo cum cernēt infelix iuuēcula de p̄x
imo sibi īminere mortē. rogauit in
stanť mr̄em vt eā vestiret p̄ciosis iu
dumentis q̄ ferre consueuerat orna
ret poliret qz illā tāq̄ si ad nuptias
essz accessura. Annuit ei mr̄. fecit qz
q̄d filia volebat. O terribile indiciū
o stupendum ⁊ admirabile dictu. sic
ornata clamare suspirando cepit iu
uencula. Heu moriar ego sic pulcra
moriar ego sic decora. moriar ego
in etate tā tenera? Dicebāt illi circū
stantes. Cōmitte te d̄o filia. q̄ beni
gnus ⁊ clemēs est. At illa magis la-
mētabiliť respondebat. Et q̄d mihi
cum deo. Veni o diabole suscipe tu
aīam meā. Inter q̄ verba expirauit
damnata ⁊ desp̄ata.

Maria. .cxiij.

Legitur in cronica priorum do-
mus maioris carthusie. Circa annū
domini millesimum octuagesimum
secundum tp̄e guigonis quīti poris
dicte dom⁹ creditur euenisse quod
non incongrue videtur ad memori-
am reuocandum. Conuersus quidā
ibidem fuit receptus humilis genē.
ac iuuenis etate. morib⁹ generosus.
vite qz sanctitate prouectus. Hic to
to studio obediētie. humilitati mor
tificationi omnem quam poterat
operam adhibens. mūdum sibi. se qz
mundo non solum crucifixerat. sed
etiam sepelierat. amori diuino ⁊ spe
cialiter memorie mr̄is dñi ita se to-
tuz deuouerat. vt a bonis viris ip̄m
vitam'qz eius cognoscentibus nihil
scire iudicaretur. nisi iesum christum
⁊ hunc crucifixum. sacram qz ipsius
matrem ac perpetuam virginem hu
mane salutis singularem post deum
amatricem mariam. His studijs cō
uersionis sue principijs īceptis ma
gis ac magis insistens antiqui ho-
stis inuidiam velut nouam ac speci
alem contra se excitauit nec iam oc
culte sed palam. Jacebat siquidem
quadam nocte in cella sibi vt taliuz
mos est ad laboris solamen ⁊ orati-
onis secretum assignata. Tunc ecce
in multo iam processu noctis ip̄i ad
huc vigilanti ⁊ celestia meditanti de
monum turba in specie porcoruz a-
grestium apparuit. ⁊ per totam cellā
discursu insano rictu horrendo dēti
bus longissimis ac velut in necē ei⁹
ex acutis pauefactū ac trementē ho
minē circūstabāt. sudabat ille p̄ tio-
re ⁊ q̄si iā iāqz a bestijs descerpend⁹
nil nisi mortē vltimā p̄stolabať. hec
aūt eo patiente adauctus ē metus.
nam quemdaz enormis magnitudi
nis hominez vt ex corporis sui iudi

cio sibi videbatur demonū ꝑncipem cellā conspicit intrantē. Qui ꝑmo ī gressu suo conuersus ad porcos ait. Quid segnes estis. cur hūc iā non rapuistis. cur nō discerpsistis· quid dicitis? Inquiunt porci. Magno conatu facē nisi sum⁹. sz cūcta tētantes nil facē potuim⁹. Ego inqt ille iā faciā qđ vos desides minime facē potuistis. Quo dicto vncū ferreuz longis ac recuruis vngulis terribilē minaci manu ꝑtendēs atqz ad viꝝ dei rapiēdū imo ad discerpendum adaptās eū nimio terrore pene mēte excedē coegit. Sz de⁹ cui vir ille bon⁹ sepe dicebat. ne nos inducas in tētationē. sed libera a malo. tētationem tā durā non est passus vltra ꝓcedē. sed sua infinita mīa q̄ suis sp ꝓuidet eduxit eū a tentatione ⁊ liberauit a malo. Mox em̄ vt neq̄ ille manū vt dictū ē ad rapiēdū. ⁊ vncum vt videbat̄ ferreū ad eū discerpēdum extendit statiz oīpotētis filij dei mr̄ veremat̄ mīe in q̄ ille sicut dictuz ē totā spem suā post deuz posuerat visibilē affuit. ⁊ virga leui manu ꝑtēsa. qūo inquit huc detestādi venire ausi fuistis. Non ē hic vester nec iaz in aliq̄ contra euz poteritis preualē. Dixit hoc ⁊ dicto veloci⁹ totū illud nefandum collegiū vt fum⁹ euanuit. Perstitit illa post demonū fugam cum homine adhuc tremēte. eū qz his cōsolata est verbis. Placz inqt qđ facis tui qz animi deuotionē deo mihi qz gratā noueris Fac ergo qđ facis ⁊ de his ad meliora ꝑseueranter ꝓficē stude. et vt tibi aliquid singulare in mādatis tradā stude vilibus escis operi manuū deuot⁹ insiste. amplectē abiectas vestes. his virgo beata animatum hominem relinquēs celos repetijt Ille autem vt a beata virgine iussus fuerat mandata eius adimplē totis virib⁹ nitebat̄ vilib⁹ cibis magis q̄ splēdidis epulis. vilib⁹ pānis magis q̄ preciosis vsqz ad mortē contēt⁹ .cxiiij.

Legitur in cronica ꝑorū domus maioris carthusie quia fuit quidaz magne religionis monach⁹ domin⁹ petr⁹ fauerij vocatus. Hic prior domus sancte crucis effect⁹ ꝓ strēnuitate morum ac subtilitate ingenij ꝓcurator generalis toti⁹ ordinis ad causas pertractandas est effectus. Cum autez pro iniuncta sibi obedientia in quadam ciuitate manēt cōtigit eū graui infirmitate vexari. ordinatione qz vt creditur diuina contigit dominū hubertum priorez bonipassus ad ipsum infirmuz deuenire. Quem mox vt infirmus vidit gauisus ē gaudio magno valde. dixit qz ei. Frater mi tu me trades sepulture. sciēs qz finem suum adesse confessione eidem facta vnctionem cum viatico petijt ⁊ accepit. Dicto vero domino huberto alia occasione ab infirmo ad horaz recedente. ecce sathan humani generis inimicus ante lectum eius statim affuit magnuz volumen portans ī quo omnia peccata que dictus infirmus commiserat in tota vita erant conscripta. q̄ ante faciem dicti infirmi cuz magna proteruia se ponens omnia peccata sua improperabat ꝓcaciter cachīnādo. Cum autem infirmus pre timore ⁊ tremore horribilis visionis q̄d responderet nesciret nisi hoc tantūmodo. quia ī cōfessione facta confideret peccatorum. magis ac magis sathan nitebatur eum ad horribilez desperationem inclinare. Cepit autem infirmus tremere. pallescere. ac fere in baratruz desperationis iā ca

debat nisi supna eū gratia clementi oculo respexisset. Subito nanq; mestoꝝ consolatio. laborantiū fortitudo. desperatoꝝ reuelatio affuit beatissima virgo maria. vltra humanam rōnem lucidissima. in brachijs suis puerū deferēs inenarrabiliter speciosum. Dicto q; infrmo iā fere desperato cominus astans. Frater mi inquit. cur times cur diffidis? per istū em̄ puerū speciosuz omnia pcc̄a tua sunt dimissa. Ad hec verba sathan qui aduenerat nimiū confusus d̄ loco illo turpiter est egressus. Statiz q; ab oculis infirmi cū puero etiaz euanuit virgo gratiosa. Tunc infirmus cum tanta letitia ⁊ exultatione cordis remansit q̄nta sicut referebat ab ipso exp̄mi vel auditore capi nō valeat Cum dictus domin⁹ hubert⁹ ad infirmum redisset eidē oēm visionē enarrauit. Demū post matutīas noctis sequētis solus septē psalmos cum letitia prout poterat īcepit decantare. Cum autez dicendo nimiū grauaretur dictū dn̄m hubertuz vt se iuuaret rogauit. Dū vero letaniā cōiter decātarent venissent q; ad locum illum in quo dicitur. Oēs sācti orate ꝓ nobis. subito post p̄dictam postulationem eleuans infirmus digitum dextre man⁹ cū cordis letitia maxima subiunxit dicens. Oēs sācti qui modo hic estis orate pro nobis Quā postulatoinē crebri⁹ cum magno feruore ingeminās spiritū exalauit. .cxv

Legitur in libro exemploꝝ beate virginis ꝙ scholaris q̄dam iuuenis beate virgini multū deuot⁹ hāc sibi ꝯsuetudinē fecerat vt de odoriferis floribus alijs redolentibus specieb⁹ ꝓut melius habere poterat imagini beate marie q̄ in ecc̄a habebat̄ sertū q̄dāz diebus singulis mira cordis simplicitate ac deuotione faciebat q̄ caput imaginis ornare cōsueuerat. Parētes igitur clericuli agnitis deuotione pariter ⁊ desiderio pueri. in monasteriū q̄dam eū in monachū consecrandum tradiderūt. qui mox claustrali artatus disciplina pre dolore cordis cepit plurimū flere. Cūq; prior quenaz essz causa tanti flet⁹ interro gassz (ꝓpter ordīs enim rigorem flere eum suspicabatur) respondit ei puer. Solitus sum dietim de congregatis hincinde speciebus ac floribus beate marie sertum componere ad quod iā exire me videt̄ loci huius obseruātia prepedire. Ad q̄d prior fili inq̄t charissime diebus singulis legas quinquaginta aue maria sic vt semp̄ post decez legas vnū pater noster. ad honorē ⁊ reuerentiam dilecte dn̄e tue. sic nempe sertum ei facies gratius multo priore Puer vero iussa implens per crementa tēporum auxit ⁊ incremēta virtutuz. Adeptus annos debite etatis propter vite eius probitatem elect⁹ est in priorez. Contigit ergo eū ex parte officij cum aliquo fratre aliq̄rsuz pergere. Quod vt quibusdam latronibus innotuit. eos a tergo sūt secuti. Recordatus interim prior sertuz consuetum beate virgini illo die nōdum lectum ad genua cecidit. ⁊ maleficorum inscius sertuz virginis deuotus impleuit. Stantes autem latrones viderunt dominam quādaz mira gratiositate formosam añ eum stantem. ⁊ per singulas salutationes rutilantes rosas ⁊ flores ab ore ei⁹ excipientem. ⁊ sertum quoddam ex eis perpulcrum componentem. Finita autem oratione sua completuz est et sertū q̄d ipsa domina proprio capiti imponebat. sic q; ab eoruz obtutibus est subtracta. Clamabant

i
gitur latrones ad patrē. nisi nobis
q̄ hec fuerat dña q̄ vobis astabat in-
timaueritis neq̄q̄ mortez euadetis.
Quib⁹ ꝑor. Pueri inq̄t nulli⁹ nobis
est dñe ꝯgnita vel visa pñtia Ad qd̄
latrones. Non solū q̄ vobis astitit.
sz ⁊ quid legebatis cū vobis astaret
apire nobis oportebit. Coact⁹ itaq̄
ꝑor rei geste illis ordinē retulit. qūo
videlz dietim beatam virginez vene
rari consueuit. Tūc illi audito mira
culo pedib⁹ eius prouoluti veniam
postulabant. ⁊ vt sibi cōfiterētur ab
eo precib⁹ impetrabant. Sicq̄z emē
data deinceps in meli⁹ vita felici fi-
ne beata q̄ete in dño q̄euerunt. Pri-
or v̄o virgini gloriose gr̄as referēs
solitū sue deuotōis obsequiū tali fre
t⁹ p̄sidio deuoti⁹ curaui eidē offerre
Virgo q̄dā religiosa s̄m nūe. cxvi
rū psalmorū centū q̄nq̄ginta saluta
tiones angelicas cū totidem venijs
regine celi singulis dieb⁹ offerebat.
Sz qm̄ ꝓpter ipsam multiplicitatez
min⁹ digna deuotione q̄ oporteret
id faciebat. admonita est ab eadem
dña nr̄a. q̄ten⁹ recisis duabus parti
bus q̄nq̄ginta sibi quotidie salutati
ones cum competētib⁹ venijs inten
te ⁊ morose ꝑsoluēt. patenter insinu
ans deo ⁊ sibi accepti⁹ fore q̄tūlibet
parū seruitij cū deuotione q̄ multū
negligent ⁊ sine deuotione exhibitū
Legitur in scala celi q̄ fu cxvij.
it quedā mulier nobilis sz pauꝑ hñs
duas filias. q̄s informauit ad amo-
rem virginis bñdicte. Pauꝑtate er-
go grauata timēs corruptionē mū
di añ altare beate virginis eas ad-
duxit sic dicens. O dōina has filias
meas virgines mundas tibi offero.
Et quia non habeo vñ possim eas
nutrire. quicq̄d iuris ī eis habeo to
tū tibi do. Et acceptis manib⁹ puel
laꝝ in signū vere donationis cōiun
xit manib⁹ virginis. Et dū recessissēt
iuuenē splēdidum inuenerūt in fori
b⁹ domus sue q̄ obtulit eis centum
libras in quibus secrete erat obliga
tus patri earum. De his mater īdu
it filias ⁊ de necessarijs ꝓuidet opti
me. Qd̄ attendentes gentes murmu
rare ceperunt credentes q̄ de mere
tricio hec haberent. Qd̄ mater audi
ens filiab⁹ aduocatis sic ait. Ite ad
matrem virginem mariam ⁊ instate
cum fletib⁹ ⁊ deuotione vt tanq̄ ma
ter subueniat huic infamie vestre. q̄
ex corde virginem rogantes dum ī
quodam festo solenni ipsi⁹ virginis
ad sermonem in platea sederēt in p̄
sentia totius populi angel⁹ descēdit
de celo portās duas capsellas de ro
sis pulcerrimis albis. ⁊ clamādo in
pñtia totius populi sic ait illis dua
bus virginibus Istas capsellas mit
tit vobis virgo beata maria mater
vestra in signum virginitatis vestre
Et illis dimissis disparuit. Tūc p̄n-
ceps terre qui ibi aderat viso enim
miraculo duo monastēia construxit
ad honorē beate virgīs. in q̄b⁹ istas
duas constituit ꝑorissas .cxviij
Legitur in libro exemploꝝ beate
virginis quia cuidaz pastori cōmo
ranti in villa quadam filia q̄dā vir
go pudica q̄ pr̄i ī pascēdis gregib⁹
famulabat̄. Fuerat autez in loco pa
scuali ecc̄a quedā deserta. quam fre
quenter ingrediens virgo predicta
or̄ones suas coram imagine glorio
se virginis marie effundebat. Fuit
nanq̄z predicta ecc̄a in honore glo-
riose virginis dedicata in q̄ imago
q̄dam formosa beate virginis habe
batur q̄ pueruluz in gremio contine
bat. q̄ qm̄ ab hominib⁹ ecc̄ia dereli-
cta non frequētabatur in honore q̄
decuerat in vestitu ⁊ alijs exhibēdo
min⁹ curabatur. sic q̄ ī culto habitu

ſnornata ſtabat. vt moris ē ī hmōi
ecēſiis deſertis. Ex quo aūt virgo p
dicta oīones ſuas ſolitas corā eadē
imagine ſepi⁹ beate virgini offerre
ꝓſueuerat mota ſemel pauptate ve
ſtitus gloriose virginis. inter verba
ꝓpaſſiōis ſic eſt exorſa. O regina ce
li mater dñi dei mei ieſu xpi benedi
cta valō male apparetis veſtita. ego
quoq; heu nihil habeo quo veſtre
pauptati in veſtitu ⁊ ornatu poſſim
ſubuenire. ſed qd mihi in veſtitu de
fu erit exteriori ſupplebo quo deuo
tius potero orationū meaꝝ ac ſalu
tationū veſtitu interiori. conabor q;
vos veſtitu tali orationib⁹ meis ful
cire quo reginam nobilem decet de
corari. Cunq; in hac deuotione ad
beatā virginem multis annis ferbu
iſſ;. ⁊ beate virgini de ſibi exhibito
ſeruitio eam remunerare placuiſſet.
tacta lāguore lecto decubuit. Eodē
quoq; tpe cū duo fratres nem⁹ ville
in qua beata virgo predicta iacuit.
illis ſic ibi ambulantibus vnus illo
ruz ſomno nimiū preter conſuetudi
nē grauabatur. dixit q; cōſocio ſuo
oportere ſe oñimodis paululū dor
mitare. Cui cuz alter diceret. frat ſi
moram hic fecerim⁹ qm nem⁹ iſtud
a latronibus plurimis vt ſcitis ha
bitatur. mortē a latronibus circūue
ti incurrem⁹. Reſpondit ille. Niſi a
ſomno recreatus fuero vel ad modi
cum etiā procedē non valebo. Quo
dicto membra ſopori dabat. Ille ve
ro ipi aſſidens libzum aperuit atq;
orationi incumbebat. Cūq; ſic ſede
ret in oratione deuotus. ecce a lon
ge turbam q̄ndam copioſam pulcer
rimarum virginuz in veſtitu ſtragu
lato ſibi vidit appropinq̄re. quibus
qua decuit reuerentia aſſurgebat.
Ille ipi inclinantes tacite pertranſi
bant. Poſt has ecce turbam q̄ndaz
aliā formoſitate predicta magis cla
ram ſibi vidit in veſtitu albo appro
pinquare. que vt predicte ipi inclinā
tes cum ſilentio preteribant. Poſt
hanc ecce tertia q̄ premiſſis pulcri
tudine preminebat appropinquauit
veſtitu rubeo decorata. quaz virgo
q̄dam gloriosa aſpectu vltra q̄ cre
di pōt delectabilis. ceteris habitu p
clarior ſequebatur. que roſis albis ⁊
rubeis ex omni parte fuerat conſti
pata. habebat ſertū roſeuz in capite
velut iam recenter de paradiſi ame
nitate ſublatum. Cui aſſurgens frat
predictus atz inclinās humiliter ab
ea petijt ſibi indicari q̄nam poſſz eē
ipſa regina tam generoſa. Cūq; illa
feruorem deſiderij ei⁹ conſiderasſet.
humiliter inclinans illi reſpondit in
hec verba. Ego ſum maria mat dei
q̄ neminem peccatorem reſpuo me
humiliter inuocantē. Tunc humilit
optāti etiaz ſcire q̄nam poſſent eſſe
virgines tam formoſe q̄ ipam prete
ribant. reſpondit maria ⁊ dixit. Ille
omnes ſunt virgines que virginita
tē ſuam vſq; ad mortē illibatā ſerua
uerunt. Prima turba quā vidiſti ve
ſtibus ſtragulatis ornataz virgines
ſunt que ſic in mundo ſtabant. vt q̄ſi
in medio virginitatis ⁊ matrimonij
animo nutarent. Secūda turba quā
vidiſti veſtibus albis rutilantez. vir
gines ſunt que in mūdo virginitatē
ſuā filio meo mihi q; deuouerunt. ⁊
vſq; ad mortem noſtro adiutorio ī
maculatā ſeruauerūt. q̄ propter eaꝝ
gloria in multo precellit gloriā pri
marum. Tertia turba quā vidiſti ve
ſtitu rubeo chorusscantē mihi q; p
xime aſſiſtentem virgines ſunt q̄ nō
ſolum meum exemplū ſequentes vir
ginitatē vouerunt. verum etiam eā
dem in martyrio ſanguinis ob amo
rem ſponſi ſui effuſione ornauerunt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ iste omnib⁹ alijs in gloria preminē meruerūt. Cūq; dulcissima dn̄a virgo maria fratrem predictū sic gratiose rn̄so suo informassz. instabat adhuc frat̄ ille humiliter postulās ab ea sibi intimari quonaz cum turbis virginum tam formosis tenderet regina tam gloriosa. Rn̄dit maria. pgimus in villam ꝓximam virginem q̄ndam iam in extremis agentē visitare. eā qz ob mihi impensum ab ea deuotionis seruitiū nostro cōsortio aggregare. qm̄ ipsa me vt vides taz glorioso vestitu suis humilib⁹ precib⁹ decorauit. Nos igitur illuc venire disponimus eandem virginem visitare sicq; dn̄a nostra ab eo discessit. Cunqz ille sociū suū a somno excitassz. surgens socius in magno sui cordis gaudio dixit. Salubri sōno soporatus sum. Vidi nempe id idez dormiendo qd̄ tu te gaudes vidisse vigilando. Eam⁹ proinde videre q̄ fine sit hec virgo ab hoc seculo migratura. Euntes igitur in villam solicite requirebant. vbinam inibi virgo aliqua infirmitate laboraret. Cūq; omnes se de nullius virginis īfirmitate scire respondissent. tristati sūt fratres illinc quasi decepti ire velle cogitantes. Et ecce homo quidaz illis obuiabat q̄ virginē talem pastoris cuiusdam filiam in fine ville īfirmitate graui laborare affirmabat. q̄ audito letificati fratres illuc ibant. virginem q; in straminibus decumbentem inueniebant. cui cuz neminē adesse vidissent eam deuote salutabant. Quibus virgo discoopite īq̄t fr̄es capita vestra ⁊ orate dominuz vt vobis concedat videre pulcram hanc comitiuam hic iuxta me gratiose congregatam. Ad quā admonitionem fr̄es ad genua prouoluti discooptis capitib⁹ se or̄oni dederunt ac omnes virgines ibi adesse ꝯspexerūt. q̄ in nemore illos preterierūt. cum multitudine etiam angelorum viderunt ⁊ dominā nostram ceteris omnib⁹ pulcriorem. que sertum mire pulcritudinis virgini preparatuz gestabat in manib⁹. sic qz parili concentu mire dulcedinis modulationem in excelsuz cantauerūt. Cūq; tali dulcedine cāt⁹ aīa virginis e corpore fuisset reuocata. virgo maria beata dei genitrix. sertū roseū quod manu tenebat capiti eius īponebat. sic qz mira dulcedinis recreatiōe ac letitia inenarrabili in celum sese recipientes. animam virginis secuz in perpetuum regnaturā conduxerūt.

Legitur in libro exēploꝝ .cxix. beate virginis q; in quadam ecc̄a in honorem beate ac gloriose sp̄ virginis marie dedicata in monasterio q̄dam quod dicebatur dolo erat monachus q̄dam Jauvert⁹ noīe. q̄ dominam nostram virginem mariam singulari deuotione ac reuerētia venerabatur. sic q; ob amorē magnuz noīs maria ꝓ qualibz littera predicti noīs maria psalmuz qui ab vna litterarum reuerendi nominis marie īchoabatur legere dietim ꝯsueuerat. p̄mo solebat legere psalmū Magnificat ꝛc. ⁊ pro. a prima. Ad dn̄m cum tribularer. Pro. r. Retribue seruo tuo. Et pro. J. In conuertendo. Pro. a. secunda. Ad te leuaui. Ad quēlibz psalmum versiculum Post partum virgo. ⁊ collectam. Concede nos fa. tu. Anno autez dn̄i. M. c. lxxxvi. in nocte sancti andree cū fr̄es simul ad cantandas matutinas cōuenissent atz inchoassent. Supprior accepta laterna in manibus ibat de choro ad chorum considerans vtrū ne aliq̄s somno deceptus illic nō adessz. Cunqz omnes adesse cognoscēt

excepto fr̄e suo carnali iavverto .as/
sumpta laterna iuit in dormitoriuz
vbi eū precedēti vespe vidit ire dor/
mitum. Cunqz venissz in dormitori/
um añ fr̄is sui lectisterniū inuenit eū
in lecto sed mortuū. vidit qz ex ore
ei⁹ rosā mire pulcritudinis excreuis/
se. similem quoqz rosam vidit ex q̄li/
bet oculoꝝ suoꝝ atz aurium exortā.
sup rosam aūt in ore radicatam ha/
bebatur inscripta p̄ma littera noīs
maria atz p̄m⁹ versus hui⁹ psalmi.
Magnificat. Sup rosam aūt in dex/
tro oculo radicatam lr̄a.a.p̄mus q̄z
versus psalmi Ad dñm cum tribula
rer. habebatur inscriptus. sup rosaz
sinistri oculi.r.ꝛ p̄m⁹ versus psalmi
Retribue. Sup rosam dextre auris
lr̄a.i.atz p̄mus versus psalmi In cō/
uertendo. Sup rosā sinistre auris lit/
tera.a.atz p̄mus versus psalmi Ad
te leuaui. Cum aūt his mirabilibus
visis stuperet supprior cum magno
timore in chorū cucurrit visa qz fr̄i/
bus nūciauit. Cunqz fr̄es ad specta/
culū ꝯuenissent. viso miraculo miro
timore conteriti monachū añdictum
attingē verebant̄. sed mox miserunt
nūcium ꝛ intimabant archiep̄o sub
cui⁹ stabant dñio. qui referens gr̄as
deo ac beate marie matri ei⁹ multū
ex audito miraculo ē gauisus. eo ꝙ
sic deo ac gloriose matri ei⁹ deuote
seruientes solent remunerari. Ep̄us
q̄z indut⁹ ep̄alibus solēnem processi/
onē cū facib⁹. cū crucib⁹ atz thuribu/
lis ordinauit. sic qz cuz ꝯuentu atqz
clericoꝝ solēni collegio venit ad le/
ctum iavverti monachi iaz mortui.
Eductā aūt rosam de ore iam dicti
monachi. que trahentis manum fa/
cile subsequebatur. atz ī suo vigore
ꝛ decore incorrupta manebat fecit
in cristallo quodā formoso artificio/
se ac reuerēter inclusaz sup altare re/
poni. vbi ad miraculi euidētiam ab
omnibus possz videri. Cetere vero
rose mox educte aruerunt atz pristi/
nā pulcritudinem amiserūt. Ep̄s ve/
ro sūptum corp⁹ añ sūmū altare qd̄
in honore beate marie fuerat conse/
cratum honore debito sepeliuit. vbi
ad declarandā clementiaz virginis
ꝛ deuoti ministri ei⁹ meritū ostēden/
dum plura postmodū miracula cō/
tigerunt cxx.

Legitur in libro quodā exēploꝝ
beate virginis q̄ vocatur mariale q̄/
niaz fuerāt alicubi duo monasteria
ordinis sancti bernardi non longe a
se inuicem distantia. vnū mulierum
aliud virorū. in quib⁹ singuli ac sin/
gule iuxta institutionis sue regulaz
dño deuote seruiebant. Erant ꝛ in
eisdem monasterijs due p̄sone qua/
rū vtraqz quelibz in suo ꝯuentu cu/
stodis officio seruiebat. Propt̄ mo/
rum aūt ac sanctitatis vite parilita/
tē se mutua in dño charitate artius
diligebant. ita vt vbi alter altēi⁹ ob/
sequio egeret. ꝓut officij oportuni/
tas sepi⁹ exigebat sibi alternato mi/
nisterio seruiebant Talē aūt sue cha/
ritati custodiā adhibebant. vt neq̄/
q̄ sibi corporali p̄ntia ꝓpinquarent
nec sibi loquerentur. nec suis aspecti/
bus se offerrent. Feruebant aūt am/
bo in seruitio dei ac gloriose marie
matris. Custos vero ꝯuētus viroꝝ
ob singularē ad dñam nr̄az d̄uotio/
nem ꝛ reuerentiam imaginē q̄ndam
pulcriorē quo potuit eiusdē virgīs
marie sibi fieri impetrauit. sub cui⁹
pedibus imaginez demonis ecōtra
quo horribili⁹ ac turpius excogita/
re potuit ordinari fecit. Postq̄ vero
longo tp̄e in iaz dicta deuotione be
ate virgini deuote seruiuissēt. stimu/
latus profectu predicti custodis. de/
uotionis omnis inimicus puritatez

intētionis eiusdē ampli⁹ sufferre nō potuit. venit qz in figura qua eū custos formari fecerat obuiā in q̄dam nocte cū ad pulsādū ad matutinas surrexissz. eum qz proteruo ac irato vultu intuēs. in hec verba prorupit. Cur hanc mihi obprobriosā ꝯfusionē exhibuisti vt me taz turpi forma facēs depingi sub pedibus pulcre illius imaginis marie dñe tue. vbi cōtrarijs iuxta se positis mei figura alia magis elucescēte horribilior apparet. Nisi me citi⁹ deposueris talez tibi prouidebo confusionis talionē vt te me sic offendisse peniteat. Quo audito cum visionis ei⁹ conceptus horror paululum abscessissz custos in hec sibi verba rñdit dicens. Recede a me sathana tuas minas non curo. cui ego seruio poterit me bñ de tuis manib⁹ eripe. Quo dicto inimicus velut in fugam versus disparuit Post hec multo tpe cum custos minaꝝ diaboli minime memoraret. ac doli eius inscius sibi minime prouideret. diabolus humane salutis sēp inimicus redijt ⁊ custodi confusionē quam sibi promiserat deo ꝑmittēte inferre curauit. Nocte igitur q̄dam in primo somno añ temp⁹ matutinarum ī custodis femine indut⁹ forma ad cellam custodis velut introitum postulans pulsauit. Custos vero tali tempore rumoris insuet⁹ surrexit. ⁊ aperiens celle ianuā q̄snam ibi essz aut quid sibi vellet inq̄siuit. Cui diabolus. Ego inquit amica tua charissima talis monasterij custos. tibi fidelis. que qm̄ in tui amorem vehementer exarsi. ec amoris vehemētia tibi amplius abesse non potui. Magno itaz tractus amore ex monasterio meo ad te huc perueni. assumēs preciosiora cūcta nostri monasterij clenodia. que nobis lōgo tpe suo valore vite necessaria poterūt ministrare. Nunc igitur surge veloci⁹ omni mora postposita. mihi qz sociare. q̄c q̄d q̄z tu preciosioꝝ clenodioruz ac ornamentoꝝ habere poteris tecum assumens in ignotam regionem vbi cupita possim⁹ frui pñtia simul ꝑgamus. Sathanas quoqz sicut custodi loquebatur extrinsecus sic tētationibus suis aīm eius ampli⁹ excitādo mouebat intrinsecus. ita vt quid illi responderet non inueniret. sz verborum ac tentationuz eius vict⁹ importunitate fidez illi adhibuit cellā egressus est ⁊ q̄c quid de sue custodie ꝯmissis clenodijs monasterij ⁊ ornamentis habere poterat in saccum vnum colligens cum diabolo velut cuz custode dilecta a monasterio fugam petens abscessit. Cum aūt ꝑ aliq̄ntulum spatium a monasterio recessissent. lacrimabili voce diabol⁹ conquestus est se quoddam preciosissimum monasterij sui clenodiū fuisse oblitum quod omnia habita p̄celleret in valore. Dixitqz ad custodem. Tu hic sede amice charissime. ⁊ tu reditum meū prestolare. ego citi⁹ quo potero quesito ⁊ illato illo festinus ad te redibo. Credit custos ⁊ abscedente diabolo solus cum furto remansit in campo. Diabol⁹ vero post q̄ recessit a custode venit ī monasterium. ⁊ ingressus dormitorium magnum strepitum ꝯmouit clamās alta voce. Surgite surgite ⁊ citi⁹ custodem qui cuncta furatus est insequētes comprehendite Surrexit abbas ⁊ totus conuentus cum eo ⁊ ꝑlustrātes singulas clausuras aptas ⁊ preciosiora queqz clenodia ac ornamēta monasterij sui sublata inuenerunt Unanimiter ꝑinde mōasteriū egressi ⁊ custodē insecuti non longe a monasterio solum inuenerunt. ⁊ furtuz

cum eo. Quez comprehendetes cum
qd dicēt furto pñte confusus non in
ueniret secū qz vehementer tacit⁹ mi
raret̄ qūo in hoc infortuniuz ꝑuenis
set eū in monasterium reducentes ī
carceratum ambobus pedibus cip
po artatis ⁊ affixis vsqꝫ in diez cra
stinum qñ de facto melius delibera
rent dimiserunt. Alteri q̄z monacho
vt ad matutinas tpe ꝯgruo loco cu
stodis pulsaret ꝯmittentes .ipi se q̄e
ti reddiderunt. Quiscentib⁹ singulis
cum custos facti turpitudine confu
sus sol⁹ sederet in carcē atz cippo. se
cum miserabilem casum tacita mēte
corde qꝫ contrito reuoluēt. ⁊ pre cor
dis anxietate erūpentib⁹ lachrymis
bene ꝯtrit⁹ amarissime fleret. solatiū
qꝫ sibi sub sole nullū supesse cōspicēt
deuoto corde se transtulit ad omni
um desolatorū consolatricē pijssimā
virginē mariam casū suū ei conque
rens in hec verba. O mi maria oīm
pecōꝝ misēicordissima patrona qm̄
vt nosti corde deuoto tuis me serui
tijs mancipaui. ꝑ tuā infinitā clemē
tiā te deprecor. vt mihi casu hoc la
chrymabili innocenter circūuēto tu
am misericordiā gaudeam affuisse.
Cūqꝫ sic iacēt in oratione. ⁊ totius
spei anchoraz in mr̄em mīe inuexissz
Ecce sbito in forma q̄ eū depingi fe
cerat sathanam adesse ꝯspexit. sibi su
um infortuniū improperantem atqꝫ
dicentē. Ecce inquiens qūo qd tibi
ante promiserā. vt scz de mihi facta
iniuria tibi redderem talionem. iam
persolui. Custos cordis dolore con
fusus. quid suis responderet impro
perijs non inuenit. Tūc ait ei diabo
lus. Ecce qd tibi ante predixerā iaz
me cognoscas implesse. sed tñ maria
dña tua mota quā ad te gerit ꝯpas
sione me impiali potentia qd inuite
facerē compulit. His dictis demon

accessit. ⁊ excusso cippo liberauit. et
vt illinc recederet impauit. Custos
aūt celle sue secreta secrete petijt. ac
diabolus in forma custodis trāsfor
matus in cippo carceris pro eo inui
tus ⁊ compulsus resedit. Custos q̄z
totus gratulabundus misericordie
gloriose virginis cuius imperio fue
rat libēatus gratias quas potuit re
tulit. temp⁹ qz matutinuz totus leta
bundus expectauit. Cunqꝫ prope es
set in pulsu horologij temp⁹ matuti
narū signaretur qd etiam in loco of
ficij sui frater ordinat⁹ expectauit ec
clesiam introiuit. atz vt solz decātan
dis matutinis monachis in pulsu si
gnum dedit. Qd vt frater vice eius
ad pulsandum ordinat⁹ audiuit. mi
rabatur q̄snam ibi esse potuit q̄ ipm
pulsando etiaz añ tempus preuenis
set. eo ꝙ dum custos incarceraretur
affuissz. Ad ecc̄iaz igitur festinus ac
currit. ⁊ custodem pulsantem inueni
ens cum vehementer miraretur ab
batez ac fratres ceteros adijt. ⁊ ꝙ cu
stos fracto carcere violenter effugis
set intimauit. Surgentes illi carcerē
adeūt atz vt sibi videbatur custodē
incarceratum vt eum ante reliq̄rant
inuenerūt. In choro quoqꝫ ecc̄ie ve
niūt atz custodem vt ibi solet pulsan
tem aspiciunt. Dixit qz abbas fratri
bus suis Tota hac nocte fratres mei
diabolica sumus deceptione vexati
Et accepta aqua benedicta cuz pul
santem custodē aspersissz. ille aspersi
onez humiliter vt vere humilis erat
reuerenter accepit. A choro igit̄ ad
carcerē cum conuentu redijt. vbi vt
sibi videbatur custodez incarceratū
sedentē inuenit. Cunqꝫ eum vt verū
custodem ante fecerat etiā aqua be
nedicta aspersissz. ille emisso magno
fetore vt fumus euanuit. sicqꝫ discor
die seminator maleficus fratres sin

gulos cum custode pacificauit inui
tus. Custos q̃z sue liberationis non
ingratus nec ĩmemor. studuit adiu-
torio gloriose virginis in virtutib⁹
proficiendo ꝓ sibi impẽso beneficio
gratus existere. ⁊ in seruitio ei⁹ aspi
rante gratia vsq; in finẽ vite sue am
pli⁹ feruere. Fratres vero missis nũ
cijs in prenominatũ monasteriũ vir
ginum vtrũ de hoc negotio nocte il
la aliquid percepissẽt explorare stu
duerunt. Sz qm̃ reiveritas nulli ho
minũ dempto custode patuit nulli-
bi aliq̃d inde auditum fuit. Custos
vero rei euentuz vsq; ad vite sue ter
minũ secretum tenuit nulli q3 publi-
cauit. Sz cum certis vicine mortis
signis prodentibus se ab hoc seculo
migraturum esse cognosceret. omnẽ
rei geste ordinem vocato priori inti
mauit. cxxi

Legitur in libro exemplorum bea
ate virginis ꝙ quidã eps̃ deuot⁹ be
ate virgini infirmabatur grauit. cũ
aũt instaret festum purificatiõis ma
rie rogauit eam vt sibi sanitatem im
petraret q̃tenus eius officium deuo
tus impleret. sed non fuit exauditus
Iterum ĩminente hora vespertina ĩ
vigilia hui⁹ festi petiuit pro sanita-
te corporis. sed minime exaudiebat.
quod ⁊ tertio fecit ip̃o die hora pri
ma. sed nil impetrauit. Dom⁹ autem
episcopi adhẽbat ecclesie ita ꝙ am-
bitus de eccĩa protẽdebatur ad do-
mum in qua episcopus infirm⁹ iace
bat. Cum autem ip̃o die solennis ꝓ
cessio fieret a clero. ⁊ illa antiphona
Adorna thalamum tuũ syon s̃m q̃
suetudinez ecclesie in circuitu canta
retur. vidit episcopus solennem pro
cessionem virginum pulcerrimaruz
de ecclesia per ambitum ad se veniẽ
tem que vestite albissimis erant. In
ter quas vna erat pulcrior omnib⁹
que post omnes ibat. ⁊ pulcerrimuz
puerum gestabat in vlnis. Et cũ sic
appropinquarẽt due ex illis virgini
bus iuxta caput ep̃i se ponentes an-
gelicis vocib⁹ inceperunt predictaz
antiphonã scz Adorna thalamũ tu
um decantare. Quas ep̃us vt vidit
prout poterat erexit se ⁊ in lecto rese
dit. Venerabiles autem virgines le-
ctum eius circuusteterunt ⁊ dulciter
cantabant. quod tamen nullus nisi
episcopus audiebat. Et cum sic can
tassẽt vsq; ad locuz illum. suscipe re-
gem christum. amplectere mariam
que ẽ celestis porta. accessit illa pul-
cra virgo cum puero ⁊ sibi illum pu
erum q̃ est rex reguz ad dexterũ bra
chium dedit. ⁊ ip̃a sub sinistrum ep̃i
resedit ⁊ ait modo dilecte mi suscipe
regẽ christũ ⁊ amplectere mariam. ⁊
ait. Surge modo san⁹. ⁊ vade ad ec-
clesiaz. ⁊ fac officiũ mihi ⁊ filio meo
⁊ dic populo q̃d tibi accidit. Et p⁹
illa hec venerabilis visio disparuit.
Surrexit igitur ep̃us sanus ⁊ fortis
⁊ cunctis ãmirantibus officium de-
uote impleuit. ⁊ facto sermõe narra
uit coram populo p̃ns miraculum.
⁊ post paucos dies migrauit ad do
minum. vbi amplectitur mariã ⁊ ei⁹
dilectum filium dominum nostrum
iesum christum. cxxij

Sanctus thomas canthuariensis
episcopus in adolescentia sua castis
sim⁹ erat. vtpote qui beatissime vir-
gini marie suam vouerat castitatez.
Cum autem essz inter socios sicut li
lium inter spinas. audiuit eos secula
res secularia conferre. ⁊ iactantes se
de suis specialibus dominabus. ⁊ d̃
clenodijs sibi datis ab ip̃is. Tandez
in ioco dixit. Nihil valet quod di
citis ⁊ iactatis. ego habeo amicam
que omniũ vestruz precellit amicas
que mihi clenodium dedit cui nũq̃

simile vidistis. Hoc aūt totum spūaliter intendebat. Sed ipi sm mentez suā recipere hec volebant supplicantes instantissime vt eis clenodiū demonstraret. Et vim iaz inferre volētibus aufugit in ecciam. ⁊ se ad orōnem contulit. rogans vt sibi taz presumptuosū verbum domina dulcissima indulgeret. Ecce aūt in visiōe ei electissima virgo maria apparuit. cōsolans euz flebilē ⁊ dicens. Ne timeas quia optime ⁊ vere excellētiā tue amice inter socios imo inter omnes homines obtinebis. Dedit qz ei pixidem valde paruulam nimis pulcrā. Reuersus ad se ⁊ ab oratione cōsurgens letus abire volebat. sed socij p̄fati videntes eum iteruz pro exhibitione sui clenodij insistebant. Tandē socij e manu ei⁹ predictam pixidē rapuerunt ⁊ aperiētes viderunt in ip̄a parum de purpura. extraxerunt ⁊ p̄dijt de illa pulcerrima casula mirabiliter bene facta. Verbum illud mirabile peruenit ad ep̄m cantuariensem. cui accersit⁹ thomas rei indicauit veritatem. Vñ prouidit ei ep̄us in studio ⁊ expensis preordinans eū in animo suo sibi futurū successorez qd̄ ⁊ postmodū factū est. .cxxiij

Miles quidam in torneamentis et exercitijs secularibus se plurimuz exercebat. Huic euenit infortunium quod talibus solet sepe euenire. Nā monoculus factus fuit. Sed dominus qui dixerat melius esse cuz vno oculo ad vitam ingredi q̄ cum duobus tendere ad gehennaz. qui nouit malum de bono illicere. felici necessitate eum compulit ad meliora commutari. Et quia circa diuinum officiuz ⁊ precipue in missa gloriose marie virginis deuotissime se agebat q̄dam die eques processit ad ecclesiā in qua salue sancta parēs solenniter cantabatur. qui morem gerens solitum substitit ⁊ missam negligere recusauit. Tum ecce iudeus quidam interim a casu pertransiuit inueniēs qz militem ad nomen regine celi frequēter genua flectere respexit impie qz subsānauit. improperans inter cetera q̄ ancillam gentis sue tam venerabiliter adoraret. Miles domine sue iniuriam ferre non valens. accensus zelo fidei iudeuz percussit ad aures. qui mox querulans ⁊ eiulans cōmouit totam plebem. Accurrens qz populus sciscitabatur causaz clamoris. qua p̄cepta pro diuite fauoris gratia sententia lata fuit. Miles autem interim videns paratas sibi insidias secessit in ecclesiam. auxiliatrici fidelissime negotium suum cōmittens. Astitit autez angustiato illuminatrix cordium. ⁊ amissum sibi oculum restituit. ⁊ visū lucissidime reparauit. Captus tandem in ecclesia et abstractus ex ea productus ⁊ traditus est iudeo. qui eum minime recognouit dicens. Hunc iudicarem me lesisse si duos oculos non haberet. Naz huic nihil imputare valeo. Viso igitur miraculo gaudebāt fideles recognoscentes ⁊ laudantes matrez domini fidelium adiutricem. Statuerunt ergo fideles vt in eodem die annis singulis iudei iudeum aliquez publice representent. qui sine contradictione alapam tam grauez sustineat quam cristian⁹ decreuerit sibi dādam.

Misericordia in pauperes ⁊ infirmos. .cxxiiij.

Augustinus in epistola ad enodium. Frater noster gennadius notissimus fere omnibus nobisqz charissimus medicus. qui nunc apud cartaginem degit ⁊ rome sue artis exercitatione prepolluit. vt hominem re

ligiosum nosti atz erga pauꝑum cu
ram impigra misericordia facillimo
qꝫ aīo bēignissimū. dubitabat tñ ali-
qñ vt nobis modo retulit cū adhuc
essz adolescens ⁊ in his elemosynis
feruentissimus vtrum essz vlla vita
post mortem. Huius igitur mentez
⁊ opa mīe qm̄ deus nullomodo dese
reret. apparuit illi in somnis conspi
cuus iuuenis ⁊ dignus intendi. ei qꝫ
dixit. Sequere me. quem dum seque
retur venit ad q̄ndam ciuitatez vbi
audire cepit a dextera parte sonos
suauissime cantilene vltra solitā no-
tam qꝫ suauitatem. Tunc ille intēto
q̄dnam essz ait hymnos eē sanctorū
atz beatorum. Sinistra autez parte
quid se audiuisse meminit. non satis
memini. Euigilauit ⁊ somnum fugit
tantū qꝫ de illo q̄ntum de somno co
gitauit. illa vero nocte ecce idem iu-
uenis eidem rursus apparuit. atz ab
illo vtrum cognosceretur interroga
uit. Respondit iste ꝙ euz bene plane
qꝫ cognosceret. Tuz ille quesiuit vbi
se nossz. nec memorie defuit qd̄ iste
idem responderet. totum qꝫ visū illū
hymnos qꝫ sanctoꝝ ad quos audiē
dos eo duce venerat quia recentissi
mos recordabatur facile narrauit.
Hinc ille percunctatus est vtrum id
qd̄ narrauerat in somnis vidissz an
vigilans Respondit in somnis. At il
le. Bene inquit recolis. Verū est in
somnis illa vidisti. sed etiam nunc in
somnis te videre scias. Hoc aūt cuz
audissz iste ita esse credidit atqꝫ id
responsione firmauit. Tunc hominē
docebat adiecit ⁊ ait. Ubi est corp⁹
tuū? Respōdit ī cubiculo meo. Scis
ne inquit ille ī eodez corpusculo nūc
esse alligatos ⁊ clausos ⁊ ociosos o-
culos tuos nihil qꝫ te illis oculis
videre. respondit ille. Scio Tunc ille
Qui ergo nunc sunt isti oculi inquit
quibus me vides? Ad hoc iste nō in
ueniens quid responderet obticuit.
Cui hesitanti ille qd̄ his īterrogati-
onibus docere moliebatur aperuit.
et cōtinuo sicut inquit illi oculi car
nis tue vtiqꝫ in dormiente atz in le
ctulo iacente nunc vacant nec aliq̄d
operantur. et tamen sunt isti quibus
me intueris. ⁊ ista vteris visione. ita
cum defūctus fueris nihil agentib⁹
oculis carnis tue vita tibi īerit qua
viuas. sēsus quoqꝫ quo sentias. Ca-
ue iam deinceps ne vitam post mor
tem manere dubites. Ita sibi homo
fidelis ablatam dixit huius rei dubi
tationē. docente prouidentia ac mi
sericordia dei. .cxxv.

Legitur in vita sancti germani ꝙ
cum pauperes sibi occurrissent ele-
mosynam postulantes quesiuit a di
acono quantum haberet in sumpti-
bus. Qui tātum tres denarios se ha
bere respondit. quos sanctus germa
nus pauperibus erogari mandauit
Diaconus vero quasi prouidus de
futuris duos tm̄ solidos erogauit. ⁊
vnum seruauit. Cum vero ambula-
rent equites in via eis occurrerunt
rogantes germanum vt dominū su
um cum familia sua tota egrotantē
dignaretur misericordiē visitare. of
ferentes sibi ducentos solidos quos
ipse mittebat petētes vt eos accepta
re dignaretur. Tunc sanctus germa
nus ait. Diacone accipe que tradūn
tur ⁊ intellige te fraudez fecisse pau
peribus. Si eniz tres denarios pau
peribus erogasses iam nunc trecen
tos solidos recepisses. Perrexit ad
domum militis ⁊ omnes infirmos ī
ea sanauit. .cxxvi.

Lodouvic⁹ rex francie dixit opti
mum verbum cum pauperes essent

congregati in curia sua expectantes elemosynam ⁊ crederetur q̃ ipse dormiret in camera sua alijs dormientibus ipse exiuit de camera sua solus cum vno famulo portante maximā quantitatem denariorum quaz ī habitu scutiferi distribuebat manu sua egenis ⁊ largius eis quos credebat magis egere. Quo completo cū ipse retrudere se in cameram suam occurrit ei frater quidaz qui hoc de fenestra inspexerat dicens ei. Domine rex ego bene vidi factum vestrū. cui rex satis verecunde ait. Isti sunt stipendiarij q̃ p nobis pugnant cōtra aduersarios nostros ⁊ seruāt nobis regnum francie in pace. quibus nos soluimus stipendia vt meruerūt.

cxxvij

Legitur etiaz in cronicis imperatorum q̃ tyberius secundus christianissimus imperator qui imperauit anno quingētesimo octogesimo largissime dedit elemosynas in tantuz vt etiam imperatrix ipsum reprehēdit ⁊ arguit. Cui ipse dulciter respōdit. q̃ non deberet turbari quia dominus abundanter deberz prouidere quod ⁊ fecit. Nam quadam vice ambulans in palatio suo cuius pauimentum fuit ex lapidibus diuersi mode artificialiter sculptis vidit inter alios vnum cui signum crucis fuit insculptum. ⁊ stans dixit hec ⁊ similia verba. Ecce signum crucis quod pingimus in frontibus nostris positum vt pedibus conculcetur. Et precepit statim illum lapidem erui sub quo inuenit alium lapidem ⁊ sub illo tertium cum simili signo. Et cum omnes tres lapides essent eruti ⁊ amoti īuenit plus q̃z mille centenaria auri ⁊ postea in loco illo inuenit etiam thesaurum maximum. Sic autē centuplum recepit in hac vita eternam expectans in futuro.

.cxxviij.

Legitur in scala celi q̃ quidaz auocatus tempore caritatis ne audiret vocem pauperum. ad quandam hereditatem iuxta ecclesiam accessit. vbi nec defuit populus clamans fame oppressus. quorum voces cuz audiret. respondit. Non durabo cum istis canibus. Et fecit poni mensam in alia camera ⁊ statim ad portaz armatus quidam pulsauit ⁊ dixit. Nūcius dei sum. ⁊ volo loqui cum domino vestro Et cuz seruiens de mādato domini sui eum asserēt ibi non esse. Mentiris ait. ī illa camera se trāstulit ne ipse audiret voces pauperum. Et nunc cito eum vt compareat coram deo redditurum rationem de commissis. Statim autem auocatus infirmatur hortatur qz ab amicis vt confiteatur sed renuit. et finaliter ad damnationem peruenit

cxxix.

Cum quedam mulier nobilis cōsueta esset recipere pauperes in domum suam atz eis seruire proprijs manibus ⁊ abluere pedes eorum inuito viro ⁊ inhibente ⁊ inuenissz ante domum suam pauperem mirabiliter afflictum vt videbatur ⁊ vlcerosum compassa duxit eum in domuz suam viro suo absente. ⁊ cum peteret balneum parauit ei. post cum diceret q̃ non posset quiescere nisi ī molli lecto posuit eum in camera sua. cū autem subito vir eius veniens dictā cameram intrasset in lecto vxoris īuenit dictum infirmum quē cuz crederet adulterum ⁊ vellet eum occidere super lectum eius apparuit ei dominus nudus in ea forma in qua et ipse pependit in cruce dicens. q̃d me

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

persequeris q̄ pro te hec passus sum
Cum autem ad terrā prostrat⁹ ocu
los erigeret nihil inuenit. ⁊ ꝯuersus
est ad dominū. cxxx.

Legitur in cronicis ꝙ cuz ethici⁹
romanorū senator essz in burgundia
agens rem publicam romanorū tpe
theodosij imperatoris cum fames
maxima burgūdiam oppressissz con
gregauit apud lingos q̄ttuor millia
pauperum vel amplius qui non po
terant habere vnde sibi famis tpe ꝓ
uiderent ⁊ pauit eos ibi q̄diu malū
temp⁹ durauit. quo cessāte fecit eos
ad loca sua cū vehiculis deportari ⁊
audiuit vocem de celo dicentē sibi.
Ethici tibi ⁊ semini tuo panis non
deficiet in eternū. quia me ī famis tē
pore in pauperibus mēbris meis re
fecisti. .cxxxi.

Senator quidam magnū castruz
atz gloriosum in via publica edifica
uit solo vanitatis intuitu. In cuius
porta hos versus scribi fecit. Decre
tum detur ne dormiat aut epuletur.
Hic gens villana sed achilles plato
diana. Volēs vt nullus deberet ibi
dem dormire nisi foret miles strēnu
us. q̄ notatur in achille. philosoph⁹
vel clericus qui notatur in platone
virgo nobilis que notatur in diana
Quadam die tractus est in visione
ad iudicium. cui dominus dixit. Me
⁊ meos a tuo castro niteris excludē
⁊ ideo non immerito debeo te meo
castro hoc est celo priuare. Cū autē
tremebundus contra se sententiaz fe
randam expectaret. nec aliquid sup
essz effugij. miser ille in matrem mise
ricordie oculos reflexit misericordi
am ab ea ⁊ subsidium postulās quā
non merebatur. Cōmota igitur soli
ta misericordia beata maria pro eo
intercessit. ⁊ quod petebat obtinuit.
dixit qz ei vt prioribꝰ versibus dele
tis hospitalitati se daret ⁊ sequētes
versus ei ꝯmendauit. Muta decretū
scorum suscipe cetum. Nudum mar
tinum lasaruz iacobū pegrinū. Ex q̄
bus versibus īnuitur ꝙ deuoti reci
piendi sunt in hospitio ⁊ nudi ⁊ pau
peres quod etiā notatur ī martino
infirmi debiles quod notatur in la
saro. peregrini ⁊ exules qd̄ notatur
in iacobo. Et sic ꝑ maris stellā h̄ se
nator q̄ in mari hui⁹ seculi errauerat
directus est ita ꝙ in hierusalē ꝑuenit
ciuitatē celestem .cxxxij.

Refert petr⁹ cantor parisiensis ꝙ
quidam confessor qui audiebat con
fessiones leprosoruz fecerat pre hor
rore infirimitatis eorum in quodaz
muro fenestram per quaz eos audi
ebat. ⁊ ꝑ eandez fenestram eis etiaz
sacramentum porrigebat. De quo
dominus talem accepit vindictam
ꝙ sacerdos ille ex media parte cor
poris sui leprosus effectus est scz ex
illa parte quam auertebat a lopro
sis. ex illa autem eius parte quam te
nebat aduersus leprosos sanus re
mansit Refert idez petrus de quo
dam seruo qui in tantum abomina
batur leprosos ꝙ olera que domin⁹
suus eis mittebat nolebat eis deser
re qui postea diuino iudicio lepro
sus effectus est

Missa cxxxiij

Miles quidam a rege valde dile
ctus iam morti appropinquās. voca
uit filiū suū dicens. Fili ego vado ex
hac luce sperās mīaz d̄i te relinquēs
vnicum filium. Impetraui ergo vt
vicem meam habeas apud regem.
Nunc autem omnez substantiam ti
bi soli relinquo. doctrina autez mea
quam solicite te volo seruare omni
auro melior tibi erit Primo quādo

quouis mō preuales q̄tidie missam integraz audire ne negligas. Scdo vt sacramētale coniugiū seruās beate marie virgini tota vita tua deuotus perseueres. Si aūt preter beatā virginē mariam sponsam nullaz habueris multo ei gratius seruitiuz facis quia virginitas fructū habz centesimum. coniugium tricesimum. viduitas sexagesimum. Qui vero fornicatus excepta propria vxore fuerit non solum non habz fructum aliquez. sed non tot capilli in capite ei⁹ quot ei in inferno preparata sunt ꝓpter hoc supplicia. Tertio ꝙ semper gaudeas cuz domino ⁊ domina gaudentibus flens cum flentibus. Hoc obserua fili mi memor anime mee q̄modo poteris. ⁊ sic expirauit. Adeptus ergo filius patris dignitatem memor testamenti accepti a patre. omnia deuote studuit obseruare. ꝓpter ergo amabilem eius ⁊ castā conuersationem eius amatur ab omnibus. Tantus deniqz pudicitie amator vt īpetentes regine pedissequas ad concubitum acriter reprehendederet. Sed quia inuidia ex bonis alterius torqueri solet. accusatur a q̄dam seruo apud regem de suspecto amore cum regina. Rege autem talibus non credente. ait ille inuidus accusator. Hoc tibi signum sit me verum dicere. si tua pietas imposito quouis crimine quod reginam contristet quem diligis tam singulariter mox cum illa vsz ad lachrymas contristabitur Hoc enim sepe nouit quia dolentibus secundum doctrinam sui patris condolere solet Agit rex secundum consilium accusantis. ⁊ inuenitur etiam innocens condolere. Accessit igitur iterum ille impius ad regem dicens Probasti domine me verū dicere. ⁊ cauto scrutinio illud probasti. Ut ergo sine tumultu populi pereat. quia diligitur ab oībus quasi bonus. consilium meum est vt sero venientibus dicas eis qui coquunt lateres aut calcem. vt primum quem crastina die ad eos miseris precipitent in fornacem ignis. Placz regi consilium. iubet vt audiuit ab impio faciendum. Mane ergo facto dixit rex innocenti illi militi. Perge ad fornacē calcis aut lateris ⁊ dices magistris. Cito implebitis mandatū heri acceptum a rege. qui statim abiens audiuit pulsum cāpanule in eccīa parua ī medio vie. declinauit ad eaz volens audire missā vel orare ſm consiliū patris sui.. Fusa igitur ad beatā virginem oratiōe commendans ei animā cuz corpore mox dei nutu ibi dormitare cepit q̄si ad horaz dulciter satis. Accusator aūt ei⁹ tunc ait regi. Uis vt vadam videre quod factum est. vt letuz tibi referā nūciū mortē scz adulteri? Annuente itaqz rege anhelo cursu eq̄s preueuit ad fornacem dicens. Perfecistis ne adhuc mandatū? qui astātes iuxta eū dixerūt. Non. Minime tñ moram faciem⁹. Arreptoqz illo precipitarunt in ignem. illo reclamāte eiulante atz dicente. ꝙ ipe nō essz q̄ ꝯburi debēt. sed alius missus a rege. Mox subsequitur innocēs ille humilit̄ dicens eis. Perfecistis ne absz negligentia qd̄ heri de secreto consilio regis audistis? Qui dixerunt. Fecimus. Ille vero rediit ad domum nesciens de consilio Magistris vero sero redeuntibus ait rex ad illos Quare venientem ad vos hunc militem non tradidistis igni? Responderunt quia ali⁹ eo prior venit quez deuorauit ignis. Correptus vero īnocens a rege pro tarditate rñdit. Paululum ad ecclesiaz declinaui vt

missā audirē ꝯmendās beate virgini
meip̄m rogās vt me ꝓtegēt q̄ten⁹ ꝓ-
positū virginitatis qd̄ ītegꝝ adhuc
in me est vsq̄ in finē inuiolabilit̄ cō-
seruarē. Post hoc ignorās tā dulcit̄
obdormiui vt me ad paradisi delici-
as raptū fuisse putarē. experrect⁹ au-
tē mox tuū o rex ꝯpleui mādatū. cui
rex ait. Quid loq̄ris de ꝓposito vir-
ginitatis cū non ignorē te iā ex lon-
go insidiatū eē castitati regine. Licz
em̄ de ope illicito nihil mihi certi cō-
stiterit. signa tn̄ dilectionis experien-
tia secreta didici. signans ei qd̄ regi-
na tristante non gauderet cū ceteris
ex familia ꝫ ei collachrimari solēt.
Tūc iuuenis cū āmiratōe ait. Audi
me o rex. Moriente patre m eo quez
deuotū deo ⁊ fidelē tibi nouisti mi-
litem hec tria ab eo accepi pro testa-
mēto. narrans ei predicta documen-
ta q̄ pro meo modulo cōplē labora-
ui Tunc rex valde exhilaratus expo-
suit ei per omnia ordinē de inuidia
⁊ consilio mortis. Dilexit eū ex hoc
super omnē familiā suaz. Innocens
aūt deū laudās in seruitute dei ⁊ be-
at emarie deuotus tandē migrauit
ad dominū Mors

Legit̄ in libro de septē cxxxiiij.
donis q̄ narrauit q̄dā frater gvval-
terus magr̄ in theologia q̄ cū ecc̄ia
quedā consecrari debēt ⁊ q̄daz nobi-
lis comes excōicatus ibidē sepultus
eijciend⁹ essz ꝓpter ꝯsecrationē. pate-
facto sepulcro apparuit īmanissimus
bufo sup faciē ei⁹ eā opiens ⁊ corro-
dens ⁊ alij vermes ⁊ serpentes. ad q̄-
rum aspectū ⁊ horrorē oēs qui ade-
rant fugerunt. Filius autem dicti co-
mitis iuuenis hec audiens accessit ⁊
visa sanie carnis paterne ⁊ vermiuz
diuersitate ⁊ horrore dixit. Isti sunt
amici nostri quos nutriunt delicie
nostre. hos quiescē facim⁹ in mollib⁹
lectis ⁊ pictis thalamis. ⁊ augmēta-
m⁹ diuersitate ferculoꝝ. Meli⁹ est er-
go vt extinguantur in vita ꝑ pn̄iam
molestentur ꝑ ieiunium vt interfecti
a nobis non occurrant in morte. et
relicto principatu ⁊ omni gloria mū-
di fugit. cogitans se beatum si fieret
paup pro xp̄o. Venit aūt romā vbi
in timore dei corpus suuz mirabilit̄
afflixit carbonarij etiaz inibi sortit⁹
officio. dēpto solo confessore suo oī-
bus hominibus vsq̄ in finē vite sue
permansit incognitus. Tandez veni-
ens quadam die romā vt carbones
vendēt ibidem infirmitate graui ꝑ-
cussus ⁊ vulneratus patientissime ⁊
mitissime sustinuit. deinde vocatus
a xp̄o feliciter euolauit. Quo migrā-
te omnes vrbis campane vltro ⁊ ꝑ
se diuina virtute sonuerunt. Quod
cum tam papa iohannes q̄ vniuer-
sus populus vehementissime mira-
rentur. confessor ip̄ius quidam ho-
mo sancte vite totuz vite sue ordinē
⁊ quis essz omnibus enarrauit. Qd̄
audientes sui nobiles ⁊ milites q̄ eū
ibidē q̄sierunt licz viuū non inuenis-
sent corpus tamen defūcti ad terraz
suaz cū gaudio deduxerunt.

Refert vincentius. cxxxv.
in spec̄. morali. qm̄ miles q̄dā multo
tempore marchioni fidelissime serui-
uit adeo vt propt̄ fidelitatē suā do-
mino charissim⁹ hr̄etur. Hic tandē
in grauem incidit infirmitatem de
qua ⁊ mortuus est. Quod cum do-
mino suo marchioni nunciatum essz
aduenit concite conduxit medicos
atqz de eius valitudine percunctat̄.
Multis igitur egrum consolationi-
bus refouens. promittit quoniam
si in aliquo ipsius eguerit adiutorio
se nec laboribus etiam nec precio
parsurum. Cunqz instaret vt eger si
quid vellet exponeret. fatigatus tan

tandem miles si inquit ꝓ tãtis meis laborib⁹ ⁊ seruitio tam fideli aliq̃d gratum mihi rependẽ decreuisti. fac vt aut mortẽ ĩminentẽ euadã. aut saltim vna hora ab his meis dolorib⁹ refrigerer. atꝫ si hinc cõtingat exire vna nocte de felici hospitio facias mihi prouideri. Cũqꝫ marchio hec diceret in soli⁹ dei nõ sua ꝑtãte cõsistere se si q̃d in tꝑalib⁹ desideraret libenter collaturum. Rñdit eger. Perdidi ergo laborem meum ⁊ seruitiũ omne vane ꝯsũpsi. Deiñ ꝯuersus ad astantes lachrymis infusus locut⁹ ẽ Charissimi mei videtis nũc in q̃nta vanitate preciosũ meũ temp⁹ expenderiꝫ huic dño in tãtis periculis aĩe mee obtꝑando. q̃ neqꝫ ad vnã horã liberare me p̃t a pñtibus angustijs ⁊ ĩminẽtib⁹ penis. de quo ex corde peniteo. Suadeo itaqꝫ vobis vt fatuitatis mee tã extremũ ꝑiculuꝫ vos faciat cautiores. atꝫ tali dño ĩ pñti seruiatis q̃ vos in hac extrema nc̃itate nõ solũ poterit ab angustijs pñtib⁹ ⁊ futuris penis eruẽ. ſꝫ ⁊ vita coronare ꝑhenni. Et ego charissimi si orõnibus vestris ad pristine valitudĩs statũ merear reuocari. spondeo qm̃ non tam debiliũ dominoruꝫ me rursus implicabo seruitijs. sed ei seruire conabor qui potens est ⁊ me ⁊ om̃es sua virtute protegere. In tali ita penitudine defunctus est magnuꝫ ceteris sue compunctionis exemplũ derelinquens. De alio pene simili legit̃ in eodem articulo deprehenso. qui tñ conualuit atꝫ religionem ingressus in magno feruore indultum sibi tempus exegit.

.cxxxvi.

Erat quidaꝫ sanctus eremita qui inter ceteras virtutes magnam habebat gratiam infirmis ministrare. Hic ammonitus per visionem iuit ad proximam ciuitatem ⁊ dum venisset ad portam vidit quẽdam horribilem infirmum ⁊ fetidum. quem etiam leprosi inter se sustinere nõ valebant. Huic cum sanctus eremita seruire cepisset cum in domino confortans respondit infirmus. Sit de⁹ altissimus benedictus qui mihi hãc donauit infirmitateꝫ. Sed timeo ne deus minuat mihi premium in celis propter tuum seruitium humile. Et ille. nõ ita est. sed pro mea mercede iussus suꝫ huc venire. Sic sancta lis quotidie inter eos oriebatur. ⁊ quãto plus eremita seruiebat. tanto pl⁹ seruire affectabat. ⁊ infirmus euꝫ seruire non sinebat. vt plus sustinendo plus premiaretur. Tunc post annos quindecim expletos infirmus deosculari cepit manus eremite gratias eidem referẽs de pietate sibi impartita. Eremita autem rogabat dominum vt ostendere dignaretur. qualiter hec anima sancta d̃ corpore egrederetur ⁊ ostensum est. Cum enim ad horam nouissimaꝫ deuenissꝫ audiuit vocem dicentem. Veni dilecte mi. Tunc illa felicissima anima ad omnes sensus corporis dicebat. Vobis regratior quia mihi obedistis. oculi vanitatem non concupiuistis. aures vanitatem non audistis. manus in delitijs delectate non fuistis. pedes ad vana non cucuristis. olfactus delicias cõtempsisti gustus aliquid delicate non edisti. Tu igitur o corpus meum in pace quiesce vt tempore oportuno recipias pro labore eternam remunerationem. Et hoc dicto cum concentu angeloruꝫ sancta anima euolauit ad celum.

.cxxxviij.

Cum quidam dominus de naguori haberet filium nouum militeꝫ euntem ad tirocinium et transeuntẽ per claram vallem videns sanctaꝫ il

lam societatē ⁊ audiēs ab eis p̄dica
ri de vanitate hui⁹ mundi .⁊ de bre-
uitate hui⁹ vite.⁊ mercede relinquē
tiū omnia mūdana.⁊ sequētiū xp̄m
cogitās q̄ q̄ finis esſz omnib⁹ cōis
his ⁊ illis intrauit ibi ordinez. Qd̄
cū patri suo fuiſſz nunciatum supra
modū aīo ꝯtristabatur .quia quem
sperabat hr̄e heredē audiuit vniuer
se hereditati renūciasse. Qd̄ audiēs
iuit ad monasteriū dicēs q̄ abbatiā
destruēt nisi sibi fili⁹ redderet̄ .Sed
cū discret⁹ puer furorem audiuit ait
Ne irascaris pr̄ mi.naz si facias qd̄
tibi dicam reuertar ad vitā munda
nā.⁊ hereditatē tuā acceptabo. Tūc
pater hilariter dixit. Omnia pro te
facere suz paratus .dic quicq̄d volu
eris ⁊ animo volenti fiet .Tūc iuue-
nis ait patri .Quedā ꝯsuetudo est ī
terra tua q̄ tenet totum spatium ter
re tue.que nisi adesſz ibi libentissime
habitarem. Et pater ait. Quecunq̄z
illa fuerit eam penit⁹ amouebo si vo
lueris ad seculū redire. Tunc filius
ait. Consuetudo est in t̄ra tua q̄ ita
cito moriūtur iuuenes sicut senes.q̄
nisi prius remota fuerit ad terrā tu
am vlterius nō redibo.hoc audiēs
pater impossibilitatē confessus. cuz
spiritum dei loqui audiſſz per filiuz
ipsum in pace deo nostro seruire p̄-
misit. .cxxxviij.

Quidam dominus pergēs vena-
ri inuenit bestiā quā solus perseque
batur multum auide seruis ei⁹ occu
patis circa alias feras .Peruenit tā
dem ad quoddam nem⁹ paruū.⁊ au
diuit vocem humanā satis dulcez ⁊
iocundam. Mirabatur igitur vnde
vox illa sonuit.cogitauit eniz q̄ nō
potuit esse vox seruorū Intrauit igi
tur nem⁹.⁊ inuenit leprosū satis hor
ribilē aspectu.cui⁹ carnes defluebāt.
quē vt vidit erat multuz p̄plex⁹. As
sūpsit tn̄ vires ⁊ iuit ad euz .⁊ saluta
uit eū dulciter ⁊ q̄siuit vnde p̄uenisſz
vox illa tā dulcis. Cui leprosus.ego
illam emisi. Tunc ammirans domi-
nus dixit. Quomodo potestis leta
ri in tantis doloribus constitutus?
Respondit leprosus. Inter dominū
deum ⁊ me nō mediat nisi paries d̄
luto hoc est corpus meum. Quo cō
fracto atq̄z interstitio dissipato ad
ipsum perueniam. Videns igitur q̄-
tidie dissolui ac debilitari corpus
meum gaudeo ⁊ canto pre letitia
cordis expectans dissolutionez cor-
poris ipsius vt sine impedimēto ad
deum fontem viuum valeam per-
uenire.

Munera. cxxxix

Refert beatus bernard⁹ in libro
de ꝯsideratōe ad eugeniū sic dicens
Dignum est ad medium venire fa-
ctum dulcis memorie martini no-
stri. Hic enim cardinalis presbyter
functus aliquando legatione in da
cia tam pauper remeauit vt pene ex
pensis ⁊ equis deficientibus vix per
ueniret florentiam Ibi episcopus lo
ci donauit ei equum quo pisas vsq̄z
vbi nos eramus tunc prouectus est
Postridie credo secut⁹ est episcop⁹.
erat enim ei ibi causa cum aduersa-
rio.et agendi aderat dies. Cepit ita
q̄z requirere suffragia amicorum.cū
q̄z per singulos solicitaretur.ventuz
est ad martinuz ⁊ fiducia multo ma
ior erat in illo.quippe qui non posſz
immemor esse recentis beneficij .Tū
martinus decepisti me inquit. Ne-
sciebam etenim tibi imminere nego
tium. Tolle autem equum tuum ec
ce in stabulo est. Et hora eadem re
signauit. Quid enim dices mi euge
ni? Nonne alterius seculi res est.re
disse legatum de terra auri sine au-
ro transisse? Per terram argenti ⁊

⁊ argentum nescisse. Donū insup qd̄ poterat esse suspectuz ilico reiecisse. Refert ibidē beatus bernard⁹. rez lo quor quā vidi. Eram cum ep̄o car notensi in partib⁹ aq̄tanie. vbi idez presul legationē ꝓprijs sumptib⁹ strē nue administrauit. et ecce a quodā p̄sbytero presentat⁹ est illi piscis quē vulgo vocant sturgionē. ꝑcunctat⁹ legat⁹ q̄nti venierit. non accipio in quit nisi receperis preciuz. ⁊ resigna uit solidos q̄nq̄z inuito ⁊ verecundo Item cū essem⁹ in quodā opido do mina illi⁹ opidi obtulit ei pro deuo tione cū manutergio tres vel duas par apsides pulcras ligneas tamen quas aliq̄mdiu intuens homo scru pulo cōscientie laudauit eas. sed nō adquieuit accipe. qñ argenteas acce pissz. qui ligneas refutauit. O si tali um daretur copia viroꝝ.

Nigromantia cxl.

Legitur in scala celi ꝙ fuit apud tholetum q̄dam maxim⁹ nigroman ticus ad quē accedēs quidā scutifer paup ꝓpter diuitias se eius seruitio mancipauit. Cū aūt die q̄dā vna cū mgr̄o dño suo ad nem⁹ cū aue vena tica venissent visum fuit illi scutifēo ꝙ ad ripam cuiusdā fluminis venis sent vltra qd̄ erat castruz mirabilis structute. Cunqz requisiuissz mgr̄m cui⁹ essz illud castꝝ. respōdit. dñi mei ē ⁊ cū eo ꝑnoctabim⁹ para te ad fa ciendum homagiū sibi. Cunqz ince pissent ambo transire flumen specu lator clamauit q̄ essent q̄ flumen trās irent. Rñdit magister. Ego amicus sum domini regis Tūc apitur pons tornatilis. īclinatur ei. ⁊. xl. iuuenes cum tortitijs occurrunt ⁊ etiaz mili tes infiniti. Cunqz introducti fuissēt palatium. ⁊ rex descendissz de aureo soleo iuxta se posuit magistꝝ ⁊ q̄siuit cām sui aduent⁹ ⁊ magister Ideo ve ni vt dites socium meū p̄ntem ⁊ ab eo recipias homagiū. Cunqz ꝓ ho magio fuissz requisit⁹ vt abnegaret patrem ⁊ filiū ⁊ spūmsanctum iuue nis stupens ⁊ dexteraz manū eleuās signauit se ⁊ ait. ego reddo me p̄ri ⁊ filio ⁊ spirituisancto. Tūc subito illa tota curia cum rege ⁊ magistro ī ab issum descendit. solo iuuene perterri to remanente.

Oratio cxli.

Legitur in vita sc̄e elizabeth q̄ venit aliqñ ad beatā elizabeth ma trona quedā nobilis visitādi gr̄a ⁊ cum ea adolescens q̄dam bertold⁹ noīe seculariter indut⁹. quē seculi cō temptrix elisabeth ad se vocans di xit illi. videris nimis indiscrete te ha bere ⁊ nimis dissolute viuere. Respō dit iuuenis. O domina mea supplico vobis vt oretis pro me vt domin⁹ det mihi gratiam suam seruiendi ei. At illa velles ne ait vt ego orarem pro te? Et ille vellem vtiqz. Et illa. O inquit vt te habilites ad gratiaz dei similiter orando ⁊ ego pro te li bentissime orabo. Mox qz prouolu tis genibus in loco competenti mo nasterij in vverde cepit orare pro iu uene ipse qz iuuenis a longe oratiōi instabat. Et cum vtriqz aliq̄dīu o rassent. cepit iuuenis alta voce cla mare dicens. O domina cessate ab oratione. At illa feruētius instabat Postmodū altius vociferare cepit. dicens. O domina cessate quia iam deficio. Nimio nanqz calore iuue nis sudabat toto qz corpore fuma bat ⁊ brachia totumqz corpus huc illuc qz tanquam demens iactabat Tunc domina ipsius iuuenis ⁊ due beate elizabeth ancille accurrentes tenuerunt eum. ⁊ inuenerunt euz to tum incaluisse. vestes qz eius nimio

sudore perfusas. Sepi⁹ autē iterans clamorem tandez dixit. In nomine domini oro vt cessetis ab oratione quia iam igne consumor. ⁊ que tenebant ip̄m vix calorem manibus poterant tolerare. Mox aūt vt cessauit oratio refrigeratus est. Et iuuenis ille ad ordinem fratrū minoꝝ se trāstulit sic attractus. Contigit hoc frequenti⁹ ⁊ alijs pro quib⁹ ip̄a dn̄m erorabat. .cxlij.

Fuit quidam monach⁹ cistercien sis ordinis bn̄ religiosus secūdū datam sibi gratiam in beate marie seruitio valde deuot⁹. huic in vt calore religiosi ꝓpositi eo vtili⁹ quo humilius desideraret suscitauit christ⁹ emulum vnum de conclaustralibus suis q̄ in omnib⁹ que ageret calūniam ei statuens. verbis ⁊ factis eū insectaretur. nec in hoc solum man⁹ domini sup̄ eū extenta. sed adhuc in flagellis duob⁹ vno corporali altero spūali. quotiens em̄ tonabat auditum tonitrui ferre non valēs fere vsq̄ ad exitum anime turbabatur. Sz ⁊ gutta quā roseam vocant certis tp̄ib⁹ ita faciē ei⁹ exulcerabat. vt propt̄ aspectus feditatem infirmitorium sepi⁹ ⁊ diutius tenere cogeret̄. Cūq̄ hac infirmitate grauatus quadā nocte post matutinas isset cubitum increpabat animam suaz p̄ dolorem compunctionis in lectulo corporee quietis. Paucis autem diebus ante euolutis breui tp̄is interuallo monasterij patrem cum monachis fere quindecim e corpore christus vocauerat Sū ergo ille in orationib⁹ vigilaret in extasi factus vidit p̄ medium infirmatoriū transire exercitum monachorum. inter quos abbatem suū et monachos illos qui paulo ante obierunt recognouit. quorū vn⁹ ad euz diuertens ⁊ ante lectum ei⁹ subsistēs ait. Frater charissime nos q̄ hic trāsim⁹ in monasterio dū in hoc corpore viuerem⁹ ꝯuersati sum⁹. omnes q̄dez gloriamur in spe sed differimur adhuc a regni introitu ꝓpter quorūdam fratꝝ negligentiā. quorum alij tarde. alij tepide vel omnes ingrate soluūt psalmos ⁊ orationes q̄s debent pro animab⁹ nostris. Nec solū modo rei sūt apud nos. sed ip̄e xp̄s multa habz aduersus eos. Ip̄m eniz ꝓuocant ⁊ excitant ad vomituz dū tepide votum vite purioris emulantur. ⁊ sancte p̄cepta regule sine scrupulo conscientie trāsgrediunt̄. Ip̄is siquidem conueniētib⁹ in vnum tp̄e ⁊ loco orōnis ⁊ psalmodie iam non est spiritualem escā manducare. duz vnusq̄sq̄ presumit corde vanitatem ad delectādum. ⁊ anima coꝝ nauseat super māna celesti quasi leui cibo ⁊ contemptibili hoc aūt irā dei maxime prouocat. q̄ in illa hora in q̄ fratres ob reuerentiam trinitatis inclinant aliq̄ cachinnant ⁊ de ociosis occulte significāt. Alij corpore ⁊ corde rigidi vix postq̄ gloria patri dictum est inclinant. sed necdum spūi sancto erecti curiosi p̄ parietes vagātur. Alij in modum statuarū ad orādum stantes sic somno sepulti sunt. vt nesciant quid agant circa se. ⁊ nihilomin⁹ tn̄ incuruant se ⁊ erigunt sicut ceteri misera quadam consuetudine. Vade ⁊ dic abbati ex parte nostra vt corrigere satagat has negligentias fratrum quibus ad hoc speculator a domino datus est vt ānūciet eis peccata ipsorum. Sic disparente defuncto monachus latenter surgens p̄rexit ad ecclesiam ⁊ an̄ qd̄dam altare priuatum toto affectu cordis orare cepit. Statīq̄ fuit ī spiritu. Et respiciens per fenestrā que super altare erat vidit incandescere

radium solis. et ecce mire pulchritudinis mulier p ipam fenestraz intro iuit.que stās iuxta eū dixit ei. Nosti q̄ sū ego? Quo rndente.nescio. Ego sū inquit maria mater ihu q̄ veni vt psoler gemitus tuos et lenire dolores tuos. Vidi eniz lachrymas tuas z orōnes tuas. Et factū est cū hec diceret fratrib⁹ in choro ad gloria prī more suo se incuruātib⁹. ipa cancellatis manib⁹ reverenter et pfūde vsqz dū diceret sicut erat in principio incuruauit se. Et rursū erecta dixit ei, Monach⁹ ille mortuus q̄ pseqbat te multipliciter fm multitudinē malignitatis qua te psecut⁹ est penas recepit.et vt verū me dicere credas esto sanus ab hac duplici quā sustines infirmitates peste Et tergens manica vestimēti sui facie euanuit ab oculis ipsius. In crastino vo abbati rem secrete referens indicio faciei mutate ridē ipsi et ceteris frībus fecit ad honorē regine angeloz et dñe celoz.

Quidā epūs deuot⁹ vidit .cxliij in somnis puez piscātē de puteo cū hamo aureo et linea argētea.et inde ptrahebat vnā pulchrā mulierē. Et epūs euigilās vidit eundē puerū in cimiterio sup vnā tumbā orantē. Et q̄siuit ab eo quid faceret rndit pro aīa matris dico pater noster et miserere. Et intellexit vir sanct⁹ q̄ aīa illius mulieris liberata esset a purgatorio precib⁹ illi⁹ pueri. z pat noster esset ham⁹ aureus. et miserere esset linea argentea. .cxliiij.

Legitur in libro de septem donis q̄ fuit quedā deuota matrona que ī eccia quadā cathedrali solebat orare. z in angulo secreto pstrata cū maxima deuotione dicebat. pater noster et aue maria et credo in deū lachrymis tota liquescens et pauimentū pfundens. Epūs autē illi⁹ loci homo sancte vite vidit columbam de celo venientē z lachrymas illas colligentē et deferentē in celū. Et cū hoc vicib⁹ multis vidisset vocata femina illa q̄siuit ab ea que esset oratio ei⁹. Que cū rndisset sibi Dixit eps Quā felix esses si psalteriū scires Quod cū didicisset et oraret Epūs deinceps nō vidit lachrymas nec colūbaz Vlū abstulit ei psalteriū precipiēs vt ad orationes psuetas rediret. Qd cū fecisset vidit epūs q̄ deuotio pristina et lachryme et colūba ptin⁹ redierūt

Anno dñi.c.xxv. Caliph⁹ .cxlv rex tartaroz conatus est extirpare xpianos de regno suo.qz xpiani mixti habitabant inter paganos. Un⁹ aūt de psiliarijs suis cōsuluit regi. vt eos vinceret ex euangelio. nā christ⁹ deus xpianoz locut⁹ est.si quis xpianus nō hesitauerit et dixerit monti huic tollere z mittere in mare fiat ei Qui puocauit oēs xpianos quesuit si verbū xpi et euangeliū verū sit Respondētib⁹ oibus q̄ sic.statim cōminatus est eis q̄ nisi infra decem dies hoc facto oñderent oēs pirent Tunc epī et sacerdotes puocauerunt xpianos. et indicto ieiunio p triduum et orōnib⁹ intendētes rogauerūt dñm iesum xpm vt suis fidelib⁹ succurrerz Et revelatū est cuidā epō deuoto q̄ sutor monocul⁹ dign⁹ esset pferre illa verba.et populū xpi de periculo eruere. Qui ex humilitate rennit z se pctōrem esse asseruit. Cū ex obedientia precepto se submisit et xpiani ex vna pte steterunt et crucem xpi secuz habuerunt. et caliph⁹ ex alia pte cū suo populo qui fuerūt parati ad occidendum xpianos. Orauit autez sutor flexis genib⁹ ne xps tot xpianos necari pmitteret et precepit mōti vt se tolleret quod et statim factum est. Quo viso rex baptizat⁹ est z plures

cum eo et sic fides roborata est ⁊ augmentata. .cxlvj.

Legitur de quodā paupe opario qui panem pro se ⁊ suis pueris lucrabatur manibus suis. Accidit autem quadā die vt iret ad locum vbi conducebantur oparij nimis mane Tūc cogitauit ꝙ iret ad eccīaz audiē missam et audiuit missam deuote rogās deum. vt daret ei lucrari honesto labore suo. ita ꝙ posset se vxorē ⁊ pueros nutrire in hac vita sine peccato. Et cū deuotione detentus ibi diu remāsisset. redijt ad locū vbi ꝯducebāt oparij nimis tarde. ita ꝙ oēs erāt iā ꝯducti. Tunc fuit desolat⁹ sicut ille in cui⁹ domo nō erat fortass panis nec argentum Et dum tristis de loco cōductionis recederet cogitans quid possz facere obuiauit cuidam diuiti burgensi qui quesiuit ab eo cur non erat ꝯductus. qui dixit ei. quomodo sibi ꝯtigerat et quō audierat missam et oblitus erat se ipsum ibi Tunc cogitauit ille diues ꝙ oratōes ei⁹ essēt bone. et dicit ei. Vade iteꝝ ad eccīaz tota die et dabo tibi tantū quantuz dabo ceteris oparijs meis et ora bono corde ꝓ me. Ille autē gaudēs ꝙ inuenerat vbi posset lucrari fuit ibi tota die manibus complosis et genibus flexis ꝓ diuite rogans deū. Et diues misit sibi comedere sicut ceteri. oparijs Sero redijt et habuit. xij. denarios sicut et alij. et adhuc vnū panem vltra Et cum rediret ad domū suam et ad pueros suos obuiauit ei xp̄us in similitudine hominis senis honesti et bene induti. Et dixit ei. q̄ntum dedit tibi diues illa die ꝓ seruitio tuo Rn̄dit Duodecim denarios et vnum panem. Tunc dixit ei Vade ad eum et dic ei ꝙ male soluit. et nisi melius soluat et plus det tibi et male erit sibi. Tunc ille redijt ad diuitez et dixit ei Vn⁹ senex cui obuiaui remittit me ad vos dicens ꝙ vos nō dedistis mihi sufficientem mercedē et dixit mihi ꝙ dicerem vobis ꝙ nisi melius soluatis male erit uobis Tūc diues dedit sibi quinqz parisienses Et ille recessit et iterum obuiauit seni et dixit ꝙ adhuc non soluerat sufficienter. et ꝙ rediret et diceret sibi ꝙ adhuc daret sibi plus. Et tunc ille rediit et diues dedit sibi centū solidos et vnam vestem. Et eadem nocte apparuit ei dn̄s in visione dicens ei ꝙ nisi paup operarius rogasset ꝓ eo mortuus fuisset illa nocte et damnatus. Tunc ille diues ꝯpūctus meliorauit statum et vitam et cepit dare elemosynas largas et ecclesias frequentaē et bona opa facere. ita ꝙ postmodū in bono statu mortu⁹ fuit. .cxlvij.

Erant duo scholares renunciantes seculo et claustrum ingrediebantur. Diabolus autem tētauit multū vnum eorum vt ad seculum rediret. Qui tentationi resistere non valens dixit socio suo Redire me oportz ad seculuz. Quem ille retinere nō valēs ait. Veni prius ad altaē beate marie virginis et salutemus eam prius Cūqz orationem facerent ille qui tentabatur attediabatur orare. quia cor eius vt citius exiret cruciabat Socius autem eius vberrime cum lachrymis beatam mariam virginem inuocauit Tentatus autem vidit mariaz pallio suo lachrymas eius recipientem et filio suo ostendentem et dicētem O dulcissime fili mi qui semp ex audis suppliciter te inuocantes suscipe has lachrymas serui tui et effcm̄ petitionis concede Cuius fili⁹. Nō est fas o mater vt tibi aliquid denegem. fac cum eo sicut vis. Tunc ille q̄si de graui somno euigilans socium adhuc flentem eleuat. et ad pedes ei⁹

procidens ait. Hodie meritis et la-
chrymis tuis ab omni tentatione tu
liberatus et ad claustrum redeamus
et beate virgini seruiam? .cxlviij.

Quidam filius habuit patrē qui
obijt.et filius.xxxij.annis pro anima
patris quotidie specialem orationē
fecit. Cui pater post hoc tempus ap
paruit dicens se in magnis penis ee.
Cui filius. Profuit ne tibi orō mea
qua.xxx.annis ⁊ vltra pro te orauī?
Rñdit pater Non. Cui filius. Ego
damnationi vt audio subiaces si ni-
hil oratio tibi profuit. Rñt. Fili nō
damnatus sum sed purgatorio dat?
vbi vehementer crucior donec omia
peccata vsqꝫ ad nouissimū quadran
tem exoluātur.et ait filius. Cur ergo
non prosunt tibi oratōnes mee? Rñt
pater. Quia semp illud temp? in pec
cato mortali fuisti. Cui filius Quō
hoc pater esse potuit cū annis singut
confessus suum sacramentum euchari
stie suscipiēs. Rñt pater. Quamuis
annis singulis confessus ꝓmunicasti
indigne tamen semper sacramentuz
accepisti.quia contritio tua et confes
sio vera non fuit.quia non er chari-
tate.sed ex consuetudine quadam ꝓ-
cessit.in signum cuius confessionē di
stulisti vsqꝫ ad vltimam septimanam
quadragesime quando pre confusio
ne confessionem tuam differre timui
sti.et in nullo post ad emendationē
te dedisti. In quo relucet in tam lon
go tempore firmū propositum emen
dandi te non habuisse. Nullum ergo
peccatum tuum deus tibi in eo tēpe
indulsit. Qui compunctus post post
modum vere fuit contritus et confes
sus abijciens omnes mundi vanita-
tes in vestibus ⁊ moribus ac gestib?
deo qꝫ de reliquo seruiendo. Qui tūc
deuoti? pro patre orauit. et in breui
de purgatorio liberauit. .cxlix.

Ornatus vanus.

Legitur in scala celi q̄ dum q̄dam
domina rogaret frequēter dominū
deum vt sibi ostenderz quid plus in
mulere oderet vt de illis posset se cu
stodire. Rapta semel vidit quandaz
comitissam stare in tormentis maxi-
mis et cruciari absqꝫ misericordia a
crudelissimis demonib? inferni. Cū
autem traheretur de pena in penam
et transiret corā ista eo q̄ fuisset sibi
familiar. dū viueret clamauit. Heu
heu misera Casta fui.abstinens fui.
et elemosynaria. et pro nulla alia re
crucior nisi pro ornatu ꝑ quem fui
peior q̄ ignis infernalis.qui nō com
burit nisi peccatores et sibi ꝓiunctos
sed ornatus meus sanctos et iustos
et coniunctos consumpsit. Tunc illa
que hec videbat dixit ei. Ergo orna
tus est illud quod pl? displicet in mu
lere. Cui damnata. Vanus ornatus
est fax inflammans omnem ignē pec
cati.et proditor vendens et tradens
castra dei demonibus. et est imago
damnationis eterne Tunc venerunt
duo teterrimi demones cuz lanceis
igneis et pforantes eam posuerunt
in ollam maximam plumbo liquefa-
cto plenaz. Tunc ista ad se reversa co
gnouit qō erat illud qō in mulierib?
odiebat deus. .cl.

Legitur in scala celi q̄ fuit quidā
sanctus qui dū semel oraret in extasi
positus vidit celum apertum. et duz
staret cū mirabili gaudio eo q̄ multi
per illam aperturam intrarent.vidit
venie duos dracones crudelissimos
et illi extendentes rhete maximum ⁊
ponentes ante illaz apturam ꝓhibe
bant omnes volētes intrare ne pos-
sent. Tunqꝫ iste fleret et oraret ad do
minū vt demonstraret sibi qui erant
dracones et quid erat illud rhete. af
fuit ei angelus dicens. Draco vnus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

est immundicia. draco secundus est
vana gloria. sed rhete est lasciu⁹ ⁊ va
nus ornatus mulierum. et iste eleuã
tur p inanem gloriã et immudiciam.
et tantam iacturã in mundo faciunt
vt apturam quã xp̃s suo sanguine fe
cit in celo claudant ne beneficia cele
stia possint ascendere et ne aĩme pos
sint intrare gloriã beatoꝝ. ⁊ dico tibi
q̃ plures damnanť p illicitas mulie
rum allectiones ⁊ p varios ornatus
q̃ sit numerus ipse demonum infer
nalium. .clj.

Legitur in scala celi q̃ fuit quidã
religiosus et sacerdos q̃ p matre sua
mortua ꝓtinue celebrabat. et se penis
magnis affligebat. Cum antẽ q̃dam
die cũ lachrymis p ea deũ exoraret
vidit eam corã se stantem et equitan
tem sup draconẽ crudelissimũ ignem
sulp hureũ spirantẽ Et ab vtraq̃ pte
ipsius stabat demon vnus cũ cathe
nis igneis hũtibus aculeos intrãtes
infra eam et tenebant ligatam. De ca
pite eius exibant lacerte multe ⁊ ma
xime qui sugebant cerebrũ eius. In
oculis eius stabant scorpiones. et in
aurib⁹ eius duo crudelissimi mures
Simia stabat ante eam et cum crude
lissimo lapide corrodebat et frange
bat labia os ⁊ dẽtes. Serpẽs maxim⁹
cingebat collũ et sugebat vbera. In
mambus erant anuli ignei et peces
cingebanť subtus ventrẽ draconis.
Cunq̃ iste hec videns territus ruẽt
et nõ posset dicere verbũ. illa clama
vit Noli timere fili mi. quia nec ego
nec illi qui mecum sunt possunt tibi
nocere Ego inquit sum illa maledi
cta ⁊ infelix mater tua que damnata
eternaliter subijci debeo istis penis.
Tunc filius resumptis viribꝰ ait ma
tri Cur estis damnata cũ fueritj. cõ
fessa suscepistis q̃ bene ecclastica sa
cramenta Rũt illa. Ornamẽtũ vanũ
nihil aliud est q̃ saccus vlarcha ple
na ira dei. Et quia totam iuuentutẽ
meam in lasciuijs et picturis in orna
mentis vanis expendi dãnata sum.
Et licet de istis ꝓfiterer. nõ tñ cũ p
posito dimittẽdi. q̃ vero dimisi. nõ
voluntarie. sed ꝓter honorẽ meum.
non fui ꝓtrita de precedẽtib⁹. nec cõ
fessa de indigna susceptõne sacramẽ
toꝝ. nec de inordinata cõfessione et
palliatõne ꝓfessionis mee. Tunc filiꝰ
Quid significant iste pene? Rũt mat.
Draco iste quẽ eqto est mihi dat⁹ p
ꝓsei sibus corruptõnũ quos ego ha
bui et affectaui. vt alij de me delecta
tionem haberent. et dedi occasiones
multas peccandi. Isti duo demões
qui in vtroq̃ latere me affligũt. vn⁹
est pro retributione bonoꝝ que ego
feci patri tuo vt puideret mihi in va
nis ornamentis. alter est p prouoca
tione quã ego faciebã ad alias muli
eres vt similibus ornamentis et pi
cturis se ꝓponerẽt. cathene sũt mihi
date ꝓter vanitatẽ cingulorꝝ et zo
narꝝ argenteaꝝ. que libenter eũdo in
tunica oñdebam Et quot claues ar
genteas habebam. tot clauĩ ferrei de
ista cathena intrant infra me. q̃ cru
ciant me mirabili mõ. Vinculũ manu
um est ꝓter corruptos tactus fcõs.
Anuli ignei ꝓter ostensionẽ manuũ
Coluber colli est ꝓter ostensionem
pectoris. Et quia sustinui ibi corru
ptos tactus sugit mea vbera cuꝝ do
lore horribili. Lapis frangẽs os et
labia et dentes et linguã ẽ ꝓter cor
rupta oscula. ꝓter immunda verba.
ꝓter lasciuos cantus. Mures auriũ
sunt ꝓter corruptum et dissolutum
auditum Sed scorpiones oculorum
sunt ꝓter corruptos aspectꝰ Lacerte
capitis sunt ꝓter alienos crines et
ornatus varios et lotiones indebili
tas faciei et capiis mei. Vinculatio

pedum subtus ventrem draconis est
ꝓpter corizatōnes et inordinatos di
scursus quos ego feci ad ostensionē
pulchritudinis mee. Et ideo maledi
cta sum in eternū. nec preces tue nec
cuiuscūq; alteri⁹ pñt imminuere pe-
nā meam. Et subito cū furore se eri
gēs draco qui eā portabat tanq̄ ful
gur cum horribili vlulatu recessit

Narrat dñs wilhelm⁹ .clij.
parisiensis in suo tractatu de vniuer
so. q̄liter quedā mulier talibus sup-
uacuis ornatib⁹ intendēs dū viuerz
post mortem appuit cuidam pectēs
crines suos lamentabiliter pectine
grandi et ferreo flāmeo dicens se hec
pati debere in ꝑpetuū ꝓ meretriceo
ornatu capilloꝝ. cui intendebat īmo
derate dū viueret. Pacīa ꝯiugū

Refert aug. in li. xj. ꝯfes. .cliij.
qꝛ mater eius sancta monica vbi nu
bilis est facta tradita viro ſuiuit ve
luti dño et sategit eū lucrari. loquēs
illi morib⁹ de virtuosis. Ita aūt tole
rauit cubilis iniurias vt nullā ꝺ hac
re cū marito haberz simultatē. Erat
em̄ ille sicut beniuolentia precipuus
ita ira feruidus. Sed nouerat hec nō
resistere irato viro nō tm̄ facto ſz ne
verbo quidē. Jaz vero refracto ⁊ q̄n
to cum oportunū videret rōnem fcī
sui reddebat. si forte incōsiderantius
ꝯmot⁹ fuerat. Deniq; cum matrone
multe quaꝝ viri mansuetiores erant
plagaꝝ vestigia etiam dehonestata
facie gererent. inter amica colloquia
ille arguebant maritoꝝ vitam. Hec
aūt eaꝝ linguā veluti ꝑ iocū gratan-
ter āmonebat dicens ꝙ ex quo illas
tabulas q̄ matrimoniales vocant̄ re
citari audissent tanq̄ instrumenta q̄
bus ancille facte essent deputare de-
buissent. Proinde memores ꝯditōis
suꝑbire aduersus dños nō oportere.
Cunq; mirarent̄ ille scientes q̄ sero-
cem coniugem sustineret nunq̄ fuis
se auditum. aut aliquo iudicio claru
isse ꝙ ille ceciderit vxorem. aut ꝙ a
se inuicem vel vnum diem domestica
lit̄ dissenserint et causam familiarit̄
quererent docebat illa institutū suū
quod supra mēoraui. Que obserua
bant expte gratulabant̄. q̄ nō obſua
bant subiecte vexabantur.

Parentes honorare .cliiij

Cū quidā iohes conaxa nomine
ditissim⁹ esset. nec hrēt nisi duas fili-
as nuptui tradidit illas duob⁹ nobi
libus ciuitatis. Quas cū tradidisset
in tantū generos dilexit vt auruz et
argentū et bona sua tꝑalia succeden
te tꝑe eis oīa ꝑtiret̄. Cunq; duranti
bus denarijs ei grati viderent̄ ſz de-
ficiētib⁹ eis redderent̄ ingrati volēs
caute sue indigētie subuenire tale ad
inuenit ꝯsiliū. Adijt quēdā mercato
rem sibi familiarē et decē milia libra
tum ab eo sibi accōmodari ad triuz
dierū spatium postulauit. Cunq; pe
cuniam mutuo acceptā ad domum
ꝓpriam deportasset ī quodā magno
festo generis atq; filiabus parat no
bile ꝯuiuiū. Postq̄ vero comederūt
intrauit cubiculū et cistam quam no
uam fieri fecerat cum tribus firmis
clausuris aperuit camera clausa. et
illam pecuniā quā mutuo acceperat
extraxit de scrinio et posuit sup ꝑcio
sa tapetia. ⁊ eā diligenter ꝯmouit cū
magno sonitu ita ꝙ filie possent au-
dire sonū. Et ille filie audientes soni
tum pecuniaꝝ venerūt occulte ad ia
nuam et viderunt ꝑ rimas magnam
summā pecuniaꝝ. et viderunt ꝙ pat̄
reaccepit pecuniā et diligent̄ posuit
ad cistam et clausit eam. ipse vero re
dijt ad filias et letabant̄ et nihil pro
tunc audebāt interrogare. Pater v̄o
post egressū eoꝝ accepit pecuniā ⁊ re
portauit. mercatori. Altera vero die

filie ⁊ generi redeunt ⁊ patrem inter
rogant q̄nta esset pecunia in scrinio
sic firmato posita. Cunq; ille fingēt
.xxv.milia libraꝝ esse quas in depo-
sito posuerat vt sibi testamentū face
ret.et relinqueret generis et filiabus
si tñ modū quem ipse ordinauit cuꝫ
eas nuptui traderet obseruarent Et
q̄ sibi magis q̄ diu esset in hac vita
beniuola esset magis accipet p⁹ mor
tem. Quo audito nimiū gauisi sunt.
et cum magna diligentia ipsi hono-
res vsq; ad mortē exhibuerunt ⁊ nul
lam penuriā sustinere ꝑmiserunt ne
q; in vestib⁹ neq; in alijs necessarijs
corꝑis Ubi añ solebant ei vnū cussi-
num locare iam duos posuerunt. et
hoc spe remunerationis Appropin
quante aūt fine vite sue vocatis ge
neris et filiabus sic eas alloquit̄ Añ
q̄ꝫ moriar nō intēdens aliud facere
testamētū q̄ in scrinio firmato reliq̄.
vidi enim charitatē vrām quā mihi
oñdistis satis magnā de quibus deo
gratior et vobis.ideo in tātū diligo
vos q̄ nulli melius faueo totū quid
habeo q̄ vobis.et ideo volo q̄ testa
mentū meū soluat. in vita mea añq̄ꝫ
moriar.vt post mortē null⁹ aliquid
inde acquirat q̄ vos. Statim ergo
corā me dū adhuc viuo fratrib⁹ pre
dicatorib⁹ et minorib⁹ et eremit. vni
cuiq;.l. libras assignare curetis. a q̄-
bus cum mortu⁹ fuero claues scrinei
mei et depositi q̄s in suo hñt deposi
to repetatis.in qualibet claue meuꝫ
apposui sigillū in testimoniū p̄misso
rum.vnicuiq; aūt eccīe et reclusorio
certam pecunie quantitatē dū lecto
decumberet donari fecit Qd̄ et libē
ter fecerunt spe testamenti.qd̄ in pro
ximo expectabant. Cunq; diē clausis
set extremū et celebrate essent exequie
apd̄ predictos religiosos depositas
claues receperūt.quib⁹ acceptis scri
niū in quo depositā pecuniam puta
bant apientes nihil in eo aliud inue
nerunt nisi clauā enormiter grossaꝫ
et magnā.in cui⁹ manubrio scriptuꝫ
erat Ego iohes conaxa tale condo
testamentuꝫ vt quilibet mactet̄ hac
claua q̄ seipso neglecto alteri⁹ curam
gerit Quo viso et lecto multū cōtur
bati sūt et prēm maledicebāt .clv.

Legit̄ ī li.de septē donis.q̄ cū q̄dā
mauriti⁹ factus esset parisiensis ep̄s
mater sua pauꝑcula vetula hec audi
ens ꝑisius venit et in domo cuiusdā
diuitis hospitata est. cui ipsa reuela-
uit q̄ esset mater epī Qui eā p̄ciosis
vestib⁹ adornās nobiliter eā ad ep̄m
duxit.intimans ei q̄ esset mater sua.
Cui ille Istam matrē meā recogno-
sco qꝛ diues appet et nobil'. Ego āt
ū filius cuiusdā pauꝑcule rusticane
femine ⁊ inculte.que nūq̄ habuit or
namentoꝝ culturā. Hanc si talem vi
derē eā vtiq; recognoscerē Illa autē
ꝯfusa ornatu illo deposito et resūpta
veste ꝓpria veniens ad filiū honorifi
ce est ab eo recognita et suscepta.⁊ vs
q; in finē suū ꝯueniēter tractata. Uñ
manifestato hoc facto tantā gloriaꝫ
in eo ab oībus acquisiuit.quātā nū-
q̄ a quantacunq; generis nobilitate
habuisset. .clvj.

Anno dñi.M.cc.l.accidit in dioce
si eduēsi apud virgiacū castrū ducis
burgūdie. q̄ q̄dā ꝓpt̄ bona matna q̄
male expendebat in tabernis ⁊ alijs
vt ꝯsueuerat quodā mane offēdit ma
trem suā.ita q̄ ipsa ira ꝯmota impre
cata est ei sic Rogo deum q̄ anteq̄
reuertaris deporter. mr̄i tue frigidū
exitiū feretro mortu⁹ ⁊ malo gladio
laceratus. Et quidā ali⁹ iuuenis de
villa circūiacente impi⁹ ꝯtra ꝑntes
suos sepe ꝓpter suā insolētiā eos ma-
lestabat.vñ ipsa die cū ipsū corrige
rent ꝑntes sui manu dextera ꝑcussit

prēm suum. et pater irat⁹ imprecat⁹ est dicens Manus qua me ꝑcussisti rogo deū vt hodie malo gladio amputet̄. et tu infra triduū ī tali patibulo suspendaris. Accidit ergo vt illi duo iuuenes p⁹ dictas imprecatōes ꝑntū obuiarent sibi mutuo. et vn⁹ inuitauit aliū ad tabernā. Quam cū ingressi fuissent et biberent ceperūt litigare et se ad inuicē ꝑcutere Ille contra quē īprecat⁹ est pater ꝑcussit aliū gladio. et cū essent soli timens ne clamor excitaret̄ ꝯtra eū si ali⁹ viuus remaneret. multi. vulnerib⁹ eū lacerās occidit. Cū aūt clamore mot⁹ cōtra eū ad siluā fugeret. et illi de castro illo eū insequerentur. cū se gladio suo defenderet vn⁹ de insequētib⁹ manū q̄ tenebat gladiū et qua patrē ꝑcusserat āputauit. Capt⁹ ē ⁊ infra triduū suspensus est in patibulo illo quo pr̄ fuerat imprecat⁹ Ali⁹ aūt deportat⁹ fuit ad domū matris in feretro multis vulnerib⁹ cōfossus vt ipsa fuerat imprecata Hoc aūt cū factū esset recens et quidā frater ordinis predicatorum in dicto castro predicaret. mater dicta retulit illi cū lachrymis petēs pñiam ꝑ dicta imp̄catione.

Legit̄ in scala ce. ꝙ q̄daz .clvij. miles q̄ hñs vxorē filios ⁊ filias multū dilectos fuit infirmus ad mortez. Cū ergo vxor et filij stātes iuxta eū plangerent. et quilibet in suo plāctu p̄tēderet suā necessitatem. miles resumēs vires dixit vxori Ego dimitto vobis fratres ꝯsanguineos et ꝑntes possessiones diuitias et redditos magnos Et oīa ista et plura alia dimitto filijs meis. et attendi ad planctuz vr̄m et filioꝝ meoꝝ et null⁹ vr̄m plorat nec plāgit me qꝛ vado ad terraz in qua nullū scio me hr̄ē amicum nec consanguineuz. in qua nullas possessiones habeo seu diuitias. ſz nud⁹ recedo et solus. nescio de quib⁹ interrogabor nec cū quib⁹ potero hr̄ē ꝯsilium. nec in q̄ hospitio declinabo. Et iō cū plāgitis me ꝓpter meū. et lugeatis ꝓpter vos et nō ꝓpter me. plangaz ego meipsū. Et vocato notario destruxit testamētū factū et medietatez omnium bonoꝝ suoruz statim dedit pauꝑib⁹ Passio dñi .clviij.

Scribit̄ in li. q̄ appellat̄ speculum hūane saluationis. qd̄ quidā deuot⁹ et religiosus vir ꝯtinuis p̄cib⁹ rogabat deū vt sibi reuelaret q̄le seruitiū esset sibi magis acceptū Quadā igit̄ vice vidit dñm hiesū ad se venientez magnāqz crucē in dorso ferentē ac sibi dicentē Non poteris mihi grati⁹ ⁊ accepti⁹ obsequiū p̄staē q̄ ꝙ grauē crucē meā iuues me portare Et cuz ille quereret quō crucē suā secū baiularet. rñt dñs In corde portabis crucē meā ꝑ crebrā recordationē ⁊ compassionē In ore ꝑ deuotā grāꝝ actionē. In aurib⁹ ꝑ penaꝝ meaꝝ auidā auditionē. In dorso ꝑ carnis tue assiduā macerationē. Qd̄ ille audiens adimplere satagebat. .clix.

Iuuenis quidā religionē intrans in seculo delicate fuit nutrit⁹. et ideo austerā vitā sue regule vix tenere poterat Panis erat niger et dur⁹. vinū acre. et oīa grauia videbant̄. ⁊ ideo a suo prelato petiuit licentiā recedēdi dicēs se nō posse portare ordinem. Cui abbas. Charissime fili nō potestis recedere qꝛ estis ꝓfessus monach⁹ in ordine isto. ſz magis roga deū vt ꝑseueraē posses cū alijs. qꝛ fortass̄ tentatio diaboli est. Ille aūt tpe breui acq̄euit. et iterū tentat⁹ est. et mutato habitu iuit ad seculū Cui eūti apparuit xp̄s in specie cuiusdā iuuenis et seq̄bat̄ eū. Ille v̄o festinabat q̄i desp̄at⁹ nesciens quo iret. Xp̄us āt clamabat ad eū dicēs Expecta me. Ille

vero amplius currebat. Tunc domi
nꝰ vocauit eū noīe ꝓprio dicēs. Frat̄
expecta me et ibo tecū. Tūc iratꝰ ille
ꝙ eū fratrē nomīauit. admirās q̄s ei
dixisset nomē suū fortius cepit cur-
rere ⁊ xp̄us altius cepit clamare. Tā
dem tedio victꝰ expectauit eū. et xp̄s
ad eū Quo vadis? Cui ille Quid ad
te? Ego transeo viā meā sicut tu tuaz
Tandē aūt ad preces iuuenis dixit
ei ꝙ dimisisset religionē et iret ad se-
culū Tunc xp̄us eleuans vestē et bra
chiū latꝰ discooꝑuit. et vidit effluere
sanguinē ex vulneribꝰ xp̄i et dixit ei
Reuertere ad monasteriū tuū et pa
nē durū et alia onerosa ordinis ītin
ge in latꝰ istud. et erit tibi totū suaue
Qd̄ ille audiēs redijt et scē vixit.

Fuit quidā mgr̄ noīe ale .clx.
xander q̄ fuit magnꝰ et egregiꝰ cleri-
cus. Hic intrauit ordinē fratrū mīo-
rū. ſz statī ꝓpria fragilitate remurmu
rante disposuit finito anno ꝓbatōis
exire Sup̄ quo fratres nō modicum
dolētes vnanimes ꝑ eo p̄ces fuderūt
ad dn̄m vt eū in ordīe ꝯfortaret Ac
cidit ergo quadā nocte vt iste magi-
ster iaceret in stratu suo et videret in
somnis vnā scalā erectā a terra vsq̄z
ad celū Et ecce aduenit quidam san
guinolētꝰ cū magna cruce volēs sca
lam ascendere. ſz p̄ nimio pōdere cru
cis nō potuit. et sic multis vicibꝰ īce
pit ſz nihil ꝓfecit. Tādē iste magister
accurrens app̄hēdit vnū cornu cru-
cis volēs ipsū iuuare. sed senex cū in
dignatōe nimia ꝓhibuit dicēs Quō
posses hāc magnā crucē portare me
cū. q̄ nō potes hāc leuē cappā ꝑ no-
mine meo portaē. Et statī disparuit
Magister exp̄gefactꝰ et ꝑ hanc visio
nē crucis ꝯfortatꝰ ꝓpositū mutauit.
et in ordine vitaz laudabilē duxit. et
laudabiliter finiuit. .clxj.

Legitur in li. exemploꝝ. ꝙ quidaz
anglicus nobilis ad terrā sanctā ꝓfi
ciscens habuit sociū sarracenū a quo
q̄siuit mirabilia Transierūt ꝑ qd̄daz
nemꝰ pulcherrimū hn̄s arbores pul
chras et ꝓceras Et respiciens vidit
sup̄ ramos aues pulcherrimas. nullā
tn̄ audiuit cantantē. et q̄daz iacuerīt
velut mortue. q̄dam habuerūt alas
extensas ad modū crucis. Tunq̄z an
glicꝰ req̄reret cāz istiꝰ a sarraceno. rn̄
dit sarracenꝰ. Per totū annū in isto
nemore abundantia auiū est magna
et eaꝝ cātꝰ suauissimꝰ Sed in hebdo
mada passionis q̄ xp̄s magnꝰ deus
vester passus est oēs moriunt̄ Et ad
didit sarracenꝰ dn̄ica in passione hec
patiunt̄. et dn̄ica resurrectionis reui
uiscunt. q̄i ꝯdolētes morti xp̄i. ⁊ pro
sua resurrectione gaudentes Si hoc
faciūt aues aīalia irrōnabilia. multo
magis hō cū sit rōnalis dz ꝯpati suo
salauatori. Peccatū. .clxij

Tulius in achademicis q̄stionibꝰ
q̄stōne q̄rta ꝯmēdauit varronē eo ꝙ
ipse tradidit iura deoꝝ vbi in exposi
tione inuenit̄ ꝙ varro depinxit pec
catū mortale ad similitudinē dee sic.
Stabat vna regina ꝯtinue tremens
In circuitu istiꝰ regine depingebant̄
tres imagines p̄ma fuit imago dei.
secunda diaboli. tertia hominis. Vn̄
imago pccī mortal' tenebat tres car
tas quas porrigebat istis imaginibꝰ
vnicuiq̄z illaꝝ vnā In p̄ma carta ad
deū ꝯtinebat̄ sic. Saluatorē meū mi
sera ꝑdidi et oēs angelos eiꝰ. Ue ve
mihi ad quid nata sū Carta directa
diabolo sic erat. Diabolo ⁊ angelis
eius homagiū feci qn̄ ꝑ ꝯsensū in pec
catū cecidi. Uel sic. ad ꝓfūdū inferni
detracta sum qꝛ mīa dei me abiecit.
Carta tertia directa hoī talis erat.
Uerecūdia et ꝯfusio est finis peccati
delectans in peccato finaliter ꝯfūdet̄
Uel sic Oīa mala. oīs horror. om̄is

tribulatio finis meus et oīs pena.vt si q̄s dilexit me hec sibi innotescant. Hoc patet in diuite epulone Moraliter siue spiruali̅r . ista imago stabat primo tremēdo.nā pctōr vidit sup̄ se retro.a dextris et sinistris et infra se et nihil inuenit nisi aduersitatē et dolorē Supra se celestē curiā quā offēdit Sub se infernū ꝑatū aīaz deuorare.et terrā ⁊ vermes ad corpus mortuū deuorādū. Vñ se districtū examē iusti iudicis.vbi oīa pccā sua coram toto mūdo nudabunt̄ ad maximam ei⁹ ꝯfusionē Retro se totū tpūs ꝑditū vite sue et inutiliter expensū . de q̄ redditur⁹ est rōnem . A dextris diuitias huius vite et gr̄as. q̄ eū ꝯprobabunt ingratū ꝯtra dn̄m suū poscētes vltionē A sinistris v̄o aduersas res et ꝑicula hui⁹ vite.q̄ sunt instrumēta ꝑata ad penitēdū Infra se horridas imagines pctōꝝ et vermē ꝯscīe ꝑtem maximā pene eterne. vbi nullū refrigeriū inueniat. Quid ergo restat nisi eterne pene pctōri. Ibi em̄ nulla ꝯsolatio erit. Scd̄o nulla eis erit pene alleuiatio Tertio nūq̄ erit ibi liberatio Dixiq̄z in prima littera ad deum ꝯtinebat̄ Saluatorē meū misera ꝑdidi ꝛc.videam⁹ q̄ntū de⁹ detestet̄ peccatū Alij em̄ reges et p̄ncipes in p̄iudiciū inimicoꝝ depopulabant̄ tras eoꝝ de⁹ aūt ad detestationē peccati dissipauit terrā ꝓpriaz in diluuio q̄z supra terram increuerat. Om̄es q̄ppe caro corrupat viā suā et sequit̄ Non ꝑmanebit spirit⁹ me⁹ in homīe q̄z caro est. Sed hi principes vasa aurea et argentea diripiūt.de⁹ aūt ꝓpter immunditiā peccati vasa aurea.i. naturaz angelicā cū toto pccō in infernū ꝓiecit.vasa argentea.i.naturā humanā de ꝑadiso abiecit . Alij principes innocentes ꝓpter malos nō ꝑimunt. Vñ abraam. Absit a te domine vt ꝑdas iustuz cum impijs Sed deus in detestatione peccatorum alioruz hominum etiam vnigenitum patibulo tradidit Isaie.lxxij . Propter scelus populi mei percussi eum . Et quis ē qui proter inimicum vellet occidere filium propriū.et sic patet prima carta Saluatorem meum ꝛc. Secunda scriptura ad diabolum Ad profundum inferni ꝛc. Istud spiritualiter ē multum timēdum primo propter loci profunditatem.secūdo propter pene acerbitatem.tertio propter demonum societatem. De his tribus Psalmista. Introibunt in inferiora terre. id est in infernum quo ad primū.tradentur in manus gladij quo ad secūdum.et partes vulpium erunt.id est demonum quo ad tertium. Patet ergo secūda carta Tertia scriptura ad hominem Omnia mala ꝛc. Istud est timendum etiaz s̄m tria que complebunt illam miseriam Primum est ꝙ in hac miseria nulla erit consolatio. Treno.j. Non est qui consoletur eaz ex omnib⁹ charis eius Omnes amici eius spreuerunt eam ⁊ facti sunt ei inimici Secundum est ꝙ nulla erit eis pene alleuiatō Unde apoca.xiiij dicitur. Non habebunt requiem die ac nocte qui adorauerunt bestiam.id est diabolum et imaginem.quod factis modo faciunt peccatores. Tertium ꝙ nunq̄z ex illa pena liberatio erit eis Vñ fit miseris mors sine fine

Legitur ꝙ angelus in [illegible].clxiij. corpe assumpto et eremita gradiebātur simul.et appropinquauerūt cadaueri qd̄ iā ꝑ plures dies iacebat ⁊ fetebat. Eremite aūt obturanti nares suas dixit angel⁹ Quare nares tuas constringis? Ait ille. Non valeo fetorem illius cadaueris sustinere. Paulopost iuuenis quidam pulcer ornatus sertis floreis cum phaleris

et sella aurea equitādo transibat. Et cū adhuc lōge essz angel⁹ cepit obturare nares corpis assūpti. Cui eremita valde ammirās ait. Quare nares ita stringis? Ille rñdit. Ille iuuenis lasciuus et supb⁹ pl⁹ fetet in infinitū corā deo ⁊ angelis q̄ q̄dcunqz cadauer coram hominibus .clxiiij

Legit̄ in gestis sūmoꝝ pontificum q̄ quidā in die pasce sūpta coīone dederūt se lasciuis corizationib⁹ et ebrietatib⁹. vñ ira dei cecidit sup eos Nā de ore eoꝝ exibat sanguis fetid⁹ ⁊ reflexus ad interiora sbito suffocabat eos Aqua siue pluuia sic inundauit vt discurrens p oēm terram eoꝝ oīa virentia penit⁹ euertit. dracones pestiferos in via dimisit. sic q̄ null⁹ poterat ingredi vel egredi sine periculo Cū ergo quidā scūs oraret vt deus placaret̄ huic ꝓplo vel saltē demonstraret cām tanti flagelli. apparuit ei angel⁹ et ꝓposuit talē q̄stionē. Si aliquis accipet filiū impatoris et poneret in fetidissimo carcere et obscurissimo. ⁊ hoc ꝓditorie. q̄d deberet tali facere impator. Cui ille Talis debēt interfici et mutilari mēbratī Iteruz dixit angel⁹ Propono tibi aliud dubiū Vnus accepit pixidē in qua resuat̄ corp⁹ xp̄i et in fetidissimo luto ī pñia multoꝝ eā ꝓiecit et abscondit. q̄d ergo debet fieri tali Rñt scūs Deberet cremari tanq̄ heretic⁹. Tūc angel⁹ Tales sūt ciues istius terre Nā filiū dei posuerunt in fetidissimo et obscurissimo carcere. et vlteri⁹ pixidē .i. corda ipsoꝝ in quib⁹ ꝯsuetū est corp⁹ dñicū reponi ꝓiecerūt in lutū et in fimo fetidissimo vanitatū corizationū et īmundiciaꝝ. Et iō nō est mirū si istis vel maiorib⁹ puniāt̄ Qd cū audissent a sancto pontifice pñiaz agētes liberati sunt. .clxv.

Quidā pccōr infirmat⁹ et de salute sua q̄si despans vi sitat⁹ fuit a suo curato. Qui curat⁹ trepidanti infirmo dixit q̄ si vellet sibi dare equū suum ipse recipet pccā sua super se Qd dixit nō ꝓpt̄ salutē infirmi sz vt equū hrēt Qd infirm⁹ acceptauit. ⁊ pacto facto defunct⁹ est. Cūqz sacerdos sacris indut⁹ vestib⁹ officiū funerale ꝓ ipso faceret. visibiliter corā ꝓplo eductus fuit sursum p testudinē eccīe. fcō in eadē magno foramine in testudīe et postea idem sacerdos nusq̄z compaauit. Penitentia .clxvj.

Refert crisostom⁹ ad amāticum qm̄ quidā frater p⁹ multos labores quos in solitudine posit⁹ desudauerat. hñs secū vnū vite hītationis qz ꝯsortē. angelicā vitā ab adolescentia vsqz ad ipsā iā ꝑduxerat senectutem. Et nescio q̄ diabolico instinctu q̄si dormiuerit paululū et īgressū in corde suo diabolo prebuit. atz in desideriū mlieris exarsit. q̄ nec viderat fortassis vnq̄ mulierē ex quo ad monachoꝝ se ꝯtulerat vitaz. Primo ergo rogare illum qui secum viuebat aggreditur. vt vinum sibi et carnes ad vescendum deferret. Quo cunctāte comminari cepit descensurum se ad ciuitatem. non quo vesci caruibus delectaretur. sed vt occasionem aliquam desiderij sui inueniret explendi. Super his collega ille miratus ⁊ verens si forte hec negaret maioribus se traderet malis. que poscebat exhibuit et desiderio eius satisfecit. Sed ille vbi vidit occasionem sibi fraudis exclusam aperte iam ⁊ impudenter reuelat desideriuz suum ⁊ ad ciuitatē se oīmodis descensurū fatetur. Ille vero vbi multa obijciens ꝛtinere nō potuit ad vltimū dimisit emin⁹ tñ subsequēs obseruauit quid agere aut quo ire velit Vbi āt ꝓcul posit⁹ cernit eum lupanar ingressum

et desideriū ꝯtagione meretricis ex-
plesse. ꝯsiderās vim naturalis in ho
mine legis q̄ in huiusmodi delictis
suscitat̄ egressū statī resupinis māib⁹
amplectit̄. et ꝯtinuo deosculans nec
omnino increpans ꝓ lapsu rogauit
vt expleto iam desiderio suo redeat
ad eremi solitudinē. At ille tantā in
eo benignitatē et clemētiā vidēs eru
buit. et q̄i telo verboꝝ gestoꝝq; ꝑcus
sus est. ac semetipsū ꝓ his q̄ ꝯmiserat
notās misericordē ⁊ optimū collegā
sequit̄ ad mōtē. Cūq; illuc ꝑuenissēt
exorat. vt sibi in secretiori cellula cō-
cluso adituq; obstructo panē tantuz
interiectis dieb⁹ aquāq; ꝑberet. Si
q̄s āt de eo requisissz defunctū se esse
affirmaret. Qui īpetratis semetipsuz
ꝯclusit ibiq; mansit. ieiunijs et orōni
bus ac lachrymis pccī sui diluit sor-
des Tpe aūt transacto nō mlto cum
p̄ penuria imbriū vicinas regiones
siccitas vreret ⁊ oēs qui habitabant
in terra illa lugerēt. q̄dā eps āmonet̄
in somnis adire virū q̄ erat intra cel
lulā ꝯclusus vt ipse oraret ꝓ eis. nec
aliter dandas esse pluuias nisi illius
p̄cib⁹ īpetratas Cunq; assūptis secū
nōnullis abisset et collegā ei⁹ solū vi
disset ꝑcūctabat̄ de illo quē visio mā
dauerit ꝑquirendū. vbi vero defun-
ctū esse audiuit. falsū se opinabatur
in somnis vidisse Rursus ad precan
dū deū reuertebant̄ oēs. ⁊ iteꝝ eodē
quo pri⁹ apparenti sibi eadē monent̄
Tūc exorabāt deū vt sibi oñderet vi-
rū ꝯfirmātes se ad viuētē nō ad mor
tuū tāte visionis auctoritate trāsmis
sos At ille vbi ꝑactū resolutū diuini
tus vidit duxit eos ad hominē dei.
Ad quē cū ingressi fuerūt ꝓcidūt ad
pedes ei⁹. atz oēm geste rei seriē pan
dētes obsecrāt vt nccitati eoꝝ orōne
subueniret Qui p̄mo q̄dē excusabat
ꝓcul se esse ab hmōi meritis asserens

Ita em̄ lugebat pccm̄ tanq̄ nup ad-
missū et añ oculos positū Tandē tñ
fatigat⁹ astantiū p̄cib⁹ intelligēs dei
esse volūtatē ad supplicādū se deū fi-
xis genib⁹ ꝯuertit. et statim ingēs co
pia subsecuta est pluuiaꝝ. quib⁹ ⁊ ter
ra et hoīes recreati sunt .lxvij

Legit̄ in scala celi q̄ fuit quidā sā
ctus pater ad quē plurimi ꝯfluebāt
ꝓpter gr̄am quā habebat in hortatō
nib⁹ et ꝯfessionib⁹ Cōtigit aūt q̄ de
quodā castro ꝑgebant ad eū viri et
femine. et q̄siuit ab eis miles et dñs
castri quo irent et ad q̄d Cui cū fuis
set dictū q̄ ad talē sanctū ꝑgebāt vt
illi pccā sua ꝯfiterent̄. cepit intra se
cogitare. Ego meli⁹ deberē q̄ semper
raptor extiti. ⁊ vniuersoꝝ trāsgressor
dñi mādatoꝝ Sed ab alia ꝑte dice-
bat sibi cogitatio sua mala Nihil ti
bi ꝓdesset qꝛ p̄niam nō posses facē.
Cogitatōes tñ supans iuit ad sāctū
ꝯfiteri sua pccā Cōfessione facta q̄si-
uit pater ille ab eo si septēnē p̄niam
posset facere Quo rñdente nō possū
q̄siuit de trib⁹ annis. post de vno. p⁹
de septē mensib⁹. Et dixit Nō Post
modū āt q̄siuit si ī q̄dā eccīa deserta
q̄ añ castrū suū erat possz ꝑ totā vnā
noctē in remissionē oīm pccōꝝ suoꝝ
vigilare Quo ānuente. Ait Nō egre
diaris ergo de tota nocte q̄cq̄d tibi
ꝯtingat. Redijt igit̄ assūpta p̄nia ad
castrū suū. Et cum venisset ad eccle
siam illam desertam cogitauit secum
Melius est q̄ modo agas penitenti
am q̄ si deficeres agere. Non enim
posses de facili redire Descendit aūt
de equo suo et posuit equū in porta.
ipse vero stetit coraz altari et orauit
Et dū excubaret et nox venisset de-
mones cōgregauerunt se de tota illa
regione. Quibus congregatis dixit
vnus qui ceteris maior erat audiēte
quodā sancto viro Hodie amisimus

quendaz amicum nostrum qui semp
noster fuit.si itm pseueret pñia q̄ sibi
fuit iniūcta. Nisi ergo faciam⁹ q̄ re
siliat et pñiam abijciat nobis penit⁹
est amissus Est ne aliq̄s inter nos q̄
callide sciat eū ab eccīa expellere Re
spondit vn⁹. Ego si mihi p̄cipis euz
eijciā. Dixit. Vade Tunc trāsfigura-
uit se demon ille in specie cuiusdā so
roris militis de cui⁹ ꝯsilio miles oīa
faciebat.qz multuz discreta erat Ve
nit ergo ad militē et dixit illi. Quō
remansistis hic in loco deserto et sñ
defensione An nescitis ꝙ tales inimi
cant̄ vobis Qui si vos hic inuenirēt
in frusta diuiderent. Quō tantaz insi
pientiā egistis. Exeatis cito et eam⁹
ad castrū. Cui ille dixit Iniunctū est
mihi in pñia ne tota nocte egrediar ⁊
ideo hinc nullaten⁹ exibo Kñt autē
ei soror nisi exiueritis de cetero non
dabo vobis ꝯsilium.⁊ pdetis amorē
meū et ero vobis ꝯtraria in omnib⁹
factis vestris Dixit miles Quicquid
inde debeā pdere ex quo ꝓ pctōꝝ re
missione vigilo nullatenus huic exi-
bo Kedijt ille cōfusus et recessit ad
demonē qui ipsū miserat dicēs. Sic
et sic egi nō potui p̄ualere. Durior ē
lapide Neq̄t a pñia separi Quesiuit
scd̄o demon maior vtꝝ esset aliq̄s q̄
eū decipe posset et ab eccīa expellere
et dixit vnus Ego si mihi precipis.
Kñt maior Vade Qui iuit et trans-
figurauit se in specie vxoris milit. de
ferens in duob⁹ brachijs duos filios
ꝑuulos quos miles ille hēbat. et ve
nit sine tunica et clamide et capillis
oīb⁹ laceratis et dixit. Hostes vestri
inuaserūt castrū et ceperūt oīa bona
vr̄a.et ducūt hoīes vrōs captiuos ⁊
me de domo ꝓpria turpiter eiecerūt
Sed si cito eos ꝑsequamini cū hoīb⁹
q̄ remanserunt poteritis eos cape et
oīa liberaē ⁊ vxoris iniuriā vindicaē
Kñdit illi sicut et p̄me. Tūc illa Nisi
veniatis ecce filios vrōs ꝓijcio ⁊ nū
q̄ illoꝝ de cetero curā habebo.et ꝓ-
iecit illos cū magno ictu in eccīe pa
uimentū. Nec ꝓpter hoc miles de lo
co orationis in quo fuerat est remo-
tus Kedijt ergo ille ꝯfusus ad maio
rē diabolū dicēs Durior ē adamāte
Sic et sic feci Et dixit demō maior
Sum⁹ ne victi? Iterū quesiuit tertio
an esset ali⁹ q̄ posset ꝯtra militē p̄ua
lere.rñt quidā. Prim⁹ et scd̄us nihil
sciunt tentationis.si v̄o iubes ego de
cipiā Iuss⁹ fuit ille et sil̄auit ꝙ ignis
esset accensus in oībus q̄ erant circa
eccīam terra ꝑiter et arbusta in tātū
ꝙ flāma videbat̄ intr̄e ꝑ fores eccīe
et ꝑ fenestras Cepit ergo diabol⁹ cla
mare Venite venite iuuate ad extin-
guendū Qd̄ miles audiēs manebat
īmot⁹ Tunc venit diabol⁹ ad fores
eccīe dicens Cuiusmōi hō es? Nōne
oīs hō bon⁹ iuuat ad extinguenduz
ignē? Putas te exaudiri a deo q̄ tot
bona ꝑmittis incēdi? Cui miles Pro
nullo inquit exibo qd̄ possit ꝯtingi.
qz hoc mihi in penitentiā est iniūctū
Recessit igit̄ terti⁹ ꝯfusus ⁊ qualiter
fecerat enarrauit. Tūc maior demon
ait Poterim⁹ aliū inuenire q̄ ne ꝯfū-
damur eū sciat expellere Iniunctum
est cuidam q̄ iuit et in sacerdotis spe
ciez se trāsfigurat Venit ad cāpanas
ecclesie et pulsauit.et post accēdit cā-
delas et cepit ꝑare altare. Prospici
ens ante altare vidit militē et ait illi
Nonne tu es talis miles Respondit
Sum.et ille Tu es excōicatus quia
ignē posuisti in tali loco ⁊ ꝓ tali fcō
et tali Egrediaris cito eccīam quia
nō dicā matutinas nisi prius exeas.
Respondit sibi miles sicut alijs Con
fusus igitur diabolus recessit. Miles
vero mane facto iuit ad castrum su-
um et inuenit vxorem et filios et

sororem et totum castrum suuz sicut
prius reliquerat. nihil enim mali ac
ciderat Et reuelatū fuit sanctis pri
bus q̃ prefatus miles quatuor coro
nas lucratus fuisset in celis patas. tē
tationes quatuor supando. Hoc est
contra illos qui nihil resistunt diabo
lo. sed ad modicā ac paruam tentati
onē frangunt penitentias sibi iniun
ctas. .clxviij.

Legitur in libro de septem donis
q̃ quidā latro cum fugareť ab hosti
bus suis ⁊ videret se manus cor eua
dere nō posse pstrauit se in modum
crucis sup terrā dicens q̃ bene mor
tem meruit. quia deū multiplicīť of
fendit. et flens pfitebať se peccatorem
rogans eos instantissime vt deuz de
ipso vindicarent singula mēbra sua
martyrio exponēdo. Quidā aūt soli
tarius in vicino ibi morabatur qui
multis annis in abstinētia magna vi
xit et penitentia. cui reuelatum est q̃
angeli cum laudibus aīam illi latro
nis in celū deportarēt. Qui nō egit
deo grās sed indignatus est dicens
apud se Postq̃z etiā me oibus mūdi
delitijs exposuero et voluptatib⁹ in
fine similiter penitebo ⁊ sic mihi fiat
vt latroni. Cuz aūt rediret miser ad
seculū seruire diabolo ptigit eum p
aquā transire Et cadens de pōte sb
mergitur et a demonib⁹ pijcitur ad
infernum. Periuriū. .clxix.

Refert orosi⁹ q̃ rhomani legatos
ad plurimas gentes miserunt vt fir
marent pacē cū eis. Cum autem cū
iuramento pacē firmassent cū gente
quaā illi hoīnes pditorie et clā irru
entes in eos occiderunt. et oēs rho
manos q̃tquot inuenerūt interfecerť
Sed dei maledictio in detestationē
piurij et fractionis fidei sup eos fuit
Nam panis q̃ frāgebať ab eis sāgui
nē emittebat. aīalia domestica et blā
da cum balatu et hiatu miserabili fu
giebant ad siluas et ad montes dese
rendo eor ploztia Canes etiā cū la
chrymosis latratib⁹ oberrantes ad
modū lupor vindictā postulabāt de
pditione facta. Cū autē auditis ru
morib⁹ p impatorē rhomani oēs fu
issent victi in cāpo exceptl. quatuor
milib⁹ q̃ ascenderūt ad mōtes illi sta
tim pgelati ad modū lapidis facti sť
immobiles ad dei vīdictā .clxx.

Refert hūbert⁹ sup regulā augu.
q̃ quidā zelator aīar discurrebat ī
asino quē solus retinuerat pdicans
assidue Et cū semel intrasset eccīam
quādā cā orādi relicto asino ad por
tā anteq̃ orando finuisset orōem. s.
pater nr sel' cogitauit de asino multo
tiens vtrū forte furareť eū aliq̃s et si
milia Qd attēdens exiens distraxit
eū volēs ab illa hora hrē qd cor suū
a deo retraheret. .clxxj.

Refert mgr hūbert⁹ sr regulā brī
augustī. q̃ pisi⁹ q̃daz mgr theologie
scl'aris pdicabat ī vniuersitate īdut⁹
optīa cappa noua in pncipio hiemis
Cū aūt tenuiť īprimeret vba sua in
cordib⁹ auditor. q̃dā fatu⁹ q̃ erat in
medio scholariū surrexit et dixit Ta
ce Illa vestis pciosa quā hēs ñ pmit
tit te audacter dicē veritatē. ⁊ fecit ei
mirabilē pfusionē. .clxxij.

Hūbert⁹ sr re. aug. Accidit q̃ cū
q̃dā pdicator laudabiliť pdicasset ī
q̃dam prochia. et facto prādio rece
dens extra villā incepit se leuitatib⁹
dare cū socio suo sic fit ī aliquib⁹ cū
mō pcutiūt sociū mō faciūt eū cadē.
mō extrahūt ei caputiū et sll'ia Seq̃
bať aūt eos q̃dā vetula q̃ erat in ser
mone hoc non aduertebant. que in
cepit dicere multotiēs. Domine vos
non estis ille qui hodie predicauit.
Cum autem audirent vocem et re
spicientes viderent vetulā quesierūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quid dixisset. At illa dixit ei qui predicauerat. Dñe ego dixi q̄ vos nō estis ille qui hodie predicauit At ille Quare hoc dixisti cū ego sim vere ille qui hodie predicauit At illa domina Nos habemus quendaz sacerdotem iuuenem qui valde bene cantat missam. sed interdum ea die qua celebrauit discurrit p̄ domos interdum cum inuenit iuuenculas ponit manum in sinum eaꝝ et palpat eas. et cum dicit̄ ei. dñe quid est qd̄ facitis hodie celebrastis. rñt et dic̄ Ego nō sum ille qui celebrauit Sacerdos enim celebrauit. sz ego sum quidā iuuenis et ludo modo. Ideo dñe dixi q̄ vos nō estis ille qui predicauit. exemplo sacerdotis nostri. Valde enim vos aliter modo habetis in ludo q̄ in sermone hodierno. Quāta ꝯfusio fuerit illi religioso sup̄ hoc. et quātū scandaluz vetule qui legit intelligat et caueat a similibus saltem exemplo mulieris illius que dixit thobie .iiij. Nunq̄ cum ludentib⁹ me miscui. neq̄ cum his qui in leuitate ambulant

Prelatus Pastor Epūs Exemplum. .clxxiij.

Hieronymus dicit in regula sua ad virgines. quia raro p̄ gradus dignitatū ascendit homo quin multo grauius nō descēdat. nolo ergo hoc p̄transire exemplū qd̄ sancto quodā mihi referente sene in eremo ex veritate sciui. Cunq̄ iuuenis quidā sācto ꝓposito et vita electus esset ad episcopale fastigium quo grauius aliquid aut p̄iculosius neq̄t cogitari patruū suū quendā virū vtiq̄ sanctū et ꝓphetie spiritu plenum eremi incolam vt eū ad hoc ꝯsuleret adijt nō incautus Audita itaq̄ narratione nepot. vir scūs nō verbis sed signis potius percūctanti rñt. ne ꝯtra aplm̄ q̄ desiderātem episcopatū in bono op̄e laudat dissuaderet Jussit itaq̄ senex q̄dratū discū a terra vehementer pedib⁹ eleuatū ascendere iuuenem. et q̄ter per quatuor disci latera supinū reuoluē semetipsum vsq̄ ad horā casus. sicq̄ casu imminēte si alia succederet reuolutio mandauit vt extra sūmitatē disci adhuc se reuolueret iterato. Cui cum nepos se nō posse ex timoē cas⁹ rñderet. illico fecit eū descendere. et p̄ quandā latā planiciē diutius volutare Cunq̄ ex multitudine volutationū vtrisq̄ eueniret fastidiū Surge inquit et vade quo vis facitoq̄ qd̄ tibi securi⁹ cernit̄. Dedignatus itaq̄ iuuenis abcessit. et alteri sancto seni patrui deliramentū putans factum retulit A quo de p̄iculo p̄eminentie doctus electioni r̄nunciat. vt teneat qd̄ tutū est Qui post modicuz felici obitu ex seculo exiens hilaris et iocundus appuit patruo. et grās inq̄t tibi pater refero de dissuasione episcopatus. nā scito q̄ nunc essē de nūero damnatoꝝ si fuissem de numero episcoporum .clxxiiij

Refert petrus cluniacēsis qz apd̄ castrum lizimacū qd̄ in pictauiensi pago est situatum nup̄ quidam presbyter erat qui sacerdotalis ordinis sup̄ celestez dignitatē miserrime vite ꝯuersatione deturpans nō ad aīarū quibus preerat curam sed ad carnis voluptatē explendā sacro mysterio vtebat̄. Territ⁹ tñ ꝯscientie malo sic aliqñ et mali ad horā ꝯpungunt̄ familiaritatē quorūdā bonoꝝ virorū expetijt. et abbati boneuall' et frībus euiusdē monasterij se in amicicia specietenus copulauit. Qui lōgo tp̄e eū de vite emēdatione ꝯmonētes. et vt seculo renunciaret assidue exhortantes. nihil ab eo impetrare p̄ter inanē spem potuer̄t. Nā libenter q̄ dicebāt audire se fingens. et semper eos de

conuersione suspendens de societate sanctorum illorum glabatur. nec am monitione vel exemplis eorum a malis retrahebatur. In his itaq; pdite vite sue actibus pdurens. et obstinatione impia iram sibi ī die ire thesaurisans in morbum incidit. Quo post aliquot dies ingrauescente ad extrema puenit. Adierat eum prior visitationis gratia iaz dicti monasterij atq; cum eo per aliquantū diei spatiū ipso quoq; rogante pmanserat. ⁊ nocte superueniente cum cunctis discedentibus solus lecto eius assideret. clamare terribiliter eger ille ad priorem cepit Succurre succurre ait succurre. Ecce duo sup omnem feritatē leones expauendi in me impetū faciunt. ⁊ hianti ore ac rictu feroci p frusta me decerpunt. totumq; psumere volūt Deprecare cito dñm vt ab his eripiar anteq; eor morsibus psumar dicebat hoc et tremebat et velut deuoraturos fugiens timore defecto corpori vires addente retrocedebat Prior vocis ac gestus illius turbat' terrore non sine multo et ipse timoē erat. ad preces tū ipse necessitate impellente cōuersus pro misero illo vt poterat deum exorabat. Quo orāte mutata voce eger Bene inquit bene recesserunt crudeles bestie. ⁊ p orationes tuas iam nusq; apparent. et qz vsq; ad vltimuz spiritum semp compus sui extitit. nec vt quidam moriēntium solent vel in modico sensu īminutus fuit conuersus ad priorem loqui cum ipso de quibusdam vt sanissimus cepit. Cunq; tam de his q̄ de alijs multa inter se verba conferrent hore fere vnius spatō elapso rursus inclamaē longe terribilius q̄ pri' exorsus est En inquit en ignis de celo vt torrens inundans descendit. et super hūc lectū veniens iam iāq; me ī fauillā vsq; pburit. Festina. adiuua. ora si forte ab hac morte eripi valeā Et hec dicens manibus et brachijs oportia sbleuabat. et ea velut aliqd iuuare possent inuisibilb' ignib' turbatus opponebat Sed nequaq'. Nō enim corpalia tegmina ab spiritalibus incendijs tegere poterant quem celesti vindicte impia opera exponebant Prior adaucto timore denuo ad orationem puertit et quantuz in tali casu possibile erat dñi misericordiaz p eo deprecabat. Illo vt supra orationi instante post paululum patiens gratulationis vocibus preces eius interrupit dicens Jam ab igne tutus sum Nam dum sup me vt diti cum impetu descenderet interposit' est lintheus vsq; ad quem ignis pueniit sed eū transire non potuit. iaz ab isto piculo ereptus oro ne a me discedas quousq; quis illor finis futur' sit agnoscas. Tunc prior qui tam timore quam hospitādi necessitate recedere nolebat substitit. et ab oratiōe surgens rursum ei assedit. Cunq; euz tantis terroribus anxiū cōsolaret. et vterq; adinuicem vt prius colloq̄rentur. subito egrot' ad inuisibilia ereptus obmutuit. eum prior raptū ab humanis intelligens rei eritum prestolabatur. Cum ecce post multū noctis spatium hō ad se redijt et miserabiliter ingemiscens ait. ha. ha. ad iudicium eternum raptus sum. ⁊ heu miser eterna morte damnatus sum. Traditus sum horrendis tortoribus igne inextinguibili cum diabolo et angelis eius perpetuo cruciandus. Ecce ecce ignita sartago plena bulienti adipe quam coram me tormentorum ministri detulerūt. eāq; ad me frigendum vndiq; succenderunt. Et cum sepe nominatus prior orationi sicut iam bis fecerat tertio quoq; in

incubuisset ille ait. Cessa cessa oro ꝓ me orare. ne pro illo vltra fatigeris pro quo nullatenus exaudieris. Pri ore aūt dicēte frater redi ad cor ⁊ mi sericordiaꝫ dum adhuc viuis a deo require. ille adiecit. Putas ait me vt insanū loqui Non ait insanio sed sa na mente ea que dixi ꝯfirmo. Et cu cullam prioris manu tenens eū inter rogauit. nōne hoc quod manu teneo cuculla tua est quo respondente ē ad iunxit. Sicut hec vestis cuculla est ⁊ sicut hoc quod substratum est mihi palea est sic et hoc quod coram cer no ignita sartago est. Et dū hec loq̄ retur gutta inuisibilis ignis de illa quā videbat sartagine exiliens ī ma nu eius priore vidente cecidit. et mi rabile dictu cutem et carnem vsqꝫ ad intima ossis ꝯsumpsit. Tunc ille acri cum gemitu. En inquit indubia rei ꝓbatio Nam sicut ista quā vides de sartagine ꝓlapsa gutta carnis ꝑtem ꝯsumpsit sic ꝯfestī me ignea vorago consumet. priore ad ista stupente ite rum dixit. Ecce sartaginē ipsaꝫ mini stri infernales ꝓpius afferūt. et vt me in illā inijciāt iam iāqꝫ manꝰ adaptāt Et post modicū Ecce lintheum in q̄ iaceo vndiqꝫ ꝯcurrentes accipiunt. ⁊ in igneaꝫ sartaginē eternāqꝫ frixurā ꝓijciūt Hoc velut vltimū vale mox vt priori atqꝫ his q̄ ad hoc spectacu lum horrendū ꝯuenerant dixit. sbtra cta voce et reflexa ceruice puniendū spiritū ꝯdemnatis spiritibꝰ tradidit. Tantus v̄o terror oēs inuasit vt om nes aufugerent. nec aliqui in domo vbi mortui cadauer remanserat r̄ma nere auderēt. Facto mane miserū ca dauer sepulture traditum est. Post aliquot autē dies cum ad vniuersos circa positos hec tam terribil' fama ꝑuenisset rei veritatē ꝓbare volētes tumulū aperuerūt et fossam illā quā in manu adhuc viuentis presbyteri gutta prenuncia dānationis fecerat in mortui cadauere inuenerūt. Que oīa sicut beatus gregorius dicit nul lo mō ꝓpter se infelix presbyter vidit cui nihil ipsa visio contulit. sed quan ta cautela sacerdotale officiū ammi strādū q̄ reuerent diuina mysteria sint tractanda. suꝑna suꝑ eum dispo sitio demonstrauit. .clxxv.

Anno dñi. xc. l. ottone tertio īpan te apud ꝑthenopoliꝫ .i. meideborch in saxonia ꝯtigit ꝓdigium terribile nimis et a seculis inauditū. qd quē admodū factum sit stilo veraci refe ram vt omnibꝰ innotescat q̄ malū ⁊ q̄ damnabile sit in statu prelationis viuere turpiter. et patrimoniū cristi res videlicet eccīe iniuste distrahere ⁊ scandaloꝝ fetoribꝰ subditos corrū pere. et moniales deo dicatas ausu temerario violare. In predicta igit̄ vrbe scholaris quidam nomine vdo liberalibus lr̄is insudabat Qui cum esset inertis ingenij nihil omīno ꝓ ficere poterat quantūcunqꝫ a magi stris verberibꝰ torqueret̄. Quadam aūt vice pꝰ enormes plagas de scho lis exiens eccīam maiorē ad honorē sancti mauritij socioꝝqꝫ eius magni fice fabricatā intrauit. ibiqꝫ cū ingen ti deuotione se ꝓsternens regine celi clementiam et sancti mauritij patro cinium ꝓ illūinatione sui ingenij im plorauit. At ipse in prece positꝰ ali quantulū obdormiuit cui ꝓtinꝰ ma ter mīe apparens dixit. Audiui orati onē tuā et vidi afflictionē tuā. ⁊ ecce non solum scientie munꝰ tibi tribuo. imo etiaꝫ post mortē ep̄i q̄ nunc pre est ecclesiam principis mei mauritij tue fidelitati recōmendo. quam si be ne rexeris premium grande ꝯseq̄ris si autem male in anima et corꝑe mo rieris. Et his dictis beata virgo ma

ria disparuit ⁊ iuuenis euigilās scho
las more solito repetiuit. Cunqꝫ ad
loquendū aperuisset os cepit om̄es
disputando ꝯcludere. et in oī scīa ꝑa-
tissimus apparere. Stupebant autez
oēs q̄ eum audiebant dicentes vnde
huic tanta et tā insꝑata scīa? Nonne
est iste vdo q̄ heri mactabat̄ vt pec⁹.
et ecce hodie ꝓbat̄ esse philosoph⁹?
Post bienniū aūt archiepūs morit̄
maideburgensis. et vdo a cunctis ele
ctus metropolitan⁹ efficit̄. Cōfirma
tus igit̄ et pallio infulaqꝫ decoratus
aliquantulū diu bene vixit. Et quia
honores mutāt mores cepit ꝓcessu
tꝑis ꝯsiliū mr̄is dei negligere. et pro
prie salutis immēor esse et voluptati
bus seruire et dilapidare eccīe facul
tates. et nō solū seculares feminas. sꝫ
etiam velatas violare. insuꝑ qd̄ dete
rius est absqꝫ vllo timore ad oīa fla-
gitioꝝ genera habenas laxare. sicqꝫ
facta est eius vita oībus odiosa. om̄i
bus detestanda prohdolor. Cunqꝫ
ꝑmulta annoꝝ curricula memorat⁹
epūs aerē mundūqꝫ totū suis sceleri
bus corrupisset. et quadā nocte quā
dam nigraꝝ monialiū abbatissaꝫ de
regali cenobio qd̄ nunc vallis lilioꝝ
d̄r cisterciensis ordinis secū haberet
audiuit vocē in hec verba terribilit̄
intonantē Cessa de ludo qꝛ lusisti sa
tis vdo. His auditis multū cachin
nās ficticium suspicabat̄ Et mane fa
cto rursus delitijs se inuoluit factus
qꝫ durus q̄i lapis ad ꝓdigiose voc.
ꝯminationē minime ꝯpungebat̄. Se
quenti etiā nocte vocē similē audiuit
sꝫ ꝑuipendens stultus ille in duritia
sua ꝑdurauit. Nocte igit̄ tertia apd̄
abbatissam predictam cubans cum
nephandū opus ꝯmixtōnis libidino
se exercuisset. vox sepedicta cū ingēti
fragore intonuit dicens Cessa de lu
do qꝛ lusisti satis vdo Hac igit̄ vo-
ce audita vehementer stupefact⁹ ali
quātulū ingemuit sed nō resipuit. ve
runtamen dānationi iam ꝓxim⁹ mis̄
ille coruinū cras sepe cecinit sed neq̄
q̄ ad p̄nie lauachrū ꝓperauit Mira
dicturus sum vera tñ que si saxones
apud quos gesta sunt tacerent lapi
des clamarent sicut sequentia mani
festāt Post menses igit̄ tres canoni
cus q̄dam eccīe maideburgensis fre-
dric⁹ noīne in choro sancti mauritij
existens et orōni frequenti⁹ insistens
deū ꝓ sancta vniuersali eccīa p̄cabat̄
maxime inteuti⁹ ꝓ sua metropolita
na. vt ꝯditor omniū iusti⁹ iudex aut
citius morbidū caput scꝫ vd neum
ep̄m ꝑ interitum de medio tolleret
aut certe in meli⁹ ꝯmutaret. Verba
pondus habuerūt. Ecce secuta est vi
sio nimis horribilis ⁊ cunctis morta
libus metuenda. maxime tñ eccīaruꝫ
rectorib⁹ qui gregē dñicū sibi ꝯmissū
p̄cedentes et malis exemplis inficiē
tes precipitāt sepi⁹ in infernū Vidit
ergo et ecce ventus oēs lāpades ec-
clesie pariter extinxit Quaꝓpter ni-
mio terrore correptus loco adhesit
steterunt come vox est in faucib⁹ int̄
clusa. Tunc venerunt duo iuuenes
duos cereos gestantes et ad altare
ꝓcedentes hinc inde iuxta cornua a
stititerunt. post quos ingressi sunt
alij duo quoꝝ vn⁹ tapetia āte altare
decenter sternebat alter vero duas
aureas cathedras desuꝑ collocauit.
Post illos alter quidā solus int̄uit
qui velut pugil strennu⁹ incedebat
euaginatū tenens gladium et stās in
medio eccīe valenter clamabat Om
nes sancti quoꝝ hic habent̄ reliquie
surgite et venite ad iudiciū dei His
dictis apparuit maxima et p̄fulgida
multitudo vtriusqꝫ sex⁹. alij militari
habitu adornati. alij etiaꝫ pontifica
libus infulis insigniti. Et hi omnes

chorum intrauerunt et ꝑm ordinem et ꝑm merita sua hinc inde se inuicē locauerunt. Tunc etiam.xij.viri ītro iuerūt ī quoꝝ medio gradiebat̄ q̄dā sole splendidior regio diademate et sceptro adornatus.apostoli em̄ erāt et dn̄s ihus xp̄us celi ⁊ terre rex quē mox omnes vt viderūt deuotissime adorauerūt et supra cathedrā sedere fecerūt. Affuit preterea regina celorum et luna et stellis clarior quā clarissima turba virginum sequebat̄.sancti v̄o omnes dei matrem honorantes genicularitер susceperunt. cui domin⁹ noster xp̄us mox occurrens et manum eius apprehendens iuxta se venerabiliter collocauit. Et ecce postremo apparuit sanctus mauritius dux gloriosus cuꝫ sua legione sex.milibus .cccccc.lxvj. qui vnanimiter se prosternentes adorauerunt dicētes. Equissime iudex et conditor seculorum da iudicium. His dictis surgentes steterūt.reuerenter prestolantes. Quibus dn̄s respondit. Beati mei quid q̄ritis?et adiecit. Portate vdonem ep̄m Continue quidam ex astātibus abierunt et miserū vdonem de latere abbatisse trahentes miserabiliter adduxerūt. Quē sanctus mauritius seuerius intuens dixit Bn̄e mi iudica Ecce iste vdo nō ep̄us sed lup⁹ non pastor sed raptor maculator et deuorator gregis tui Iste est cui domina mea mater tua sciētiā donauit cui hanc eccīam ad honorez nomīs mei socioꝝ q̄ꝫ factam ꝯmendauit predicens ei si bene eaꝫ regeret vitā eternam.si autem male mortē in corpe ⁊ anima mereret̄. Iste miser est qui admonitus semel et iterum et tertio se corrigere noluit Et non solum hanc ecclesiam.sed etiam se et omnia sibi ꝯmissa profanādo ad nihilū redegit imo sponsas tuas semꝑ et vbiq̄ turpiter et temere violauit Ergo iudica de eo iudex equissime. His auditis dominus presidens in iudicio sanctosq̄ꝫ respiciens dixit. Quid vobis videt̄ de isto? Pugil autez ille supradictus voce magna clamauit dicēs. Reus est mortis Iudex vero et oēs sancti qui aderant in vnum ꝯuenert̄ et quale genus mortis ille impius suscipere deberet inter se tractauerunt. Tunc iudex Caput amittere meruit q̄ sine capite tempus consumendo in sordibus computruit Quo dicto pugil confestiꝫ precepit vdoni vt ceruicem tenderet. Quod cū vdo fecisset et pugil gladium ad ictū leuasset quidam clamauit dicens Cōtine manū tuam donec reliquie ab eo auferant̄ Tunc quidam cum calice coraꝫ vdone stabat donec pugil miserrimi hominis collum cū pugno multis vicibus valide ꝑcusisset. Et ecce p⁹ quēlibet pulsum hostia polluta ꝑ os ep̄i exiens in calicem corruit q̄s omnes regina celi reuerenter accipiens diligentissime lauit. et super altare in calice ponens cum sua turba decenter inclīauit abijt et recessit.post hec miserabilem vdonē pugil sepedict⁹ aggrediens decollauit.sicq̄ꝫ tota illa cōgregatio sanctoꝝ disparuit. Canonicus autem frideric⁹ supradict⁹ homo iustus qui hec vidit manifeste nō in somnis sed apertis oculis stupens ⁊ tremens et lumen in cripta reperiēs omnes ecclesie lampades reaccendit Cunq̄ꝫ de facto adhuc dubius et anxius secum miraretur tandem resumpta audacia ad locum iudicij paululum processit viditq̄ꝫ calicem cuꝫ hostijs in altari et caput vdonis a trunco corpis longius ꝓiectum nec non pauimentum sanguine madefactum. Post hec omnes eccīe ianuas obserauit.et nullum omnino ingredi per

mittens donec sole iam orto omnes
clericos et laicos simul conuocauit
Tūc ianuas reserans seuerissimā dei
vltionem vdonem scz ēpm in suo san
guine tabefactum omnib⁹ ostendit ⁊
cuncta que viderat et audierat p or
dinem enarrauit. Eodem die q̄dam
ex capellanis eius nomine bruno cū
legationē ꝓmissam pegisset parthe
nopolim quod est meideburch conti
nuo famulis longe ante se preceden
tibus studuit remeare Interim graui
oppressus somno arborem quandaz
vmbrosam vidit. de equo descendit
et frenum fortiter ad brachium alli
gans ibidem paululum requieuit Et
ecce ingens globus spirituum immū
dor cum tubis timpanis cum gladi
is et fustibus cū lāceis et securib⁹ ad
eundem locum gradu concito ꝓpera
bat Cunqz omnes conuenissent vnū
ex eis qui princeps videbat qz erat
statura procerior et vultu terribilior
solium ꝓstruentes desuper sedere fe
cerunt Nec mora. alter cuneus grā
dis clamans cachinans ⁊ tripudiās
eminus apparuit de quo quidam ve
lociores aquilis precesserunt ⁊ forti
ter clamauerunt. Date locuz date lo
cum ecce prīceps vdo noster charis
sim⁹ appropinquat. His dictis satel
lites sathane miseram vdonis aiam
in effigie corpali cathena ignea ad
collum eius constricta ad suum prin
cipem perduxerunt. Cui sathan pro
tinus assurrexit salutās eum verbis
pacificis in dolo. bene inquit venisti
o princeps fautor et dilatator regni
nostri. Ecce paratissimus sum tibi ⁊
omnibus amicis nostris fidelib⁹ red
dere talionem. Cunqz vdo obmute
sceret sathan assistētibus ait. Fatiga
tus est iste dilectus noster huc veni
endo. et ideo placet nobis vt conso
letur. Date ergo eū manducare Illo
autem tremente renuente et caput re
uertēte crudeles ministri ori eius bu
fones et serpentes violenter impres
serunt et liquorem sulphureum post
modum infuderunt. Adhuc illo nō
loquente sathan precepit dicens Ad
balneum principum deducat Et ec
ce non procul erat puteus coopculū
habens. quo ablato flāma vorax vsz
ad celum erumpebat. que nō solum
arbores montes sed lapides imo eti
am aquam iuxta manantez velut sti
pulam consumebat in quem illam in
felicem vdonis animaz precipitaue
runt Et postmodum extrahentes in
modum ferri candentem ⁊ totā igne
am suo principi detulerunt. Qui sub
ridens dixit nonne balneū suaue ha
buisti o princeps? Tunc vdo damna
tum omnino se videns cepit blasphe
mare et dicere Maledictus sathā tu
et omnis familia tua omnis qz sugge
stio tua et omne imperium tuū. Ma
dictus deus qui me creauit. maledi
cta terra que me portauit maledicti
pntes qui me genuerūt. et maledicta
oīs creatura in celo et in terra. Tūc
demones vna cum principe suo cepe
runt manib⁹ plaudere ⁊ dicere Vere
dignus est iste manere nobiscum qz
optime scit officium nostrum Mitta
tur ergo nūc ad principalem scholā
damnatorum. et videat audiat ⁊ sen
tiat et addiscat amplius in secula se
culorum. Hiis verba finierant ⁊ ecce
vnanimiter in odiosam illam creatu
ram irruerunt eamqz tam impetuo
se in tartareum illud baratrū iactan
do immiserunt acsi celum et terra et
omnes montes huius mūdi inuicē
quaterentur. Capellanus autem ille
supradictus hec omnia in somnis vi
dens et audiens tremuit vehemēter
Tunc princeps tenebrarū digito eū
ostendens dixit. Videte ne effugiat

clericus ille qui nos aspicit quia sem
per extitit maliciaꝝ suarum coopera
tor conscius et defensor. Ergo sicut
fuit fautor culpe sic sit particeps et
vindicte ideoq; et in illum puteū ad
suum demonium demergatur. Quo
dicto cum demones eum capere vel-
lent et ipse surgere conaretur repen-
te a somno exiliens euigilauit sicq;
equus territus tam diu hinc et inde
saltabat miserum trahens hominem
donec a sua iunctura eius brachium
penitus soluebatur Difficulter tādē
equum ascendēs parthenopolim ve
nit. et mox vt dominū suum mortuū
esse cognouit visionem visioni. terro
rem terrori. iudicium iudicio. prodi
gium prodigio cumulauit. et omnia
que sibi acciderunt que viderat ⁊ au
dierat patefecit. ostendens etiam a
sua compage brachium auulsum et
repentinam caniciem in argumentū
veritatis. Ciues autem videntes et
audientes hoc horribile et insolitum
domini dei nostri iudicium vehemē
ter timuerunt ⁊ cadauer ignobile ꝓ
cul ab vrbe in palude iactauerunt.
Quod bestie ferales cum plausibus
⁊ lusibus protinus exceperunt ⁊ huc
illucq; trahendo morsibus discerpse
runt et ruricolas iuxta habitantes
varijs iniurijs multotiens affecerūt
Tandem inito consilio glebam illaꝫ
maledictam de palude trahentes cō-
busserunt et puluerem in albam flu-
uium proiecerunt. Mira res omnes
pisces pisces suū gurgitem relinquē
tes occeanum adierunt donec leta-
nijs psalmodijs orationibus et peni
tentijs placatus iam dominus post
decennium vix tandem redierunt.
Huius horrendi prodigij memoriā
ingerit oculis cruor vdonis ex ipsi⁹
decollatōne effusus super pauimētū
marmoreum candidum positus qui
tam visibiliter adheret pauimentum
vt de essentia marmoris esse quodā
modo videatur Super locum autez
illum vbi decollatio est facta semper
prosternuntur tapetia. Et quando
super electos. Te deum laudamus.
iuxta morem canitur tolluntur ⁊ ibi
ad orationem prosternuntur vt vi-
dentes sibi caueant ne forte pereant
sicut ille A domino vere factum est
istud ad terrorem vtiq; episcoporuꝫ
illius ecclesie ⁊ omnium inutilium p̄
latorum vt audientes contremiscant
diuine maiestatis terribile iudicium
et seuerissimam vltionē .clxxvj.

Legitur in scala celi ꝙ fuit quidā
episcopus qui plus diuitijs delitijs
et vanis honoribus vacans quam
vtilitati et bono exemplo subditorū
suoruꝫ dum semel egrotaret intrauit
cursor cum lancea dicens Citat te sū
mus papa. vt venias corā eo ad red
dendam rationem de ouibus tibi cō
missis. et de hereditate quam acqui
siuit sanguine suo Et facta citatione
visuꝫ fuit episcopo ꝙ traheretur ad
iudicium. et cum esset coram xp̄o vi-
debatur sibi ꝙ demones infinitas
rationes adducebant sue damnatōis
et p̄cipue quinq;. Prima fuit ꝙ spo
liabat pauperes et induebat diuites
et meretrices Secunda fuit ꝙ vestes
sacerdotales et omnia ornamēta do
mus et vtensilia erant aurea et argē
tea. Tertia erat ꝙ de fimo rei tp̄alis
optime curauit. sed de animarum in
formatione nihil imo infinitas aīas
suo malo exemplo corrupit. Et ostē
derunt sibi plus q̄ duo milia anima
rum que damnate fuerant sub regi-
mine suo Quarta fuit ꝙ studium va
nitatum summum erat studium litte
rarum nullum. Quinta erat ꝙ nole
bat nec permittebat ꝙ alij saluarent̄
Tūc summus papa dixit sibi. O ma

ledicte que ego] acquisiui proprio sā
guine tu consumpsisti vt fulgeres in
apparatu regio. Ego acquisiui mani
bus crucifixis et tu expandisti cum
manus ludo et aleis dedisti. Ego ac
quisiui coronam spineam portando
sed tu expendisti molle puluinar ca
piti tuo iuxponendo Ego acquisiui
cum opprobrijs et flagellis tu consu
mis in vasis argenteis et scutellis.
Ego acquisiui nudatis proprijs in
dumentis. et tu expendisti in sericis
vestibus variatis. et in vestib' nimie
vanitatis. Ego acquisiui fel et acetū
potando. sed tu expendisti in delica
tissimis cibarijs vinum et nectar po
tando. Ego flendo clamaui vt oues
ad ouile reducerem sed tu clamasti
ad eas vt tanq̄ lupus mactares. Et
ideo assigno talem diem ad audien
dam sententiam diffinitiuam. Cum
āt de his solicitus ⁊ anxius euigilas
set narrauit familie quidnaq̄ vidisset
Qui volentes ei placere et plus cu
rantes de rebus quam de anima. re
prehenderunt eum eo q̄ curaret de
somnijs. Et tandem tempus labitur
sine penitentia vsq̄ ad diem statutā
Et illo die in illa hora sibi assigna
ta venerunt demones horribiles ad
cameram suam dicentes. Surge ma
ledicte et audias sententiam diffiniti
uam a summo pontifice de vita tua
Tunc ipse clamabat ad scutiferos et
ad familiam Expelllite illos expelli
te illos. Cum autem neminem vide
rent licet vocem audissēt episcopus
hoc videns volens in demones irru
ere et eos de camera expellere cum
tanto impetu venit ad columnam q̄
erat in medio camere q̄ fracto capi
te expirauit

.clxxvij.

Homo quidaq̄ fuit thuronis qui
cōsueuerat venire ad matutinas ma
ioris ecclesie. Quadam vero die cum
venisset ante horam inuenit portaq̄
apertam. et ponens se retro columnā
quandam vidit lucem magnam per
ecclesiam. iudicem sedentem in thro
no et angelos eius astantes. Venit
autem beatus martinus cum multi
tudine sanctorum et cepit accusare
grauiter archiepiscopuq̄ qui tunc lo
cum suum tenebat. Citatus autē ar
chiepus venit ⁊ sedit in cathedra pō
tificalibus indutus. Iterum autē ac
cusatus a beato martino cum nesci
ret quid responderet ille qui cathe
dras superborum euertit indignat'
pedes percussit cathedram eius. Et
eum cum pede euertit et sic visio di
sparuit Tunc ille bonus homo acce
dens ad domum archiepiscopi erci
tauit familiam ⁊ fecit videri quomo
do esset ei. et intrans ad eum inuene
runt eum subitanee defunctum.

.clxxviij.

Archidiaconus quidam ambiēs
episcopatum insidiabatur episcop o
suo bono viro quomodo eum occi
deret Et quia consueuisset episcop'
mane venire ad matutinas et preue
nire alios ad salutandum beatā vir
ginem et intrare per quandam par
uam portaq̄ archidiaconus colloca
uit ibi super portam lapidem Et ve
niens episcopus vt consueuerat et a
periens portam per lapidem caden
tem excerebratur et mortitur. Archi
diaconus autem cum multo labore
episcopatum obtinuit Cunq̄ confir
matus esset et gaudium et conuiuiū
faceret quidam princeps seruiēs ad
mensam coram se flexis genibus subi
to rapitur ante tribunal summi iudi
cis et vidit ibi beatam virginem cū
immensa sanctorum multitudine an
gelorum adducētem dictum episco
pum portantem cerebrum suum in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

manibus suis. Et dixit beata virgo. Fili mi charissime Ecce ostendo tibi recentem sanguinem et cerebrū hui' dilecti militis mei quem crudelis p ditor volens tenere dignitatem pontificalem effudit Respondit domin' Quem mittam ⁊ quis ibit? Tunc btā virgo ait Ecce hic seruitor su'. Cui domin' Precipio tibi sub pena mortis vt cites dñm tuum pemptorie vt scz cito veniat coram deo ad tam nefandū crimen responsurus Qui statī rediens turbatus infremuit et cultellum quem tenebat ad seruiēdum de manu proiecit et amarissime fleuit. Rogatus ab omnibus et etiam ab episcopo causam pandit Quo audito statiz episcopus subitanea morte percussus est. et coram omnibus miserabiliter defunctus est. .clxxix.

In policrato libro .vij. capi .xvij. legitur de quodam monacho ambitioso q̄ cum ad abbatiam quā pecunia preemerat vocarē. ille modestiā simulauit vt auidius peteretur. quasi onus refugiens ⁊ honorem recusans Et se palam coram omnibus tante cure profitebatur indignum. Quod audiēs princeps vere iuquit indign' es. quia data mihi tāta pecunia hāc emisti a me dignitatem. et summā expressit sed p me non stat sed p te q̄ te indignum pfitebaris quo minus pactum impleatur. Justum ergo te liberum abire. ⁊ te domū a p̄posito vacuum redire. et alius qui dignus est de stitute pficiatur ecclesie que et omia sic facta sunt. .clxxx.

Ex croica pontificum leodiēsium Nouerint cristifideles vnum stupēd miraculum cunctis gentibus predicandum ad confirmationē ⁊ augmētum fidei xpiane q̄ his diebus scz anno dñi. M.ccc. octuagesimo decima die Junij in ciuitate aquilana quo die celebrabatur ibidem festum sācti maximi episcopi confessoris dum infidelis episcopus aquilanus cum clero ⁊ populo voluit facere magnū festum et solennem processionē ad honorem et fidem roberti antipape cui adherebant cum cantoribus et saltatoribus sonis et tubis fecerunt fieri magnum vexillum et honorabile ad honorem dicti antipape In quo pōtificaliter depingi fecerunt ad mod veri pape dictum robertuz gibbenēsem antipapam quem clementem septimum nominant. Et dñm vrbanū papam septimum verum xpi vicarium ad eius ignominiam fecerunt de ligno Et posuerunt eum ligatum cū funi in collo sup vnum asellum ⁊ sic volebant eum ducere in processione Verum cum hec esset omnia pata aī ecciam episcopalem sancti maximi et vellent incedere p ciuitatem pcessionaliter vt dictum est. dominus iesus abhominatus et abhorrens tantam iniuriam et obprobrium que fiebant suo famulo et eius vero vicario scilz domino vrbano pape licet esset clara serenitas temporis vbiq̄z per aerē immisit vnā nubem obscuram plenā demonibus sup locum pcessionis et hominū. Que nubes fecit tunc in instanti tantā tempestatē aquaz grandinū tonitruoz ⁊ ventoz q̄ multas domos pstrauit hoīnes multos submersit ⁊ interfecit aīalia. magnū fontem aquilanum absorbuit ⁊ cooperuit ita q̄ nō repitur vlterius et maximā ptem dicte ciuitatis duxit ad ruinā Et vltra hoc demones visibilit abstulerunt vexillū antipape et asportauerūt p aerē secū. imago āt lignea dñi vrbani posita sup asellum manſit ibidez illesa miraculose nō infusa nec in aliquo deturpat Propter qō stupendū euidēs et clarū miraculū oēs

aquilani ceperunt clamare O beate
vrbane papa septime adiuua ne pea
mus in hoc tremēdo dei iudicio et
miraculo Et ad istos clamores reces
sit nubes et cessauit tēpestas. Hoīes
tñ multi pierūt et aīalia et dom⁹. Et
ille fons absort⁹ est ibidē et hoc ē ve
rum ad lr̄am nā notū est aq̄le ⁊ toti
prouincie. .clxxxj.

Legit̄ in croīca pontificū leodieñ
q̄ anno dñi. M.ccc.lxxx. fuit in villa-
rio monasterio brabātie cisterciensis
ordinis quidā abbas dict⁹ dñs mar
tin⁹ q̄ fuerat missus parisius ⁊ tātuz
ꝓfecerat q̄ erat baccularius in sacra
theologia Cū ergo ꝯuentus elegissz
eum in abbatē adherebat duci et du
cisse brabantie alijs qz dñis nec cura
bat de paupe ꝯuentu imo auferebat
fratribus suis nccīa ⁊ q̄ antecessores
sui dederant subtrahebat Vñ ꝯuent⁹
pluries fuerat ꝯquest⁹ patrib⁹ abba
tibus in visitatiouib⁹ suis. sed nihil
ipsis ꝓderat qz excusabat se. et vnus
dñs supportat aliū ita q̄ parū valēt
visitationes imo generāt aliqñ odia
et rancores Quadā vice erat vn⁹ in
firm⁹ mādauit extra butirū qz forte
non poterat comedere alleca qd̄ vi
dens abbas fecit portari in domuz
suā de quo frater ille tristis ꝯquest⁹
est ꝯuentui. Irati ergo fratres vene
rūt ad abbatē improperātes ei diui-
tias et defect⁹ quos eis faciebat. Et
tandem iuuenes verberauerunt eum
truseruntqz in carcerē violēter et te-
nuerūt eū ibi donec petijt veniaz ab
eis et ꝓmisit eis se oīa redditurꝝ. Cū
autē abbas fuissz extra carcerē venit
leodiū ad ep̄m et tantuz fecit q̄ ipse
ep̄us ⁊ abbas cisterciensis iuerūt ad
villariū. factaqz ibi visitatione octo
iuuenes q̄ eū incarcerauerūt posuer̄t
in carcerē. Cunqz esset magna discor
dia inter ipsum abbatem et ꝯuentuz
Tandem magn⁹ baliu⁹ brabantie ve
nit villariū cū magno ꝯsilio ad ꝯcor
dandū eos et cū ibi pariter oēs eēnt
ꝯgregati abbas predict⁹ dixit palaz
corā omnib⁹ Ego inquit precor do
minā nr̄am de villario et sanctū Ni
colaū vt demonstrēt aliquod signuz
in eo q̄ hz iniuriā Vix verba finierat
et ecce man⁹ dñi sup eū. īmediate em̄
os eius versum est retrorsū et cepit
rugire sicut brutuz animal versus qz
fuit in furiā ⁊ sic obijt pessima morte
Proprietarius. .clxxxij.

Augustinus ad fratres de eremo
Nō solum de malignis spiritib⁹ sepe
mala patimur sed etiā a domesticis
dilaniamur et frequēter peiora sunt
intestina bella a quib⁹ hō non cauet
q̄ forinseca que preuidenr̄ Ecce em̄
abel iust⁹ a domestico fratre occidit̄
esau fr̄em iacob fugientē ꝑsequit̄. io-
seph a fratrib⁹ vendit̄ et a discipulo
saluator traditur Hec omīa mala fa
cta sunt qz obedire neglexerūt. Sil'r
hoc accidit ianuario nostro q̄ colū-
na pauptatis et obediētie inter nos
esse videbat̄ Eius ꝑditionē frequen
ter flere et vlulare debem⁹. Nam ad
nos cū lacrymis venit et pauptatem
q̄ diu viueret seruare ꝓmisit. ⁊ tamē
vineā et agrū nobis ignorantib⁹ pos
sidebat in seculo O ꝓfessio mortifēa
o ꝓditoris ꝓmissio. Ore dicebat et
corde odiebat. sanctū credebamus q̄
omnib⁹ peior erat et sic annis vnde-
cim ianuari⁹ noster et ampli⁹ vt au-
distis et vidistis male vixit et male
moritur. Quomodo male vixit nisi
quod suum non erat secrete tenuit.
Quomodo etiā male morit̄ nisi qz ī
fine se non recognouit et obstinatus
in suo nobis ignorantibus testamen
tum fecit et filiū quē in seculo habe-
bat ditauit. O vtinam vel saltē in fi-
ne nobis dixisset vt ab omnib⁹ nob

veniam impetrasset. sed nec ꝓfessus fuit nec eum fecisse penituit ꝓterea de nostris nō est nec dū viueret erat Ligate igit manus cadaueris eiꝰ ponentes in pāno ligatos.c.et.xj.ciclos quos in pariete cellule retinebat flētes et dicentes.pecunia tua tecū in ꝑditione.nō enim licet nob seruis dei eos collocare vel ponere in victu vl' vestitu vel in ope monasterij qz ꝑcium maledictionis est.

Purgatorium. .clxxxiij.

Quidam monachus decedens petijt instanter abbatem vt solitā decedentium sibi impartiret absolutionē cū abbas absens in loco vicino non posset haberi in promptu añ aduentum migrauit Cum aūt venisset ⁊ dictum ei fuisset quā instāter monachꝰ ille petiuisset eum ꝑ absolutione habenda funere nondū sepulto ipse añ quoddam altare decumbens et cogitans de predictis vidit subito ante se defunctū vt sibi videbat dicentē Bñ dicite ⁊ penitentē debitū absolutōis Cum autem abbas stupens resūpsit spiritum dixit mereat ꝛc. Quo facto petijt monachus pñiam. Abbas aūt nesciens cuiusmodi pñia iniungenda esset defunctis dixit q ꝑ penitentia staret in purgatorio quousqz corpꝰ eius sit sepultū Quo audito defūctꝰ exclamauit ita horribiliter qvox eiꝰ audita est per totaz abbatiam dicēs O sine misericordia precepisti me tātum morari in purgatorio.

.clxxxiiij.

Item vobis refero fratres quā fideli ac probabili relatiōe audiui modernis accidisse temporibꝰ que nos elemosynarum virtutez doceat et ad eas vigilanter exercendas accendat que scz elemosyne nō solum' positis in carne prosunt ad indulgentiā peccatorum sed et defunctis quibus locus penitentie non est salutem et redemptionem animaruz. Duo duces varia pugna inter se conflligebant. quorum alter sardinensis alter siliciensis erat dux sardinie eusebius dux silicie ostergius vocabatur. Erat autem eusebio summum studium circa defunctos in celebrationibus missarum in largitionibus elemosynaruz in decimis omnium rerū suarum solvendis. Preterea vnam ciuitatū suarum quam abundantiorem habebat deo et liberandis fidelium animabꝰ constituit neqz inde aliquid ad suuz vsum accipiebat imo vero decimas totius regni atqz possessionū eo conduci faciebat. Ibi pauperū maximā turbam ꝓgregataz iugiter reficiebat atqz vestiebat missarum vero celebritas passim per ecclesias fiebat. Alter vero ostorgius in regno et exercitu ditior et potentior illo erat. sed in hac parte virtutis longe inferior eusebio. neqz ei in omni thesauro mūdi comparandus qui sibi de redemptis captiuis quāuis nescius maiorez copiam parabat sicut in consequentibꝰ res manifestabat. Igitur ostorgius in vrbem hanc quam dixi deo ac curis animarum dispositam animū intendit eamqz insidijs aggressus cepit Quod vbi eusebius tunc absens per nuncium audiuit graviter egreqz ferebat ita vt diceret se malle dimidiū ꝗgnū amisisse q̄ hāc citatē vt fatebatur dei. Cohortatus ergo se et suos Quid facinus inquit o boni milites Inultam ne dimittemus iniuriā dei et nostram. Congrediamur cum ill' viriliter in nomine domini. vincat quem ipse iustus et omnipotens celi rex vincere disposuit. nam etsi hosti

victoria cesserit nobis pro diuina ꝓ
tectōne occumbere erit puleherrimū
Ad ea verba conspirante ac fauente
suorum frequentia dux exercitu vn-
diq; aduocato hostem insequit̄ eum
q; loco munitissimo donec ille sese o
stenderet operitur. Interea deputati
custodes castrorum in eminentiori
loco siti longe lateq; prospectū terre
petebant ac curiosis cicūquaq; ocu-
lis ꝑlustrabant. Cum ecce albatorū
facies militum a longe apparuit Cu
stodes hac visione de hoste suspecti
solicita prestolatione stabant intenti
Cunq; quos viderunt paululuz ap
propinquarent tandem plurimā ni-
uei exercitus aciem in niueis equis
cum niueis vexillorum signis et can
dida armatura aduētantē aduertūt.
statimq; a tam inopinata re attoniti
principi anxio nunciare contendunt
At ille inter spem metumq; posit⁹ ꝙ
albas audierat spe nihil sinistri eos
protēdere presumebat ⁊ idcirco ani
mum erigebat. quia vero audierat a
ciem bello instructam ne quid hosti
le sibi minarentur metuebat. Itaq;
consultis primatibus suis quatuor
idoneos viros eo premittit qui per-
cunctentur eos. vnde et qui sint quo
tendant. pacifici ne an hostes adue
niant. Appropinquantibus eis simi
liter de agmine illo cādido quatuor
equites obuiam mittūtur qui ad eo
rum inquisitionem idoneam referāt
respōsionē. Occurrētes igit̄ sibi nūcij
ducis salutant ⁊ resalutā illi officio
se Legatis itaq; ducis eusebij causaz
aduentus sui talis tantiq; apparat⁹
sciscitantibus nuncij illi partis alteri
us audientes primo eos noua visio-
ne perterritos hac amica confirmāt
responsione. Constanter agite nihil
timeatis nihil cunctemini erga vos
pacifici in hostes vestros venimus
armati. Nos enim de familia sum-
mi regis sumus et nunc domino ve
stro ad bellandum hostem venimus
adiutores fidissimi Nunciate itaq;
principi vestro ne ad nostrum collo
quium venire cunctetur ac de cetero
nihil vereatur. Regressi cum multo
gaudio nuncij referunt principi ordi
nem rei Cōtinuo quasi de sepulchro
timoris atq; doloris in spem reuiui
scens exultant triumphat iamq; q̄si
victoria parata illi occurrere nō tre
pidat Qui vt appropinquauit qua-
tuor et ipse exercitus illius equites
obuiam habuit. eos q; interrogans
idem quod priores legati retulerūt
audiuit. A quibus interrogatus an
pro iniuria ciuitatis ab ostergio ab
late doleret respondit nimium se do
lere ideo maxime quia deo et saluti
et animarum hanc contulisset. Jam
inquiūt illi vlt̄ nō doleas qz qd̄ deo
oīm bonoꝝ largitori dedēis vl' dae
disposuer. q̄cūq; cas⁹ surripuerit tibi
nō peribit sed centuplcatum in celo
semper manebit Sed ne solicitum te
longius trahamus iam nos omne
ius tuum ab hoste dupliciter exige-
mus Insuper aut subijcietur tibi aut
vinctus tradetur tue potestati tan-
tum nos audi et ordinato exercitu
festina nos subsequi Tunc princeps
dans se eorū voluntati et fidei reuer
sus ex his militibus quos habere po
terat vnam tantum legionem instru
xit. et contra sexaginta milia securus
de diuino auxilio ad bellum proce-
dit. Quem exercitus albatorum pre
cedēs quadraginta vt videbitur mi
lia tetendit aciem contra ostorgium
Ostorgius vero vbi tali apparatu
sibi imminentes agnouit tante rei
nouitate perculsus qui sint quid ve

ve petāt et ipse ꝑ legatos inq̄rit. Rñ
dent his qd̄ et priorib⁹ se de familia
dei esse et vt ipsū ducē illoꝝ ostorgi
um capiāt in vltionē diuine iniurie
se venire nisi sibi occurrat ⁊ deo con
sorti suo eusebio sup̄ inuasa ciuitate
satisfacit. Postq̄ ea nuncij vti agno
uerant dño suo retulerūt ille pauefa
ctus nimis ꝯsultum suoꝝ petit atq̄
vt eos audiuit quo iussus erat cum
omnib⁹ suis copijs accessit. ꝑcūctat⁹
q̄ viros de niueo exercitu sibi occur
rentes qd̄ alij atq̄ alij de familia dei
audierunt et ipse audiuit. Addiderūt
et graues in illū minas dicētes diui
nā iram imminere illi q̄ ciuitatez sibi
donatā ausus sit fradulenter et insi
diose subripe. At ille hoc terrore cō
pulsus rogat pacē ꝓmittens temeri
tatis sue quantūcūq̄ vellēt satisfacti
onē. ventū est igit̄ ad exercitum ⁊ ec
ce inter colloquendū eusebi⁹ cuz sua
copia supuenit statimq̄ ostorgi⁹ q̄c
quid vspiam tulerat dupliciter resti
tuit atq̄ insup̄ sese cuz suis omnibus
eusebio sbdidit. His itaq̄ pacificat.
ille candidus exercitus satis familia
riter allocutus eusebium interrogat
vtrū ne voluntati ei⁹ sit satisfactū. At
ille vbi multa cū gratiaꝝ actione suf
ficere sibi rñdit ipse quoq̄ q̄ esset sb
tilius sciscitari accessit. Nec mora illi
rñdent. Nos inquit sum⁹ defunctoꝝ
anime q̄s tuis bñficijs et elemosinis
larga dñi donauit indulgētia. q̄bus
iam liberatis a peccati et diaboli ca
ptiuitate lucidas mansiones tribuit
in eterna req̄e. Uñ hec nō pigeat pro
nobis fecisse qz grām dei oīm fideli
um defunctoꝝ ꝓ tāto habes bñficio
et nunc scito qz nos omnes quos vi
des eripueris et adhuc multos ꝑ be
nignā dñi ꝓuidentiam eripies si ab
hac tua intentione non desistas. Age
ergo et quod pri⁹ bene faciebas ex
bona voluntate iam nostra admoni
tus oratione simul et fidelitate meli
us iā de reliquo satage. vt captiuos
quos apud iustum iudicem liberas
apud eū intercessores eos habeas. q̄
em̄ ꝑ te liberant̄ lōgam tibi vitam ⁊
salutem ꝓpterea orant vt et alij mul
ti ꝑ te redimendi adhuc in pace req̄
escant. qui tibi vna cum liberatis in
dulgentiam et gratiam ipsi⁹ iudicis
eterni exposcant. His dictis postula
ta ducis remissione itinere quo vene
runt visi sunt redire. Tunc vero ille
prius tāti inexpertus lucri deinceps
quant⁹ circa defūctos elemosynator
accreuerit cōiectari poti⁹ poterit q̄
exponi. Hec ex relatione domini ab
batis maioris sancte ⁊ summe aucto
ritatis viri agnita habemus q̄ in cō
tentōne hoꝝ duoꝝ principum capti
uus fuit abductus dum circa abba
tias quas in illis finib⁹ disponebat
esset occupatus .clxxxv

Petrus cluniacensis abbas dixit
q̄ quidam sacerdos ꝯsueuerat singu
lis diebus anni missam ꝓ defunctis
celebrare scilicet requiem eternam.
Qui cum de hoc accusat⁹ esset apud
suum episcopum suspendit euz ab of
ficio. Cum aūt epūs in quadam festi
uitate magna iret ad matutinas trās
iens per cimiterium visum est ei q̄
omnes mortui qui erāt in cimiterio
surgerent contra illum sub illo sce
mate cui⁹ officij quisq̄ fuerat in mū
do. dicentes. Iste episcopus nullas
missas nobis dat. insuper sacerdotez
nostrum uobis abstulit. sed certe nisi
emendauerit morietur. Qui nō solū
sacerdotem absoluit imo pro mortu
is libenter celebrauit

Sacramentum .clxxxvj

Refert magister iohannes ni
der in formicario q̄ fuit quidam vir
plebeius laborator simplex mundo

sed deo reuera prudentior in ciuita-
te nurenburgensi bambergēsis dio
cesis meo tpe ciuis. mō non nomen
proprium sed vite fama bona occur
rit. Filius confessionis hic extitit p̄
decessoris mei in prioratu nurēber
gensi fratris euerardi. Hic igit̄ sim-
plicianus temporali quidem substā
tia nō mendicus fuit sed rebus viue
bat ꝑm seculum mediocriter. Ad di
uina fuit deuotus plurimum. nam
opibus misericordie de labore et re
bus proprijs pauperibus erogabat
largiter. pegrinationibus lōgis aliq̄
tiens corpus macerabat acriter. ⁊ in
meditatōne dominice passionis se ex
ercere solebat multiplciter. Et quia
ex his pijs operationibus ad deum
dietim eius animus cepit inardescē
Idcirco desiderium aloquotiens in
anno sumēdi diuinissimum euchari
stie sacramentum in eo non destitit
crescere. Uer in prefata ciuitate ma
sculinus sexus rarius q̄ femine⁹ ad
eucharistie sacramentum solet acce-
dere. formidabat ꝓterea dei famul⁹
sacramentum qd̄ cordis estu affecta
bat cōtra morem crebrius petere ne
singularis videretur. iuxta illud me-
morandū beati bernardi. Qui facit
qd̄ nemo mirantur omnes. Excogi
tabat tamen diuino nutu modū ali-
quem quo mediante acquireret per
equipollentiam qd̄ sumere nequibat
p sacramenti penitentiam. Sciebat
em̄ q semp dei misericordia volunta
tem bonā p facto acceptat qn̄ ꝓpria
negligentia opus extrinsecum nō ve
tat. Fecit igitur quantū in se fuit q̄c
quid potuit se ad sacramentū eucha
ristie preparando die presertim ⁊ ho
ra qua eucharistiam habere verisimil̄r
a sacerdote ꝓprio nō valuit. nā p̄mū
si oportunitas arriserat sacramētal̄r
preconfessus est. Cibum precedenti
die sumpsit moderatius vice ieiunij.
deinde deuotione vera p meditatio-
nes sanctas in ara cordis coram dei
viuentis oculis mactare se et aptare
solebat soliciti⁹ quo potuit. Et tādē
infra misse officium ⁊ potissime ꝯmu
nionis hora omni desiderio quo po
terat a diuina petijt clementia vt se
tanti sacramenti pticipem efficeret et
bonā voluntatē ꝓ facto acceptaret.
In cui⁹ euidentiā vt corpus sb̄ijcerꝫ
spiritui et vt diuina bōitas bone vo
luntatis mun⁹ acceptaret ꝓ facto. id
circo cū sacerdos ore ꝓprio sacramē
tum sub specie panis solebat accipe
iste dei famul⁹ tūso pectore tunc etiā
sua labia apuit. Et ecce mira res. nā
diuino vt pie credi potest miraculo
accidit vt qn̄ ita se disposuit ilico lī-
gue eius hostie ꝯsecrate quedā pticu
la adherere cepit deuote dulciter et
sensibiliter adeo vt necessariū videre
tur ei aut istā quā sensit pticulam de
ore qd̄ verebat̄ ponere aut qd̄ facie
bat pceptā deglutire De quo mirare
tur sepi⁹ et tandē dubitaret an illud
aduenirет diuinit⁹ quadā die cū di
uina audisset et pcepisset vt pretactū
est finito misse officio certificari vo-
lens digitum ori imposuit linguam
tangere voluit sed digito alba q̄daꝫ
pticula vt visus oñdit inhesit sensibi
liter quā ori reimpositā sūpsit vt an
tea sꝫ deinceps p decursū sue vite nū
q̄ simile meruit percipe licet a bonis
opib⁹ nō min⁹ q̄ pri⁹ desistere.

Legit̄ in scala ce. q .clxxxvij.
frat̄ q̄dā familiar. cuidā nobili viro
domū ei⁹ freq̄ntabat et filiū ei⁹ vnicū
plurimū diligebat. ⁊ qr ei iocalia pue
rilia affēbat puer seq̄bat̄ eū vbiqꝫ Et
cū ad eccīam fuisset eū secut⁹ vbi fra
ter ꝯtinue celebrabat stans puer iux̄
frem vidit manifeste in eleuatōe cor-
poris puerū in manib⁹ dicti fratris.

vidit postea fractionem et sumptio
nem. et ideo fugit et abscondit se in
terra Quesitus autem et inuent⁹ nul
latenus venire volebat. Cunqz frat
iste iuisset et eum adduceret puer cla
mauit Saluate me saluate me quia
iste vult me comedere sicut hodie co
medit vnum pulcherrimum pueruz
Inquirentes vero causam dicti inue
nerunt q̃ de sacramento altaris hoc
vidisset. .clxxxviij.

Legitur quia in monasterio sauiẽ
si sub venerabili patre eiusdem mõa
sterij serione contigit quod relatu di
gnum credimus nam die quodam
cum frater quidam diuino fungeret
officio veniens ad illa verba. Sup
plices te rogamus omnipotens de⁹
iube hec preferri p̃ manus sancti an
geli tui in sublime altare tuum. incli
nans se iuxta morem et supplicans vi
dit angelicos ciues in circuitu alta
ris astantes hilares et iocundos et
stolis mire pulchritudinis indutos.
Inter quos vnus supereminens ap
parebat forma sublimior ⁊ vultu ve
nustior qui et pre ceteris solus de al
tari sacram hostiam accipiebat sol⁹
sursum deferebat et solus diuinis cõ
spectibus presentabat. Ceteri vero q̃
astabant in tantum illi angelo ꝓgra
tulabantur acsi quisqz hostiam acci
peret si deferret si presentaret. Refle
xis oculis sacerdos ad altare reposi
ta repperit. missa sumpsit sanctifican
tia se et sanctificata et sic plenus gau
dio agenda impleuit. .clxxxix.

Legitur in legenda sancti hugõis
linconiensis episcopi ordinis carthu
siensis q̃ in francia quidaz sacerdos
secularis in quadaz villa celebrauit
qui male et turpiter vixit. Cum aũt
venisset ad hoc vt sacramentum do
minicum eleuatũ sup̃ calicem diuidẽ
deberet dubitare cepit an hoc esset
verum corpus xp̃i et hoc specialiter
propter reprobam vitam suam hesi
tans scz vtrum talis peccator qualẽ
se cognouit consecrare posset. Et ec
ce statim ipsum sacramentum in ma
nu sua pro medietate vertebatur in
crudam carnem reliqua parte eius
tenente formam pannis pristinam.
et tamen mansit quasi continuũ q̃d⁹
dam et indiuisũ Quo viso sacerdos
perterritus totum dimisit in calicem
et subito sacramentum sanguinis fu
it mutatum in cruorem acsi de aliq̃
corpore profluxisset et tũc sacerdos
ille confirmatus in fide p̃ totã vitaz
penitentiam egit. .cxc.

Sacerdos quidã secularis dum q̃
dam die missaz celebraret alius ei as
sistens vidit in patena tpe sumptõis
nõ specie panis sed infantis Quẽ cũ
sacerdos leuaret vt sumeret cepit in
fantul⁹ ille faciez auertere et ne sumi
posset manib⁹ et pedib⁹ reluctari et
nõ semel iste hõ deuot⁹ hoc vidit sed
sepius. Cui idẽ sacerdos quadaz vi
ce dixit inter cetera. Quotiens sumo
corpus xp̃i cũ tanta difficultate sũo
q̃ mirari non sufficio. Cui ille Con
sulo vt corrigas te nam hoc et hoc
vidi de te Quod audiens sacerdos
vitã mutauit. emẽdamqz ꝓposuit. Et
cuz postea celebrauit visus est ille in
fans ab illo deuoto homine iunctis
manib⁹ et pedib⁹ cũ sũma velocitate
illabi in os sacerdotis. .cxci.

Cũ btũs francisc⁹ q̃dã vice intrasz
ecciam ad orandũ cui⁹ parrochialis
sacerdos infamis erat qz ꝓcubinã te
nebat. q̃dã heretic⁹ q̃ famã sancti frã
cisci audiebat accessit ad eũ. et volẽs
p̃ eũ sibi ꝓp̃m allicere fidẽ subuertẽ
et officium sacerdotale contẽptibile
reddere dixit ei Ecce nunquid credẽ
dum est verbis huius. vel factis
eius aliqua reuerentia est exhiben

va.qui concubinam tenet et manus habet pollutas. carnem tractando meretricis? Attendens igitur vir sanctus heretici maliciam coram parrochianis venit ad sacerdotem illuz et flectens genua ante euz ait. Si tales sunt manus illius qualis iste dicit nescio, et si etiam tales essent scio q̃ nō possent inquinare virtutem et efficaciam diuinorum sacramentoz. Sed quia per istas multa beneficia dei et charismata populo dei fluūt istas osculoz ad reuerentiam eorum que ministrant. et cui' auctozitate ministrāt ea Et hec dicens et genua flectēs coram sacerdote illo manus eius osculabatur. confundens hereticos et eis credentes quotquot aderant. Sacerdotem vero illum humilitate sua ad emendatiozem vitam prouocauit

Sanctoz festa. .cxcij.

Legitur in historia rhomanozum quia rex quidam danozum ad tres reges qui stella duce ab oriente hierosolimam venerunt. et christo nato munera obtulerunt deuotionem magnam habebat eosq̃ in sui adiutozium inuocabat Profectus ergo predictus rex coloniam cum comitatu solenni vbi sacrosancta cozpora eoz honoze debito conseruantur. tres coronas aureas mirabiliter et regalit fabzefactas eis obtulit. Insuper pl' q̃ sex marcarum milia cum ingenti deuotione ecclesijs et pauperibus distribuit magnum sue fidei exemplum ibidem fideli populo derelinquens. Quadam autem nocte cum ad propria remearet et membza sopori dedisset Ecce vidit ī somnis tres reges coronas quas portauerat in capitibus preferentes cum ingenti lumine ad se propius accedere. ⁊ audiuit singulos singulariter dicere talia. Primus igitur qui et senioz esse videbatur sic ait. Frater mi fideliter venisti sed felicius ad propzia remeabis. Alter dixit. Frater mi multa tribuisti sed tecum plura re portabis. Terti' similiter ait. Frater mi fidem ostendisti. sed expletis vigintitribus annis iugiter in celestibus nobiscum regnabis Primus igitur offerens ei pixidem plenam auro dixit Accipe inq̃ens thesaurum sapientie per quam subiectum populum iuste iudicabis quia honor regis iudicium diligit. Secūdus pixidem cum myrrha obtulit ei dicens Accipe myrrhā penitentie per quam carnis motus illicitos refrenabis. quia optime regnat qui seipsum bene regit. Nō enim alios bene regere aut cohercere potest qui seipsum non cohercet. Tertius p̄buit ei pixidem plenā thure dicens. Accipe thus deuotionis et deuote clementie per quam miseros releuab quia sicut ros herbam irrigat vt crescat sic dulcis clemētia regis vsq̃ ad sidera prouehit et exaltat. Cūq̃ rex de magnitudine visionis miraretur. subito excitatus est. et pixides quas ei illi tres reges obtulerant iuxta se collocatas repperit. Qui donum dei letus accepit. et ad propzia rediens omnia que in somnis audierat quo ad vixit deuotissime adimplevit. ⁊ expleto termino supzadicto regna celestia meruit possidere. .cxciij.

Legitur in vita sāti hugonis lincoliensis quomodo pistoz quidam semp die dñica farinā ꝓsperserit atq̃ fermentauerit. de q̃ nocte sequēti panes decoq̃ret q̃s die sequēti vēderet recentes Quos dū semel mane scōe ferie extraheret de clibano. vn' pāis calid' frangit vñ mox riu' sāguinis qui panē circūquaq̃ infecerat effluxit Expauit ille. et panem istum cruentatū frustatim ꝓminuit. et per sin-

gulas fracturas cruorē stillare vidit Alios etiam omnes panes similiter cruentatos inuenit. quos panes per octo dies apud se occultauit. sz mercēnarij hoc ad publicam notitiam p duxerunt episcopi. et ad eius presentiam vnus panis fuit allatus qui sic esse conspexit Erāt etiam alij panes inclibano positi qui post crepusculū diei dominice erant fermentati ⁊ impositi. qui cum extraherentur et frangerentur nil prodigiosum habentes in sua natali qualitate ad vsum hominum vendebantur. Primi autez p monasteria et ecclesias in monumentum facinoris de transgressione sabbati ad terrorem hominum diligenter conseruabātur. .cxciiij.

Cum quidam deuotus pastor in partibus westualie nonnullos carnifices videret spe vendendarū carniū tpalibus mercantijs sub summa missa occupatos. nōnullos etiam ociositatis causa. vt fabulationibus et leuitatibus ante carnificum domus tempus expendentes ⁊ diem sabbati violantes. zelo domini tactus in feruoē spiritus vt verus pastor aberrantes oues ad viam veritatis reducere p̄dicationibus et ammonitionibus laborauit. minitās vindictam dei ipsis affuturam nisi a tam enormi mādatorum ipsius transgressione r̄sipiscerent Et qm̄ populum dure ceruicis subito a tam praua ꝯsuetudine omnino reuocare nō potuit laborauit ad hoc quatenus etsi omni sabbato deberent merito. maxime tamen in q̄tuor principalioribꝰ festis anni circa visitationes eccīaꝝ occupati. ab hac pessima ꝯsuetudine animū r̄uocarēt Aderat ergo nō lōga post tempora festum penthecostes et quidam sacerdotis sui preceptis atqꝫ imprecatione conterriti timore vindicte ipsius mandatis. imo non ipsius sed domini obediebant Vnus vero filius belial animo pertinaci macellum ipsum carnes suas venditurus ingreditur quosdaz de sua sorte contra sacerdotis imperium animando Et ecce virga domini super eum Nam secunda aut tertia die penthecostes tantam aeris inclementiam dominus excitauit choruscationes atqꝫ tonitrua. vt porta ciuitatis ipsius ictu fulmineo scinderet̄. descendēsqꝫ fulmen et vaccas duas īter q̄ꝫplures alias vaccas sub eadem porta quiescentes inueniens extinxit continuo. vt scz palā daretur intelligi qm̄ hoc vindicta esset inobedientie ꝯtemptoris illius. Domus quoqꝫ ipsius carnificis eodem fulgure ita quassata est. vt scutellis ollis et cacabis tinnitū dantibꝰ. ipsa casum subitū minaretur Factus ē pꝰ hoc vir ille infamis in tota illa ciuitate. omnibꝰ clamantibus contra eū quoniam digna eum plaga propter sabbati irreurentiā dn̄s tetigisset

Scriptura .cxcv.

Refert hugo de sancto victore in didascolicō de quodam probabilis vite qui multum flagrabat amore scripturarum et desiderio sapientie feruebat imprudenter. Spretis namqꝫ simplicioribus scripturis cepit ꝓ profunda rimari et obscura. et enigmatibus scripturarum enodandis et mysticis sacramentorum intellectibus insistere. Sed mens humana non sustinens tantum pondus non solum ab vtilibus. sed a necessarijs actibus cepit cessare. versoqꝫ vento in contrarium ex scripturis occasionem erroris accepit. quibus noluit vti cum moderamine discretionis.

Sed miseratione diuina ille tandem per reuelationem est admonitꝰ ne amplius earum scripturarum stu

dio. incumberet. Et sanctor patrum vitam et martyrium triumphos frequentaret. sicq; in breui ad statū pristinum est reductus. .cxcvj.

Societas mala.

Chrisostom' in epistola ad amanticum Adolescens inquit quidā vrbani fili' fenicis puincie a parentib' pusillus quidem derelictus est. Et diuitijs familia argento ⁊ auro ac possessionibus locupletissimus. Hic quidem contenta omni pompa elatōis et iactantie quam adolescentia psumere solet et abundantia ministrare ipsis etiam litteris liberalibus derelictis ad humilem vitam et indumēta vilia conuersus ad montes et deserta secessit. atq; ibi per continentie philosophiam exercitatus. etiam superetatem suam vite magnorum et āmirabilium virorum virtutibus se conformabat. Post hec etiaz sacri baptismi mysterium cōsecutus multo magis ascendebat ad incrementa virtutum. Letabantur omnes et laudabāt deum q; in tatis diuitijs natus. tantiq; generis et prime etatis adolescēs subito omni vite temporalis vanitate calcata ascendere desiderauit eterne vite fastigia. Cum ergo in his exercitijs versaretur. et in ammiratōne esset omnibus. quidam corrupte mētis homines iure consanguinitatis proximi accedere ad eum primo visendi gratia cepere. Post hec assiduitate colloquij mali rursus eum ad ea que spreuerat reuocarunt. et abiecta omni sanctitate quaz assumpserat de monte ascendit ad forum. Tunc per medium ciuitatis equo vectus ⁊ cursoribus stipatus cepit incedere. totāq; vrbem quasi volitans et exultans ambire. Abiecta sūt pariter frena castitatis ab eo. cui cum delitijs ñ luxuria nullum poterat esse consortium. Inde iam obscenis amoribus cepit irretiri ⁊ in omnem turpitudinem captiuari. ita vt nullus hominum fuit qui non salutem eius penitus desperaret. Circumuallabant nanq; eum examina parasitorum. circundabant adulatorum greges pusillum adolescentem diuitem. Illi autem qui ad reprehendendum omnia prōpti sunt illud etiam culpabant cur omnino vel presumpsisset quidem quod obtinere non poterat. Cum ergo hec apud quosq; dicerentur. essetq; facti huius ingens pudor deuotis. sancti quidam viri huius venationis periti scientes nihil esse desperandum armati spe ceperunt eum obseruare solicitius. et si qū in plateis occurrisset accedere cum mansuetudine ⁊ salutare. Et ille primo quidem equo sedēs de alto vix resalutare aut respondē eis ex latere incedentibus dignabat tantum improbitatis et elationis assumserat. Sed viri illi sancti nihil hor iniurie arbitrantes. illud solum intentum pspiciebant quater' agnū possent e dentibus lupor euellere. Cum igitur frequenter hoc facerent aliquando velut ex amentia quadaz in se regressus adolescens benignitatis eorum erubuit pseuerantiam. et cepit primo cum eos eminus occurrere sibi vidisset equo desilire. et inclinato capite que ab eis dicerentur audire. ac processu temporis maiori erga eos vti reuerentia. Et ita per dei gratiam et eorum ammonitiones a cunctis mortis neribus quibus constrictus fuerat euolutus rursus ad solitudinem rursus ad mōtes et exercitia prioris philosophie repedauit. Et in tantū nunc effulsit vt posterioribus exercitijs longe illa prioza supergressus sit. Didicit aūt nūc que fuerat lapsus sui occasio. illa videlicz qz nō

scdm preceptum euangelicum que habuit vendidit et pauperibus erogauit. vt thesaurū suū ad celos transferret. sed qz habuit egressus est Nūc vero omnia respuit que habuit atqz pauperibus erogauit. et ideo nunc oī solicitudine precisa celestem vitā incedens ad omnē virtutū pfectōnem cautior ex casu ⁊ emēdatione puenit

Refert petrus alfon .cxcvij.
sus q duo clerici euntes p quandā ciuitatem in quadā taberna audierūt dulcissimos cantus et accedentes inuitati p residentes ita dixit vn⁹ altēi Dixit sapiens q non est transeundū p sedes gentis inique sed fugiente sūt et ideo nullo mō intrabo. Alter vo letus ex dulcedine cant⁹ et auiditate potus intrauit ad eos altero recedēte. Dum ergo ibi frueret leticia sbito venit rector ciuitat. et cepit eos oēs eo q alibi fecissent homicidiū Et cū oēs fuissent adiudicati suspendio. et cleric⁹ vna cū eis dū esset in morte cepit dicere intra se Nunc cognosco ⁊ expimento pcipio qd malū est cum malis se associare. vestē suam qñ pt nō lauare. pannum preciosissimū in manib⁹ mali sutoris ponere. vas balsami plenum in latrinaz pijcere Sz quia tarde dolui iustum est vt sim damnatus .cxcviij

Superbia.

Quidam cancellari⁹ parisius existens omnibus acceptissimus fuit. q ita facundus fuit ⁊ litteratus quādo predicauit q predicatores ⁊ fratres minores omnibus negocijs postpositis sermonibus ipsius assidue interesse cupiebant. Quem postmodū cū laboraret in extremis episcopus ciuitatis diligenter visitauit dicens Precipio tibi in virtute obedientie si auctoritas mea vim debeat habere licz acceptior me in seculo fuisti. q̄tenus mihi infra tricesimuz diem appareas de statu tuo me certificans. Obijt ille Tricesimo autem die cum episcopus ille solus in camera sederet. ipse magna cappa indutus et fetens magis q̄ cadauer putridū sibi apparuit dicens Hic sum sicut mihi tua p̄cepit auctoritas Tunc episcopus perterritus qūodo sibi esset quesiuit Rñdit. Miser sum ego et perpetualiter dānatus. quia honorem quem per sciētiam in hoc seculo habui non deo et beate virgini attribui. sed potius de me ipso et in voluptatibus carnis habere volui. propter quod sum perpetualiter damnatus. ita q nulle elemosyne vel orationes mihi prosunt. Et ab episcopo quesiuit qualis hora in mundo esset. Respondit episcopus et dixit Hodie est tricesima dies q ab hoc seculo transisti. Tunc dixit cācellarius Ve ve. Nos credebamus in inferno q dies iudicij esset consummata. quia sicut nix cadit de celo. ita intrant anime ad infernum. Valefecit ergo episcopo et recessit cum magno eiulatu.

.cxcix.

Refert frater wilhelmus lugdunensis episcopus quoniam fuit quidā frater in monasterio quodam multum verbosus. et semel accidit q loq̄batur de non sibi commissis. tunc abbas dixit sibi seriose. vade et tace. Qui recedēs ab abbate et cordi suo imprimēs ista verba abbatis ampli⁹ in monasterio silentium tenuit. Et cum sic tacuit. tunc ab intra in spiritu in tantum profecit q de⁹ sibi multa secreta reuelauit. ita q alij fratres mirabantur de taciturnitate sua. Accidit autem q quidam eremita in silua nō lōge a monasterio infirmabat̄ q misit ad abbatē vt ad eū veniēt ⁊ sibi ecclesiastica sacramēta porrigeret.

Tunc abbas duxit illum taciturnuz secū ⁊ iuit cū sacramentis ad cōicandum illum eremitam. Tunc in via q̄dam latro audiens campanam paruam secutus est eos vsq; ad cellā eremite ⁊ mansit foris reputans se indignū ꝙ deberet intrare cellaz tam sc̄i viri. Sed postq̄ eremita confessus est ⁊ cōicauit. tūc latro stans ꝓpe ianuā cum humilitate cordis sui dixit O si essem talis qualis es tu. Et eremita in elatione mentis ⁊ cōplacētia suiip̄ius dixit. Hoc libenter debēs ꝙ esses talis qualis ego sum. Tunc frater iste taciturn⁹ cepit flere amare. ⁊ postq̄ abbas ⁊ frat̄ ille recesserunt. tunc latro iste cucurrit a remotis post eos. ⁊ inuocauit deuz vt daret sibi contritionem verā ⁊ vite emēdationē. quia iaz ꝓposuit illi abbati confiteri ⁊ amplius nūq̄ peccare velle. sed p̄niam ꝓ pcc̄is assumere. ⁊ sic in veloci cursu ille cecidit ⁊ mortu⁹ ē immediate. Qd̄ videns fr̄ iste cepit letanter ridē. Sz postq̄ abbas cum isto fr̄e ad ꝯuentum redijt q̄siuit ab isto fr̄e q̄re sic taceret. ⁊ respondit. Pater semel dixistis ad me. vade et tace ⁊ ab illo die sp̄ tacui nisi interrogatus fuissem. Tunc abbas dixit. q̄re tu fleuisti cū illum sanctū eremitā cōicaui. ⁊ tu risisti cū iste mal⁹ latro post nos cucurrit volens nos spoliare vel occidē. ⁊ sic peccādo in peccatis suis obijt. Tunc frater respondit. Pater cā fletus mei fuit ista. quia cū cōicasti illū eremitā infirmū tunc latro stetit foris ianuaz dicens ex humilitate cordis. O si essem talis qualis tu es. Et eremita respondit ī elatione mētis. hoc posses libent̄ velle. ⁊ sic mortn⁹ est ⁊ damnat⁹. ideo fleui Sz latro qui post nos cucurrit habuit firmum ꝓpositū ꝯfitendi ⁊ non spoliādi nec occidēdi. ⁊ sic currens cecidit ⁊ obijt ⁊ angeli eius animaz rapuerunt ⁊ ad celum cum gaudio deduxerūt. quia sua cōtritio fuit tanta ꝙ deleuit penam ⁊ culpā. ideo risi

Refert doctor iacobus car .cc. tusiēsis ꝙ quedam virgo deuota ita vitam suam duxit ieiunando vigilādo orando castigando se ꝙ ab omnibus sancta reputabatur. Contigit autem eam infirmari vsq; ad mortē cui⁹ confessionē q̄daz deuotus sacerdos audiuit ⁊ suam spiritualem sup̄biam ignorauit. Cui post obitū ip̄a apparuit nigra ⁊ valde horribilis. sacerdos aūt expauescens quesiuit q̄d essz. et fatebatur se esse illam virginē que quasi sancta reputabatur. ⁊ subiunxit dicēs. Ego infelix tradita suz infernalibus incendijs cū inferiorib⁹ demonib⁹. ⁊ cū infimis dānatis eternaliter crucianda propter meam ꝓpriam complacentiā ⁊ sp̄ualē sup̄biam quā habui ꝙ nullam equalez mihi reputaui. sed super omnes me extuli ⁊ alios homines iudicaui ⁊ spreui. ꝓpterea ad profunduz inferni descendi de quo nunq̄ liberabor. Naz si siccate essent aque maris ⁊ fundus replet⁹ arena ⁊ vna auicula centesimo anno vnum granum educeret ⁊ tunc possem saluari. omnes penas inferni eligerē vsq; ad illud tempus sustinere. sz non sic quia in inferno nulla est redemptio. vnde pr̄ sancte nec tu nec aliquis sanctus alius pro me oret quia nunq̄ liberabor.

Tentatio cci.

Erat quidaz monachus cisterciēsis qui quadam nocte grauiter tentatus carnaliter fere ad consensum pcc̄i restitit viriliter ⁊ vicit salubrit̄. In eadem ebdomada venit quidaz ꝯuersus de grangia ad priorem domus dicens ei secrete. Dn̄e in hac ebdomada visuz est mihi in somnis ꝙ

fortis colūna staret corā me. cui ferrum quoddā fuit infixū in quo pendebat pulcerrima corona q̄i corona impatoris. Et affuit quidā pulcerrimus dñs qui ambabus manib⁹ tulit coronā de colūna dedit q̄z illam in manibus meis dicens. Accipe coronam istam ⁊ defer eaz illi monacho designans eum ex nomine quia hac nocte meruit illam. Quesituz est aūt ⁊ sic inuentum q̄ illa nocte sic tentatus fuerat ⁊ resistendo vicerat ⁊ ob hoc coronam meruerat. coronaz scz non illam in visione ostensam. sed in regno celorum pcipiendaz ccij.

Legitur in libro prioris de grunendael fratris iohannis de scoēhouia. q̄ fuit quodam tpe quedaz matrona deuota que cum missam audiret post eleuationez misse vidit quēdam pulcerrimū puerulū sup altare currentem vt sibi apparebat. ⁊ iuxta idem altare sedebant tres virgines missam audientes. Et cucurrit puerulus de altari ⁊ accepit vnā illaruz virginū nimis amicabiliter ī brachiis suis ⁊ osculabatur eaz nimis amorose. Alteram accepit ⁊ palliū ipsi⁹ discooperuit ab eius oculis ⁊ inspexit in eius faciez valde amicabiliter Sed tertiā accepit p manū ⁊ pcussit eam cum pugno in faciem ⁊ trusit cū pedib⁹ ⁊ ostendit ei magnaz indignationē ⁊ cucurrit puerulus ad altare ⁊ ibi pdidit eū matrona hec. Videns aūt ista āmirabatur multū q̄d istud pretenderet. ⁊ desiderauit multuz scire quid nā istud essz. sed ⁊ dominus noster noluit sibi hoc frustra ostendisse ⁊ alloquebatur eaz ⁊ dixit. Prima matrona cui me tā amicabilē exhibui multū est nutabunda ⁊ inbecillis ad me. ⁊ de facili deciderет ⁊ verteret se ad seculuz nisi essē ei amicabilis ⁊ benign⁹. Altera melius est contenta dūmodo aliquid saporis hr̄e poterit ⁊ dulcedinis. Sz tertia virgo est dilecta sponsa mea ⁊ qualēcū q̄z amaritudinē illi dedero ipa pmanet mihi sp constās ⁊ fidelis. Et igit̄ nota q̄ maior salus ⁊ sanctitas non consistunt in maiori dulcedine. sz qū equanimiter scim⁹ tribulationes sustinere ⁊ deum inde laudare ⁊ in illis gaudere ⁊ diligere facientes nobis mala. iste est in dilectione supremus gradus. cciij.

Legitur in vitaspatrū q̄ quidam eremita duct⁹ est ab angelo ad quēdam locū vbi erat congregatio monachorum. Et vidit maximā multitudinem demonū volantium ad modu muscarū in omnibus officijs eorum. Veniens aūt ad quēdam locuz ciuitatis vidit in ciuitate vnū solum demonem satis ociosuz supra portā ciuitatis. querenti aūt vnde hoc essz ait angelus qui eū ducebat q̄ omnes diaboli in ciuitate volūtatez facerēt ⁊ ideo vnus diabolus ad cor̄ custodiam sufficiebat. In abbatia autem oēs diabolo resistebant. ⁊ ideo ipos monachos tā multi demones impugnabant. Facit em̄ lucifer id quod prudēs impator facere solet. q̄ si hz multos hostes sibi aduersantes q̄s vincere cupit ⁊ debellare. mittit ad eos multitudinem militū qui eos superare possunt. Ubi vēo victi sūt hostes ⁊ superati ⁊ deditionem iam fecerūt. promiserūt q̄z se impata libenter facturos. vnū eis preficit q̄ eos ī obedientia ⁊ subiectione conseruet. Cōsiderate queso omnes xpiani cui imperatori pcōzes subiecti sunt a q̄ defecerūt. Defecerūt a deo glorioso quo nihil sublimi⁹ nihil prestantius nihil generosius. nihil denīq̄z meli⁹ē

⁊ subiecerunt se vilissimo ⁊ ĩmundis
simo spiritui quo nihil abiecti⁹.ni-
hil fedi⁹.nihil deniq; deteri⁹ ẽ. Eru
bescite tandem diabolo parere.⁊ ad
deum a quo defecistis redite.cui pa
rere sũma felicitas sũma q; libertas
est .cciiij.

Refert eusebius ĩ cronica sua. An
tidius bisoncionensis ep̃s aliqñ ter
tia feria post palmas trãsiens pon
tem duuij fluminis vidit agmen de
monũ gesta sua principi suo referen
tium ⁊ inter eos ethiopem in mani-
bus sandaliũ preferentẽ ad iudiciu;
q̃ romanũ presulẽ cui⁹ hoc erat per
septẽ annos impugnatũ tandem ad
lapsũ traxerit.qui vocans ad se ethi
opem in virtute dei ⁊ sancte obediẽ
tie sup̱ eũ ascendẽs eo vectãte romã
venit feria q̃nta hora celebrandi offi
cij.et demone pre foribus expectãte
pape rẽ retulit negantem p̱ sandali
um ad penitentiam mouit ⁊ missa vi
ce eius celebrata ⁊ parte crismatis a
se consecrati assumpta reuectãte ethi
ope ad ecclesiam suaz redijt sabbato
sancto hora celebrandi officij.

Tyrannus .ccv.

Legitur in scala celi q̃ quidam p̃
latus semel erat qui nõ comedebat
carnes.tñ faciebat multas iniustas
exactiones. Cu; igitur semel exhere
dass; vnã viduã illa cum filijs suis ĩ
brachijs accessit ad eum dicens. Do
mine tu non comedis carnes mortu
as sed comedis viuas.quia cu; dep̃
dationib⁹ tuis interficis ⁊ deuoras
omnes subditos tuos. Deuora ergo
etiam istos duos filios meos ⁊ com
ede eos. Quod ille audiens ⁊ ꝯpũct⁹
restituit ei omnia. Pat; ex hoc absti
nentiam a carnibus nihil homini ꝓ
futuram esse neq; vllam ad castiga
tiones corporis.si homo nõ abstine
at a pcc̃is ⁊ presertim ab oppressione
pauperum.quia non prodest bonu;
facere nisi abstineatur a malo. Sũt
enim due partes iustitie.sc; declina
re a malo ⁊ facere bonũ ccvi

Legitur in libro qui dicitur fasci
culus morum de q̃dã p̃ncipe magno
qui non tm̃ in proximis pauꝑibus
dum adhuc viueret vltra modu; se
uiebat verum etiam sup̱ omnia in ec
clesia dei ⁊ seruitorib⁹ ei⁹. Unde ip̃o
mortuo quida; clericus in curia sua
nutritus ⁊ per eũ promot⁹ vehemen
ter solicitabatur de eo qui sic crude-
liter vixerat vtrum dãnatus aut sal
uatus ess;. Accidit aũt quada; vice
dum ipse cum alijs p̱ nemus q̃dda;
transiuit in quo dictus princeps cõ
sueuerat venari.dum sic solicite cogi
tabat de illo ecce nubes densa super
eos venit in qua densitate ip̃e a soci
is diuisus est. Cum ergo vagabũd⁹
deuiaret habuit obuiam quẽda; ses
sorem in equo magno nigro q̃ dixit
ei. Si vis scire que desideras cito de
equo tuo descende ⁊ mecũ ascende.q̃
ad ostium aule secure satis portabit
te.vbi cum veneris descende ⁊ ad ta
lem cameram intra ⁊ ibi videbis q̃d
optas. Sed si vis cum vita euadere
statim cũ audieris istius equi hinni
tũ ⁊ corde eius sonitũ equũ ascende
⁊ fuge periculũ.⁊ ille fecit omnia q̃
preceperat. Cum ergo dictam came
ram intrass;.vidit ibi cathedrã igni
tam positam in qua; duo demones
imposuerunt hominẽ omnibus do-
loribus aggrauatum .in cui⁹ capite
imposuerunt coronam ignita;.quo
facto intrauit magnus seru⁹ cũ cor-
nibus acutissimis ⁊ a cathedra ip̃m
impetuose proijciens cum cornibus
totum corpus eius dilacerabat ⁊ re
cessit.s; ille per ipsos in cathedra re

stitut⁹ est⁷ ecce leporarij duo terribi
les ⁷ nigri venerunt ⁷ iteruz a cathe
dra illū retraxerunt ⁷ miserabiliter
lacerauerūt. Quibus egressis iteruz
in catedra restituit. Intrauit igitur
quidam iuuenis cū gladio euagina
to ⁷ illū p coronaz capitis de cathe
dra prostrauit ad terram. ⁷ gladiuz
in coronaz vsq̃ ad cerebrū infixit. ⁷
postmoduz radendo ipam totaliter
amputauit. Et cuz ad pedes suos il
lam proiecissz statim festinus exiuit.
Cum igitur iteruz in cathedra essz
miser restitutus illum clericū respici
ens. Ego sum inquit ille quē queris
Sciscitante ergo clerico qui essent
quos vidit sic ipsuz cruciantes. Co
rona inquit ignita quā sic in capite
gero plus ponderat ō pena q̃ tota
terra mūdana. Et quia semp eccīaz
dei ⁷ clerū in odio habui ⁷ ipm toto
conamine seruū feci ⁷ destruxi. ⁷ co
ronam cuiusdā cleri quasi radendo
cōtemptibiliter amputaui. igitur co
ronatus sic in capite tantaz sustineo
penam. Similiter quia aliqū in illo
nemore in venatione fui ⁷ duos ho
mines suspendi feci quia vltra volū
tatē meam duos detinuerūt lepora
rios. ideo ab illis bis ī die torqueor
Quia etiam per delectationē vena
tionis missam ⁷ officium diuinū cō
tempsi ⁷ omisi. ideo ceruus ille in to
to corpore me lacerat ⁷ affligit inef
fabili pena. In quib⁹ ergo delectati
onē habui maiorē merito in his af
flicā⁹ sic crucior. Et his dictis audi
uit ipe equū hinnire ⁷ corde sonituz
⁷ statim equū ascendit ⁷ vix euasit.
Filia aūt dicti principis ista narra
uit cuidam religioso homini. ccvij

Quidam nobilis erat oppressor
pauperum ⁷ amator mundi. hic cuz
quiesceret in lecto suo. camerari⁹ ei⁹
iacens ante camerā rapitur in visio
ne ante tronum dei ⁷ vidit q̃ dñs su
us accusabatur de omnib⁹ que gesse
rat pro quibus accepit sentētiā eter
ne dānationis ⁷ cū magno triūpho
ductus est ad luciferum. Cui lucifer
Adducite eum ad me vt dem osculū
fideli seruitori meo. et cum adduct⁹
fuissz dixit. Nō sit tibi pax in secula
seculoꝝ Et ait lucifer. ipse consueuit
balneare ducite eum ad balneū. Cū
qz ductus fuissz ad balneū laniatur
ab vnguibus demonū. aliqui etiam
ignem super eum fūdebant. Educt⁹
igitur a balneo ad preceptū princi
pis inferni positus est in lecto infer
ni. de quo isaias dicit. Subt⁹ te ster
netur tinea ⁷ operimentū tuū erunt
vermes. Et dixit lucifer ministris.
Date eī ei potum de calice ire dei. ⁷
propinatus est ei ignis ⁷ sulphur q̃
est pars calicis eorum. qui dum cla
maret. sufficit. dixit lucifer. audire so
let dulces simphonias. surgant sim
phoniaci. Et ecce duo demōes cum
tubis igneis ignez sic in eius aures
sufflauerūt. vt de oculis ⁷ de narib⁹
⁷ ore flāma ignis exiret ꝑ ost hec ait
lucifer. Adducite euz ad me. ⁷ addu
cto eo ait. Canta mihi vnā cantatio
nē. Cui ille. quid cantabo nisi male
dicta sit dies in qua natus sū. Et di
xit lucifer. Canta meliorem. At ille
Maledictus sit pater qui genuit me
maledicta sit mater que peperit me.
Dixit ei lucifer. Canta adhuc melio
rem mihi cantationē. Tūc miser ait.
Quid cantabo nisi maledict⁹ deus q̃
me nasci permisit Hoc est ait lucifer
qd̄ volui Tunc dicit ministris. Bnci
te eum ad sedem quam meruit. qui
protin⁹ proiectus est ad vnum pute
um. ⁷ factus est talis strepit⁹ acsi to
tus mūd⁹ ⁷ omnia simul que ī eo cō

tinentur cum celo caderent. Ad quē
strepitum camerarius euigilans cu
currit ad cameram ⁊ dominū suum
mortuū inuenit. Ipse camerari⁹ reli
cto mundo ordinem intrauit. ⁊ deo
vsq; ad finem vite sue seruiuit. ne ad
illam penā in qua dominuz suū vide
rat perueniret. ccviij

Legitur ꝙ in castro quod dicitur
mons desiderij erat quidā preposit⁹
valde faci norosus. qui cum mortu⁹
essz ⁊ vellent eū sepelire viderūt fos
sam scaturire bufonibus. tūc fodien
tes aliud sepulcrū īuenerunt illud si
militer plenū bufonib⁹. similiter ter
tiū ⁊ decimū. Tunc dixit quidā sapi
ens. quare vultis cassare iudiciū dei
proijcite cadauer vbi vult de⁹ ꝓyci
illud. Cunqz proiecissent corp⁹ ī fos
sam vbi erāt bufones deuorauerūt
corp⁹ illud totū vsq; ad ei⁹ ossa. tūc
oēs q̄ aderant cognoscebant eē iudi
cium dei. Timor ccix.

Legitur de quodam rege q̄ raro
vel nūq̄ risit ⁊ ꝑncipes illi⁹ regis ac
cesserūt ad fratrē regis instigantes
eū vt regē interrogaret de causa sue
tristitie quare nunq̄ vel raro ridēt.
sed sp tristis essz. Et rex respōdit frī
suo ꝙ sibi sup hoc alia die respondē
vellet. Tunc rex facit fieri fossam ꝓ
fundam quam ꝓ dimidietate reple
uit cū ignitis carbonib⁹. ⁊ sup illā fo
ueam locauit sedem antiquaz ⁊ cor
ruptam vetustate. ⁊ sup illam sedem
pependit gladiū extractū cū filo ⁊ lo
cauit mensā ꝓpe foueā plenā cibarijs
preciosis cuz vino preciosissimo ⁊ lo
cauit fratrē suā sup sedez illā. ⁊ fecit
q̄ttuor viros cum gladijs extractis
frem suū circūstare. quorum vn⁹ gla
dium extractum posuit sibi a retro.
alius ab ante. tertius a dextris. q̄rt⁹
a sinistris. Et rex fecit accedē viros
qui cantauerūt ante eū in timpanis
⁊ choris ⁊ organis ⁊ alijs musicalib⁹
instrumentis ⁊ rex ait fratri suo. gau
de ⁊ letare comede ⁊ bibe ⁊ sis letus
Et frater ait ad regē. q̄uo possem le
tari ⁊ ridere cum mihi sint angustie
vndiqz. Si video īfra me video car
bones ignitos ⁊ si me volo vltra mē
sam mouere sedes vetusta frangitur
⁊ sic ad ignem cadam. si video supra
me video gladiū euaginatū penden
tem in tenero filo. si respicio añ me
vel retro me. vel a dextris vel a sini
stris vndiqz sum circundat⁹ gladijs
euaginatis. sed cum me sic sentio in
angustijs positum nec delector com
edere nec bibere. Tunc rex ait fratri
suo. Sicut tibi iam est sic mihi sp est
quia si videro supra me recognosco
iudicem meū qui iudicatur⁹ est me et
cui oportz me reddere rōnem de om
nibus cogitationib⁹ verbis ⁊ opib⁹
Si videro infra me considero infer
nalem ignem ⁊ penam damnatoruz
cuz quibus eternaliter damnabor si
in vno peccato mortali moriar. Si
videro retro me ꝯgnosco pcca mea
que contra deum cōmisi. ⁊ sic temp⁹
meū inutiliter expendi. Si respicio
ante me cognosco mortez meam ad
quā singulis diebus vnā dietam fa
cio. ⁊ nescio tempus nec locum mor
tis mee. Si videro a sinistris consi
dero demōes qui die noctuqz q̄rūt
animam meam ⁊ impedire salutem
Si respicio a dextris. tūc cognosco
angelos dei qui mihi semp bona in
spirauerunt ⁊ a malis retraxerunt. q̄
bus heu non satisfeci nec eorum bo
nas inspiratiōes secutus sum. Et cū
ista sp in me ⁊ circa me perpendo et
ꝯsidero q̄uo gaudere possum in hoc
seculo Verbum dei. ccx.

Legitur in scala celi ꝙ dum q̄daz

virgo iuuencula magnam habēt deuotionē ad verbum dei ⁊ discurrēt de loco ad locum vt audiret sermones. quidam nobilis attendens eius pulcritudinē solicitabat eā ad actū īmūdum. que nullo modo adq̄escēs dum semel per viaz iret ad sermonē iste nobilis cū equo cucurrit p⁹ eam vt eam raper. qd̄ illa attendens cuz lachrymis rogauit deum vt ꝑ virtutem sui verbi conseruaret virginitatē suā. Statim de⁹ misit sibi subsidiū suū. ⁊ vertigo adhesit capiti eq̄ militis. ⁊ precipitando eū in aquam submersit. Duz aūt ista audito sermone deū rogassz vt per virtutē sui verbi resuscitaret eū. post paruulam horaz ille surrexit ⁊ mirabilia de inferno ⁊ de vtilitate audiendi verbū dei narrauit. vnde ꝯuersus licz essz ignorās continue p̄dicabat ⁊ loquebatur de deo. ccxi

Narrat iacobus de vitriaco ꝙ erat quidam rusticus qui nunq̄ volebat audire verbum dei. qui cū essz mortu⁹ ⁊ ad ecclesiaz delatus. ⁊ sacerdos ⁊ alij clerici officiuz funerale legendo ⁊ cantādo facerēt. imago crucifixi cepit obturare aures suas manibus a cruce retractis. Qd̄ cuz oēs circunstantes aspicerent ⁊ mirarenē ait sacerdos ad populuz. Vos scitis ꝙ iste nunq̄z voluit audire verbum dei ⁊ ideo est nūc in manu diaboli. ꝓpter quod de⁹ obturauit aures suas ne audiat preces quas ꝑ eo fundim⁹ Sic ꝙ intimittētes oroes ꝑ eo tanq̄ damnato corpus ei⁹ in agro cum bestijs sepeliebant.

Vsura ccxij

Legitur in libro de septē donis ꝙ frat̄ vvilhelm⁹ pictauiēsis minister ordinis fratꝝ minorum predicauit ī quadam ciuitate ꝙ quidā frater ordinis sui homo valde religiosus vidit in quadam visione hominē vnū in medio flāmarum prostratum. de cuius vtero procedebat arbor alta. in cui⁹ ramis homīes diuersi masculini ⁊ feminini sex⁹ sursum pedibus ⁊ capite deorsum suspensi erant. q̄ omnes flāma ab imo procedente diuersimode ⁊ acerrime torquebātur. Sz ille qui in fundo iacebat sup̄ omnes alios maxime cruciabatur. Et cū ille frater qui hec videbat quereret a ductore suo quid hoc essz ille respondit ei. Ille qui iacet in imo pater fuit ⁊ principium generationis istorū omniū. et fuit paup̄ ⁊ ꝑ vsuras ascendit. Alij homines sūt filij sui ⁊ nepotes qui processerunt ab eo in quib⁹ ip̄e delectabatur. ⁊ torquentur quia fuerunt imitatores sceleris paterni. ⁊ quia ꝑ vsuras adq̄sita possederūt nec restituerunt. Pater aūt sup̄ oēs torquetur videndo eos qui per euz in hoc tormentū venerunt et ꝑ omnib⁹ his pena ei cumulatur. ccxiij.

Legitur in vitaspatrū q̄m quidā vsurari⁹ habuit duos filios quorūz vnus compunctus in sermone verbi dei dixit patri suo. Pater si moreremur in hac vita. tunc moreremur in corpore ⁊ anīa. ergo reuertere ⁊ redde vnicuiqz quod suū est. Cui pater ⁊ alius frater indignanter respōderunt. Debes tu eē noster cōfessor vade si sic mori volueris ⁊ nos permanebim⁹ in bonis nostris. qui tacuit ⁊ iuit ad eremum ⁊ pauperē vitaz ducens seruiuit domino iesu. Tandem moriuntur pater ⁊ frater in vsura et in iniustis bonis. Cūqz eremita vir religiosus audissz patrem suū defunctū ⁊ fratrez. misericordia motus rogabat statum eorū notificari ei. De⁹ igitur misericors non frustrabat̄ euz a desiderio cordis sui. Vna igit̄ dierum cum essz in oratiōe sua venit an

gelus domini ad eū dicens Fiat tibi quod petisti. Et manu eū ducens p uenit ad locū quē nesciebat. Cunqz sic duct⁹ fuissz p angelum vidit magnum montez. ⁊ dixit angelus ad eū Vis modo videre ⁊ audire patrem tuū ⁊ fratrem? Qui cum respondēt. vidit vallem mōtis fumigantē ⁊ audiuit mirabilem vocē. Et primo vidit patrem suū bulientē in igne sicut vnuz pisum in vna magna olla. Qui dixit. Ve ve ve maledicta hora in q̄ conceptus sum ⁊ venter qui me portauit. Quem cuz audissz eremita tremuit ⁊ dixit. O pater mi es tu hic. q̄ respondit. Guz dilecte fili benedict⁹ sis. quia timuisti deum ⁊ cauisti speluncam ⁊ penam istaz horribilē. Gz caue tibi ⁊ seruias deo. Et cuz sic loquerentur ecce venit frater suus sic pater in igne natando infra ⁊ supra sicut pisuz in olla. ⁊ cepit filius maledicere patri in penis dicens. Maledictus es tu pater in eternum. quia iniusta bona tua sup me hereditasti ⁊ sic me damnasti. et ecōuerso pater ad filium dixit. Maledictus sis tu fili quia propter te talia iniusta bona adquisiui ⁊ retinui ⁊ propterea ī hāc penam descendi. Quib⁹ ait fili⁹ eremita. Possunt ne vos aliqua suffragia iuuare vel prodesse? Qui respondeunt. Non. quia in inferno nulla est redemptio. ⁊ sic cum magno eiulatu recesserunt ad penam infernalē Eremita vero rediens ad se penitentiam maiorem egit in conspectu dñi q̄ prius ⁊ sic saluatus est a pena.

Fuit q̄dā sēs vir q̄ desi .ccxiiij. derauit videre penas dānatorum ⁊ gloriam beatorū. hic duct⁹ ad infernum ab āgelo inter alias multas penas vidit patrē cum filio. ⁊ dicebat pater filio. Fili maledicta sit hora in qua te genui. quicquid pro te feci sit maledictū. quia propter te fact⁹ sum vsurarius. vt tu in seculo in abūdantia remaneres. ⁊ multa alia dicebat filio maledicēdo. Fili⁹ vero ecōuerso dixit patri. Maledicta sit hora in qua genuisti me. quia me non docuisti dei p̄cepta nec facere penitentiā. nec audire verbū dei. nec alia bona. sed docebas me supbire in vestibus in moribⁿ ⁊ falsas venditiōes ⁊ oprationes ⁊ sic de alijs. ⁊ non me corripuisti de multis malis meis. iō damnatus sum in inferno. Tunc ait ille sanct⁹ angelo qui eū duxit. Malū est videē ista ⁊ audire. Tūc accepit eū angelus ⁊ adduxit eū in paradisum vbi vidit patrem ⁊ filium congaudētes. ⁊ dicebat filius patri. Pater benedicaris a deo quia tu me fecisti litteras addiscere. tu me ad predicationē ⁊ eccīam sepe inuitasti. ⁊ me corripuisti cū excessi in aliq̄. ⁊ insup inlita bona ⁊ salubria me docuisti. Iez p̄cepta dei. deū timere. ⁊ differentiam inter virtutē ⁊ vicia ⁊ premiū virtutum ⁊ premiuz vicioꝝ ꝓpter que saluaui aīam meaz. Et his similia dicebat pater ecōuerso filio. ⁊ multis benedictionib⁹ benedixit filiū. .ccxv.

Magister ioannes de villa abbatis sabinensis ep̄us cardinalis dicit. q̄ fuit quidam fenerator quē cū moneret sacerdos su⁹ ad penitentiā sēp dicebat bene adhuc faciā. quia satis est adhuc de tpe. similiter in infirmitate bene adhuc faciā dicebat. Et cū inprobe instaret sacerdos videēs periculū ille subito rapitur quasi mortu⁹. ⁊ cum rediret statim ⁊ adhuc instaret sacerdos clamauit eger. O penitentia vbi es? de cetero penitē nō valeo. hoc iudicante iusto iudice. q̄ dum facere pñiam potui non volui.

Et hoc dicens mortuus est ccxvi

Jacobus de vitriaco refert q̄ cuz quidaz fenerator nō possz induci a sacerdote suo q̄ restitueret totū. vocauit vxorem ⁊ filios ⁊ amicos ⁊ ait eis. Sacerdos dicit q̄ non possim saluari nisi restituā totū ꝑm volūtatem eorum a quibus accepi. sed quicquid dicat. ego cum deo faciā pacez Fecit ergo tale testamentuz. Diuisit pecunias in tres partes. vnam dimisit vxori. aliam pueris suis. tertiā reponi fecit in sacco. faciens suos iurare q̄ secum eos in sepulcro suo reponerent. vt cum cerneret iudiciū si impeteret euz de aliquo haberet vnde possz ei placari offerendo ei. Eo āt mortuo ⁊ facto vt precepat pedisseq̄ dom⁹ facti conscia dixit cuidaz quē amabat q̄ si eam in coniugio ducēt doceret eum qūo diues fieret. et cuz illo pacto firmato secretum ei reuelauit. Cum aūt ille venissz de nocte ac aperuissz sepulcruz. inuenit bufones dicte pecunie denarios ardentes ꝑ os eius proijcientes. ⁊ de ventre iterum extrahentes ⁊ iterum reponentes. qui eo viso timuit. ⁊ clauso sepulcro fugit factum denuncians. In q̄ perpenditur qualiter demones eius aīam in inferno torquebunt cum pecunia sua. si sic torquebant corp⁹ suū in sepulcro. Alibi legitur q̄ demōes pecuniam in sartaginib⁹ visi sunt liq̄facere ⁊ in os defuncti illius refūdē dicentes cum horribili clamore. Aurum sitisti aurum bibe. Istud bñ attendant auari vsurarij qui spem suā ponunt in pecuniam suaz.

Idolum .ccxvij.

Sacerdos erat apud alexandriā saturni tyrannus nomine. hic q̄si ex responso numinis adorantib⁹ in tēplo nobilibus q̄ubsqz ⁊ primarijs viris quorum sibi matrone ad libidinem placuissent dicebat saturnū sibi precepisse vt vxor sua pernoctaret ī templo. Tū is qui audierat gaudēs q̄ vxor sua dignatione numinis vocaretur. exornatam comptam insuꝑ ⁊ donarijs onustam ne vacua scz repudiaretur coniugem mittebat ad tēplū. In ꝯspectu oīm ꝯclusa intrinsecus matrona tyrannus clausis ianuis ⁊ traditis clauibus discedebat Deinde facto silentio ꝑ occultos et subterraneos adit⁹ intra ip̄m saturni simulacrum patulis crepabat cauernis. Erat autem simulacrū illud a tergo exesum ⁊ parieti diligent̄ annexū. ardentib⁹ q̄z intra edem luminibus intente supplicāti qz mulieri vocem subito per simulacrum eris concaui proferebat. ita vt pauore ⁊ gaudio mulier trepidaret q̄ dignam se tanti numinis putaret alloq̄o. Post ea vero q̄ libatum fuerat. vel ad cōsternationem maiorez. vel ad libidinis incitamentum deseruissz numen impurum. arte quadam liniolis obductis repente lumina extinguebantur vniuersa. Tūc descendens obstupefacte ⁊ consternate muliercule adulterij fucum profanis cōmentatiōibus inferebat. Hec cuz ꝑ omnes miserorum matronas multo iā tempore gerēntur. accidit quandaz pudicementis feminam horruisse facinus ⁊ attentius designantē cognouisse vocem tyranni. ac domum regressaz viro de fraude sceleris indicasse. Ille de iniuria coniugis imo potius sua ardentius inflāmatus inscriptuz tyrannum ad tormenta deducit. Quo conuicto atqz confesso cecis q̄z fraudibus reuelatis. pudor omnes ⁊ dedecus paganoꝝ peruaserat domos adulteris matrib⁹ in certis patrib⁹

liberis spurijs deprehensis. Quibus diuulgatis ⁊ proditis raptim cuz simulacris ⁊ edibus excidebantur et crimina. Idolum. .ccxviij.

Iaz vero canopi quis enumeret lupsticiosa flagicia. vbi pretextu sacerdotalium litterarum. ita etenim appellant antiquas egiptiozuz litteras magice artis erat pene publica schola. quē cum velut fontē quendā atz oziginem demonum in tantū venerabantur pagani vt multo maioz celebzitas ibi q̄ apud alexandriam haberetur. Sed de hui⁹ quoqz monstri erroze cuiusmodi oziginē tradāt absurduz non erit paucis exponere. Ferunt aliqui caldeos ignē deū suuz circunferentes cum omniuz prouinciarum dijs habuisse cōflictuz. q̄ scilz qui vicissz hic esse deus ab omnibus crederetur reliquarum prouinciaz dij eris. auris. argenti ve. aut ligni aut lapidis. aut ex quacunqz materia constabant. que per ignem proculdubio corrumperētur ex q̄ ignis locis omnibus obtineret. Hec cū audissz canopi sacerdos callidū q̄dda excogitauit. Idrie fieri solent in egipti partibus fictiles vndiqz crebzis ⁊ minutis admodum foraminib⁹ patule. quib⁹ turbida aqua desudans defecatioz ac purioz redditur. Harum ille vnaz cera foraminibus obturatis. desuper etiam varijs colozibus pictam aqua repletaz statuit vt deum. ⁊ excisuz veteris simulacri q̄ menelai gubernatozis ferebatur caput desuper positum diligēter aptauit. Assunt post hec chaldei. initur ī conflictum circa idriam ignis accenditur. cera qua foramina obturata fuerant resoluit. fudante idria ignis extinguitur. sacerdotis fraude canopus chaldeorum victoz ostenditur. vnde ipsum canopi simulacruz pedibus pereziguis attracto collo ⁊ q̄si sugillato ventre tumido in modum idrie cum dozso tereti fozmatur. ⁊ ex hac persuasione velut de victoz omnium colebatur

Finit distinctio nona
Incipit distinctio decima

Incipit decima ⁊ vltima distictio Speculi exemplozum in qua habentur exempla que aut verissima relatione didici. aut in libzis teutonicis scripta inueni vel ipe facta cognoui. Verum vt pulcro atqz hierarchico ozdine a summis ad inferioza descēdamus. primo loco ea exēpla ponēda sunt que speciali quodaz intuitu ipsam diuinam naturam conspiciūt secundo que beatam virginem mariam concernunt. tertio ea narrabim⁹ que angelicam naturam consequuntur. quarto que ad ꝓbos virtuosos qz homines pertinent disserem⁹ q̄nto vero ⁊ infimo loco nō ab re ea locabimus que improbi atqz peruersi homines aut passi sūt aut fecerūt. qui ozdo facile patere poterit curiosus singula intuenti

Q. spiritus sanctus desperatū iuuenem ad spem venie sua benignitate erexit

Exemplum primum

Erant duo fratres veterini honestis satis ozti parētib⁹ q̄ cā discendaz litterarū missi ad studium parisiense. etū pa